

NYÍREGYHÁZI MŰVÉSZETI SZAKGIMNÁZIUM

ZENEMŰVÉSZETI TAGOZAT

Helyi tanterv *Szakmai program*

Szerkesztette:

Czakó Erika

zeneművészeti
szakmai munkaközösség-vezető

Nyíregyháza, 2020. augusztus 29.

XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET

ágazathoz tartozó

54 212 05

KLASSZIKUS ZENÉSZ II.

**BILLENTYŰS, FAFŰVÓS, RÉZFŰVÓS, HÚROS-VONÓS, ÜTŐS, MAGÁNÉNEKES,
ZENEELMÉLET-SZOLFÉZS SZAKMAIRÁNY**

SZAKKÉPESÍTÉSHEZ,

VALAMINT

a 51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZERVEZŐ

mellék-szakképesítéshez

A Nyíregyházi Művészeti Szakgimnázium Zeneművészeti tagozatának célja a tanulók általános zenei ismereteire és hangszeres felkészültségére alapozva olyan korszerű szakmai elméleti és gyakorlati ismeretek tanítása és gyakoroltatása, melyek felkészítik a tanulót a zenész szakmai követelmények teljesítésére és képessé teszik a középfokú szakképesítéssel betölthető munkakörök ellátására.

I. A szakképzés jogi háttere

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet és
- az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelet

alapján készült.

II. A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma: 54 212 05

Szakképesítés megnevezése:

Klasszikus zenész II.

billentyűs, fafűvós, rézfűvós, húros-vonós, ütős, magánénekes, zeneelmélet-szolfézs

A szakmacsoport száma és megnevezése: 4. Művészet, közművelődés, kommunikáció

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XLII. Előadó-művészet

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 2 év

Elméleti képzési idő aránya: 30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70%

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

- 5 évfolyamos képzés esetén: 160 óra;
- 2 évfolyamos képzés esetén: az első szakképzési évfolyamot követően 160 óra.

A szakmai gyakorlat megszervezhető a képzési sajátosságok figyelembevételével a képzési folyamat időszakában is. Pl. hétfélig és nyári koncertek, fellépések, táborok, versenyek, kiállítások, művésztelepek, valamint az állam által elismert, vagy az iskola által szervezett nemzetközi szakmai diákcsere formájában is.

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: érettségi végzettség, párhuzamos oktatás esetén nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettség

Bemeneti kompetenciák: a képzés megkezdhető a 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelet 6. számú mellékletében a Művészet, közművelődés, kommunikáció szakmacsoportra meghatározott kompetenciák birtokában

Szakmai előképzettség: Az elméleti ismereteknek legalább a zenei alapszintnek megfelelő színvonalú ismerete, valamint a hangszeres (énekes) gyakorlati ismeret, a zenei műfajban való alapszintű jártasság, amelyeket a szakképző iskola írásbeli és gyakorlati felvételi vizsgán értékel.

A felvételin a szakmai tudás mellett elsődleges szempont a képesség és a fejleszthetőség. Ennek érdekében tagozatunk az alkalmassági vizsga előtt három hónappal „elő felvételi” meghallgatáson, szakmai konzultáción lehetőséget ad a jelentkező diákoknak tudásuk, felkészültségük bemutatására.

Az alkalmassági vizsga során, miután az elő felvételin is részt vett a jelentkező, a fejlődés és fejleszthetőség is nyilvánvalóvá válik.

A szakmai alkalmassági vizsga időpontja a mindenkor tanév rendjéhez alkalmazkodik.

A szakmai alkalmassági vizsgát két részben tartjuk meg:

1. elméleti írásbeli és szóbeli vizsga
2. gyakorlati vizsga (hangszeres meghallgatás)

A gyakorlati szakmai alkalmassági vizsgát tanszakonként végezzük. A meghallgatás után a zenei munkaközösségvezető és a tanszakok munkaközösség vezetői javaslatot tesznek az intézményvetetőjének a felvehető tanulókra, amelyről az intézményvezető dönt.

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: szükségesek

IV. A képzés célja

Olyan elméleti és gyakorlati ismeretek tanítása és gyakoroltatása a cél, amelyek felkészítik a tanulót a zenész szakmai követelmények teljesítésére, felkészítik a szakirányú felsőfokú továbbtanulásra, képessé teszik a középfokú szakképesítéssel betölthető munkakörök ellátására.

Ennek érdekében a legfontosabb céljaink:

- Tanuljanak meg „tanulni”, legyen adottságaiknak megfelelő gyakorlási és tanulási módszerük, rendelkezzenek koncentráló és kontroláló képességekkel
- Legyenek igényesek önmagukkal, szakmai fejlődésükkel
- Gazdagítsák ismereteiket, tudásukat, legyen igényük az önképzésre

- A megszerzett ismeretet, tudást, képességet önállóan, kreatívan tudják alkalmazni
- Tudjanak felkészültségüknek és tudásuknak megfelelően, az adott helyzetben, a legjobb teljesítményt nyújtani
- Becsüljék az alkotó embert, mások tehetségét és tudását
- Legyenek tájékozottak a művészetekben, váljanak értő és érző befogadóvá
- Tudják ötvözni ismereteiket, képességüket
- Legyenek önmagukért és társaikért felelős emberek

V. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Szakképesítés/Szakképzettség
Projektmenedzsment	Közgazdász, közgazdásztanári, művelődésszervező, művészetmenedzsment felsőfokú vagy felsőfokú végzettség és akkreditált projektmenedzseri tanúsítvány és projektmenedzsment gyakorlat
Rendezvényszervezés	Felsőfokú szakirányú (művelődésszervező, kulturális mediátor, művészetmenedzsment) végzettség vagy felsőfokú végzettség és közművelődési szakember I. vagy II. OKJ-s szakképesítés

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: Nincs.

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre: Nincs.

VI. A szakképesítés óraterve nappali rendszerű oktatásra

Szaktanáriumi képzés esetén a heti és éves szakmai óraszámok:

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
9. évfolyam	11,5 óra/hét	414 óra/év
10. évfolyam	11,5 óra/hét	414 óra/év
11. évfolyam	11 óra/hét	396 óra/év
12. évfolyam	11 óra/hét	341 óra/év
5/13. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Ögy.		160 óra
Összesen:		2689 óra

Amennyiben a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló rendeletben a szaktanáriumi képzés 9-12. évfolyama számára kiadott kerettanterv óraterve alapján a kötelezően választható tantárgyak közül a szakmai tantárgyat választja a szakképző iskola akkor a 11. évfolyamon 72 óra és a 12. évfolyamon 62 óra időkeret szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
1/13. évfolyam	31 óra/hét	1116 óra/év
Ögy.		160 óra
2/14. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Összesen:		2237 óra

(A kizárólag 13-14. évfolyamon megszervezett képzésben, illetve a szakgimnázium 9-12., és ezt követő 13. évfolyamán megszervezett képzésben az azonos tantárgyakra meghatározott óraszámok közötti csekély eltérés a szorgalmi időszak heteinek eltérő száma, és az óraszámok oszthatósága miatt keletkezik!)

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 12.§ 5-6. bekezdésének megfelelően, ha a művészeti szakgimnázium a tehetséggondozás keretében művészeti szakvizsgára készít fel, a szakképzés és az alpfokú, továbbá a középfokú iskolai nevelés-oktatás szakasza követelményeinek teljesítése egymástól függetlenül is folyhat. Párhuzamos oktatás esetén a tanuló heti óraszámja legfeljebb negyven óra.

A szakképzési kerettantervben a 9-12. évfolyamra meghatározott órakeret heti 40 órára történő kiegészítését a művészeti szakgimnázium a helyi tantervében szabályozza.

2018. szeptember 1-től

A XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET ágazathoz tartozó

54 212 05 KLASZIKUS ZENÉSZ II. (BILLENTYŰS SZAKMAIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

		9.		10.		11.		12.		5/13.	
		E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY
Fő szakképesítés re vonatkozó:	Összesen:	3	8	3	8	3	7,5	3	7,5	10,5	20,5
	Összesen:	11		11		10,5		10,5		31	
11499-12 Foglalkoztatás II	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés és								0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés és								2	
11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége	Főtárgy	fő szakképesítés és		2		2		2		2	3
	Kötelező zongora**/kamarazene	fő szakképesítés és		1		1		0,5		0,5	1
	Szolfézs	fő szakképesítés és		2		2		2		2	2
	Zeneelmélet	fő szakképesítés és	1		1		1		1		2
	Zenetörténet	fő szakképesítés és	2		2		1		1		2
	Zenekar/kórus	fő szakképesítés és		2		2					2
	Kamarazene	fő szakképesítés és				1					1

	Népzene	fő szakképesít és								2	
	Hangszerismeret	fő szakképesít és									1
	Ritmusgyakorlat	fő szakképesít és		1							1
	Kötelező hangszer	fő szakképesít és									1
	Zenei munkaképesség megőrzése	fő szakképesít és									2
	Kreatív önfejlesztés	fő szakképesít és									6,5
	Komplex elméleti fejlesztés	fő szakképesít és								2	
Ágazati szakmai kompetenciák erősítése*	Zenetörténet	helyi tanterv szerint				1		1			
	Zenekar	helyi tanterv szerint					2		2		
	Kamarazene	helyi tanterv szerint					1		1		

*Amennyiben a 10. évfolyam végén a növendékek nem az 51 34 05 Előadóművészeti program és projektszervező mellék-szakképesítést választják, abban az esetben a 11. és 12. évfolyamon az Ágazati szakmai kompetenciák erősítésére a helyi tanterv szerint kidolgozott Zenetörténet, Zenekar és Kamarazene tantárgyakat tanulják tovább.

**A zongora szakosok kivételével

2018. szeptember 1-től

A XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET ágazathoz tartozó

54 212 05 KLASSZIKUS ZENÉSZ II. (FAFÚVÓS SZAKMAIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

		9.		10.		11.		12.		5/13.		
		E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	
Fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen:	3	8,5	3	8,5	3	8	3	8	11,5	19,5	
	Összesen:	11,5		11,5		11		11		31		
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés								0,5		
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés								2		
11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége	Főtárgy	fő szakképesítés		2		2		2		2		3
	Korrepetíció	fő szakképesítés		0,5		0,5		0,5		0,5		1
	Kötelező zongora	fő szakképesítés		1		1		0,5		0,5		1
	Szolfézs	fő szakképesítés		2		2		2		2		2
	Zeneelmélet	fő szakképesítés	1		1		1		1		2	
	Zenetörténet	fő szakképesítés	2		2		1		1		2	
	Zenekar/kórus	fő szakképesítés		2		2						2
	Kamarazene	fő szakképesítés				1						1
	Népzene	fő szakképesítés									2	
	Hangszerismeret	fő szakképesítés										1

	Ritmusgyakorlat	fő szakképesítés		1								1
	Kötelező hangszer	fő szakképesítés										1
	Zenei munkaképesség megőrzése	fő szakképesítés										2
	Kreatív önfejlesztés	fő szakképesítés										4,5
	Komplex elméleti fejlesztés	fő szakképesítés									3	
Ágazati szakmai kompetenciák erősítése*	Zenetörténet	helyi tanterv szerint					1		1			
	Zenekar	helyi tanterv szerint						2		2		
	Kamarazene	helyi tanterv szerint						1		1		

*Amennyiben a 10. évfolyam végén a növendékek nem az 51 34 05 Előadóművészeti program és projektszervező mellék-szakképesítést választják, abban az esetben a 11. és 12. évfolyamon az Ágazati szakmai kompetenciák erősítésére a helyi tanterv szerint kidolgozott Zenetörténet, Zenekar és Kamarazene tantárgyakat tanulják tovább.

2018. szeptember 1-től

A XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET ágazathoz tartozó

54 212 05 KLASSZIKUS ZENÉSZ II. (RÉZFÚVÓS SZAKMAIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

			9.		10.		11.		12.		5/13.	
			E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY
Fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen:	A tantárgy kapcsolódása	3	8,5	3	8,5	3	8	3	8	11,5	19,5
	Összesen:	:	11,5		11,5		11		11		31	
11499-12 Foglalkoztatás II	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés									0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés									2	
	Főtárgy	fő szakképesítés		2		2		2		2		3

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége	Korrepetíció	fő szakképesítés		0,5		0,5		0,5		0,5		1
	Kötelező zongora	fő szakképesítés		1		1		0,5		0,5		1
	Szolfézs	fő szakképesítés		2		2		2		2		2
	Zeneelmélet	fő szakképesítés	1		1		1		1		2	
	Zenetörténet	fő szakképesítés	2		2		1		1		2	
	Zenekar/kórus	fő szakképesítés		2		2						2
	Kamarazene	fő szakképesítés				1						1
	Népzene	fő szakképesítés									2	
	Hangszerismeret	fő szakképesítés										1
	Ritmusgyakorlat	fő szakképesítés		1								1
	Kötelező hangszer	fő szakképesítés										1
	Zenei munkaképesség megőrzése	fő szakképesítés										2
	Kreatív önfejlesztés	fő szakképesítés										4,5
Komplex elméleti fejlesztés	fő szakképesítés									3		
Ágazati szakmai kompetenciák erősítése*	Zenetörténet	helyi tanterv szerint				1		1				
	Zenekar	helyi tanterv szerint					2		2			

	Kamarazene	helyi tanterv szerint					1		1		
--	-------------------	-----------------------	--	--	--	--	---	--	---	--	--

*Amennyiben a 10. évfolyam végén a növendékek nem az 51 34 05 Előadóművészeti program és projektszervező mellék-szakképesítést választják, abban az esetben a 11. és 12. évfolyamon az Ágazati szakmai kompetenciák erősítésére a helyi tanterv szerint kidolgozott Zene történet, Zenekar és Kamarazene tantárgyakat tanulják tovább.

2018. szeptember 1-től

A XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET ágazathoz tartozó

54 212 05 KLASSZIKUS ZENÉSZ II. (HÚROS-VONÓS SZAKMAIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

			9.		10.		11.		12.		5/13.	
			E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY
Fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen:	A tantárgy kapcsolódása	3	8,5	3	8,5	3	8	3	8	10,5	20,5
	Összesen:	:	11,5		11,5		11		11		31	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés									0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés									2	
11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége	Főtárgy	fő szakképesítés		2		2		2		2		3
	Korrepetíció**	fő szakképesítés		0,5		0,5		0,5		0,5		1
	Kötelező zongora	fő szakképesítés		1		1		0,5		0,5		1
	Szolfézs	fő szakképesítés		2		2		2		2		2
	Zeneelmélet	fő szakképesítés	1		1		1		1		2	
	Zene történet	fő szakképesítés	2		2		1		1		2	
	Zenekar/kórus	fő szakképesítés		2		2						2
Kamarazene	fő szakképesítés				1						1	

	Népzene	fő szakképesítés								2	
	Hangszerismeret	fő szakképesítés									1
	Rítmusgyakorlat	fő szakképesítés		1							1
	Kötelező hangszer	fő szakképesítés									1
	Zenei munkaképesség megőrzése	fő szakképesítés									2
	Kreatív önfejlesztés	fő szakképesítés									5,5
	Komplex elméleti fejlesztés	fő szakképesítés								2	
Ágazati szakmai kompetenciák erősítése*	Zenetörténet	helyi tanterv szerint				1		1			
	Zenekar	helyi tanterv szerint					2		2		
	Kamarazene	helyi tanterv szerint					1		1		

*Amennyiben a 10. évfolyam végén a növendékek nem az 51 34 05 Előadóművészeti program és projektszervező mellék-szakképesítést választják, abban az esetben a 11. és 12. évfolyamon az Ágazati szakmai kompetenciák erősítésére a helyi tanterv szerint kidolgozott Zenetörténet, Zenekar és Kamarazene tantárgyakat tanulják tovább.

**a gitár szakosok kivételével

2018. szeptember 1-től

A XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET ágazathoz tartozó

54 212 05 KLASSZIKUS ZENÉSZ II. (ÜTŐS SZAKMAIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

			9.		10.		11.		12.		5/13.	
			E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY
Fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen:	A tantárgy kapcsolódása	3	8,5	3	8,5	3	8	3	8	12	19
	Összesen:	:	11,5		11,5		11		11		31	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés									0,5	

11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés								2		
11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége	Főtárgy	fő szakképesítés		2		2		2		2		3
	Korrepetíció	fő szakképesítés		0,5		0,5		0,5		0,5		1
	Kötelező zongora	fő szakképesítés		1		1		0,5		0,5		1
	Szolfézs	fő szakképesítés		2		2		2		2		2
	Zeneelmélet	fő szakképesítés	1		1		1		1		2	
	Zenetörténet	fő szakképesítés	2		2		1		1		2	
	Zenekar/kórus	fő szakképesítés		2		2						2
	Kamarazene	fő szakképesítés				1						1
	Népzene	fő szakképesítés									2	
	Hangszerismeret	fő szakképesítés										1
	Ritmusgyakorlat	fő szakképesítés		1								1
	Kötelező hangszer	fő szakképesítés										1
	Zenei munkaképesség megőrzése	fő szakképesítés										2
	Kreatív önfejlesztés	fő szakképesítés										4
Komplex elméleti fejlesztés	fő szakképesítés									3,5		
Ágazati szakmai kompetenciák erősítése*	Zenetörténet	helyi tanterv szerint				1		1				
	Zenekar	helyi tanterv szerint					2		2			

	Kamarazene	helyi tanterv szerint						1		1		
--	-------------------	-----------------------	--	--	--	--	--	---	--	---	--	--

*Amennyiben a 10. évfolyam végén a növendékek nem az 51 34 05 Előadóművészeti program és projektszervező mellék-szakképesítést választják, abban az esetben a 11. és 12. évfolyamon az Ágazati szakmai kompetenciák erősítésére a helyi tanterv szerint kidolgozott Zene-történet, Zenekar és Kamarazene tantárgyakat tanulják tovább.

2018. szeptember 1-től

A XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET ágazathoz tartozó

54 212 05 KLASSZIKUS ZENÉSZ II. (MAGÁNÉNEKES SZAKMAIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

		9.		10.		11.		12.		5/13.	
		E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY
Fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen:	3	8,5	4	7,5	3	8	3	8	12,5	18,5
	Összesen:	11,5		11,5		11		11		31	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II. fő szakképesítés									0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I. fő szakképesítés									2	
11569-16 Magánénekes tevékenysége	Ének fő szakképesítés		2		2		2		2		3
	Korrepetíció fő szakképesítés		0,5		0,5		0,5		0,5		1
	Kötelező zongora fő szakképesítés		1		1		0,5		0,5		1
	Szolfézs fő szakképesítés		2		2		2		2		2
	Zeneelmélet fő szakképesítés	1		1		1		1		2	
	Zene-történet fő szakképesítés	2		2		1		1		2	
	Kamarazene fő szakképesítés		1		1						1
	Beszéd-, és színpadi gyakorlat fő szakképesítés		1		1						2
Hangegészségtan fő szakképesítés			1								

	Népzene	fő szakképesítés									2	
	Ritmusgyakorlat	fő szakképesítés		1								1
	Dalirodalom	fő szakképesítés									2	
	Zenei munkaképesség megőrzése	fő szakképesítés										2
	Kreatív önfejlesztés	fő szakképesítés										5,5
	Komplex elméleti fejlesztés	fő szakképesítés									2	
Ágazati szakmai kompetenciák erősítése*	Zenetörténet	helyi tanterv szerint				1		1				
	Beszéd-, és színpadi gyakorlat	helyi tanterv szerint					2		2			
	Kamarazene	helyi tanterv szerint					1		1			

*Amennyiben a 10. évfolyam végén a növendékek nem az 51 34 05 Előadóművészeti program és projektszervező mellék-szakképesítést választják, abban az esetben a 11. és 12. évfolyamon az Ágazati szakmai kompetenciák erősítésére a helyi tanterv szerint kidolgozott Zenetörténet, Zenekar és Kamarazene tantárgyakat tanulják tovább.

2018. szeptember 1-től

A XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET ágazathoz tartozó

54 212 05 KLASSZIKUS ZENÉSZ II. (ZENEELMÉLET-SZOLFÉZS SZAKMAIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

			9.		10.		11.		12.		5/13.	
			E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY
Fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen:	A tantárgy kapcsolódása	4	7,5	4	7	5	6	5	6	9	22
	Összesen:	:	11,5		11		11		11		31	
11499-12 Foglalkoztatás II	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés									0,5	
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés									2	

11570-16 Zeneelméleti tevékenységek gyakorlása	Szolfézs	fő szakképesítés		2		2		2		2		3
	Zeneelmélet	fő szakképesítés	2		2		2		2		3	
	Zenetörténet	fő szakképesítés	2		2		1		1		2	
	Kötelező zongora	fő szakképesítés		2		1		1		1		1
	Vezénylés	fő szakképesítés		1		1,5		0,5		0,5		2
	Hangképzés	fő szakképesítés		0,5		0,5		0,5		0,5		1
	Kórus	fő szakképesítés		2		2						2
	Népzene	fő szakképesítés									2	
	Zenei munkaképesség megőrzése	fő szakképesítés										2
	Számozott basszus gyakorlat	fő szakképesítés										2
	Beszéd, és színpadi gyakorlat	fő szakképesítés										2
	Hangegészség tan	fő szakképesítés										1
	Kötelező hangszer	fő szakképesítés										1
	Kreatív önfejlesztés	fő szakképesítés										3
Komplex elméleti fejlesztés	fő szakképesítés									1,5		
Ágazati szakmai kompetenciák erősítése*	Zenetörténet	helyi tanterv szerint				1		1				
	Kórus	helyi tanterv szerint					2		2			

	Zeneelmélet	helyi tanterv szerint				1		1				
--	-------------	-----------------------	--	--	--	---	--	---	--	--	--	--

*Amennyiben a 10. évfolyam végén a növendékek nem az 51 34 05 Előadóművészeti program és projektszervező mellék-szakképesítést választják, abban az esetben a 11. és 12. évfolyamon az Ágazati szakmai kompetenciák erősítésére a helyi tanterv szerint kidolgozott Zenetörténet, Zenekar és Kamarazene tantárgyakat tanulják tovább.

51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZERVEZŐ mellék-szakképesítéssel

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként

			9.		10.		11.		12.		5/13.	
			E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY
Mellék szakképesítés re vonatkozó:	Összesen:	A tantárgy kapcsolódása:					1	1	2	1		
	Összesen:					2	3					
11887-16 Kulturális program és projekt szervezése	Projektszervezés és projektmenedzsment	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZERVEZŐ					1					
	Projekttervezés és projektmenedzsment gyakorlata	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZERVEZŐ						1				
	Rendezvény szervezés	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZERVEZŐ							1			
	Rendezvény szervezés gyakorlata	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZERVEZŐ								1		
11886-16 Előadóművészeti alapismeretek	Előadóművészet történet	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZERVEZŐ							1			
	Előadóművészeti program-és projektszervezés gyakorlata	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZERVEZŐ										

	Előadó- művészeti előadás gyakorlat	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZERVEZŐ										
--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

A 11499-12 azonosító számú

Foglalkoztatás II. megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

1. FOGLALKOZTATÁS II. tantárgy 15,5 óra

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tanuló általános felkészítése az álláskeresés módszereire, technikáira, valamint a munkavállaláshoz, munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismeretek elsajátítására.

Témakörök

Munkajogi alapismeretek

Munkavállaló jogai (megfelelő körülmények közötti foglalkoztatás, bérfizetés, költségtérítés, munkaszerződés-módosítás, szabadság), kötelezettségei (megjelenés, rendelkezésre állás, munkavégzés, magatartási szabályok, együttműködés, tájékoztatás), munkavállaló felelőssége (vétkesen okozott kárért való felelősség, megőrzési felelősség, munkavállalói biztosíték).

Munkajogi alapok: felek a munkajogviszonyban, munkaviszony létesítése, munkakör, munkaszerződés módosítása, megszűnése, megszüntetése, felmondás, végkielégítés, munkaidő, pihenőidők, szabadság.

Foglalkoztatási formák: munkaviszony, megbízási jogviszony, vállalkozási jogviszony, közalkalmazotti jogviszony, közszolgálati jogviszony.

A tipikus munkavégzési formák a munka törvénykönyve szerint: távmunka, bedolgozói munkaviszony, munkaerő-kölcsönzés, egyszerűsített foglalkoztatás (mezőgazdasági, turisztikai idénymunka és alkalmi munka).

Speciális jogviszonyok: önfoglalkoztatás, őstermelői jogviszony, háztartási munka, iskolaszövetkezet keretében végzett diákmunka, önkéntes munka.

Munkaviszony létesítése

Munkaviszony létrejötte, fajtái: munkaszerződés, teljes- és részmunkaidő, határozott és határozatlan munkaviszony, minimálbér és garantált bérminimum, képviselő szabályai, elállás szabályai, próbaidő.

Munkavállaláshoz szükséges iratok, munkaviszony megszűnésekor a munkáltató által kiadandó dokumentumok.

Munkaviszony adózási, biztosítási, egészség- és nyugdíjbiztosítási összefüggései: munkaadó járulékfizetési kötelezettségei, munkavállaló adó- és járulékfizetési kötelezettségei, biztosítottként egészségbiztosítási ellátások fajtái (pénzbeli és természetbeni), nyugdíj és munkaviszony.

Álláskeresés

Karrierlehetőségek feltérképezése: önismeret, reális célkitűzések, helyi munkaerőpiac ismerete, mobilitás szerepe, képzések szerepe, foglalkoztatási támogatások ismerete.

Motivációs levél és önéletrajz készítése: fontossága, formai és tartalmi kritériumai, szakmai önéletrajz fajtái: hagyományos, Europass, amerikai típusú, önéletrajzban szereplő email cím és fénykép megválasztása, motivációs levél felépítése.

Álláskeresési módszerek: újsághirdetés, internetes álláskereső oldalak, személyes kapcsolatok, kapcsolati hálózat fontossága, EURES (Európai Foglalkoztatási Szolgálat az Európai Unióban történő álláskeresésben), munkaügyi szervezet segítségével történő álláskeresés, cégek adatbázisába történő jelentkezés, közösségi portálok szerepe.

Munkaerőpiaci technikák alkalmazása: Foglalkozási Információs Tanácsadó (FIT), Foglalkoztatási Információs Pontok (FIP), Nemzeti Pályaorientációs Portál (NPP).

Állásinterjú: felkészülés, megjelenés, szereplés az állásinterjún, testbeszéd szerepe.

Munkanélküliség

A munkanélküli (álláskereső) jogai, kötelezettségei és lehetőségei: álláskeresőként történő nyilvántartásba vétel; a munkaügyi szervezettel történő együttműködési kötelezettség főbb kritériumai; együttműködési kötelezettség megszegésének szankciói; nyilvántartás szünetelése, nyilvántartásból való törlés; munkaügyi szervezet által nyújtott szolgáltatások, kiemelten a munkaközvetítés.

Álláskeresői ellátások („passzív eszközök”): álláskeresői járadék és nyugdíj előtti álláskeresői segély. Utazási költségtérítés.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Közfoglalkoztatás: közfoglalkoztatás célja, közfoglalkoztatás célcsoportja, közfoglalkoztatás főbb szabályai

Munkaügyi szervezet: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) szervezetrendszerének felépítése (a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter, a kormányhivatal, a járási hivatal feladatai).

Az álláskeresők részére nyújtott támogatások („aktív eszközök”): önfoglalkoztatás támogatása, foglalkoztatást elősegítő támogatások (képzések, beralapú támogatások, mobilitási támogatások).

Vállalkozások létrehozása és működtetése: társas vállalkozási formák, egyéni vállalkozás, mezőgazdasági őstermelő, nyilvántartásba vétel, működés, vállalkozás megszűnésének, megszüntetésének szabályai.

A munkaerőpiac sajátosságai, NFSZ szolgáltatásai: pályaválasztási tanácsadás, munka- és pályatanácsadás, álláskeresői tanácsadás, álláskereső klub, pszichológiai tanácsadás.

A képzés javasolt helyszíne

Tanterem

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A 11498-12 azonosító számú

Foglalkoztatás I. megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

I. FOGLALKOZTATÁS I. tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók alkalmasak legyenek egy idegen nyelvű állásinterjún eredményesen és hatékonyan részt venni.

Ehhez kapcsolódóan tudjanak idegen nyelven személyes és szakmai vonatkozást is beleértve bemutatkozni, a munkavállaláshoz kapcsolódóan pedig egy egyszerű formanyomtatványt kitölteni.

Cél, hogy a rendelkezésre álló 62 tanóra egység keretén belül egyrészt egy nyelvtani rendszerezés történjen meg a legalapvetőbb igeidők, segédigék, illetve az állásinterjúhoz kapcsolódóan a legalapvetőbb mondatszerkesztési eljárások elsajátítása révén. Majd erre építve történjen meg az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés és az induktív nyelvtanulási készségfejlesztés 6 alapvető, a mindennapi élethez kapcsolódó társalgási témakörön keresztül. Végül ezekre az ismeretekre alapozva valósuljon meg a szakmájához kapcsolódó idegen nyelvi kompetenciafejlesztés.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Idegen nyelvek

Témakörök

Nyelvtani rendszerezés 1

A 8 órás nyelvtani rendszerezés alatt a tanulók a legalapvetőbb igeidőket átismétlik, illetve begyakorolják azokat, hogy munkavállaláshoz kapcsolódóan, hogy az állásinterjú során ne okozzon gondot a múlt, illetve a jövőre vonatkozó kérdések megértése, illetve az azokra adandó válaszok megfogalmazása. Továbbá alkalmas lesz a tanuló arra, hogy egy szakmai állásinterjún elhangzott kérdésekre összetett mondatokban legyen képes reagálni, helyesen használva az igeidő egyeztetést.

Az igeidők helyes begyakorlása lehetővé teszi számára, hogy mint leendő munkavállaló képes legyen arra, hogy a munkaszerződésben megfogalmazott tartalmakat helyesen értelmezze, illetve a jövőbeli karrierlehetőségeket feltérképezze. A célként megfogalmazott idegen nyelvi magbízottság csak az igeidők helyes használata révén fog megvalósulni.

Nyelvtani rendszerezés 2

A 8 órás témakör során a tanuló a kérdésszerkesztés, a jelen, jövő és múlt idejű feltételes mód, illetve a módbeli segédigék (lehetőséget, kötelességet, szükségességet, tiltást kifejező) használatát eleveníti fel, amely révén idegen nyelven sokkal egzaktabb módon tud bemutatkozni szakmai és személyes vonatkozásban egyaránt. A segédigék jelentéstartalmának precíz és pontos ismerete alapján alkalmas lesz arra, hogy tudjon tájékozódni a munkahelyi és szabadidő lehetőségekről. Precízen meg tudja majd fogalmazni az állásinterjún idegen nyelven feltett kérdésekre a választ kihasználva a segédigék által biztosított nyelvi precizitás adta kereteket. A kérdésfeltevés alapvető szabályainak elsajátítása révén alkalmassá válik a tanuló arra, hogy egy munkahelyi állásinterjún megértse a feltett kérdéseket, illetve esetlegesen ő maga is tisztázó kérdéseket tudjon feltenni a munkahelyi meghallgatás során. A szórend, a prepozíciók és a kötőszavak pontos használatának elsajátításával olyan egyszerű mondatszerkesztési eljárások birtokába jut, amely által alkalmassá válik arra, hogy az állásinterjún elhangzott kérdésekre relevánsan tudjon felelni, illetve képes legyen tájékozódni a munkakörülményekről és lehetőségekről.

Nyelvi készségfejlesztés

(Az induktív nyelvtanulási képesség és az idegen nyelvi asszociatív memória fejlesztése fonetikai készségfejlesztéssel kiegészítve)

A 23 órás nyelvi készségfejlesztő blokk során a tanuló rendszerezi az idegen nyelvi alapszókincshez kapcsolódó ismereteit. E szókincset alapul véve valósul meg az induktív nyelvtanulási képességfejlesztés és az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés 6 alapvető társalgási témakör szavai, kifejezésein keresztül. Az induktív nyelvtanulási képesség által egy adott idegen nyelv struktúráját meghatározó szabályok kikövetkeztetésére lesz alkalmas a tanuló. Ahhoz, hogy a tanuló koherensen lássa a nyelvet, és ennek szellemében tudjon idegen nyelven reagálni, feltétlenül szükséges ennek a képességnek a minél tudatosabb fejlesztése. Ehhez szorosan kapcsolódik az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés, ami az idegen nyelvű anyag megtanulásának képessége: képesség arra, hogy létrejöjjön a kapcsolat az ingerek (az anyanyelv szavai, kifejezése) és a válaszok (a cél nyelv szavai és kifejezései) között. Mind a két fejlesztés hétköznapi társalgási témakörök elsajátítása során valósul meg.

Az elsajátítandó témakörök:

- személyes bemutatkozás
- a munka világa
- napi tevékenységek, aktivitás
- lakás, ház
- utazás,
- étkezés

Ezen a témakörön keresztül valósul meg a fonetikai dekódolási képességfejlesztés is, amely során a cél nyelv legfontosabb fonetikai szabályaival ismerkedik meg a nyelvtanuló.

Munkavállalói szókincs

A 23 órás szakmai nyelvi készségfejlesztés csak a 39 órás 3 alapozó témakör elsajátítása után lehetséges. Cél, hogy a témakör végére a tanuló folyékonyan tudjon bemutatkozni kifejezetten szakmai vonatkozással. Képes lesz a munkalehetőségeket feltérképezni a cél nyelv orszáiban. Begyakorolja az alapadatokat tartalmazó formanyomtatvány kitöltését, illetve a szakmai önéletrajz és a motivációs levél megírásához szükséges rutint megszerzi. Elsajátítja azt a

szakmai jellegű szókincset, ami alkalmassá teszi arra, hogy a munkalehetőségekről, munkakörülményekről tájékozódjon. A témakör tanulása során közvetlenül a szakmájára vonatkozó gyakran használt kifejezéseket sajátítja el. A munkaszerződések kulcskifejezéseinek elsajátítása és fordítása révén alkalmas lesz arra, hogy a leendő saját munkaszerződését, illetve munkaköri leírását lefordítsa és értelmezze.

A képzés javasolt helyszíne

Az órák kb. 50%-a egyszerű tanteremben történjen, egy másik fele pedig számítógépes tanterem, hiszen az oktatás egy jelentős részben digitális tananyag által támogatott formában zajlik.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel

A 11568-16 azonosító számú

Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége megnevezésű

11569-16

Magánénekes tevékenysége

11570-16

Zeneelméleti tevékenységek gyakorlása

szakmai követelménymodulok

tantárgyai, témakörei

FŐTÁRGY tantárgy

Billentyűs szakképesítés – zongora, csembaló, harmonika

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló olyan alapvető zenei műveltséget és szakmai tudást sajátítson el, amely alkalmassá teszi őt középfokú zenei felkészültséget igénylő munkakör ellátására valamint a magasabb szintű szakképesítés megszerzésére irányuló vagy a felsőoktatásban való tanulmányok folytatására.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A magyar nyelv és irodalom a történelem, valamint a művészettörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt kitekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre. A fizika tantárgy ismerete segíti a tanulót a hangszertechnikai, hang-technikai, akusztikai ismeretek elsajátításában. Testnevelés tantárgy teljesítése elősegíti a fizikai erőnlét fejlesztését, valamint elkerülhetővé teszi a foglalkozási ártalmak kialakulását.

Témakörök

Skálák, technikai gyakorlatok és etűdök

Skálák, technikai gyakorlatok, valamint etűdök gyakorlása és egybefüggő előadása a hangszerenként megjelölt szakmai anyagok, illetőleg azok részleteinek tetszőleges felhasználásával.

Zongora

Chopin:	Etűdök op. 10, op. 25, op. posth.
Czerny:	Az ujjgyakorlás művészete op. 740
Debussy:	12 etűd

Liszt:	Paganini-, hangverseny-, transzcendens etűdök
Mendelssohn:	Etűdök op. 104
Moszkowski:	Etűdök
Rachmaninov:	Études – Tableaux op. 33, op. 39
Stravinsky:	4 etűd
Szkrjabin:	Etűdök op. 8, op. 42

Csembaló

Czerny:	A kézügyesség iskolája
Fr. Couperin:	Gyakorlatok
Ahlgrimm:	Manuale
Fitzwilliam	Virginal Book
Diruta:	Il transilvano

Harmonika

Dohnányi:	Ujjgyakorlatok
Bertini:	45 tanulmány
Czerny:	Etűdök

Szonáták, szvitek, invenciók és más hasonló művek

Zongora

Bach:	Das Wohltemperierte Klavier
Bach:	Francia szvitek
Bach:	Angol szvitek
Bach:	4 duett
Bach:	16 koncert
Ph. E. Bach:	Fantáziák
Beethoven:	Szonáták
M. Clementi:	Szonáták
G. F. Händel:	Szvitek
Haydn:	Szonáták

Mozart:	Szonáták
Scarlatti:	Szonáták
Schubert:	Szonáták

Csembaló

J. S. Bach:	Angol vagy francia szvitek, vagy partita
J. S. Bach:	Toccaták , capricciok vagy ouvertüre
J. S. Bach:	Kétszólamú invenciók
J. S. Bach:	Háromszólamú invenciók
J. S. Bach:	F-dúr prelúdium, Clavierbüchlein für W. Fr. Bach
J. S. Bach:	d-moll prelúdium, Clavierbüchlein für W. Fr. Bach
J. S. Bach:	D-dúr prelúdium, Clavierbüchlein für W. Fr. Bach
J. S. Bach:	Das wohltemperierte Clavier
Ph. E. Bach:	Szonáták, Rondók
J. Ch. Fr. Bach:	Szonáták
J. Chr. Bach:	Szonáták
W. Fr. Bach:	Polonaisek
Bartók:	Mikrokozmosz
Bartók:	Gyermekeknek
Benda:	Szonáták, Versenyművek
Buxtehude:	Zeneművek
Cabezón:	Zeneművek
Cimarosa:	Szonáta
Clérembault:	Művek
Fr. Couperin:	Rondeauk
Fr. Couperin:	Préludek
Fr. Couperin:	L'art de toucher le clavecin
Fr. Couperin:	Les Petits Moulinsá Vent
Fr. Couperin:	Le Petit Rien
Corrette:	Menüettek
D'Anglebert:	Táncjáték
Diruta:	Il Transilvano
Duphly:	Zeneművek

Forqueras:	Zeneművek
Françaix:	L’Insectarium
Frescobaldi:	Zeneművek
Froberger:	Fantáziák
Froberger:	Szvitek
Guerre:	Szvitek
Händel:	C-dúr szonáta
Händel:	F-dúr capriccio
Händel:	Lesson
Händel:	Prelude-k
Händel:	Szvitek
Haydn:	Szonáták
Muffat:	Toccatá és fúga
Kuhnau:	Bibliai szonáták
Pachelbel:	Magnificat-fűgák
Rameau:	Vénitiene
Rameau:	Premier Livre
D. Scarlatti:	Szonáták
A. Scarlatti:	Zeneművek
Soler:	Szonáta
Telemann:	Kleine Fantasien
Vanhal:	Szonáták, versenyművek
Karakterdarabok Duphly, Corrette vagy Chambonnières műveiből	
Fitzwilliam Virginal Book	

Orgona

J. S. Bach:	D-dúr prelúdium és fűga BWV 532
	f-moll prelúdium és fűga BWV 534
	dór toccata és fűga BWV 538
	d-moll prelúdium és fűga BWV 539
	G-dúr prelúdium és fűga BWV 541
	a-moll prelúdium és fűga BWV 543
	h-moll prelúdium és fűga BWV 544

	C-dúr prelúdium és fuga BWV 545
	c-moll prelúdium és fuga BWV 546
	c-moll fantázia BWV 562
	E-dúr toccata BWV 566
	G-dúr fantázia BWV 572
	Korálelőjátékok
	Triók, triószonáták
Ph. E. Bach:	a-moll szonáta
Böhm:	d-moll prelúdium és fuga
Böhm:	g-moll prelúdium és fuga
Buxtehude:	Prelúdiumok és fúgák
Buxtehude:	Toccaták
Buxtehude:	Korálelőjátékok
Clérambault:	Szvitek
Frescobaldi:	Toccaták
Leyding:	C-dúr prelúdium és fuga
Lübeck:	c-moll prelúdium és fuga
Lübeck:	E-dúr prelúdium és fuga
Mozart:	f-moll Adagio és Allegro KV 594
Muffat:	Toccaták
Sweelinck:	Variációk, fantáziák
Walther:	A-dúr prelúdium és fuga

Harmonika

Bach:	Kétszólamú invenciók
Bach:	Francia szvitek
Bach:	Angol szvitek
Bach:	Triószonáták
Bach:	Preludiumok és fúgák

Versenyművek, előadási darabok

Zongora

Bartók Béla:	Mikrokozmosz
Bartók Béla:	14 bagatell op. 6
Bartók Béla:	4 sirató
Bartók Béla:	2 román tánc op. 8/a
Bartók Béla:	Vázlatok op. 9/b
Bartók Béla:	3 burleszk op. 8/b
Bartók Béla:	9 kis zongoradarab
Bartók Béla:	Allegro barbaro
Beethoven:	Variációk
Beethoven:	Bagatellek
Beethoven:	Zongoradarabok
Bozay Attila:	Bagatelle op. 4
Bozay Attila:	Variazioni op. 10
Brahms:	Klavierwerke
Chopin:	A teljes Paderewski-kiadás
Csajkovszkij:	Évszakok
Csajkovszkij:	Zongoradarabok
Debussy:	Suite Bergamasque
Debussy:	Prelűdök I-II. kötet
Debussy:	Images I-II. kötet
Debussy:	Estampes
Debussy:	Pour le piano
Debussy:	Masques
Debussy:	Danse
Dohnányi Ernő:	Rapszódia
Dohnányi Ernő:	Koncertetűdök
Durkó Zsolt:	Psichogramma
Durkó Zsolt:	A gömb története I-IV. kötet
Durkó Zsolt:	Törpék és óriások
Farkas Ferenc:	Római hangjegyfűzet
Farkas Ferenc:	2 akvarell

Fauré:	Impromptus
Fauré:	Nocturnes
Jeney Zoltán:	5 zongoradarab
Kadosa Pál:	Al fresco op. 11/a
Kadosa Pál:	3 tristia op. 38/b
Kadosa Pál:	4 caprichos op. 57
Kadosa Pál:	Kaleidoszkóp op. 61
Kadosa Pál:	Pillanatképek op. 69
Kalmár László:	Invenzioni
Kodály Zoltán:	9 zongoradarab op. 3
Kodály Zoltán:	7 zongoradarab op. 11
Kodály Zoltán:	Marosszéki táncok
Kurtág György:	8 zongoradarab
Kurtág György:	Játékok
Kocsár Miklós:	Improvizációk
Liszt:	Magyar rapszódia
Liszt:	Années de pèlerinage
Liszt:	Verschiedene zyklische Werke
Liszt:	Einzelne Charakterstücke
Liszt:	Tänze, Märsche und Scherzi
Liszt:	Klavier-Versionen eigener Werke
Mendelssohn:	Lieder ohne Worte
Mendelssohn:	Variations sérieuses op. 54
Mendelssohn:	Caprices op. 33
Mendelssohn:	Phantasie op. 28
Mozart:	Zongoradarabok
Mozart:	Variációk
Orbán György:	Suite zongorára
Papp Lajos:	Improvisatione
Prokofjev:	Továtúnó látomások
Prokofjev:	Szarkazmusok
Prokofjev:	Zongoradarabok
Rachmaninov:	Études – Tableaux

Rachmaninov:	Prelúdök
Rachmaninov:	Zongoradarabok
Ravel:	Pavane
Ravel:	Jeu d'eau
Sári József:	6 darab zongorára
Sári József:	Episodi
Sári József:	Imaginárius variációk
Sári József:	Pillanatképek
Schubert:	Impromptuk és Moments musicaux
Schubert:	3 zongoradarab op. posth.
Schumann:	Abegg-Variationen op. 1
Schumann:	Papillons op. 2
Schumann:	Intermezzi op. 4
Schumann:	Impromptus op. 5
Schumann:	Fantasiestücke op. 12
Schumann:	3 Phantasiestücke op. 111
Schumann:	3 Romanzen op. 28
Schumann:	Novelletten op. 21
Schumann:	Bunte Blätter op. 99
Schumann:	Faschingschwank aus Wien op. 2
Soproni József:	Jegyzetlapok I-IV. kötet
Soproni József:	7 zongoradarab
Sosztakovics:	24 prelúdium op. 34
Stravinsky:	4 etűd
Stravinsky:	Szerenád
Stravinsky:	Piano-Rag-Music
Weiner Leó:	Passacaglia
Weiner Leó:	Miniatűr képek (Miniature Bilder)

Csembaló

Chr. Bach:	Versenyművek
Ph. E. Bach:	Versenyművek
Haydn:	Versenyművek

Continuo-játék

Corelli, Händel, Telemann kamaraműveinek tanulmányozása számozott basszus alapján.

Orgona

Antalffy:	Scherzo
Antalffy:	Karácsonyi harangok
Antalffy:	Madonna
Alain:	Litanies
Bossi:	Scherzo
Boëllmann:	Gótikus szvit
Brahms:	Koráleljátékok op. 122
Dupré:	Cortege et Litanie
Dupré:	g-moll prelúdium és fuga op. 7
Dupré:	Le tombeau de Titelouze op. 38
Franck:	a-moll Choral
Franck:	Piece héroïque
Franck:	Final
Gárdonyi Z.:	Partita „Veni creator”
Gigault:	h-moll toccata
Guilmant:	3. szonáta
Hidas:	Szonáta
Hindemith:	Szonáták
Koloss:	Réflexions
Koloss:	Prelúdium és fuga in F
Koloss:	Fantázia két Szent István énekre
Langlais:	Incantation
Liszt:	Szent Erzsébet-legenda, Bevezetés
Liszt:	Gebet (Ave Maria)
Lisznyay:	Szent István fantázia
Messiaen:	Joie et clarté des Corps Glorieux
Mendelssohn:	c-moll és d-moll prelúdium és fuga

Mendelssohn:	D-dúr szonáta
Mendelssohn:	A-dúr, B-dúr és d-moll szonáta
Pikéthy:	G-dúr toccata
Pikéthy:	a-moll prelúdium és fúga
Pikéthy:	C-dúr introductio és fúga
Pikéthy:	Idyll
Pikéthy:	II. szonáta
Reger:	d-moll Introductio és passacaglia
Reger:	d-moll toccata, D-dúr fúga op. 59
Reger:	Weihnachten op. 145
Reger:	a-moll toccata op. 80
Reger:	d-moll toccata és fúga op. 129
Reger:	h-moll prelúdium és fúga op. 129
Reger:	d-moll prelúdium, D-dúr fúga op. 65
Reger:	e-moll prelúdium és fúga op. 69
Reger:	D-dúr toccata és fúga op. 69
Schumann:	B-A-C-H-fúgák
Saint-Saëns:	Prelúdiumok és fúgák op. 99, op. 109
Saint-Saëns:	Fantáziák
Sulyok:	Partita

Harmonika

Bartók:	Gyermekeknek
Bartók:	Duók
Beethoven:	Darabok zenélő órára
Berlin:	Szonatina
Brehme:	Szvit
Brehme:	Paganiniana
Brehme:	La Campanella
Brehme:	Divertimento
Fiala:	Aforizmák
Fiala:	Gyermekeknek
Frescobaldi:	Liber organi

Haydn:	Darabok zenélő órára
Jacobi:	Divertissement
Lundquist:	Kétszólamú invenciók
Lundquist:	Botany play
Matys:	Prelúdium és variációk
Trevor:	Régi angol orgonazene
Troján:	A lerombolt katedrális

FŐTÁRGY tantárgy

Fafúvós szakképesítés – fuvola, klarinét, oboa, szaxofon, blockflöte

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló olyan alapvető zenei műveltséget és szakmai tudást sajátítson el, amely alkalmassá teszi őt középfokú zenei felkészültséget igénylő munkakör ellátására valamint a magasabb szintű szakképesítés megszerzésére irányuló vagy a felsőoktatásban való tanulmányok folytatására.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A magyar nyelv és irodalom a történelem, valamint a művészettörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt kitekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre. A fizika tantárgy ismerete segíti a tanulót a hangszertechnikai, hang-technikai, akusztikai ismeretek elsajátításában. Testnevelés tantárgy teljesítése elősegíti a fizikai erőnlét fejlesztését, valamint elkerülhetővé teszi a foglalkozási ártalmak kialakulását.

Témakörök

Hangképzés, skálák, technikai gyakorlatok és etűdök

A hangképzés keretében elsajátítandó a helyes testtartás, légzéstechnika, levegővezetés és kiegyenlített hangminőség.

Kitartott hangok gyakorlása (később esetleg csak esetenkénti ellenőrzéssel).

Az összes dúr és moll skála, hangszerenként eltérő variációkban, a hangszer sajátosságának megfelelően.

A hangképzés, skálázás folyamán az esetleges légzési, száj-, kéz-, hangszer- és testtartási hibák kijavítása.

A helyes, differenciált hangindítás kidolgozása.

Kiegyenlített hangminőség elérése változatos dinamikai skálán és minden hangterjedelemben. Szükség szerint hangterjedelem bővítése.

Modern kiterjesztett technika elsajátítása és használata a hangképzés kiegészítéseként.

Fuvola

Köhler:	Etűdök fuvolára op. 33, I-II-III. kötet 30 virtuóz etűd op. 75, I-II. kötet
Eördögh:	Technikai olvasógyakorlatok I-II. kötet
Moyse-Berbiguier:	18 etűd 11 nagy etűd
Wehner:	12 nagy etűd
Tomasewszky:	Etűdök III-IV. Kötet
Andersen:	24 etűd op.15
Gariboldi:	Grand exercices op. 139.
Fürstenau:	28 etűd op. 107.

Oboa

Sellner:	Etűdök
Luft:	Etűdök
Giampieri:	Napi gyakorlatok (magasabb évfolyamon dupla nyelvvel is)
Ferling:	48 etűd

Mille: 10 etűd
Nazarov: Etűdűk

Klarinét

Kovács: Mindennapos skálagyakorlatok
Kraszna: Klarinét hangsorgyakorlatok
Cavallini: 18 Caprices
30 caprices
Jeanjean: Etűdűk I-IV. kűtet
Krűpsch: Etűdűk I-IV. kűtet
Gambaro: 20 caprices
Klosé: 15 etűd
Karakterisztikus etűdűk
Exercices journaliers
20 études d'après h. aumont
Études de genre et de mécanisme
Magnani: 10 études-caprices de grande difficulté

Fagott

Hara Fagottiskola I-II.
Weissenborn: Fagottiskola I-II.
Neukirchner: Gyakorlatok
Ozi: 42 etűd
Milde: Skálaiskola 1-20.
Koncertetűdűk 1-50.
Jacobi: 6 etűd
Oromszegi: 10 modern etűd

Szaxofon

Klosé: 25 exercices journaliers
Ferling-Mule: 60 etűd
Giampieri: Etudes
Sellner: Etudes

Karg-Elert: 25 capricen und Sonate op.153
Bozza: 12 etudes-caprices op.60.

Furulya - Blockflöte

Collette: 12 melodikus gyakorlat
Staeps: Das Tägliche Pensum
Methodische Übungen
Winterfeld: Zwölf Etüden für Altblockflöte
Technische Studien für Altblockflöte
Linde: Neuzeitliche Übungsstücke
Brüggen: 5 etüd
Keunig: 12 difficult studies
Eyck: Der Fluyten Lust-Hof I-III. Kötet (1646)
Bali: A barokk díszítés iskolája
The Division Flute (1708)
The Baroque Solo Book (I. fejezet)skola
Verrimst: 25 etüd

Szonáták, versenyművek

Fuvola

Händel: Tizenegy szonáta válogatva
Telemann: 12 szólófantázia és metodikus szonáták
Mozart: Könnyű szonátái K. 10-14
C. Ph.. E. Bach: Szonáták (válogatás)
Dávid Gy.: Szonáta
Gluck: G-dúr fuvolaverseny
Pergolesi: G-dúr fuvolaverseny és g-moll koncert
Vivaldi: 6 fuvolaverseny az op. 10-es kötetből
M. Haydn: D-dúr fuvolaverseny
Quantz: Versenyművek (A-dúr, D-dúr, G-dúr)
Devienne: e-moll szonáta, Versenyművek (G-dúr, D-dúr)
Rösler-Rosetti: D-dúr fuvolaverseny, G-dúr fuvolaverseny
Hoffmeister: D-dúr koncert

Stamitz:	G-dúr koncert
Mozart:	C-dúr Andante K. 315 D-dúr Rondo K. 382.
Boccherini:	D-dúr fuvolaverseny
Pleyel:	C-dúr fuvolaverseny
Reinecke:	D-dúr fuvolaverseny
Blodek:	Concerto
Hoffmann:	D-dúr fuvolaverseny
Mercadante:	e-moll fuvolaverseny

Oboa

Vivaldi:	C-dúr concerto (P44, RV 451), a-moll concerto (RV463)
Albinoni:	B-dúr concerto, D-dúr concerto
Cimarosa:	Concerto
Marcello:	Concerto
Telemann:	a-moll szonáta
Haydn:	C-dúr oboaverseny 1. tétel

Klarinét

Tartini:	Concerto
Stamitz:	B-dúr koncert Esz-dúr koncert
Pleyel:	B-dúr koncert
Donizetti:	Concertino
Kozeluch:	B-dúr koncert
Mercadante:	Koncert
Kramar:	Koncert
Honegger:	Szonatina
Saint-Saëns:	Szonáta
Weber:	f-moll koncert
Arnold:	Szonatina
Crussel:	B-dúr koncert
Poulenc:	Szonáta

Hindemith:	Szonáta
Weber:	Concertino
Hoffmeister:	Koncert

Fagott

Vivaldi:	a-moll fagottverseny d-moll fagottverseny
Telemann:	a-moll szonáta
Marcello:	e-moll szonáta F-dúr szonáta G-dúr szonáta
Stamitz:	F-dúr fagottverseny
Suchanek:	Concertino
J. Chr. Bach:	Esz-dúr fagottverseny
Vogel:	B-dúr fagottverseny
Rösler-Rosetti:	B-dúr fagottverseny

Szaxofon

Eccles:	Szonáta
Creston:	Szonáta
Glazunov:	Concerto
Guilhaud:	Koncert No 1.
Tscherepine:	„Sport”-szonáta
Fasch:	Szonáta
Hindemith:	Szonáta

Furulya – Blockflöte

Baston:	6 koncert
Bitti:	4 szonáta
Babell:	12 szonáta op.1
Fesch:	6 szonáta
Händel:	6 szonáta
Pepusch:	6 szonáta

Valentine:	12 szonáta op. 2
Schickhardt:	6 szonáta op.1, op. 17
Telemann:	7 szonáta
Telemann:	12 duó és 12 kánonszonáta
Veracini:	12 szonáta
Woodcock:	G-dúr koncert
Vivaldi:	6 koncert op. 10
Sammartini:	F-dúr koncert
Loeillet:	24 szonáta op. 1, op. 3
Marcello:	12 szonáta op. 2
Fontana:	6 szonáta
Bresgen:	Sonatine
Badings:	Sonata
Poser:	Sonatine

Előadási darabok

Fuvola

Doppler:	Berceuse Magyar pasztorál fantazia Mazurka “Air valaques” fantázia
Bartók:	Három csíkmegyei népdal
Bartók-Arma:	Magyar parasztdalok
Fauré:	Fantázia
Enescu:	Cantabile et Presto
Georg Hübner:	Fantázia Gigue
Gaubert:	Ballada Fantázia Noktürn és allegro scherzando
Ibert:	Pieces Jeux
Mező:	Szvit

Kocsár:	Capriccio
Reinecke:	Ballada
Sáry J. :	Arion éneke
Taffanel:	Andante pastoral et scherzettino
Popp:	Magyar rapszódia Fantázia a "Faust" opera nyomán
Farkas:	Bihari román táncok
Briccialdi:	Velencei karnevál Rigoletto fantázia
Bozza:	Image Este a hegyekben
Godard:	Szvit

Oboa

Schumann:	3 románc
Bartók:	3 csíkmegyei népdal
Bozza:	Conte pastorale
Hummel:	Bevezetés, téma és variációk

Klarinét

Weber:	Bevezetés és allegro
Barat:	Szláv dal Romantikus fantázia
Vaszilenko:	Keleti táncok
Bartók:	Három csík megyei népdal
Busser:	Aragon
Gade:	Fantáziadarabok
Penderecki:	Három miniatűr
Pierné:	Canzonetta
Cavallini:	Adagio és tarantella
Lefebvre:	Fantasie caprice
Schumann:	3 románc
Weiner:	Peregi verbunk

Lutoslawski:	Táncprelűdök
Kovács:	Hommages
Schumann:	Fantasiestücke
Sutermeister:	Capricco
Lovreglio:	Traviata fantázia
Verdi:	Rigoletto fantázia
Weiner:	Ballada
Rossini:	Variációk
	Bevezetés, téma és variációk
Messenger:	Solo de concours
Baermann:	Adagio
Stravinsky:	Három darab

Fagott

Kodály:	Epigrammák
Kósa:	Négy könnyű darab
Mirosnyikov:	Scherzo
Bozza:	Burlesque
Bozay:	Két régies darab
Kocsár:	Dialoghi
Wischendorf:	Téma variációkkal
Pécsi:	Dörmögő Dömötör

Szaxofon

Ravel:	Habanera
Glinka:	Vocalise
Debussy:	Arabesque
Bozza:	Ária
Chailieux:	Andante és allegro
Singelée:	Solo de concert
	Fantasie brillante
Demersseman:	Fantasie
Francaix:	Öt egzotikus tánc

Grovez:	Sarabande és allegro
Rossini:	Cavatina
Jolivet:	Fantasie-impromptue
Bozza:	Olasz fantázia

Furulya – Blockflöte

Frescobaldi:	5 canzona
Telemann:	a-moll szvit,
Hotteterre:	szvitek op.2, op.5
Dieupart:	6 szvit
Boismortier:	6 szvit op. 35
Krähmer:	Variációk op.24, op.35
Linde:	Amarilli mia bella
Poser:	sieben Bagatellen
Vetter:	Il Flauto dolce ed acerbo
Werdin:	Concerto
Staeps:	Virtouse Suite
Kerek:	3 miniatúr, Partita
Cooke:	Inventionen

FŐTÁRGY tantárgy

Húros-vonós szakképesítés – hegedű, mélyhegedű, gordonka, gordon, gitár, hárfa

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló olyan alapvető zenei műveltséget és szakmai tudást sajátítson el, amely alkalmassá teszi őt középfokú zenei felkészültséget igénylő munkakör ellátására valamint a magasabb szintű szakképesítés megszerzésére irányuló vagy a felsőoktatásban való tanulmányok folytatására.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A magyar nyelv és irodalom a történelem, valamint a művészettörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt kitekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre. A fizika tantárgy ismerete segíti a tanulót a hangszertechnikai, hang-technikai, akusztikai ismeretek elsajátításában. Testnevelés tantárgy teljesítése elősegíti a fizikai erőnlét fejlesztését, valamint elkerülhetővé teszi a foglalkozási ártalmak kialakulását.

Témakörök

Skálák, technikai gyakorlatok és etűdök

Skálák, technikai gyakorlatok, valamint etűdök gyakorlása és egybefüggő előadása a hangszerenként megjelölt szakmai anyagok, illetőleg azok részleteinek tetszőleges felhasználásával.

Hárfa

Bochsa:	40 könnyű etűd op. 318,
Bochsa:	25 gyakorlat op. 62
Heller:	6 etűd
Holy:	Technical Studies for Harp
Zamara:	Harfen-Schule

Gitár

L. Brouwer:	Etűdök 1-4. kötet
L.Brouwer:	Nuevos Estudios Sencillos
L.Brouwer:	20 Estudios Sencillos
M. Carcassi:	Capricciók op. 26
N . Coste:	Etűdök op. 38
M. Carcassi:	Etűdök op. 60
J.Sagreras:	Lecciones de guitarra 1-6. kötet
F. Sor:	Etűdök op. 35, op. 31

F. Sor:	Etűdők op. 29
F. Sor:	Etűdők op. 6
M. Giuliani:	Etűdők op. 48
L. Legnani:	Capricciók
E.Pujol:	Etűdők
G. Regondi:	Etűdők
H. Villa-Lobos:	Etűdők

Cimbalom

Allard:	24 caprice
Cramer:	Etűdők
Gavinies:	24 matinées
Locatelli:	A hegedűlés művészete
Saint Lubin:	6 caprice
Sivori:	Etűdők
Wieniawski:	8 etűd
Vieuxtemps:	32 gyakorlat

Hegedű

Bériot:	30 koncertetűd
Bloch:	Ujjgyakorlatok op. 15
Bloch:	Hangsoriskola
Casorti:	Vonótechnika
Dancla:	50 napi etűd a mechanizmus iskolája op. 7
Dont:	24 előkészítő gyakorlat op. 37*
Fejgerl:	24 etűd
Fiorillo:	36 etűd
Flesch:	Hangsoriskola (Skalensystem)
Kayser:	Etűdők
Kreutzer:	42 gyakorlat
Mazas:	Etűdők op. 36
Schradiack:	Ujjgyakorlatok
Ševčík:	A hegedűtechnika iskolája op. 1

Ševčík:	Trillagyakorlatok op. 7
Ševčík:	Fekvésváltás op. 8
Ševčík:	A vonótechnika iskolája op. 2

Mélyhegedű

Bloch:	Hangsoriskola
Bruni:	25 gyakorlat
Campagnoli:	41 caprice op. 22
Dancla:	L'école du mécanisme op. 74
Dont:	24 előkészítő gyakorlat op. 37
Fiorillo:	36 gyakorlat
Flesch:	Hangsoriskola
Kreutzer:	42 gyakorlat
Mazas:	Etűdök op. 36,
Országh:	Brácsaiskola
Palaschko:	24 melodikus etűd op. 77
Palaschko:	Viola-Studien op. 55
Schradiack:	Ujjgyakorlatok
Ševčík:	A hegedűtechnika iskolája op. 1,
Ševčík:	Fekvésváltó gyakorlatok op. 8
Sitt:	Brácsaiskola

Gordonka

Baudiot:	Etűdök
Becker:	Finger- und Bogenübungen
Cossmann:	Violoncello Studien
Duport:	Etűdök
Franchomme:	12 etűd
Grützmacher:	Etűdök op. 38,
Grützmacher:	Tägliche Übungen op. 67
Jákó:	Hüvelykujj-gyakorlatok
Klengel:	Tägliche Übungen
Merk:	20 etűd

Popper:	Mittelschwere Etüden op. 76/II
Ševčík-Feuillard:	Vonógyakorlatok op. 2
Ševčík-Boyd:	Fekvésváltás-gyakorlatok op. 8
Zsámboki:	Hangsoriskola

Gordon

Bottesini:	Kis etűdök
Bottesini:	12 etűd
Černý:	Etűdök
Montag:	Nagybűgűiskola
Simandl:	30 etűd
Simandl:	Nagybűgűiskola
Slama:	66 etűd
Streicher:	Nagybűgűiskola
Verrimst:	25 etűd

Szonáták, szvitek, partiták

Szonáták, szvitek, valamint partiták gyakorlása és egybefűgű elűadása a hangszerenként megjelűlt szakmai anyagok, illetűleg azok részleteinek tetszűleges felhasználásával.

Hárfa

Bach:	c-moll Menűett
Bach:	g-moll Menűett
Benda:	Szonatina
Beethoven:	Szonatina
Händel:	Menűett
Purcell:	Air, Melűdia

Gitár

Bach:	Lantszvitek
A. Brescainello:	18 Partita

F. Carulli:	Szonáták, szonatinák
M. Carcassi:	3 Szonatina op 1.
A. Diabelli:	3 Szonáta
M. Giuliani:	Szonáták, szonatinák
F. Sor:	3 Szonáta
R.de Visée:	szvitek
S. L. Weiss:	Szvitek
J Turina:	Szonáta op 61
F. M. Torroba:	Szonatinák
M. Ponce:	Szonáták
Hegedű szólószonáta- és partita-átiratok, csellószvit-átiratok	
Klasszikus, romantikus és kortárs szonáták és gitárszvitek	

Cimbalom

Bach:	Francia szvitek
Bach:	Angol szvitek
Bach:	Hegedű szólószonáták, partiták tételei
Bach:	Csellószvitek tételei
Händel:	Szvitek
Scarlatti:	Szonáták
Telemann:	12 fantázia szólóhegedűre
S. L. Weiss:	Lantszvitek

Hegedű

Bach:	E-dúr partita
Bach:	h-moll partita
Bach:	d-moll partita
Bach:	g-moll szólószonáta
Bach:	Szonáták hegedűre és csembalóra
Corelli:	Szonáták op.5

Händel:	Szonáták
Leclair:	Sarabande és Tambourin
Leclair:	c-moll szonáta (Le Tombeau)
Locatelli:	g-moll szonáta
Nardini:	D-dúr szonáta
Telemann:	12 fantázia szólóhegedűre
Veracini:	h-moll szonáta
Veracini-szonáták	op.1. és op.2.
Vivaldi:	A-dúr szonáta

Mélyhegedű

Bach:	Csellószvitek
Boccherini:	Szonáták
Corelli:	Szonáták
Eccles:	Szonáták
Flackton:	Szonáták
Händel:	Szonáták
Marcello:	Szonáták
Vivaldi:	Szonáták

Gordonka

Ariosti:	a-moll szonáta
Ariosti:	A-dúr szonáta
Bach:	Szólószvitek I-III.
Boni:	Szonáta
Breval:	G-dúr szonáta
Caporale:	Szonáta
Corelli:	La Folia
Corelli:	d-moll szonáta
Couperin:	Pieces en Concert

Eccles:	Szonáta
d'Hervelois:	A-dúr suit
d'Hervelois:	D-dúr suite
de Fesch:	Szonáták
Grazioli:	F-dúr szonáta
Galliard:	Szonáta
Händel:	g-moll szonáta
Marin Marais:	La Folia
Pergolesi:	Szonáta
Porpora:	Szonáta
Sammartini:	Szonáta
Tessarini:	Szonáta
Valentini:	Szonáta
Vivaldi:	Szonáták
Vivaldi:	Szonáták
Veracini:	Szonáta

Gordon

Boni:	C-dúr szonáta
Corelli:	G-dúr szonáta (átirat)
Caldara:	Szonáta
Fesch:	F-dúr szonáta
Galliard:	a-moll szonáta
Giovannio:	Sonata per violone
Händel:	Szonáták (átiratok)
Marcello:	Szonáták (átiratok)
Scarlatti:	3 szonáta
Vivaldi:	6 szonáta (átirat)

Versenyművek

Hárfa

Händel: Tema con variazioni

Händel: Hárfaverseny II. tétel

Gitár

barokk és klasszikus versenyművek és átiratok. Valamint XIX. XX. század, kortárs külföldi és magyar szerzők versenyművei.

Cimbalom

Lendvay K.: Concertino semplice

Telemann: 12 fantázia szólóhegedűre

Hegedű

Bach: a-moll hegedűverseny

Bach: E-dúr hegedűverseny

Bériot: a-moll hegedűverseny

Bériot: G-dúr hegedűverseny no. 7

Boccherini: D-dúr hegedűverseny

Bruch: g-moll hegedűverseny

Dancla: 3 Solo de Concert

Haydn: G-dúr hegedűverseny

Haydn: C-dúr hegedűverseny

Kabalevskij: C-dúr hegedűverseny I. tétel

Kreutzer: d-moll hegedűverseny no. 19

Mozart: D-dúr (Adelaide) hegedűverseny

Nardini: e-moll hegedűverseny

Pergolesi: B-dúr hegedűverseny

Rode: a-moll hegedűverseny no. 7, I. tétel

Rode: e-moll hegedűverseny no. 8

Rode: B-dúr hegedűverseny I. tétel

Rode:	D-dúr hegedűverseny no. 11
Spohr:	d-moll hegedűverseny no. 2, I. tétel
Stamitz:	B-dúr hegedűverseny I. tétel
Tartini:	d-moll hegedűverseny
Viotti:	G-dúr hegedűverseny
Viotti:	e-moll hegedűverseny
Viotti:	a-moll hegedűverseny
Vivaldi:	E-dúr hegedűverseny op. 3
Vivaldi:	Négy évszak
Vieuxtemps:	Fantasia appassionata
Vieuxtemps:	d-moll hegedűverseny
Wieniawski:	d-moll hegedűverseny

Mélyhegedű

Bach:	E-dúr koncert
Bach:	g-moll koncert
J. Chr. Bach:	c-moll brácsaverseny
Benda:	F-dúr brácsaverseny
Beriot:	a-moll koncert op. 104, no. 9
Bixi:	C-dúr koncert
Dittersdorf:	F-dúr brácsaverseny
Haydn:	G-dúr koncert
Haydn:	C-dúr koncert
Händel:	h-moll brácsaverseny
Handoskin:	C-dúr brácsaverseny
Mozart:	D-dúr (Adelaide) koncert
Nardini:	e-moll koncert I. tétel
Schubert:	C-dúr brácsaverseny
Sitt:	Konzertstück (g-moll)
A. Stamitz:	F-dúr brácsaverseny

C. Stamitz:	A-dúr brácsaverseny
Telemann:	G-dúr brácsaverseny
Vanhal:	C-dúr brácsaverseny
Vivaldi:	C-dúr koncert RV 310, op. 3, no. 3
Zelter:	Esz-dúr brácsaverseny

Gordonka

d'Albert:	Koncert
J. Chr. Bach:	Koncert
Boellmann:	Szimfonikus variációk
Breval:	Concertino
Farkas:	All'antica
Hajdu:	Concertino
Haydn-Popper:	C-dúr koncert
Klengel:	C-dúr concertino
Klengel:	d-moll concertino
Kraft:	C-dúr koncert
Leonardo Leo:	Koncert
Monn:	Koncert
Romberg:	D-dúr koncert
Romberg:	e-moll koncert
Romberg:	Divertimentók
Romberg:	Variációk
Romberg:	Concertino
Wagenseil:	A-dúr koncert

Gordon

Capuzzi:	D-dúr nagybőgőverseny
Gouffé:	Concertino

Vivaldi:	a-moll koncert (átirat)
Vivaldi:	C-dúr koncert (átirat)
Vivaldi:	d-moll koncert (átirat)

Előadási darabok

Hárfa

Anonym szerző (1719):	Házimuzsika
Bach:	Könnyű kis zongoradarabok
Bach:	g-moll Polonaise
Bach:	G-dúr Menüett (átirat)
Bach:	Könnyű kis zongoradarabok
Bach:	c-moll és g-moll Menüett
Bach:	Kis prelúdiumok
Bartók:	Gyermekeknek
Benda:	Szonatina
Csajkovszkij:	Orosz népdal
Csajkovszkij:	Barcarola
Csajkovszkij:	Arioso
Csajkovszkij:	Ukrán népdal
Csajkovszkij:	Altató
Debussy:	A lenhajú lány
Godfroid:	Régi tánc
Godfroid:	Humoreszk
Godfroid:	Dal szöveg nélkül
Grandjany:	Ősz
Grazioli:	Moderato
Händel:	Pastoral
Händel:	Prelude
Händel:	Menüett
Hasselmans:	Patrouille

Hasselmans:	Melodikus etűd
Hasselmans:	Kis mese
Hasselmans:	Álmodozás
Hasselmans:	Éjszakai őrjárat
Mozart:	Menüett
Mozart:	Bourrée
Mozart:	Variációk egy népdalra
Mozart:	Humoreszk
Palero:	Romance
Poenitz:	Zenélő óra
Purcell:	Két dal
Purcell:	Menüett
Purcell:	Rigaudon
Purcell:	Air
Purcell:	Melódia
Rameau:	Rondó
Rameau:	A rokka
Reinecke:	Andantino
Renier:	A pataknál
Renier:	Karácsonyi mese
Renier:	A nagymama mesél
Renier:	Vázlat
Respighi:	Antik római táncok
Ribayaz:	Hachas
Sarojan:	Induló
Sulgin:	A tengernél
Salzedo:	Körmenet
Salzedo:	Órásbolt
Salzedo:	Téli éjszaka
Salzedo:	A „Dandy”

Salzedo:	Harangok
Salzedo:	Kis katonák
Salzedo:	Az elvarázsolt erdő
Salzedo:	A kis János altatója
Salzedo:	Nagyanyó mesél
Salzedo:	János bácsi
Salzedo:	Krinolinruhás tánc
Salzedo:	A kis hercegnő és a táncmester
Salzedo:	A kis árva a hóban
Salzedo:	Babaaltató
Salzedo:	Kolostor a szürkületben
Salzedo:	Egy kis ólomkatona temetése
Salzedo:	Harangjáték a toronyban
Schumann:	Bölcsődal
Schumann:	Kis tanulmány
Schumann:	Melódia
Snoer:	Valse
Steibelt:	Rondo pastoralis
Reschovfszky:	Kis szerenád
Reschovfszky:	Chaconne
Tedeschi:	Pattuglia spagnuola
Tournier:	Emlékkönyvbe...
Tournier:	A templom romjainál
Tournier:	A varázsdoboz
Tournier:	Lolita a táncosnő

Cimbalom

Bach:	Hegedű szólószonáták, partiták tételei
Bach:	Csellószvitek tételei
Bach:	Francia szvitek

Bach:	Angol szvitek
Bartók:	Mikrokozmosz
Bartók:	Bagatellek
Bartók:	Kolindák
Bartók:	15 magyar parasztdal
Bartók:	44 duó hegedűre
Bartók:	Szonatina
Bartók:	Régi magyar táncok
Beethoven:	Variációk
Boulez:	Eclat
Chopin:	Noktürnök
Chopin:	Mazurkák
Chopin:	Walzerek
Debussy:	Gyermekkuckó
Durkó Zs.:	Magyar Rapszódia
Farkas F.:	Exercitium tonale
Grieg:	Lírikus darabok
Händel:	Szvitek
Haydn:	Szonáták
Hollós M.:	Duettrió
Kocsár M.:	Kassák-dalok
Kurtág Gy.:	Négy dal Pilinszky János verseire
Kurtág Gy.:	Szálkák
Kurtág Gy.:	Grabstein für Stephan
Kurtág Gy.:	... quasi una fantasia
Kurtág Gy.:	Nyolc duó
Kurtág Gy.:	Stele
Láng I.:	Improvizáció
Liszt:	Egyéni karakterdarabok
Liszt:	Karácsonyfa-album

Mozart:	Kis Rondók, orgona- és üvegharmonika-művek
Petrovics E.:	V. Kantáta
Petrovics E.:	Nocturne
Petrovics E.:	Mouvement en Ragtime
Pertis J.:	Öt bagatell
Sári J.:	Hajnal
Schumann:	Zongoraművek
Scarlatti:	Szonáták
Schubert:	Impromptus
Schubert:	Moments musicaux
Stravinsky:	Renard
Stravinsky:	Walzer és Polka
Stravinsky:	Tarantella
Szokolay S.:	Játék a hangközökkel
Szokolay S.:	Sonatina la Chiesa
Szokolay S.:	Nocturne és Capriccio
Vajda J.:	Gregorián ének
S. L. Weiss:	Lantszvitek
Wieniawski:	Tango

Gitár (a lista javasolt anyagot tartalmaz, nem a teljes repertoár)

I. Albeniz	Suite Espagnola op. 47 - Granada, Sevilla, Cadiz, Asturias, Cuba
A.Barrios	Aconquija, Aires Andaluces, Aire de Zamba, Caazapa, Allegro sinfonico, A mi madre, Arabescos, Armonías de America, Cancion de Cuna, Cancion de la Hilandera, Choro da saudade, Confession, Contemplacion, Cordoba, Cueca, Danza, Danza güarani, Danza paraguaya, Dinora, Divagacion, Don Perez Freire, El sueno de la munica, Estudio de Concierto, Gavota al Estilo Antiguo, Humoresque, Jha, che valle, Jota, Julia Florida, Invocacion a la Luna, La Catedral, La Samaritana, Las Abejas, Leyenda de Espagna, Luz Mala, Mabelita, Madrigal, Maxixe, Mazurka

Apasionada, Mazurka en La, Sarita, Medallon Antiguo, Oracion, Oracion para Todos, Pais de Abanicos, Prelüdök, Romanza, Tango no. 2., El Ultimo Tremolo, Un Sueno en la Floresta, Vals de la Primavera, Pepita, Tu Imagen, Junto a Tu Corazón, Keringök, Variations on a Theme Tarrega, Vidalita, Villancico de Navidad

- A.Brescianello 18 Partita
- L.Brouwer Pieza sin Titulo 1-3, Danza Caracteristica, Elogio de la Danza, El Decameron Negro, Deux Themes Populaires Cubains, Ditirambo, Zapateado, Danza del Altiplano, Un dia de noviembre
- J. Dowland Dowland's first galliard, Q. Elizabeth galliard, Essex galliard, Masrter Pipers galliard, Melancholy galliard, The frog galliard, Lord d'Lisle's galliard, Mignarda, Mr Langton's galliard, Sir John Souch's galliard, Tarleton's Riserrectione, The Shoemaker's wife, Piper's Pavan, Solus cum Sola, Solus sine Sola, Lachrimae Pavan, Lachrmae galliard, Dr Case's Pavan, My Lady Husdon's Pavan, Sir Henry Guilforde's Allemande, Sir John Smith's, Almaine, Prelude, Go from my Window Aloe, Robin, A Fancy, Fantasie, Adieu from Master Cromwell, Semper Dowland Semper Dolens, Walshingham, Farewell, Forlorn Hope Fancy, Mrs White's Nothing, Mr Dowland's Midnight
- M. Carcassi: 6 Caprice op 26, 8 Divertimento op.25, Keringök op 4, op 23, Fantázia-darabok korabeli operatémákból op 19, 33-38, 40, 45, 48, 49, 57, 64, 71-73, Le nouveau papillon op5, Les recreationdes commencans op 21 Variáció-sorozatok op 6, 9 ,18, 20, 24, 56
- F.Carulli: 2 Sonata op 21, Sonata op 81, Fantasia op 95, Variációk op 333, 6 Prelüd, 3 Divertissiment op 209, 6 Andante op 320, Les Trois Jours, op 331, La Folle arrangee en Fantasia op 363, 3 Noktürn op 143, L'orage op 2, 24 darab op 121, Repertoires des Eleves op 124, 18 darab op 120, Előadási darabok op 264, Fantaisie op. 204, Variációk a "La gazza ladra" áriára op. 197, Nocturne brillante op. 218, 24 Bagatell op 130, Serenade op 7, 3 Serenade op 96, 3 Keringő op 9, Le Paix op. 85
- Eötvös J.: 4 Bagatell, Divertimento, Grotosz, Három darab, 5 Aforizma, Mohácsi szvit, Tollpihék
- M. Fuenllana: Átiratok az Orphenica Lyra című vihuela-könyvből

M.Giuliani:	6 Rondo op 14, Sonata brillante op 15, Divertimentók op 29, op 37, op 40, op 56, 6 variáció op 32, op 34, op 60, op 62, op 99, op 64, op 118, Foglia variációk op 45, Variációk egy Händel témára op 107, Giulianate op 148, Esercizio op 48, Grand Overture op 61, Bagatellek op73
E. Granados:	Spanyol táncok: Oriental nr.2, Villanesca nr.4, Andaluza nr.5, Danza Triste nr.10,
N. Koshkin:	Usher-Valse, A zarándok, Keringő, A Vándor-lovag, Szorongás, Karaván, Cirkuszi parádé
V. Kozlov:	Tik-tak polka, Keringő, Belcanto, Induló, A kis detektív
A. Lauro	Venezuelai keringők, Variációk egy gyerekdalra, Cancion, Nelly, Ana Cristina
L. Legnani:	36 Capriccio op 20,
M. Llobet:	Romanza, El Testament d'Amelia, Canco del Lladre, Lo Fil del Rei, Lo Rossinyol, Plany
A. Losy	lant és barokk-gitár szvitek átiratai
J. Malats:	Serenata Espanola
L. Milan:	Intavolációk és táncok az El Maestro című vihuela-könyvből
A. Mudarra:	Átiratok a Tres libros... című vihuela-könyvből
Neusiedler:	Szvitek
Pavlovits D.:	Ametisztek, Ujjlenyomatok, Prelüdök könyve, Tarantella,
M.M. Ponce	24 Prelüd
T. Robinson:	Tánctételek a School of Music című lant-könyvből
F.Sor:	Les Adieux op 21, Divertimentók op 1, 2, 8, 13, L'Encouragement op 34, Foglia variációk op 15, Malbroug variációk op 28, Bevezetés és variációk op 27, Serenade op 37, Keringők op 17, 18, 39, Mozart-variációk op 9
Sanz, Corbetta, Murcia:	variáció sorozatok és tánctételek (átiratok a barokk-gitár repertoárjából)
F.Tarrega:	Adelita, Alborada, Caprichio Arabe, Danza Mora, Lagrima, La Mariposa, Malagueña facil, 13 Prelüd, Recuerdos de la Alhambra, Sueño, Tango, Dansa Odalisa, Gran vals, Gran jota de concierto, Rosita, El Columpio, Fantasia Marina, Paquito, átiratok más

	szerezők műveiből, Oremus, Fantasia Traviata, El Carnaval de Venicia, Las dos hermanitas,
F. Moreno Torroba:	Nocturno, Suite Castellana, Piezas características, Madrilenas, Zapateados, Segovianas, Castillos de España, Madronos, Serenata Burlesca, Suite miniatura
J. Turina:	Fandanguillo, Sevillana, Homenaje a Tarrega, Rafaga
H. Villa-Lobos:	5 prelüd, Mazurka-Choro, Schottish-Choro, Valsa-Choro, Gavota-Choro, Chorinho, Choro no.1
W. Walton:	5 Bagatell

Hegedű

Bach:	Arioso
Balassa Sándor:	Jánosnapi muzsika
Bartók-Ország:	Népdalok
Bartók-Gertler:	Szonatina
Bartók-Székely:	Román táncok
Beethoven-Kreisler:	Rondino
Daquin:	A kakukk
de Falla:	Spanyol tánc
Dohnányi Ernő:	Ruralia Hungarica
Drdla:	Serenade
Dvořák:	4 romantikus darab
Dvořák:	Humoresque
Dvořák:	Szláv tánc
Franceour-Kreisler:	Sicilien és Rigaudon*
Fiocco:	Allegro
Gershwin:	Porgy and Bess
Geszler:	Búgócsiga
Gluck:	Melódia
Granados:	Spanyol tánc
Hacsaturján:	Nocturne

Hacsaturján:	Keringő
Händel-Hubay:	Larghetto
Hubay:	a-moll és g-moll Mazurka op. 45
Kókay:	Verbunkos rapszódia
Kreisler:	Szerelmi bánat
Kreisler:	Kínai tamburin
Massenet:	Thais Meditation
Mendelssohn:	A dalnak lenge szárnyán
Mozart:	C-dúr rondo
Mozart:	E-dúr adagio
Muszorgszkij:	Gopak
Paganini:	Cantabile
Paradis:	Siciliano
Pugnani-Kreisler:	Preludium és Allegro
Raff:	Cavatina
Rubinstein:	Rokka
Sarasate:	Andalúziai románc
Sarasate:	Malagueña, Habanera,
Sarasate:	Zapateado, Basque Caprice
Schubert:	A méh
Tartini-Kreisler:	Variációk egy Corelli-témára
Vivaldi:	Siciliano
Veracini:	Largo
Weiner:	Rókatánc
Weiner:	Lakodalmás*
Weiner:	Csúrdöngölő
Wieniawski:	Legenda*
Wieniawski:	2 mazurka
Wieniawski:	Scherzo Tarantella

Mélyhegedű

Bach:	Air
Bartók:	Andante
Bach:	Siciliano
Bartók:	Duók (Primrose-átirat)
Corelli:	La Folia
Csajkovszkij:	Melódia
Daquin:	A kakukk
Debussy:	Holdfény
Dvořák:	Humoreszk
Fauré:	Pieces
Fauré:	Álom után
Fauré:	Elégia
Frescobaldi:	Toccat
F. David:	Capriccio
Fiocco:	Allegro
Geissler:	Szonatina
Glazunov:	A trubadúr dala
Glazunov:	Spanyol szerenád
Gluck:	Melódia
Händel:	Larghetto
Liszt:	Elfelejtett románc
Mozart:	Menüett a D-dúr divertimentóból
Massenet:	Thais-meditáció
Martini:	Gavotte
Purcell:	Áriák és táncok
Raff:	Cavatina
Ravel:	Pavane egy infánsnő halálára
Rachmaninov:	Vocalise
Ries:	Perpetuum Mobile

Rimszkij-Korszakov:	Hindu dal
Rimszkij-Korszakov:	Bohócok tánca
Saint-Saëns:	A hattyú
Schubert:	Ave Maria
Schubert:	A méh
Tartini:	Sarabande
Telemann:	12 szólófantázia
Veracini:	Largo
Vitali:	Chaconne

Gordonka

Ajvazjan:	Grúz tánc
Ajvazjan:	Koncertetűd
Arutjunjan:	Exprompt
Bach:	Air
Bach:	Arioso
Bach-Gounod:	Ave Maria
Bartók-Liebner:	Gyermekeknek
Bartók-Silva:	Román népi táncok
Boccherini:	Menuet
Boccherini:	Rondo
Bottesini:	Elégia
Couperin:	Pastorale
Cassado:	Requiebros
Csajkovszkij:	Szentimentális keringő
Davidov:	Szökőkút
Dimitrescu:	Paraszttánc
Dragonetti:	Grande Allegro
Fauré:	Álom után
de Falla:	Tűztánc

Fauré:	Papillon
Fauré:	Sicilienne
Farkas:	Hétfalusi borica tánc
Farkas:	Arioso
Glazunov:	Chant du ménestrel
Goens:	Tarantelle
Goens:	Scherzo
Granados:	Intermezzo
Goltermann:	Capriccio
Goltermann:	Etúd caprice
Händel:	Largo
Hajdú:	Variációk és rondo
Járdányi:	Melódia
Kabalevszkij:	Etude
Kodály:	Epigrammák
Massenet:	Elégia
Mendelssohn:	Dal szöveg nélkül
Paradis:	Sicilienne
Popper:	g-moll mazurka
Popper:	Falusi dal
Popper:	D-dúr gavotte
Popper:	Tarantella
Popper:	Vito
Popper:	Serenade
Ravel:	Habanera
Rubinstein:	Melódia
Saint-Saëns:	Allegro appassionato
Saint-Saëns:	Hattyú
Schumann:	Álmodozás
Schubert-Cassado:	Allegretto grazioso

Schubert:	A méh
Squire:	Tarantella
Szabó Ferenc:	Szólószonáta
Vlaszov:	Melódia

Gordon

Bach:	Arioso
Beethoven:	Kontratáncok
Corelli:	Adagio
Csajkovszkij:	Arioso
dall' Abaco:	Grave
Dragonetti:	Solo in D
Godard:	Bölcsődal
Haydn:	Szerenád
Haydn:	Menüett
Händel:	Adagio és Allegro
Hertl:	Kis Walzer
Járdányi Pál:	Melódia
Kabalevszkij:	Tokkatina
Keyper:	Románc és rondo
Purcell:	Ária
Rimszkij-Korszakov:	Mazurka
Rubinstein:	Melódia
Saint-Saëns:	Elefánt
Saint-Saëns:	Hattyú
Schlemüller:	Moto perpetuo
Simandl:	Sarabande és Gavotte
Vivaldi:	Largo

Zenekari szólamrészletek gyakorlása, tanári útmutatás alapján

FŐTÁRGY tantárgy

Rézfúvós szakképesítés – trombita, kürt, harsona, tuba

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló olyan alapvető zenei műveltséget és szakmai tudást sajátítson el, amely alkalmassá teszi őt középfokú zenei felkészültséget igénylő munkakör ellátására valamint a magasabb szintű szakképesítés megszerzésére irányuló vagy a felsőoktatásban való tanulmányok folytatására.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A magyar nyelv és irodalom a történelem, valamint a művészettörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt kitekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre. A fizika tantárgy ismerete segíti a tanulót a hangszertechnikai, hang-technikai, akusztikai ismeretek elsajátításában. Testnevelés tantárgy teljesítése elősegíti a fizikai erőnlét fejlesztését, valamint elkerülhetővé teszi a foglalkozási ártalmak kialakulását.

Témakörök

Hangképzés, skálák, technikai gyakorlatok és etűdök

A hangképzés keretében elsajátítandó a helyes testtartás, légzéstechnika, levegővezetés és kiegyenlített hangminőség.

Kitartott hangok gyakorlása (később esetleg csak esetenkénti ellenőrzéssel).

Az összes dúr és moll skála, hangszerenként eltérő variációkban, a hangszer sajátosságának megfelelően.

A hangképzés, skálázás folyamán az esetleges légzési, száj-, kéz-, hangszer- és testtartási hibák kijavítása.

A helyes, differenciált hangindítás kidolgozása.

Trombita

- Maggio: Trumpet method
Peters: Total Range
Colin: Advanced Lip Flexibilities
Clarke: Skála-iskola
Arban: La grande méthode complète
Clodomir: Trombita-iskola I-V.
Böhme: 24 melodic studies
Brandt: 34 gyakorlat
Wurm: 40 etüd
Clodomir: Trombita-iskola I-V.
Böhme: 24 melodic studies

Kürt

- Lubik: Felhanggyakorlatok I-III.
Kantiléna-gyűjtemény
Maxime-Alphonse: Etüdek I-III.
Kopprasch: Etüdek I-II.
Franz: Etüdek
Müller: Etüdek I.

Harsona

- Müller: Etüdek

Kopprasch: 60 etűd
Makovecz: Válogatott gyakorlatok I-II.
Vobaron: Etudes
Bordogni: Vocalises
Bleger: 31 etudes
Caprices
Blazevich Clef studies
Legato studies
Grigoriev: Etűdők

Tuba

Bobo: A tubázás művészete
Fink: Legato gyakorlatok II. kötet (B-tuba is)
Kietzer: Tubaiskola II. kötet
Blazsevics: 70 etűd I. kötet (B-tuba is)
Kopprasch: 60 etűd I. kötet
Stephanisin: 20 technikai etűd
Senon: Válogatott etűdők

Szonáták, versenyművek

Trombita

Albinoni: g-moll szonáta
C-dúr szonáta
P.Baldassare: B-dúr szonáta
Stoelzel: B-dúr szonáta
Hummel: Sonatine
Esz-dúr trombitaverseny
Haydn: Esz-dúr trombitaverseny
Takács: Sonata brere

Tartini:	B-dúr szonáta
Schelokov:	Koncert No 3.
Arutjunjan:	Koncert
Böhme:	f-moll concert

Kürt

Mozart:	D-dúr kürtverseny
Mozart:	Esz-dúr koncert no. 3
Mozart:	Esz-dúr koncert no. 2, II-III. tétel
F. Strauss:	Kürtverseny II. tétel
Rosetti:	Kürtverseny II. tétel
Haydn:	Kürtverseny no. 2
Rosetti:	Esz-dúr koncert I-III. tétel
Hidas:	Kürtverseny III. tétel
Loeillet:	Szonáta I-II. tétel
Marcello:	a-moll szonáta e-moll szonáta
Saint-Saëns:	Koncert I-II. tétel

Harsona

Marcello:	6 szonáta
Vivaldi:	Cselló-szonáták
Loeillet:	szonáta-átiratok
deFesch:	Cselló-szonáták
Galliard:	Szonáták
Sulek:	Sonata
Serocki:	Sonatine
Eccles:	g-moll szonáta
Sachse:	Concertino
Reiche:	B-dúr koncert

Graefe:	B-dúr-koncert
Novakowsky:	Koncert
Rimszkij-Korszakov:	Koncert
Larsson:	Koncert

Tuba

Bach (Jacobs):	g-moll gambaszonáta
Marcello:	F-dúr szonáta no. 1, C-dúr szonáta no. 5
Händel:	F-dúr szonáta (átirat hegedűről)
Vivaldi:	a-moll concerto I. tétel
Eccles:	g-moll szonáta (Lelong)
Vivaldi:	a-moll szonáta (átirat csellóról)
Händel:	F-dúr szonáta no. 8 (átirat fuvoláról)
Bach (Jacobs):	Esz-dúr szonáta (átirat fuvoláról)
Mozart:	Kürtversenyek
R. Strauss:	Kürtversenyek
Koetsier:	Koncert
Gregson:	Koncert
Lebegyev:	F-dúr koncert
Lebegyev:	A-dúr koncert
Vaughan-Williams:	f-moll tubaverseny
Hindemith:	Szonáta

Előadási darabok

Trombita

Hummel:	Scherzo
Händel:	Largo és Allegro
Sahov:	Scherzino
Bozza:	Badinage

	Capriccio
	Rustiques
Barat:	Fantasia
Desportes:	Bevezetés és Allegro
Charlier:	Solo de concours
Hanus:	Impromptu
Saint-Saëns:	Fantázia
Pauer:	Trompetina
Porrino:	Preludio, Aria e Scherzo
Presser:	Suite
Arnold:	Fantasy
Gedike:	Koncertetűd
Böhme:	Tarantella
Händel:	Ária és variációk
Kreutzer:	G-dúr variáció
Brandt:	Koncertdarab No2
Enescu:	Legenda

Kürt

Grieg:	Tavaszi dal
Stradella:	Ária
Pergolesi:	Románc
Beethoven:	Románc
Schumann:	Álmodozás
Mendelssohn:	Tavaszi dal
Wagner:	Walter dala
Saint-Saëns:	Románc
Lorenz:	Elégia
Csajkovszkij:	Őszi dal
Glazunov:	Álmodozás

Effinger:	Rondino
Ravel:	Pavane
Franz:	Dal szöveg nélkül
F. Strauss:	Nocturno

Harsona

Kurpinsky:	Kavatina
Paudert:	Berühmte Aria
De la Nux:	Solo de concours
Saint-Saëns:	Cavatine
Mazellier:	Solo de concours
Guilmant:	Morceau Symphonique
Weber:	Romance
Pergolesi:	Sinfonia
Defay:	Bach stílusában Schumann stílusában
Smita:	Koncert-ária

Tuba

Haddad:	Szvit
Street:	Rondino
Krotov-Blazsevics:	Koncertetűd
Lischka:	Három vázlat
Krol:	Recitativo e Burla
Kroepsch:	A pince mélyén
Pergolesi:	Ária
Telemann:	Adagio és Allegro
Bach (Bell):	Ária és Bourrée (B-tuba is)
Saint-Saëns:	Cavatina
Sosztakovics:	Adagio

FŐTÁRGY tantárgy

Ütős szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló olyan alapvető zenei műveltséget és szakmai tudást sajátítson el, amely alkalmassá teszi őt középfokú zenei felkészültséget igénylő munkakör ellátására valamint a magasabb szintű szakképesítés megszerzésére irányuló vagy a felsőoktatásban való tanulmányok folytatására.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A magyar nyelv és irodalom a történelem, valamint a művészettörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt kitekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre. A fizika tantárgy ismerete segíti a tanulót a hangszertechikai, hang-technikai, akusztikai ismeretek elsajátításában. Testnevelés tantárgy teljesítése elősegíti a fizikai erőnlét fejlesztését, valamint elkerülhetővé teszi a foglalkozási ártalmak kialakulását.

Témakörök

Kisdob

Skálák, technikai gyakorlatok, valamint etűdök gyakorlása és egybefüggő előadása a megjelölt szakmai anyagok, zeneművek, illetőleg azok részleteinek tetszőleges felhasználásával.

Timpani

Etűdűk, technikai gyakorlatok  zenekari művek gyakorlása  egybefűggű elűadása a megjelűlt szakmai anyagok, zeneművek, illetűleg azok részleteinek tetszűleges felhasználásával.

Dallamhangszerek

Etűdűk, technikai gyakorlatok  elűadási darabok gyakorlása  egybefűggű elűadása a megjelűlt szakmai anyagok, zeneművek, illetűleg azok részleteinek tetszűleges felhasználásával, a tanár által meghatározott dallamhangszer vonatkozásában.

Etűdűgyűjtemények

Wolfgang Basler:	Rudiment
Jacques Delcluse:	20 Etudes d'apres Kreutzer
Jacques Delcluse:	Douze tudes pour caisse claire
Jacques Delcluse:	Trente Etudes pour Timbales
Richard Hochrainer:	Etűden fűr Pauken
Richard Hochrainer:	űbungen fűr kleine Trommel
Heinrich Knauer:	Paukenschule
Eckehardt Keune:	Schule fűr kleine Trommel
James Moyer:	Four-Mallet Method for Marimba
Clair Omar Musser:	Etudes and Preludes for Marimba
Risto Skrikberg:	40 Rudimenttia
Paul Smadbeck:	Etude No 1, 2, 3
Leonida Torrebruno:	Metodo per xilofono a marimba
Wolfgang Pachla:	Drei Etűden fűr Vibraphone
Wolfgang Pachla:	Zwűlf Etűden fűr Marimba

Alfred Wagner:	Kleine trommel Schule
Charley Wilcoxon:	Wirst and Finger Control
Charley Wilcoxon:	The All-American Drummer – 150 rudimental solos
Előadási darabok	
Bach:	Fuvola-zongora szonáták, csellószvitek
Bach:	a-moll partita szólófuvolára (vibrafon)
John Beck:	Sonata for Timpani
Balázs Oszkár:	Két tánc bolgár ritmusban (vibrafon-xilofon, zongora)
Paul Creston:	Concertino for Marimba and Orchestra
Charles DeLancey:	90 Minutes Wonder (marimba, 3 verő)
David Friedmann:	A Collection of Solo Pieces for Vibraphone
Holló Aurél:	Micimackó (vibrafon, zongora)
Kiss Sándor:	Dhamar Thal
Eckhardt Kopetzki:	Groove Yard (set-up)
William Kraft:	Morris Dance (set-up)
William Kraft:	French Suite
Láng István:	Concertino per Silofono e Orchestra
Láng István:	7 tanulmány (üstdob)
Láng István:	Ütőszene
Robert McCormick:	Three Dances for Timpani
Robert McCormick:	Two Pieces for Unaccompanied Timpani
Clair Omar Musser:	Scherzo Caprice
Nexus:	Portfolio for Snare Drum
Martha Ptaszynska:	Quatre Préludes
Rimszkij-Korszakov:	A dongó
Igor Stravinsky:	A katona története – 3 tétel ütőhangszerekre és zongorára
Eric Sammut:	Four Rotation for Marimba
Gordon Stout:	Etudes

Gordon Stout:	Four Episode
Rickey Tagawa:	Inspirations Diabolique
Alexander Tcherepnin:	Sonatina for Timpani and Piano

11569-16 Magánénekes tevékenysége

FŐTÁRGY ÉNEK

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló olyan alapvető zenei műveltséget és szakmai tudást sajátítson el, amely alkalmassá teszi őt középfokú zenei felkészültséget igénylő munkakör ellátására valamint a magasabb szintű szakképesítés megszerzésére irányuló vagy a felsőoktatásban való tanulmányok folytatására.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A zeneművek keletkezési körülményeit a zenetörténet tárgy segítségével ismerik meg a növendékek, az információk bővítéséhez a történelem és a művészettörténet járul hozzá. Az énekelt szöveg megértéséhez elengedhetetlen idegen nyelvek ismerete. A szöveg mondanivalójának értelmezése az irodalom tárgykörébe tartozik. A zenei tartalmak elemzésében a szolfézs és zeneelmélet tárgyak segítenek. Az éneklés természetét a fizika és a biológia tudományán keresztül ismerhetjük meg.

A magyar nyelv és irodalom a történelem, valamint a művészettörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt kitekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre. A fizika tantárgy ismerete segíti a tanulót a hangszertechnikai, hang-technikai, akusztikai ismeretek

elsajátításában. Testnevelés tantárgy teljesítése elősegíti a fizikai erőnlét fejlesztését, valamint elkerülhetővé teszi a foglalkozási ártalmak kialakulását.

Témakörök

Technikai gyakorlatok

A technikai képzés minden óra anyagában szerepel, a növendék fiziológiai és szakmai fejlettségi szintjén.

Légzőgyakorlatok

Hangképző gyakorlatok, skálák

Szöveggyakorlatok

Dinamikai, koloratúra gyakorlatok

Legato-gyakorlatok

Népdalok és feldolgozások

Magyar- és idegen népek dalai, illetve azok feldolgozásai, különös tekintettel Bartók és Kodály, valamint kortársaik alkotásaira.

Mai magyar szerzők népdalfeldolgozásai.

Molnár I. – Kern A.: Daloskert

Kerényi M. Gy.: Százsínű csokor

Bárdos L.: Érik a szőlő

Bartók B. - Kodály Z.: 20 magyar népdal

Kodály Z.: Magyar népzene I-XI füzet

Bartók B.: 20 magyar népdal

Bartók B.: 8 magyar népdal

Lajtha L.: 19 magyar népdal

Dohnányi E.: Magyar népdalok

A lista bővíthető a követelményeknek megfelelő bármely gyűjteményből

Preklasszikus és barokk művek

A vokális zene történetének olyan korszaka, amelyben a technikai és tartalmi megoldásokra minden tanulási szinten található megfelelő anyag. Különös figyelmet érdemel a témakörön belül a nyelvi sokszínűség és a történelmi, művészettörténeti háttér.

Kerényi M. Gy.: Énekiskola I-II.

Ádám J.: A dal mesterei I., II., IV., V., VI.

A. Parisotti: Arie antiche I-III.

A lista bővíthető a követelményeknek megfelelő bármely gyűjteményből.

Klasszikus dalok

A klasszikus zenei stílus elsajátítását a kor dalirodalma, majd gazdag opera irodalma biztosítja. Minden osztály számára található megfelelő tudásszintet igénylő anyag. E stílus megismertetéséhez ajánlatos a klasszikus hangszeres és zenekari művek hallgatása, elemzése formai, összhangzattani szempontból.

Kerényi M. Gy.: Énekiskola I-II. kötet

Ádám J.: A dal mesterei I-II. kötet

Haydn -összkiadás Dalkötet

Mozart: Lieder (alt, mittlere, hohe stimme)

Beethoven: 67 Lieder

A lista bővíthető a követelményeknek megfelelő bármely gyűjteményből.

A romantika

A dالirodalom leggazdagabb területe. A műfaj kiteljesedése és virágba borulása, valamint a kor költészetének tükrö ez az időszak. Ebben a műfajban válik a költői szöveg a zenével egyenrangúvá, ezért nagyon fontos az idegen nyelvű szövegek pontos ismerete.

A romantika mindhárom korszakából: a korai (XIX. sz. első fele), az érett (XIX. sz. második fele) és a kései német, olasz, orosz, francia, és magyar szerzők alkotásaiból egyaránt kell anyagot választani.

Ádám J.: A dal mesterei I-III. kötetei

Ádám J.: A dal mesterei VII/a, b, c

Fekete M.: A dal mesterei VIII. (francia dalok)

F. Schubert: Dalok I-VIII. kötet

R. Schumann: Dalok I-III. kötet

J. Brahms: Dalok I-III. kötet

Orosz zeneszerzők könnyebb dalai (Glinka, Csajkovszkij, Kjus, Rimszkij-Korszakov, stb)

Olasz zeneszerzők könnyebb dalai (Verdi, Puccini, Bellini, Donizetti, stb)

Az anyag tovább bővíthető a követelményeknek megfelelő bármely gyűjteményből

Áriák

A drámai tartalmak és nagyobb formák, ezen belül a különböző tematikájú műfajok megismerése a cél. Kantáták, oratóriumok, misék, operák képviselik ezt a kört. Minden választott áriának ismerni kell a beágyazottságát, helyét a műben; az egész mű tartalmi és zenei anyagát, dramaturgiáját, nyelvét. A hangfajnak, technikai tudásnak, elméleti felkészültségnek megfelelő anyag kiválasztása nagyon felelősségteljes feladat. Az áriák tanulásánál nincs műfaji kötöttség.

Az anyag bármely, a követelményeknek megfelelő kötetből választható.

XX-XXI. századi szerzők művei

A kései romantika folyományaként a XX. század elejének vokális zenéje konzervatív és progresszív arcot egyaránt mutat, az anyag kiválasztásánál ügyelni kell erre. A XXI. század szerzőiig úgy jusson el a növendék, hogy sajátjának érezze a kortárs zenét. A korszak jellemző szerzőinek műveit a könnyebben elsajátíthatótól a nehezebb felé haladva tanítsuk.

Farkas Ferenc

Kósa György

Kadosa Pál

Petrovics Emil

Sugár Rezső

Vajda János

Kocsár Miklós

Orbán György

Fekete M.: A magyar dal mesterei I. kötet

Fekete M.-Pallagi J.: A magyar dal mesterei II. kötet

KÖTELEZŐ ZONGORA tantárgy

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége

Billentyűs*, fafúvós, rézfúvós, húros-vonós, ütős szakképesítés

*kötelező zongora/kamarazene tantárgy

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

11570-16 Zeneelméleti tevékenységek gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló olyan alapvető zenei műveltséget és szakmai tudást sajátítson el, amely alkalmassá teszi őt középfokú zenei felkészültséget igénylő munkakör ellátására valamint a magasabb szintű szakképesítés megszerzésére irányuló vagy a felsőoktatásban való tanulmányok folytatására.

A zongora főszakosok esetében a kötelező zongora helyett négykezes tanulmányokkal bővítendő a képzés. A négykezes műfajával a kamarazenei gondolkodás mélyítésére jut idő.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A magyar nyelv és irodalom a történelem, valamint a művészettörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt kitekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre. A fizika tantárgy ismerete segíti a tanulót a hangszerttechnikai, hang-technikai, akusztikai ismeretek

elsajátításában. Testnevelés tantárgy teljesítése elősegíti a fizikai erőnlét fejlesztését, valamint elkerülhetővé teszi a foglalkozási ártalmak kialakulását.

Témakörök

Technikai gyakorlatok, etűdök

Czerny:	könnyű technikai gyakorlatok (pl. 160 rövid gyakorlat)
Czerny:	A kézügyesség iskolája I. kötet
Cramer:	Etűdök

Barokk zeneművek

J. S. Bach:	Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach
J. S. Bach:	18 kis prelúdium
J. S. Bach:	Szvit-tételek (pl. francia szvit)

Előadási darabok

Bartók:	Mikrokozmosz
Bartók:	Gyermekeknek
Schumann:	Jugendalbum
Csajkovszkij:	Jugendalbum
Schubert:	Táncok
Kodály:	Gyermektáncok
Diabelli:	Négykezesek
Mező:	Négykezes zongoradarabok
Kurtág:	Átiratok Machautól J. S. Bach-ig (négykezes, kézzongorás)
Mozart:	Hat bécsi szonatina
Mendelssohn:	Lieder ohne Worte

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége

Fafúvós, rézfúvós, húros-vonós (kivétel a gitár szakos növendékek), ütős szakképesítés

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A korrepetíció a főtárgy oktatás szoros kiegészítője, egymás nélkül egyik sem tudja maradéktalanul betölteni funkcióját. A főtárgy órán egyedül megszólaltatott, elsősorban technikai oldalról megközelített zeneművet a zongora szólamának hozzáadásával fejleszti tovább tanár és tanuló. Az új körülmények megmutatják az addig elért eredményeket, egyúttal a továbbhaladás irányát is kirajzolják.

A témakörök és azok részletezése megegyeznek a főtárgynál olvashatókkal.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A főtárggyal kapcsolatos tartalmakon kívül a kamarazenénél jelölt ismeretek szükségesek.

Témakörök

Szonáták, versenyművek

Előadási darabok

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

SZOLFÉZS tantárgy

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége

Billentyűs, fafúvós, rézfúvós, húros-vonós, ütős szakképesítés

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A szolfézs tárgy tanításának célja, hogy segítse az általános zenei műveltség megalapozását és ismertesse meg e különleges kifejezési móddal - a zenével - a tanulókat. A zeneiskolában szerzett zenei ismeretekre és alapvető készségekre támaszkodva fejlessze tovább a növendék tudását és képességeit, egészítse ki azokat a szakközépiskolában folytatandó hangszeres, zeneelméleti és zenetörténeti tanulmányokban. Fejlessze a majdani aktív zenéléshez szükséges képességeket és készségeket.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A szolfézs tárgy során tanulmányozott művek a tanulók saját érzékeikkel való megismerése által párhuzamot találhatnak a művek időbeli beillesztése során a történelem tantárggyal, szöveges mű esetén az irodalom tantárggyal, esztétikai szempontból pedig összehasonlítási alap nyílik a művészettörténet tárgygal. Az idegen nyelvek ismerete elengedhetetlen a szöveges zeneművek teljes megismeréséhez és előadásához.

A szolfézs ezenfelül szoros kapcsolatot ápol minden hangszeres tanulmánnyal, hiszen e tárgy keretében tanulják meg felismerni és elkülöníteni egy-egy mű lehetséges zenei eszközeit.

Témakörök

Készségfejlesztés hallás után

A hallás utáni készségfejlesztés a szolfézs gyakorlat tárgy egyik legfontosabb eleme, mely sokban épül a zeneiskolai készségfejlesztésre. A tanulók számára nagyon fontos, hogy mind jobban, készség szinten felismerjék az európai műzene évszázadok során folyamatosan cizellálódó elemeit. Elengedhetetlen tehát a hangközök biztos felismerésének gyakorlása. Erre épül a hármashangzatok felépítése, amelynek meghallása a hangközök biztos ismerete nélkül lehetetlen. Ezt követi a klasszikus zenében is fontos, de talán a jazz világában még jelentősebb elem, a négyeshangzatok elsajátítása, melyhez szükséges a hármashangzatok biztos felismerése. Nem kevésbé fontos a ritmus biztos ismerete, melynek hallás utáni fejlesztése folyamatos kell legyen.

Készségfejlesztés éneklés útján

Az éneklés útján történő készségfejlesztés azért nagyon fontos, mert ez az egyetlen eszköz, amivel a tanuló saját biológiai organizmusán keresztül szűri a zene legkisebb elemeit is. Ahhoz, hogy saját hangszerén egy nagyobb ívet elő tudjon adni, szükséges, hogy apró elemeire bontva is értelmezni tudja őket. Az apró elemeket pedig csak énekelve tudja igazán magáévá tenni. Az éneklés segít neki a hallás- és írási készségfejlesztésben is, hiszen ez az egyetlen biztos, önellenőrzésre is alkalmas eszköze, amibe a zenei elemeket be tudja illeszteni. Eme ellenőrzés alkalmassá tételére segít a lapról éneklés gyakorlása és a társaival közösen előadott zeneművek közösségi élménye. A kamaraének rendkívül komplexen, már egészen kezdő szinten is nagyon segíti a későbbi aktív zenésztevékenység gyakorlását. Az éneklésen keresztül gyakorolhatja a különböző zenei stílusok előadási módját is, hangszerfüggőség nélkül. A végső fázis, ha már e stílusokban való biztonságos közlekedés hatására az improvizáció is teret kaphat a zeneteremtési folyamatok között.

Készségfejlesztés írásban

Az írásbeli készségfejlesztés kapcsolja össze a hallás- és éneklés készségfejlesztését. Rendkívül komplex feladat, két különböző agyi tevékenység egyidejű koordinálása. Ám ezáltal hatalmas segítséget kap a tanuló egy új zenemű megismerésekor, hiszen tudja, hogy a zeneszerzőnek is azonos eszközök álltak rendelkezésére, mint amelyeket ő is birtokol. Az egyszólamú írás a dallamhangok felismerésének összekapcsolását követeli meg a ritmus felismerésével és a metrum folyamatos figyelemben tartásával. A kétszólamú írás esetében ki kell fejleszteni a hallás olyan tulajdonságát, amely irányzottan tudja kivenni a hallottakból a szükséges adatokat. Fontos, hogy az elméleti tudásnak ne vessen gátat az íráskészség, a hármas és négyeshangzatok felépítésének gyakorlása állandó feladatunk.

Stílus és zenetörténeti ismeretek elsajátítása

Nagyon fontos, hogy a készségfejlesztési céllal megszólaltatott zeneművek a szolfézs gyakorlat tantárgy keretében híven tükrözzék a tanuló általános ismereteit a zenetörténeti korszakok stílusairól is. Előfordulhat, hogy olyan zenei korszakokkal találkozik egy tanuló a tantárgy keretében, amellyel hangszerén soha (pl. gregorián, reneszánsz), ám stílusuk ismeretére szüksége van, hiszen nem válhat belőle kiművelt zenész fő, ha bizonyos zenei korszakok stílusjegyeivel egyáltalán nem kerül kapcsolatba. Ezen felül a saját hangszerén egy zenemű muzikális megformálását nagyon sokban elősegíti, ha a szolfézs tárgy keretében kisebb példákon gyakorolja a zenei formák összefogását, előadását. Ezáltal kialakul benne egy olyan stílusismeret, melyre az aktív zenei tevékenységformákban is állandóan szüksége lesz, illetve saját hangszerén is kamatoztathatja ebbéli tudását.

A zenei anyag kiválasztásában a tanár vegye figyelembe az adott osztály összetételét és képességeit: a tananyag mennyisége és nehézségi szintje a tanulócsoport felkészültségéhez igazodjon. Az alábbi anyagban csupán javaslatok szerepelnek, hogy mely zeneszerzőktől érdemes műveket keresnünk:

A középkor egyszólamú egyházi és világi zenéje (gregorián, trubadúr-, trouvère- és Minnesang költészet)

A reneszánsz (Gombert, Willaert, Clemens non Papa, Arcadelt, Cipriano de Rore, Lassus, A. Gabrieli, Palestrina, Vecchi, Marenzio, G. Gabrieli, Gastoldi, Croce, Gesualdo, Viadana, Banchieri, Jannequin, Sermisy, Goudimel, Passereau, Certon, le Jeune, Senfl, Othmayr, Gallus,

Praetorius, Hassler, Friderici, Tallis, Byrd, Morley, Bull, Farnaby, Dowland, Weelkes, Gibbons, Victoria)

A korabarokk (Monteverdi, Schütz, Buxtehude, Lully, Purcell)

A nagy barokk zeneszerzői (Händel, Bach, Telemann, Scarlatti, Vivaldi, Rameau)

A bécsi klasszika (Mozart, Haydn, Beethoven)

A romantika (Mendelssohn, Weber, Schubert, Schumann, Brahms, Berlioz, Liszt, Verdi, Muszorgszkij, Saint-Saëns, Bruckner)

A XX. század zenéjének főbb irányzatai (impresszionizmus, expresszionizmus, folklorizmus, neoklasszicizmus, új bécsi iskola - Debussy, Ravel, Stravinsky, Schönberg, Webern, Berg, Honegger, Prokofjev, Sosztakovics, Hindemith, Orff, Britten, Bartók, Kodály)

A második világháború utáni magyar szerzők (Bárdos, Sugár, Ránki, Farkas, Kósa, Kadosa, Maros, Petrovics, Szokolay, Lendvay, Balassa, Kurtág, Bozay, Durkó, Szöllősy, Hidas, Kocsár, Csemiczky, Orbán, Vajda)

Ajánlott irodalom:

Liber Usualis

Dobszay: A gregorián ének kézikönyve

Szendrey-Dobszay-Rajeczky: Magyar gregoriánium

Fodor: Schola cantorum I-XIII.

Bartha: A zenetörténet antológiája

Forrai: Ezer év kórusa

Forrai: Öt évszázad kórusa

Forrai: Duettek

Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások

Mozart: Bécsi Szonatinák, Gyermekkori darabok

Legányné Hegyi E.: Bach példatár I.-II. kötet

Bertalotti: Ötvenhat solfeggio

Lassus: 24 kétszólamú motetta

Nagy: Partitúraolvasás, partitúrajáték

Ádám: A dal mesterei I-V. kötet

Bartók: 27 gyermek- és nőikar

Kodály: Gyermek- és nőikarok, Vegyeskarok

Edlund: Modus Novus

Szónyi: A zenei írás-olvasás módszertana, Befejező kötet

Kodály Zoltán zenepedagógiai művei

A www.imslp.org internetes oldal ingyenesen letölthető kottái

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

SZOLFÉZS tantárgy

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy tanításának célja

A szolfézs tárgy tanításának célja, hogy segítse az általános zenei műveltség megalapozását és ismertesse meg e különleges kifejezési móddal - a zenével - a tanulókat. A zeneiskolában szerzett zenei ismeretekre és készségekre alapozva fejlessze tovább a növendék tudását és képességeit, egészítse ki a tanuló tudását a szakképzésben folytatandó hangszeres, zeneelméleti és zenetörténeti tanulmányokban. Fejlessze a majdani aktív zenéléshez szükséges képességeket és készségeket.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A szolfézs tárgy során tanulmányozott művek a tanulók saját érzékeikkel való megismerése által párhuzamot találhatnak a művek időbeli beillesztése során a történelem tantárggyal, szöveges mű esetén az irodalom tantárggyal, esztétikai szempontból pedig összehasonlítási alap nyílik a művészettörténet tárgyval. Az idegen nyelvek ismerete elengedhetetlen a szöveges zeneművek teljes megismeréséhez és előadásához.

A tárgy ezenfelül szoros kapcsolatot ápol minden hangszeres tanulmánnyal, hiszen e tárgy keretében tanulják meg felismerni és elkülöníteni egy-egy zenemű lehetséges zenei eszközeit.

Témakörök

Készségfejlesztés hallás útján

A hallás utáni készségfejlesztés a szolfézs tárgy egyik legfontosabb eleme, mely sokban épül a zeneiskolai alapokra. A tanulók számára nagyon fontos, hogy mind jobban, készség szinten felismerjék az európai műzene évszázadok során folyamatosan cizellálódó elemeit.

Fejleszteni kell

- a hangközök felismerését
- a hármas- és egyszerűbb négyeshangzatok felismerését
- a különböző ritmusképletek biztos beazonosítását
- a különböző metrumérzetek gyors beazonosítását
- a reneszánsz, a barokk és a bécsi klasszikus zene, a romantika és a 20. század stíluselemeinek felismerését
- a különböző zenei formák elkülönítését
- a zenei memóriát
- a többszólamú hallás kifejlődését

Egy kiragadott, javasolt példa a hallás utáni készségfejlesztésre:

Hangköz- és hangzatmenet diktálása: eleinte 4#, 4b-ig, majd 7#, 7b-ig minden hangnemben, 2-3 kvintes kitéréssel, szűkített kvint, bő kvart, domináns szeptim, szűkített szeptim akkordok felismerésével, helyes oldásával, késleltetéssel.

A stílus és zenetörténeti ismeretek elsajátítása témakörben felsorolt műzenei példák nagy része felhasználható a hallási készségek fejlesztésére is.

Készségfejlesztés éneklés útján

Az éneklés útján történő készségfejlesztés azért nagyon fontos, mert ez az egyetlen eszköz, amivel a tanuló saját biológiai organizmusán keresztül szűri a zene legkisebb elemeit is. Ahhoz, hogy saját hangszerén egy nagyobb ívet elő tudjon adni, szükséges, hogy apró elemeire bontva is értelmezni tudja őket. Ezeket pedig csak énekelve tudja igazán magáévá tenni. Az éneklés segít neki a hallás- és írási készségfejlesztésben is, hiszen ez az egyetlen biztos, önellenőrzés is alkalmas eszköze, amibe a zenei elemeket be tudja illeszteni. A kamaraének rendkívül komplexen, már egészen kezdő szinten is nagyon segíti a későbbi aktív zenésztevékenység gyakorlását.

Fejleszteni kell

- a tiszta intonációt
- a hangközök és hangzatok biztos éneklésének és felépítésének készségét
- az alkalmazkodási képességet a többszólamú éneklés hangzás-egyensúlyának kialakításában
- a reneszánsz, a barokk és a bécsi klasszikus zene és a romantika stíluselemeinek alkalmazását
- a zenei fantáziát
- az előadási készséget
- a memóriát és a koncentráció képességet
- a stílusos előadási és formálási készséget
- a dinamika és hangszín, valamint a zenei karakterek és dramaturgia megvalósítása iránti érzékenységet
- a zenei ízlést

A stílus és zenetörténeti ismeretek elsajátítása témakörben felsorolt műzenei példák nagy része a megfelelő módszerekkel felhasználható az éneklési készségek fejlesztésére is.

Készségfejlesztés írásban

Az írásbeli készségfejlesztés kapcsolja össze a hallás- és éneklés készségfejlesztését. Rendkívül komplex feladat, két különböző agyi tevékenység egyidejű koordinálása.

Fejleszteni kell:

- hangközök, hangzatok felépítésének készségét
- tipikus dallami fordulatok felismerését és alkalmazását
- a különböző ritmusképletek felismerését és alkalmazását
- a különböző metrumérzetek gyors felismerését és alkalmazását
- a dallam-, metrum- és ritmustényezők összekapcsolásának képességét
- a reneszánsz, a barokk és a bécsi klasszikus zene, a romantika stíluselemeinek felismerését
- a belső hallást, a kottakép elképzelését, értelmezését
- a többszólamú hallást (polifon, homofon)
- az elemzés képességét; a rész és egész viszonyának áttekintését

Továbbá a stílus és zenetörténeti ismeretek elsajátítása témakörben felsorolt műzenei példák nagy része felhasználható az íráskészségek fejlesztésére is.

Stílus- és zenetörténeti ismeretek elsajátítása

Nagyon fontos, hogy a készségfejlesztési céllal megszólaltatott zeneművek a szolfézs tantárgy keretében híven tükrözzék a tanuló általános ismereteit a zenetörténeti korszakok stílusairól is. Előfordulhat, hogy olyan zenei korszakokkal találkozik egy tanuló a tantárgy keretében, amellyel hangszerén soha (pl. gregorián, reneszánsz), ám stílusuk ismeretére szüksége van, hiszen nem válhat belőle kiművelt zenész fő, ha bizonyos zenei korszakok stílusjegyeivel

egyáltalán nem kerül kapcsolatba. A saját hangszerén egy zenemű muzikális megformálását nagyon sokban elősegíti, ha a szolfézs alapszint tárgy keretében kisebb példákon gyakorolja a zenei formák összefogását, előadását. Ezáltal kialakul benne egy olyan stílusismeret, melyre az aktív zenei tevékenységformákban is állandóan szüksége lesz, illetve saját hangszerén is kamatoztathatja majd tudását.

A zenei anyag kiválasztásában a tanár vegye figyelembe az adott osztály összetételét és képességeit: a tananyag mennyisége és nehézségi szintje a tanulócsoporthoz igazodjon. Itt csupán javaslatok szerepelnek, hogy mely zeneszerzőktől érdemes műveket keresnünk az alább található irodalomjegyzékben:

- A középkor egyszólamú egyházi és világi zenéje (gregorián, trubadúr-, trouvère- és Minnesang költészet)
- Az érett reneszánsz (Gombert, Willaert, Clemens non Papa, Arcadelt, Cipriano de Rore, Lassus, A. Gabrieli, Palestrina, Vecchi, Marenzio, G. Gabrieli, Gastoldi, Croce, Gesualdo, Viadana, Banchieri, Jannequin, Sermisy, Goudimel, Passereau, Certon, le Jeune, Senfl, Othmayr, Gallus, Praetorius, Hassler, Friderici, Tallis, Byrd, Morley, Bull, Farnaby, Dowland, Weelkes, Gibbons, Victoria)
- A korabarrokk (Monteverdi, Schütz, Buxtehude, Lully, Purcell)
- A bécsi klasszika (Mozart, Haydn, Beethoven)
- A romantika (Mendelssohn, Weber, Schubert, Schumann, Brahms, Berlioz, Liszt, Verdi, Muszorgszkij, Saint-Saëns, Bruckner)
- A XX. század zenéjének főbb irányzatai (impresszionizmus, expresszionizmus, folklorizmus, neoklasszicizmus, új bécsi iskola - Debussy, Ravel, Stravinsky, Schönberg, Webern, Berg, Honegger, Prokofjev, Sosztakovics, Hindemith, Orff, Britten, Bartók, Kodály)
- A második világháború utáni magyar szerzők (Bárdos, Sugár, Ránki, Farkas, Kósa, Kadosa, Maros, Petrovics, Szokolay, Lendvay, Balassa, Kurtág, Bozay, Durkó, Szöllősy, Hidas, Kocsár, Csemitzky, Orbán, Vajda)

Ajánlott irodalom:

Liber Usualis
Dobszay: A gregorián ének kézikönyve
Szendrey-Dobszay-Rajeczky: Magyar gregoriánium
Fodor: Schola cantorum I-XIII.
Bartha: A zenetörténet antológiája
Forrai: Ezer év kórusa
Forrai: Öt évszázad kórusa
Forrai: Duettek
Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások
Mozart: Bécsi Szonatinák, Gyermekkorai darabok
Haydn: Zongoraszonátái
Legányné Hegyi E.: Bach példatár I.-II. kötet
Bertalotti: Ötvenhat solfeggio
Lassus: 24 kétszólamú motetta
Nagy: Partitúraolvasás, partitúrajáték
Ádám: A dal mesterei I-V. kötet
Bartók: 27 gyermek- és nőikar
Kodály: Gyermek- és nőikarok, Vegyeskarok
Edlund: Modus Novus
Szőnyi: A zenei írás-olvasás módszertana, Befejező kötet
Kodály Zoltán zenepedagógiai művei
A www.imslp.org internetes oldal ingyenesen letölthető kottái
Kifejezetten ritmusfejlesztésre alkalmas kötetetek:
Sáry László: Kreatív zenei gyakorlatok
Zombola Péter: Ritmusgyakorlatok

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

ZENEELMÉLET tantárgy

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége

Billentyűs, fafúvós, rézfúvós, húros-vonós, ütős szakképesítés

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A zeneelmélet tárgy tanításának célja, hogy a zeneművek legbelsőbb titkaiba is betekintést nyerjenek a zenét tanuló tanulók. A zeneelmélet tantárgy által elsajátított készségek segítségével újabb érzékek nyílnak meg a tanulók számára, hogy egy adott zeneművet még alaposabban megismerjenek, így a zenei nyelv sokoldalú megismerése révén tájékozódni tudnak a zeneművek harmónia- és formavilágában. Elsőként a barokk és a bécsi klasszika zeneszerzőinek szólamvezetési szabályával ismerkednek meg (ezt a részt nevezzük összhangzattannak), majd egy zenemű nagyobb összefüggéseibe is betekintést engedő formai kérdések kerülnek előtérbe, melynek segítségével a nagy arányokat érthetjük meg (ez a formatani rész). Hogy a tudás ne legyen meddő és kizárólag elméleti, az erre legalkalmasabb hangszeren, a zongorán modellezzük egy-egy zenemű harmóniai szerkezetét. Ennek a kezdő formája, amikor egy növendék fokszámok alapján, szólamvezetési alapelveket betartva harmóniákat rögtönöz a zongoránál. Továbbfejlesztett formája pedig az ún. continuo-játék, mely elsősorban a barokk zene mindennapi gyakorlatát felelevenítve, a közös zenélés öröméhez juttatja a tanulót a harmóniafüzési szabályok készségszintre emelkedése után és "zenévé gyúrja" a tanulóban fokozatosan összeálló zeneelméleti ismereteket.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A zeneelmélet nevű tárgy során tanulmányozott művek a tanulók saját érzékeikkel való megismerése által párhuzamot találhatnak a művek időbeli beillesztése során a történelem tantárggyal, esztétikai szempontból pedig összehasonlítási alap nyílik a művészettörténet tárgygal. A matematika tárgy által elsajátítható többféle logikai rendszer segít megérteni a zenei folyamatok legfelső szintjeit is és konkrét segítséget nyújt a különböző akkordok megnevezésének, felépítésének meghatározásakor. Egyben a hallás utáni rögzítéskor (diktandó) jó hasznát veszi a logikai képességeknek, melyek a szólamvezetés szabályainak törvényszerűségei miatt a hallásban megmutatkozó hiányokat jól pótolják.

A tárgy ezenfelül szoros kapcsolatot ápol minden hangszeres tanulmánnyal, hiszen e tárgy keretében tanulják meg felismerni és elkülöníteni egy-egy műrelemek lehetséges zenei eszközeit, formáit. A szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom tárgyak között természetesen szoros kapcsolat áll fenn, hiszen mindegyikben szükség van bizonyos ritmikai, hallási készségre, elméleti ismeretekre, zeneirodalmi tájékozottságra.

Témakörök

Összhangzattan

Elsőként a zeneművek legelemibb sejtjeinek viselkedésével kell megismerkedni, a benne található legkisebb hangzó egységek, a szólamok pontos viselkedésformáinak elsajátításával. Műzenei példák egy-egy odaillő részletének sokaságaival tanítható ezek megismerése. A különböző zenei elemek megismertetését célszerű minden alkalommal a megfelelő zeneműrészletek meghallgatásával, bemutatásával, elemzésével kezdeni, amit azután a művek alapján készíthető harmóniai vázlatok, mintapéldák, akkordfűzési és egyéb gyakorlatok követhetnek. A tankönyvekből kiválasztott példákat saját gyűjtésű és készítésű példákkal egészítsük ki. Fontos, hogy a kisebb részletek elemzése is komplex legyen, tehát nem csak a megtanulandó akkordokra terjedjen ki, hanem a ritmikára, melodikára, formára is. A harmóniai menetek hangzásának, a zenei szerkesztés logikájának, a szép szólamvezetés törvényszerűségeinek felismerése és elsajátítása érdekében nem mellőzhetjük akkordfűzések rendszeres gyakorlását. Első lépésként az alapszabályok elsajátítása, majd a mollban feltűnő vezetőhang miatti kivételes szólamvezetések feltűnésének tisztázása következik. Ezt követően a hármashangzat fordítások általános és kivételes eseteit, szólamvezetési érdekességeit tárgyalja, végül a négyeshangzatok felépítése, fordításainak megtanulása a feladat. Zárásként

az alterált akkordok felismerése, felépítése a cél, esetleg kitekintéssel az elkövetkező, romantikus korszak harmóniáira is. Mind hallás utáni lejegyzéssel, mind egyéni harmóniakidolgozással, mind a zongoránál rögtönzött harmóniamenet játékkal fejleszthetőek a szólamvezetési ismeretek elmélyítése.

Javasolt irodalom, melyeket akár tankönyvként is használhatunk, vagy csupán a műzenei példákat, akkordfűzési gyakorlatokat belőlük:

Keszler Lőrinc: Összhangzattan

Frank Oszkár: Hangzó Zeneelmélet

Gyórfy, Beischer-Matyó, Keresztes: Összhangzattan

Formatan

A formatan témakör betekintést enged nyújtani a zeneművek legbelső rétegeibe. Fokozatosan megismeri általa a tanuló a zeneszerzők szerkesztési elveit, korszakokra, műfajokra lebontva. Eleinte a bécsi klasszika legegyszerűbb formájával, a periódussal ismert meg, majd az ebből továbbfejlesztett két- és háromtagú formával és variánsaival (külső- vagy belső bővítés, coda). Ezt követően a "nagy" bécsi klasszikus műfajokkal, mint szonátaforma, rondóforma, szonátarondó, Haydn-rondó, variációs forma, vagy kidolgozás nélküli szonátaforma. Szimultán, vagy mint e formák lehetséges előképei meg kell ismerkedni a barokk kor fontosabb formáival is: bar forma, kéttagú táncforma, Couperin-rondó, chaconne, passacaglia. Javasolt irodalom, melyeket akár tankönyvként is használhatunk, vagy csupán a műzenei példákat, akkordfűzési gyakorlatokat belőlük:

Frank Oszkár: Hangzó Zeneelmélet

Gyórfy, Beischer-Matyó, Keresztes: Összhangzattan

Arnold Schönberg: A zeneszerzés alapjai

A continuo-játék alapjai

Az összhangzattan témakörre épülve, annak egy lehetséges gyakorlati alkalmazását nyújtani hivatott a continuo-játék alapjai témakör. E kifejezés egy barokk kori cselekvésformát elevenít

fel, amikor minden zenekari- vagy kamara-produkciókban egy, vagy több játékos valamiféle billentyűs hangszeren (csembaló vagy orgona) az összes zenekari szólam rezüméjét, minden játszott hangját, sűrített formában és specifikusan a megfelelő billentyűs hangszerre alkalmazva, egyidejűleg játszotta. Ebben nem csak az adott kor szólamvezetési szabályait kell figyelembe venni, hanem az éppen előadandó zenemű karakteréhez is igazítani kell a lejátszandó akkordok milyenségét. Ennek gyakorlására azért van szükség a zeneelmélet órán, hogy a tanulók egymással kamarázva, a másik oldalról is megtapasztalják a gyakorlati zene folyamatát.

Ajánlott zeneművek, melyek egyszerűbb continuo-játék gyakorlását teszik lehetővé:

- Monteverdi egyszerűbb kísérettel ellátott, 1 vagy 2 szóló énekhangra írott művei (pl. Tirsi e Clori; Ninfa che, scalza il piede; Si dolce e' l tormento)
- Albinoni, Vivaldi, Corelli és további itáliai kismesterek szonátáinak, triószonátáinak lassú tételei (pl. Vivaldi: La folia – téma)
- a barokk korszak osztinató basszussal ellátott tételei (pl. Corelli Op.1. No.12./2, Division Violin 1705, kiadta: John Walsh, Buxtehude: Herr, wenn ich nur dich hab')
- J. S. Bach: Schemelli énekeskönyv dalai BWV 439-507
- Korabeli continuo-iskolák: pl. Telemann: Singe-, Spiel- und General-Bass-Übungen (1733/34), Händel: Kompositionslehre, Heinichen: Der General-Bass in der Komposition (1728), St. Lambert: Nouveau Traité de L'Accompagnement du Clavecin (1707), Dandrieu: Principes de l'Accompagnement du Clavecin (1719), illetve ezeket nagyon jól összefoglalja J. B. Christensen: Die Grundlagen des Generalbaßspiels im 18. Jahrhundert című könyve

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

ZENEELMÉLET tantárgy 371 óra

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A zeneelmélet tárgy tanításának célja, hogy a zeneművek legbelsőbb titkaiba is betekintést nyerjenek a zenét tanuló tanulók. A zeneelmélet tantárgy által elsajátított készségek segítségével újabb érzékek nyílnak meg a tanulók számára, hogy egy adott zeneművet még alaposabban megismerjenek, így a zenei nyelv sokoldalú megismerése révén tájékozódni tudnak a zeneművek harmónia- és formavilágában. Elsőként a barokk és a bécsi klasszika zeneszerzőinek szólamvezetési szabályával ismerkednek meg (ezt a részt nevezzük összhangzattannak), majd egy zenemű nagyobb összefüggéseibe is betekintést engedő formai kérdések kerülnek előtérbe, melynek segítségével a nagy arányokat érthetjük meg (ez a formatani rész). Hogy a tudás ne legyen meddő és kizárólag elméleti, az erre legalkalmasabb hangszeren, a zongorán modellezzük egy-egy zenemű harmóniai szerkezetét. Ennek a kezdő formája, amikor egy növendék foks számok alapján, szólamvezetési alapelveket betartva harmóniakat rögtönöz a zongoránál. Továbbfejlesztett formája pedig az ún. continuo-játék, mely elsősorban a barokk zene mindennapi gyakorlatát felelevenítve, a közös zenélés öröméhez juttatja a tanulót a harmóniafüzési szabályok készségszintre emelkedése után és "zenévé gyúrja" a tanulóban fokozatosan összeálló zeneelméleti ismereteket.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A zeneelmélet nevű tárgy során tanulmányozott művek a tanulók saját érzékeikkel való megismerése által párhuzamot találhatnak a művek időbeli beillesztése során a történelem tantárggyal, esztétikai szempontból pedig összehasonlítási alap nyílik a művészettörténet tárgyval. A matematika tárgy által elsajátítható többféle logikai rendszer segít megérteni a zenei folyamatok legfelső szintjeit is és konkrét segítséget nyújt a különböző akkordok

megnevezésének, felépítésének meghatározásakor. Egyben a hallás utáni rögzítéskor (diktandó) jó hasznát veszi a logikai képességeknek, melyek a szólamvezetés szabályainak törvényszerűségei miatt a hallásban megmutatkozó hiányokat jól pótolják.

A tárgy ezenfelül szoros kapcsolatot ápol minden hangszeres tanulmánnyal, hiszen e tárgy keretében tanulják meg felismerni és elkülöníteni egy-egy műrelek lehetséges zenei eszközeit, formáit. A szolfézs, zeneelmélet, zeneirodalom tárgyak között természetesen szoros kapcsolat áll fenn, hiszen mindegyikben szükség van bizonyos ritmikai, hallási készségekre, elméleti ismeretekre, zeneirodalmi tájékozottságra.

Témakörök

Összhangzattan

Elsőként a zeneművek legelemibb sejtjeinek viselkedésével kell megismerkedni, a benne található legkisebb hangzó egységek, a szólamok pontos viselkedésformáinak elsajátításával. Műzenei példák egy-egy odaillő részletének sokaságaival tanítható ezek megismerése: célszerű minden alkalommal a megfelelő zeneműrészletek meghallgatásával, bemutatásával, elemzésével kezdeni, amit azután a művek alapján készíthető harmóniai vázlatok, mintapéldák, akkordfűzési és egyéb gyakorlatok követhetnek. Fontos, hogy a kisebb részletek elemzése is komplex legyen, tehát nem csak a megtanulandó akkordokra terjedjen ki, hanem a ritmikára, melodikára, formára is. A harmóniai menetek hangzásának, a zenei szerkesztés logikájának, a szép szólamvezetés törvényszerűségeinek felismerése és elsajátítása érdekében nem mellőzhetjük akkordfűzések rendszeres gyakorlását. Erre szükség van

- hallás útján (diktandó)
- írásban (kidolgozási példák)
- zongoránál (kézbediktandó).

A barokk és bécsi klasszikus alapelvek megismerése:

- alapszabályok elsajátítása
- a mollban feltűnő vezetőhang miatti anomáliák tisztázása
- a hármashangzat fordítások általános és kivételes esetei

- a négyeshangzatok felépítése, egyes fordításainak megtanulása
- egyes alterált akkordok felismerése, felépítése

Javasolt irodalom, melyeket akár tankönyvként is használhatunk, vagy csupán a műzenei példákat, akkordfűzési gyakorlatokat belőlük:

Keszler Lőrinc: Összhangzattan

Frank Oszkár: Hangzó Zeneelmélet

Gyórfy, Beischer-Matyó, Keresztes: Összhangzattan

Formatan (analízis)

A formatan témakör betekintést enged nyújtani a zeneművek struktúrájába. Fokozatosan megismeri általa a tanuló a zeneszerzők szerkesztési elveit, korszakokra, műfajokra lebontva. Ismertessen meg a bécsi klasszika formáival:

- periódus
- zenei mondat
- két- és háromtagú forma és annak variánsai (külső- vagy belső bővítés, coda)
- szonátaforma
- rondóforma

A barokk kor fontosabb formáival is:

- bar forma
- barokk kétrészes táncforma
- Couperin-rondó

Képezze a formatani elemzések szerves részét a harmóniai elemzés is, mely csak akkor lehetséges, ha az összhangzattan témakörben a tanuló tudása már előrehaladottabb állapotban van. Sok esetben a formai határokat a harmóniai elemzés eredménye határozza meg (pl. félzárlat, álzárlet).

Javasolt irodalom, melyeket akár tankönyvként is használhatunk, vagy csupán a műzenei példákat, akkordfüzési gyakorlatokat belőlük:

Gárdonyi: Elemző formatan

Frank Oszkár: Hangzó Zeneelmélet

Gyórfy, Beischer-Matyó, Keresztes: Összhangzattan

Formatan (analízis)

A barokk-bécsi klasszikus összhangzattan I.-alapfogalmak

akkord, akkordszerkezet,

hármashangzat, négyeshangzat stb.

akkord fordítás

szólamok

akkordok közti lehetséges viszonylatok: rokonság, szomszédság, párhuzamosság

az akkordok közti kapcsolatok típusai: autentikus, plagális, funkcióismétlés

az akkordok funkciói: T, S, D

A barokk-bécsi klasszikus összhangzattan II.-négyeszólamú szerkesztés diatonikus akkordokkal

egyszerű zárlatok

ingamozgások

összetett zárlatok

szólamvezetési elvek

szekvenciák

A barokk-bécsi klasszikus összhangzattan III.-négyeszólamú szerkesztés diatonikus és alterált akkordokkal

az alteráció fogalma

jellegzetes alterált akkordok

A barokk-bécsi klasszikus összhangzattan IV.

a moduláció elmélete

Bach-korálharmonizálás

adott szoprán és basszus szólamhoz a belső szólamok megkomponálása

adott szoprán szólamhoz a másik 3 szólam megkomponálása

Javasolt zeneirodalmi példák:

Corelli: 12 concerti grossi op. 6

Vivaldi: L'estro armonico

Händel: 12 concerti grossi op. 6

Bach: Négyzólamú korálfeldolgozások

Bach: Kantáták, Magnificat, Kantáták, János passió, Máté passió, H-moll mise

Haydn: Nelson mise, Az évszakok, A teremtés

Mozart: Davidde penitente, Requiem, Don Giovanni

Beethoven: C dúr mise op. 86, Missa solemnis op. 123

A romantikus összhangzattan

Javasolt zeneirodalmi példák:

Schubert: Dalok

Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Schumann: Phantasiestücke, Kinderszenen

Chopin: Prelűdök, Balladák

Berlioz: Fantasztikus szimfónia

Liszt: Consolations, Szimfonikus költemények

Brahms: Dalok, Német requiem

Csajkovszkij: Album à la jeunesse (Jugend- Album), Diótörő

Grieg: Lírikus darabok

Wagner: Ring, Tristan

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

ZENETÖRTÉNET tantárgy

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége

Billentyűs, fafúvós, rézfúvós, húros-vonós, ütős szakképesítés

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A zenetörténet tárgy tanítása az európai zene történetének összefüggéseire, valamint a zene koronként változó kulturális beágyazottságára irányítja a tanulók figyelmét. Tanulmányaik során megismerik a különböző kultúrtörténeti korszakok kapcsolódását, képet kapnak arról, hogy egy-egy zeneszerző milyen stílusirányzatok közepette alkotott. A zenetörténeti ismeretek

ugyanannyira elengedhetetlenek egy zenét tanuló tanuló számára, mint egy átlagos tanuló számára a közismereten tanult történelem vagy irodalom. A zenetörténettel való foglalkozás igen alkalmas a különböző ismeretek (történelem, irodalom, művészettörténet) integrálására is, valamint arra, hogy olyan irányokba nyissa a tanuló zenei érdeklődését, melyre a hangszeres órákon nem adódik lehetőség.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A zenetörténet tárgy különösen szoros kapcsolatot ápol olyan közismereti tantárgyakkal, mint a művészettörténet, történelem és irodalom; egy-egy zenei korstílus vagy zeneszerzői életpálya megértése ezek ismerete nélkül nem lehetne teljes, hiszen az európai kulturális centrumokban a művészeti ágak mindig együttesen voltak jelen, így megértésük is csak egymás kölcsönös figyelembevételével lehetséges.

Fontos célunk, hogy a tanuló - a korszakot jellemző stílusjegyek és a történelmi események tükrében - meglássa az összefüggéseket a különböző tantárgyak között, és minél nagyobb rálátással szemlélje az elemzett zeneművet. Mivel az órákon a zeneművek elemzése áll a középpontban, a hangszeres foglalkozás célját is segítik, hiszen az elemzett művek sok esetben részét képezik a tanulók hangszeres repertoárjának. A zenetörténet tárgy elengedhetetlen része a szakmai nyelv és a zenei szakszavak használata; ismeretének elsajátítása pedig olyan zenei tantárgyak esetében is alapvető elvárás, mint a szolfézs és zeneelmélet.

A zenetörténet tanulása során lehetősége nyílik arra, hogy a komplex zenei jelenségek és folyamatok nyelvi reprezentációjában jártasságra tegyen szert. De nem csak az anyanyelvi készségek fejleszthetőek, jó hatással lehet az idegen nyelvek tanulására is, hiszen a tanulmányok során rendszeresen találkozik idegen nyelvű szövegekkel, a majdani muzsikussal természetesen módon összefüggő többnyelvűséggel tehát e tárgy tanulásakor óhatatlanul szembesül.

Témakörök

Zenetörténeti ismeretek

A történelem tantárgyhoz hasonlóan egészen a kezdetektől napjainkig ismerteti korszakról korszakra haladva a zeneművek keletkezéseinek, percepcióinak legfontosabb történeteit,

eseményeit. Ez magában foglalja egy-egy zeneszerző élettörténetét is, amely soha nem választható el az adott környezettől, korszaktól. Átfogóan bemutatja egy mű kulturális jelentőségét, benyomását a kortársakra, illetve megmutatja akár a saját korunkig is elérő hatásait.

A tanítandó tananyag szempontjából előnyt élvez a késő-reneszánsz/kora-barokk és a klasszikus modern (Bartók és kortársai) közötti négy évszázad zenéje. A régebbi korok zenéjére abban az életkorban érdemes visszatérni, amikor a tanuló történelmi, esztétikai ismeretek tekintetében elmélyültebb tudással, zeneértési szempontból pedig nagyobb rutinnal rendelkezik. Mindazonáltal az 1500 előtti zenében is bőséggel lehet találni olyan példákat, melyekkel lehetséges a zenetörténet tanulásának általános megalapozása, de a mélyebb ismeretek elsajátíttatására törekedni illúzió volna. Különösen azért, mert a korai évszázadok zenéjével a tanulók aktívan nem találkoznak.

Műelemzés

A zenetörténet rengetegéből egy-egy példaértékűnek ítélt zenemű kiemeléseként sor kerül annak közelebbi megismerésére. Ez magában foglalhatja a zenemű keletkezésének körülményeitől, zeneszerzőjének életrajzától, a közönség első fogadtatásától elkezdve a legaprólékosabb harmóniai és formai elemzését is. Nagyon fontos, hogy a kiválasztott zenemű jól beilleszkedjen a tananyag egyéb részeibe, ezáltal a bemutatni kívánt stíluskorszakok még közelebbi megvilágításba kerüljenek a tanuló számára. A megfelelően kiválasztott tananyag részé lehet olyan zenemű is, melyet bármely tanuló a főtárgy óráján is tanulhat, ezáltal képezve hidat a tantárgyak között.

Zenehallgatás

A zenehallgatás a tantárgy talán legfontosabb része. Ennek a tanulási formának a folytatásakor sajátítja el a tanuló a történelmi korokra jellemző hangzáskultúra élményvilágát. Ennek segítségével tud tájékozódni a később megismerendő zeneművek sűrűjében és ennek segítségével tudja majd saját hangszerén az előadandó zeneművet stílusosan eljátszani. Zenehallgatás nélkül a műelemzések sem lehetnek mélyrehatóak. Feladata, hogy kinyisson egy teljesen új világot a tanulók ízlésében, amellyel gazdagíthatják érzélemvilágukat. Hivatástudatot ébreszt leendő zenekari zenészekben.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

ZENEKAR/KÓRUS tantárgy

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége

Billentyűs, fafúvós, rézfúvós, húros-vonós, ütős szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tanulók pályán való elhelyezkedése szempontjából alapvető fontossággal bír az iskolai nagy együttesek munkájában való részvétel. A zenekari hangzáshoz való alkalmazkodás a szólam tagjaként való intonáció, ritmikai együttműködés a pályaalakalmasság alapvető követelménye. A kórusirodalom megismerése az éneklési készség fejlesztése. A középiskolás korban kiemelten fontos a közösségi élmény erősítése, a kollektív felelősségvállalás tudatos erősítése.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A magyar nyelv és irodalom a történelem, valamint a művészettörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt betekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre. A zeneirodalom tantárgy kellő ismeretanyagot kínál a művek történeti, stilisztikai ismeretéhez, a kamarazene tantárgy pedig megfelelő előtanulmányokat jelent az intonáció, a csoportos ritmikai és artikulációs

megfogalmazások terén. A szolfézs, zeneelmélet tárgyak pedig az intonációs, illetve lapról olvasási készséget erősítik.

Témakörök

Billentyűs

Barokk zene / Klasszikus zenekari művek átirata

Vonós-, szimfonikus zenekar

Vivaldi:	Koncertek
Händel:	Vízizene
	Tűzijáték-szvit
	Concerto grossók
Corelli:	Concerto grossók
Albinoni:	Concerto grossók

Fúvószenekarok

Weber:	Bűvös vadász – nyitány
Rossini:	Tolvaj szarka – nyitány
Strauss:	Denevér – nyitány
Shostakovich:	Jazz-szvit
Brahms:	Ünnepi nyitány
Brahms:	Magyar táncok
Dvorak:	Szláv táncok
Berlioz:	Rákóczi induló

Kórusok

Ave, beate Rex Stephane

Szent László himnusz

Mária-antifónák

Ó-magyar Mária-siralom

Húsvéti szekvencia

Alleluják

Domine, ad adjuvandum-rondellus

Alle, psallite-kanció

Sanctorum nunc solemnia-kanció

Lassus: Hodie apparuit in Israel

Adoramus

Alleluja, laus et gloria

Palestrina: Salve Regina

Victoria: Tantum ergo

Gallus: Duo seraphim

Bach: Korálok

Vivaldi: Gloria

Magnificat

Esterházy: Harmonia caelestis

Bécsi klasszikus művek / eredeti fúvószenekari művek

Vonós-, szimfonikus zenekar

Haydn: Korai szimfóniák

További szimfóniák tudásszint szerint

Mozart: Serenata nocturno

Beethoven: Kontratáncok

Német táncok

II. szimfónia

IV. szimfónia

(I. szimfónia)

Fúvószenekarok

Holst: Szvit I, II.

Mendelssohn: Overture for winds

Gregson:	Festivo
Jacob:	Ballad
	Suite
Reed:	El camino real
Roost:	Rikudim
	Olympica
deHaan:	Oregon
Sparke:	Jubilee Overture

Kórusok

Haydn és Mozart kánonok

Mozart:	Hat noktürn
	Laudate Dominum
Haydn:	Évszakok – tételek
Schubert:	XXIII. zsoltár
Brahms:	Regina Caeli
	Síró éji csend
Mendelssohn:	Laudate Dominum
	Ferleich uns Frieden
Liszt:	O salutaris hostia
	Ave Maria
	Ave verum
	a Szent Erzsébet legendából és a Krisztus oratóriumból

Romantikus és kortárs művek / kortárs magyar művek

Vonós-, szimfonikus zenekar

Sibelius:	Valse triste
Schubert:	Katonainduló
Dvorak:	Szláv táncok
Grieg:	Holberg-szvit

Brahms:	Magyar táncok
Sugár:	Rondó
Kókai:	Verbunkos
Weiner:	1. Divertimento
Bartók:	Magyar képek
Farkas F:	Partita alla Ungharesca

Fúvószenekarok

Hidas:	Fantázia és fuga
	Tutti-frutti
	Capriccioso
	Musica festiva
Ránki:	Pomádé király új ruhája
Lendvay:	Scherzo
Farkas:	Üveges tánc
Bogár:	Hellas
Dubrovay:	Berregő-polka

Kórusok

Fauré:	Tantum ergo
	Ave verum
Debussy:	Noktürnök
Bartók:	Egyneműkarok
	Négy szlovák népdal
Kodály:	150. genfi zsoltár
	Angyalok és pásztorok
	Árva vagyok
	Csalfa sugár
	Nagyszalontai köszöntő
	Újévköszöntő

	Hegyi éjszakák
	Szép könyörgés
	Pange lingua
	Sík Sándor Te Deuma
	Naphimnusz
Bárdos:	Motetták és világi kórusművek
Kocsár:	Salve Regina
	Adventi koszorú
	Mária-énekek
	Három nőikar
Orbán:	Lauda
	Ave Maria
	Mundi renovatio
	Daemon irrepit callidus
	Veni Creator
Csemiczky:	Ave Maria
	Missa brevis
	Pater noster
Gyöngyösi:	Cantate Domino

Fafúvós

Barokk zene / Klasszikus zenekari művek átirata

Vonós-, szimfonikus zenekar

Vivaldi:	Koncertek
Händel:	Vízizene
	Tűzijáték-szvit
	Concerto grossók
Corelli:	Concerto grossók

Albinoni: Concerto grossók

Fúvószenekarok

Weber: Bűvös vadász – nyitány

Rossini: Tolvaj szarka – nyitány

Strauss: Denevér – nyitány

Shostakovich: Jazz-szvit

Brahms: Ünnepi nyitány

Brahms: Magyar táncok

Dvorak: Szláv táncok

Berlioz: Rákóczi induló

Kórusok

Ave, beate Rex Stephane

Szent László himnusz

Mária-antifónák

Ó-magyar Mária-siralom

Húsvéti szekvencia

Alleluják

Domine, ad adjuvandum-rondellus

Alle, psallite-kanció

Sanctorum nunc solemnia-kanció

Lassus: Hodie apparuit in Israel

Adoramus

Alleluja, laus et gloria

Palestrina: Salve Regina

Victoria: Tantum ergo

Gallus: Duo seraphim

Bach: Korálok

Vivaldi: Gloria

	Magnificat
Esterházy:	Harmonia caelestis

Bécsi klasszikus művek / eredeti fúvószenekari művek

Vonós-, szimfonikus zenekar

Haydn:	Korai szimfóniák
	További szimfóniák tudásszint szerint
Mozart:	Serenata nocturno
Beethoven:	Kontratáncok
	Német táncok
	II. szimfónia
	IV. szimfónia
	(I. szimfónia)

Fúvószenekarok

Holst:	Szvit I, II.
Mendelssohn:	Ouverture for winds
Gregson:	Festivo
Jacob:	Ballad
	Suite
Reed:	El camino real
Roost:	Rikudim
	Olympica
deHaan:	Oregon
Sparke:	Jubilee Overture

Kórusok

Haydn és Mozart kánonok	
Mozart:	Hat noktürn
	Laudate Dominum

Haydn:	Évszakok – tételek
Schubert:	XXIII. zsoltár
Brahms:	Regina Caeli Síró éji csend
Mendelssohn:	Laudate Dominum Ferleich uns Frieden
Liszt:	O salutaris hostia Ave Maria Ave verum a Szent Erzsébet legendából és a Krisztus oratóriumból

Romantikus és kortárs művek / kortárs magyar művek

Vonós-, szimfonikus zenekar

Sibelius:	Valse triste
Schubert:	Katonainduló
Dvorak:	Szláv táncok
Grieg:	Holberg-szvit
Brahms:	Magyar táncok
Sugár:	Rondó
Kókai:	Verbunkos
Weiner:	1. Divertimento
Bartók:	Magyar képek
Farkas F:	Partita alla Ungharesca

Fúvószenekarok

Hidas:	Fantázia és fuga Tutti-frutti Capriccioso Musica festiva
Ránki:	Pomádé király új ruhája

Lendvay:	Scherzo
Farkas:	Üveges tánc
Bogár:	Hellas
Dubrovay:	Berregő-polka

Kórusok

Fauré:	Tantum ergo Ave verum
Debussy:	Noktürnök
Bartók:	Egyneműkarok Négy szlovák népdal
Kodály:	150. genfi zsoltár Angyalok és pásztorok Árva vagyok Csalfa sugár Nagyszalontai köszöntő Újévköszöntő Hegyi éjszakák Szép könyörgés Pange lingua Sík Sándor Te Deuma Naphimnusz
Bárdos:	Motetták és világi kórusművek
Kocsár:	Salve Regina Adventi koszorú Mária-énekek Három nőikar
Orbán:	Lauda Ave Maria Mundi renovatio

	Daemon irrepit callidus
	Veni Creator
Csemiczky:	Ave Maria
	Missa brevis
	Pater noster
Gyöngyösi:	Cantate Domino

Rézfúvós

Barokk zene / Klasszikus zenekari művek átirata

Vonós-, szimfonikus zenekar

Vivaldi:	Koncertek
Händel:	Vízizene
	Tűzijáték-szvit
	Concerto grossók
Corelli:	Concerto grossók
Albinoni:	Concerto grossók

Fúvószenekarok

Weber:	Bűvös vadász – nyitány
Rossini:	Tolvaj szarka – nyitány
Strauss:	Denevér – nyitány
Shostakovich:	Jazz-szvit
Brahms:	Ünnepi nyitány
Brahms:	Magyar táncok
Dvorak:	Szláv táncok
Berlioz:	Rákóczi induló

Kórusok

Ave, beate Rex Stephane

Szent László himnusz
Mária-antifónák
Ó-magyar Mária-siralom
Húsvéti szekvencia
Alleluják
Domine, ad adjuvandum-rondellus
Alle, psallite-kanció
Sanctorum nunc solemnia-kanció
Lassus: Hodie apparuit in Israel
Adoramus
Alleluja, laus et gloria
Palestrina: Salve Regina
Victoria: Tantum ergo
Gallus: Duo seraphim
Bach: Korálok
Vivaldi: Gloria
Magnificat
Esterházy: Harmonia caelestis

Bécsi klasszikus művek / eredeti fúvószenekari művek

Vonós-, szimfonikus zenekar

Haydn: Korai szimfóniák
További szimfóniák tudásszint szerint
Mozart: Serenata nocturno
Beethoven: Kontratáncok
Német táncok
II. szimfónia
IV. szimfónia
(I. szimfónia)

Fúvószenekarok

Holst:	Szvit I, II.
Mendelssohn:	Ouverture for winds
Gregson:	Festivo
Jacob:	Ballad Suite
Reed:	El camino real
Roost:	Rikudim Olympica
deHaan:	Oregon
Sparke:	Jubilee Ouverture

Kórusok

Haydn és Mozart kánonok

Mozart:	Hat noktürn Laudate Dominum
Haydn:	Évszakok – tételek
Schubert:	XXIII. zsoltár
Brahms:	Regina Caeli Síró éji csend
Mendelssohn:	Laudate Dominum Ferleich uns Frieden
Liszt:	O salutaris hostia Ave Maria Ave verum a Szent Erzsébet legendából és a Krisztus oratóriumából

Romantikus és kortárs művek / kortárs magyar művek

Vonós-, szimfonikus zenekar

Sibelius:	Valse triste
-----------	--------------

Schubert:	Katonainduló
Dvorak:	Szláv táncok
Grieg:	Holberg-szvit
Brahms:	Magyar táncok
Sugár:	Rondó
Kókai:	Verbunkos
Weiner:	1. Divertimento
Bartók:	Magyar képek
Farkas F:	Partita alla Ungharesca

Fúvószenekarok

Hidas:	Fantázia és fuga Tutti-frutti Capriccioso Musica festiva
Ránki:	Pomádé király új ruhája
Lendvay:	Scherzo
Farkas:	Üveges tánc
Bogár:	Hellas
Dubrovay:	Berregő-polka

Kórusok

Fauré:	Tantum ergo Ave verum
Debussy:	Noktürnök
Bartók:	Egyneműkarok Négy szlovák népdal
Kodály:	150. genfi zsoltár Angyalok és pásztorok Árva vagyok

	Csalfa sugár
	Nagyszalontai köszöntő
	Újévköszöntő
	Hegyi éjszakák
	Szép könyörgés
	Pange lingua
	Sík Sándor Te Deuma
	Naphimnusz
Bárdos:	Motetták és világi kórusművek
Kocsár:	Salve Regina
	Adventi koszorú
	Mária-énekek
	Három nőikar
Orbán:	Lauda
	Ave Maria
	Mundi renovatio
	Daemon irrepit callidus
	Veni Creator
Csemiczky:	Ave Maria
	Missa brevis
	Pater noster
Gyöngyösi:	Cantate Domino

Húros-vonós

Barokk zene / Klasszikus zenekari művek átirata

Vonós-, szimfonikus zenekar

Vivaldi: Koncertek

Händel: Vízizene

	Tűzijáték-szvit
	Concerto grossók
Corelli:	Concerto grossók
Albinoni:	Concerto grossók

Fúvószenekarok

Weber:	Bűvös vadász – nyitány
Rossini:	Tolvaj szarka – nyitány
Strauss:	Denevér – nyitány
Shostakovich:	Jazz-szvit
Brahms:	Ünnepi nyitány
Brahms:	Magyar táncok
Dvorak:	Szláv táncok
Berlioz:	Rákóczi induló

Kórusok

	Ave, beate Rex Stephane
	Szent László himnusz
	Mária-antifónák
	Ó-magyar Mária-siralom
	Húsvéti szekvencia
	Alleluják
	Domine, ad adjuvandum-rondellus
	Alle, psallite-kanció
	Sanctorum nunc solemnia-kanció
Lassus:	Hodie apparuit in Israel
	Adoramus
	Alleluja, laus et gloria
Palestrina:	Salve Regina
Victoria:	Tantum ergo

Gallus:	Duo seraphim
Bach:	Korálok
Vivaldi:	Gloria
	Magnificat
Esterházy:	Harmonia caelestis

Bécsi klasszikus művek / eredeti fúvószenekari művek

Vonós-, szimfonikus zenekar

Haydn:	Korai szimfóniák
	További szimfóniák tudásszint szerint
Mozart:	Serenata nocturno
Beethoven:	Kontratáncok
	Német táncok
	II. szimfónia
	IV. szimfónia
	(I. szimfónia)

Fúvószenekarok

Holst:	Szvit I, II.
Mendelssohn:	Ouverture for winds
Gregson:	Festivo
Jacob:	Ballad
	Suite
Reed:	El camino real
Roost:	Rikudim
	Olympica
deHaan:	Oregon
Sparke:	Jubilee Ouverture

Kórusok

Haydn és Mozart kánonok

Mozart:	Hat noktürn Laudate Dominum
Haydn:	Évszakok – tételek
Schubert:	XXIII. zsoltár
Brahms:	Regina Caeli Síró éji csend
Mendelssohn:	Laudate Dominum Ferleich uns Frieden
Liszt:	O salutaris hostia Ave Maria Ave verum a Szent Erzsébet legendából és a Krisztus oratóriumból

Romantikus és kortárs művek / kortárs magyar művek

Vonós-, szimfonikus zenekar

Sibelius:	Valse triste
Schubert:	Katonainduló
Dvorak:	Szláv táncok
Grieg:	Holberg-szvit
Brahms:	Magyar táncok
Sugár:	Rondó
Kókai:	Verbunkos
Weiner:	1. Divertimento
Bartók:	Magyar képek
Farkas F:	Partita alla Ungharesca

Fúvószenekarok

Hidas:	Fantázia és fuga Tutti-frutti
--------	----------------------------------

	Capriccioso
	Musica festiva
Ránki:	Pomádé király új ruhája
Lendvay:	Scherzo
Farkas:	Üveges tánc
Bogár:	Hellas
Dubrovay:	Berregő-polka
Kórusok	
Fauré:	Tantum ergo
	Ave verum
Debussy:	Noktürnök
Bartók:	Egyneműkarok
	Négy szlovák népdal
Kodály:	150. genfi zsoltár
	Angyalok és pásztorok
	Árva vagyok
	Csalfa sugár
	Nagyszalontai köszöntő
	Újévköszöntő
	Hegyi éjszakák
	Szép könyörgés
	Pange lingua
	Sík Sándor Te Deuma
	Naphimnusz
Bárdos:	Motetták és világi kórusművek
Kocsár:	Salve Regina
	Adventi koszorú
	Mária-énekek
	Három nőikar

Orbán:	Lauda
	Ave Maria
	Mundi renovatio
	Daemon irrepit callidus
	Veni Creator
Csemiczky:	Ave Maria
	Missa brevis
	Pater noster
Gyöngyösi:	Cantate Domino

Ütős

Barokk zene / Klasszikus zenekari művek átirata

Vonós-, szimfonikus zenekar

Vivaldi:	Koncertek
Händel:	Vízizene
	Tűzijáték-szvit
	Concerto grossók
Corelli:	Concerto grossók
Albinoni:	Concerto grossók

Fúvószenekarok

Weber:	Bűvös vadász – nyitány
Rossini:	Tolvaj szarka – nyitány
Strauss:	Denevér – nyitány
Shostakovich:	Jazz-szvit
Brahms:	Ünnepi nyitány
Brahms:	Magyar táncok
Dvorak:	Szláv táncok

Berlioz: Rákóczi induló

Kórusok

Ave, beate Rex Stephane

Szent László himnusz

Mária-antifónák

Ó-magyar Mária-siralom

Húsvéti szekvencia

Alleluják

Domine, ad adjuvandum-rondellus

Alle, psallite-kanció

Sanctorum nunc solemnia-kanció

Lassus: Hodie apparuit in Israel

Adoramus

Alleluja, laus et gloria

Palestrina: Salve Regina

Victoria: Tantum ergo

Gallus: Duo seraphim

Bach: Korálok

Vivaldi: Gloria

Magnificat

Esterházy: Harmonia caelestis

Bécsi klasszikus művek / eredeti fúvószenekari művek

Vonós-, szimfonikus zenekar

Haydn: Korai szimfóniák

További szimfóniák tudásszint szerint

Mozart: Serenata nocturno

Beethoven: Kontratáncok

Német táncok

II. szimfónia
IV. szimfónia
(I. szimfónia)

Fúvószenekarok

Holst: Szvit I, II.
Mendelssohn: Ouverture for winds
Gregson: Festivo
Jacob: Ballad
Suite
Reed: El camino real
Roost: Rikudim
Olympica
deHaan: Oregon
Sparke: Jubilee Ouverture

Kórusok

Haydn és Mozart kánonok

Mozart: Hat noktürn
Laudate Dominum
Haydn: Évszakok – tételek
Schubert: XXIII. zsoltár
Brahms: Regina Caeli
Síró éji csend
Mendelssohn: Laudate Dominum
Ferleich uns Frieden
Liszt: O salutaris hostia
Ave Maria
Ave verum
a Szent Erzsébet legendából és a Krisztus oratóriumból

Romantikus és kortárs művek / kortárs magyar művek

Vonós-, szimfonikus zenekar

Sibelius:	Valse triste
Schubert:	Katonainduló
Dvorak:	Szláv táncok
Grieg:	Holberg-szvit
Brahms:	Magyar táncok
Sugár:	Rondó
Kókai:	Verbunkos
Weiner:	1. Divertimento
Bartók:	Magyar képek
Farkas F:	Partita alla Ungharesca

Fúvószenekarok

Hidas:	Fantázia és fuga
	Tutti-frutti
	Capriccioso
	Musica festiva
Ránki:	Pomádé király új ruhája
Lendvay:	Scherzo
Farkas:	Üveges tánc
Bogár:	Hellas
Dubrovay:	Berregő-polka

Kórusok

Fauré:	Tantum ergo
	Ave verum
Debussy:	Noktürnök
Bartók:	Egyneműkarok

	Négy szlovák népdal
Kodály:	150. genfi zsoltár
	Angyalok és pásztorok
	Árva vagyok
	Csalfa sugár
	Nagyszalontai köszöntő
	Újévköszöntő
	Hegyi éjszakák
	Szép könyörgés
	Pange lingua
	Sík Sándor Te Deuma
	Naphimnusz
Bárdos:	Motetták és világi kórusművek
Kocsár:	Salve Regina
	Adventi koszorú
	Mária-énekek
	Három nőikar
Orbán:	Lauda
	Ave Maria
	Mundi renovatio
	Daemon irrepit callidus
	Veni Creator
Csemiczky:	Ave Maria
	Missa brevis
	Pater noster
Gyöngyösi:	Cantate Domino

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tanulók pályán való elhelyezkedése szempontjából alapvető fontossággal bír az iskolai nagy együttesek munkájában való részvétel. A zenekari hangzáshoz való alkalmazkodás a szólam tagjaként való intonáció, ritmikai együttműködés a pályaalakmasság alapvető követelménye. A kórusirodalom megismerése az éneklési készség fejlesztése. A középiskolás korban kiemelten fontos a közösségi élmény erősítése, a kollektív felelősségvállalás tudatos erősítése.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A magyar nyelv és irodalom a történelem, valamint a művészettörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt betekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre. A zeneirodalom tantárgy kellő ismeretanyagot kínál a művek történeti, stilisztikai ismeretéhez, a kamarazene tantárgy pedig megfelelő előtanulmányokat jelent az intonáció, a csoportos ritmikai és artikulációs megfogalmazások terén. A szolfézs, zeneelmélet tárgyak pedig az intonációs, illetve lapról olvasási készséget erősítik.

Témakörök

Barokk zene

Kórusok

Ave, beate Rex Stephane

Szent László himnusz

Mária-antifónák

Ó-magyar Mária-siralom

Húsvéti szekvencia

Alleluják

Domine, ad adjuvandum-rondellus

Alle, psallite-kanció

Sanctorum nunc solemnia-kanció

Lassus: Hodie apparuit in Israel

Adoramus

Alleluja, laus et gloria

Palestrina: Salve Regina

Victoria: Tantum ergo

Gallus: Duo seraphim

Bach: Korálok

Vivaldi: Gloria

Magnificat

Esterházy: Harmonia caelestis

Bécsi klasszikus művek

Kórusok

Haydn és Mozart kánonok

Mozart: Hat noktürn

Laudate Dominum

Haydn: Évszakok – tételek

Romantikus és kortárs művek

Schubert: XXIII. zsoltár

Brahms: Regina Caeli

Síró éji csend

Mendelssohn: Laudate Dominum

Ferleich uns Frieden

Liszt: O salutaris hostia

Ave Maria

Ave verum

a Szent Erzsébet legendából és a Krisztus oratóriumból

Fauré:	Tantum ergo Ave verum
Debussy:	Noktürnök
Bartók:	Egyneműkarok Négy szlovák népdal
Kodály:	150. genfi zsoltár Angyalok és pásztorok Árva vagyok Csalfa sugár Nagyszalontai köszöntő Újévköszöntő Hegyi éjszakák Szép könyörgés Pange lingua Sík Sándor Te Deuma Naphimnusz
Bárdos:	Motetták és világi kórusművek
Kocsár:	Salve Regina Adventi koszorú Mária-énekek Három nőikar
Orbán:	Lauda Ave Maria Mundi renovatio Daemon irrepit callidus Veni Creator
Csemiczky:	Ave Maria Missa brevis Pater noster

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

KAMARAZENE tantárgy**11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége****Billentyűs, fafúvós, rézfúvós, húros-vonós, ütős szakképesítés**

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanuló megismerje hangszerének nem szólóművekből álló irodalmát is, képes legyen partnereire figyelve, velük együttműködve művészi színvonalon kamaraművek előadására. Fokozott figyelmet igényel a tanuló ritmikai és intonációs fejlesztése, amelynek révén alkalmassá válik megszerzett tudását a zenekari munkában is alkalmazni.

A tantárgy tanításának lényege a kamarazene művek alapos megismerése, széleskörű kamarazenei repertoár elsajátítása, felépítése, a lapról olvasás fejlesztése, valamint a kamarazene repertoárban történő otthonos mozgáshoz szükséges kottaolvasási rutin elsajátítása. A tantárgyban hangsúlyos szerepet kap az együttjáték különböző módozatainak megtanulása, és az egymást aktívan hallgató játékmód kialakítása. Valamint a kamarazenei játéktechnika elmélyítése, amely a közös gondolkodást, egymásra figyelmet és reagálást, hallgatást fejleszti. További cél, hogy a kamarazenei reakciókészség hangszertől függetlenül kiépüljön a tanuló érzékrendszerében.

A kamarazenei készségek és tudás elsajátítása a meglévő hangszeres tudásra, készségekre támaszkodik. A kamarazenei repertoár és a kamarazenei előadásmód sokoldalú. A tantárgy alapos tanulmányozása, az egymás játékára történő érzékeny reagálás képessége fejlesztésének, a zenei párbeszédkészségnek, valamint a kamarazenei hangversenyző tevékenységhez kapcsolódó gyakorlatnak a képzésben történő elsajátítása által – a tanulóknak lehetősége nyílik, a továbbtanulási céllal felsőoktatási intézményekben tanulmányaik alatt és után, a hazai és nemzetközi zenei életben a kamarazene előadására kiemelten specializálódott művészként részt venni.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A magyar nyelv és irodalom a történelem, valamint a művészettörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt kitekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre. A zeneelmélet tantárgy harmónia-felismerési gyakorlata elengedhetetlen a kamarazeneben szükséges intonációhoz.

Témakörök

Barokk művek

Händel:	Triószonáták
Corelli:	Triószonáták
Barokk triószonáták (Pejtsik Árpád közreadása)	
Telemann:	D-dúr szonáta gordonkára és continuora
Bach:	G-dúr trió
Pergolesi:	G-dúr, B-dúr trió
Vivaldi:	C-dúr, G-dúr trió
Corelli, Vivaldi, Händel: La Folia	
Pachelbel:	D-dúr kánon

A tanuló felkészültségének megfelelő nehézségű művek, átiratok.

A bécsi klasszika és romantika művei

Mozart:	A-dúr hegedű-zongora szonáta
---------	------------------------------

Mozart:	e-moll hegedű-zongora szonáta
Haydn:	Zongorás triók
Mozart:	g-moll zongoranégyes
Beethoven:	c-moll zongoratrió
Négy évszázad triói (Pejtsik Árpád közreadása)	
	3 szonatina hegedűre és zongorára
Offenbach:	Gran Duo concertant op.34 No.1
Schumann:	3 hegedű-zongora szonáta
Dvorák:	Dumky-trió
Mendelssohn:	d-moll trio

A tanuló felkészültségének megfelelő nehézségű művek, átiratok.

XX. századi művek

Bartók kamaraművei	
Poulenc:	Sextett (fl.ob.kl.cor.fg. + zongora)
Dohnányi:	Zongoraötös

A tanuló felkészültségének megfelelő nehézségű művek, átiratok.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

KAMARAZENE tantárgy 103 óra

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a növendék megismerkedjen a vokális irodalom azon darabjaival, melyekre a főtárgy órán nem, vagy csak nagyon ritkán kerül sor.

A növendékek létszámától függően különböző együttesek létrehozására van lehetőség.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A másik énekhanghoz való intonálás fejleszti a zenei hallást, a szolfézsórán tanultakhoz kapcsolható tartalom. Mint minden élő zenei anyaggal foglalkozó tárgy esetében, szükséges a művek zenetörténeti és zeneelméleti (formatan, harmóniák, szerkezet, stb.) elemzése is. Az énekelt szöveg értelmezése az irodalom tantárgyhoz kapcsolódik. Az idegen nyelvű dalok esetében a szöveg megértésében a nyelvi tanulmányai segítik a tanulót.

Témakörök

Egyszerű szerkezetű és felépítésű duettek, tercettek

Kerényi M. Gy: Százszínű csokor

Kerényi M. Gy.: Énekiskola IV. kötet

Forrai M.: Duettek I-II. kötet

Használható bármely, a követelményeknek megfelelő gyűjtemény.

Romantikus duettek, együttesek

F. Mendelssohn

R. Schumann

J. Brahms művei,

Füzesséry T.: A kamaraének mesterei

Dalok, áriák obligát hangszerrel

A plusz dallamhangszer további intonációs kérdéseket vet fel. A különböző hangszerek hangképzési módjának megfigyelése elősegíti az énektechnika még tudatosabb használatát.

Felhasználható bármely, a követelményeknek megfelelő gyűjtemény.

Kantáták, oratóriumok, operák részletei

A nagyobb létszámú együttesek esetében a figyelmet egyre többfelé kell megosztani, ami fejleszti a növendékek koncentrációs képességet.

Felhasználható bármely, a követelményeknek megfelelő gyűjtemény.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

NÉPZENE tantárgy

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége

Billentyűs, fafúvós, rézfúvós, húros-vonós, ütős szakképesítés

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a növendék

átfogó ismereteket szerezzen:

A magyar népzene, mint zenei anyanyelv egészéről

A népzenei dialektusterületek sajátosságairól

A népzene rendszerezés elméletéről

Életmódjáról és helyéről a társadalomban

valamint

jártasságot szerezzen:

A népdalok előadásmódjában

Az évköri és életkorhoz kötődő szokások rendszerében

A közösségi életmód és kultúra összefüggéseiben

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A népzene szövegi tartalma erős kapcsolatban van a magyar irodalommal. A történelemből, magyar nyelvtanból tudhatunk meg többet a magyar nép és a magyar nyelv eredetéről, fejlődéséről, mai állapotának létrejöttéről. A zenetörténet órákon a nép- és műzene kölcsönös egymásra hatását is megismerik a növendékek.

Témakörök

Zenei anyanyelvünk megismerése

Minél több népdal megtanulása dialektusonként és kisebb néprajzi területenként csoportosítva:

Dunántúli dialektus és kisebb tájai (pl. Somogy, Vas, Zala megye, valamint az Északnyugat-Dunántúl, és a Mezőföld)

Felvidéki dialektus és fontosabb tájegységei (pl. Zoborvidék, Gömör és az északi palóc vidékek)

Alföldi dialektus és jellemző tájai (pl. Felső-Tiszavidék, Szegedi nagytáj)

Erdélyi dialektus és területei (pl. Kalotaszeg, Mezőség, Székelyföld)

Moldvai dialektus

Népi hangszerek és hangszer-együttesek ismerete (pl. furulyafélék, duda, tekerő, citera, koboz, ütőgardon, a mezőségi vonós banda)

Népművészet, népszokások

Népszokások ismerete évkör szerinti felosztásban (pl. a karácsonyi ünnepek, tavaszi szokások és Húsvét, Pünkösd, Szent Iván, őszi ünnepek Mihálytól Dömötörig), illetve életkorhoz kötöten (pl. születés, leány és legényavatás, katonaság, névnap, házasság, halál rítusai), azon kívül munkához kapcsolódóan (pl. fosztás, disznótor, aratás)

A paraszti életmód megismertetése (pl. a ház építészeti jellegzetességei és funkciói, a kert és föld művelése, a nagycsaládi munkamegosztás, férfi-női szerepek és feladatok), különös tekintettel ezen ismeretek jelenkori hasznára: egészséges táplálkozás, család és természetközpontú gondolkodás

A népművészet egészének megismerése a parasztság hagyományos eszközein, tárgykultúráján, díszítőmotívumainak jelrendszerén, mese- monda- és hiedelemvilágán keresztül.

A népzene rendszerezése, népdalok elemzése

A népdalelemzés szabályainak ismerete és alkalmazása az egyetemi felvételi követelményeknek megfelelő szinten

A népdalgyűjtés történetének ismerete

A népdal rendszerezés elméletének és gyakorlatának ismerete a főcsoportok jellegzetességei, a főbb stílustömbök ismérvei mellett. (pl. pszalmódizáló dalok, ereszkedő pentaton réteg, rubato pásztorréteg, stb.)

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

BESZÉD-, ÉS SZÍNPADI GYAKORLAT tantárgy

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy célja a kisebb beszédhibák javítása, a szövegmondás és az artikuláció javítása, a színpadi beszéd- és mozgásformák alapjainak elsajátítása és az érzelmi kibontakozás elősegítése. Mindezen eszközök birtoklása a művészi kifejezésű énekléshez nyújt segítséget.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A beszédhibák fiziológiai megértéséhez a biológia tantárgyból nyerhetünk információkat. A felhasznált szövegek az irodalom témakörébe tartoznak. A magyar nyelv speciális elemeinek vizsgálatát (hangzók, hangsúlyozás, hanglejtés, stb.) a magyar nyelvtan ismeretében végezhetjük.

Témakörök

Fonetikai alapismeretek

A magyar nyelv magán- és mássalhangzóinak ismerete

A beszélt és énekelt hangzók szótagalkotó különbözősége

A beszéd és írás kapcsolata

Ajánlott tankönyv Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiája

Artikulációs gyakorlatok

Az artikulációs gyakorlatok alapja a magyar artikulációs bázis.

A beszéd és az éneklés légzési technikája, a hangzók formálása megegyezik egymással.

Mondókák

Versek

Ajánlott tankönyv

Kerényi M. Gy.: Az éneklés művészete és pedagógiája

Montágh I.: A tiszta beszéd

Beszédhibák javítása

Az énekeseknél jelentkező beszédhibák javítása, az énektechnikának a jelentkező kiejtési hibákra történő koncentrált gyakorlásával történik.

A problémás hangzók kiemelése és tudatosítása

E hibák korrigálására állandó kontroll melletti gyakorlás

Gyakorlat

Gyakorlat

Versek, prózarészletek

Színművek részletei

Zenés művek részletei

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

HANGSZERISMERET tantárgy

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége

Billentyűs, fafúvós, rézfúvós, húros-vonós, ütős szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A hangszerismeret tanulásának célja, hogy a tanuló minél átfogóbb képet kapjon hangszeréről. Ismerje kialakulásának történetét, tudja hangszercsaládba sorolni, legyen tisztában működésének fizikai elvével, és képes legyen a legalapvetőbb állagmegóvási-karbantartási munkák elvégzésére is. Minden olyan információ birtokába kell juttatni a növendéket, amivel hangszerét hosszú távon is biztonságosan, annak állapotát megőrizve tudja használni.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A hangszerek működésének megértésében a fizika tantárgy segít. A hangszertörténet a művészettörténettel rokon.

Témakörök

A hangszer működésének alapvető fizikai ismeretei

A hangszer működésének fizikai alapjai

Alapvető hangtani ismeretek

A hangszerek osztályozása a hangkeltés módja szerint

A hangszerre jellemző hangképzés fizikai vetületei

Hangszertörténet

A hangszer kialakulása

Rokon hangszerek

A hangszerépítés története, helyzete napjainkban

A hangszer tartozékai, kiegészítői

Alapvető karbantartási ismeretek

A hangszer felépítésének megismerése

A hangszerrel kapcsolatos mindennapi tennivalók elsajátítása

Alapvető javítási módok elsajátítása (balesetveszélyes állapotok elhárítása, sürgős/halaszthatatlan helyzetek orvoslása, stb.)

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

VEZÉNYLÉS tantárgy

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A vezénylés tárgy tanításának a célja, hogy a tanszak tanulói ismereteket és gyakorlatot szerezzenek a vezénylés alapjaiban. A képzés alakítsa ki és fejlessze a vezénylés technikai készségeit, gyakoroltassa a stílusos előadáshoz szükséges mozgásformákat. Tegye lehetővé a megtanult és technikailag kidolgozott anyag vezénylését kórus előtt is. Segítse a növendéket a hatékony próbatechnika kialakításában. Járuljon hozzá a szakképesítés, illetve a felsőfokú oktatási intézmények vizsga- és felvételi követelményeinek teljesítéséhez. Ismerje a tanuló a helyes test- és kéztartást illetve a gyakori ütemfajták vezénylését, és tudja ezeket a gyakorlatban készségszinten alkalmazni. Tudjon egy meghatározott szólamot énekelve középnehéz két- és háromszólamú műveket, illetve könnyebb négyszólamú homofon kartételeket zongorán előadni és betanítani. Legyen képes kisebb hangszeres apparátussal kísért két- illetve többszólamú művek irányítására.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A vezénylés tárgy során tanulmányozott művek a tanulók saját érzékeikkel való megismerése által párhuzamot találhatnak a művek időbeli beillesztése során a történelem tantárggyal, az irodalom tantárggyal, esztétikai szempontból pedig összehasonlítási alap nyílik a művészettörténet tárgyval. Az idegen nyelvek ismerete elengedhetetlen a szöveges zeneművek teljes megismeréséhez és előadásához. A zeneelmélet-szolfézs tanszakos tanuló számára ez a tárgy jelenti a legfontosabb kapcsolatot az aktív zenéléssel, ezért minden készségtárgynak hasznát veszi, mely apró elemeiben készíti őt fel e komplexebb, zenei problémák gyors megoldását követelő tárgyra. A jó mozgáskoordináción túl – melyet a testnevelés fokozott fegyelmekkel történő gyakorlása különösen elősegíthet – szüksége van a tanulónak empatikus készségekre is, hogy a megfelelő odafigyeléssel irányíthassa társait.

Témakörök

Vezénylésgyakorlat

Fő célja a vezénylési technika kialakítása és fejlesztése:

A helyes test- és kéztartás kialakítása.

A helyes avizó (a hang megszólalását megelőző mozdulat) megtanulása a tempó, dinamika és karakter követelményeinek megfelelően.

Az ütősík és az ütések térbeli elhelyezésének megéreztetése.

Az egyszerű ütemfajták vezénylése (2-es, 3-as és 4-es ütemek).

A legato és leggiero ütésnemek és más előadási módok (non legato, marcato, staccato stb.) vezénylőmozdulatai.

A gyors és lassú tempók kifejezése.

A hang megszüntetésének mozdulatai.

Kezdés súlyos és teljes ütemrészeken; nem súlyos, de teljes ütemrészeken; ütemegységeknél rövidebb hangokon.

Különböző ritmusok, ritmusképletek érzékeltetése.

A dallamívek és a frazeálás kifejezése.

A tempó változásainak érzékeltetése.

Az accelerando és ritardando megvalósítása.

A dinamika vezénylése.

A crescendo és diminuendo jelzései.

A váltakozó ütemek vezénylése.

A 6-os ütem változatai.

Az aszimmetrikus ütemek ütemrajzai (5-ös és 7-es).

A független balkéz technikájának kialakítása.

A tananyagot úgy érdemes felépíteni, hogy a technikai gyakorlatozás számára felhasznált zeneműveket a tanuló a Kargyakorlat témakörben is felhasználhassa, kipróbálhassa frissen szerzett tudását. Ezért az ott felsorolt zeneműveket automatikusan erre a témakörre is vonatkozóknak kell tekinteni.

Kargyakorlat

A Vezénylésgyakorlat témakörben megtanult művek vezénylése kórus előtt.
Gyakorlatszerzés a kórusművek betanításában.

Ajánlott tananyag:

Egyszólamú dallamok vezénylése:

népdalok, műzenei szemelvények, kánonok

Könnyebb kétszólamú darabok vezénylése:

Kodály Z.: Válogatott biciniumok

Szőnyi E.: 33 könnyű kórus

Kerényi Gy.: Kétágú síp

Papp L.: 35 könnyű kétszólamú egyneműkar I-II. kötet stb.

Középhez kétszólamú és könnyebb háromszólamú művek vezénylése:

Kodály Z.: Bicinia Hungarica I-IV. kötet

Bárdos L.: Kicsinyek kórusa I-III. kötet

Szőnyi E.: Biciniumok I-III. kötet

Fodor Á.: Schola cantorum I-XIII. kötet

Válogatás a reneszánsz madrigálirodalomból (Lassus, Marenzio) és XX. századi szerzők (Kodály, Bárdos, Farkas, Kocsár és mások) gyermekkaraiból stb.

Középhez két- illetve háromszólamú tételek és könnyebb (homofon) szerkesztésű négyszólamú kórusok vezénylése:

Kodály Z.: Bicinia Hungarica I-IV. kötet

Fodor Á.: Schola cantorum I-XIII. kötet

Forrai M.: 1000 év kórusa

Bach: Négyszólamú korálfeldolgozások

Mozart: Hat noktürn

Motetták, madrigálok és XX. századi magyar szerzők esetleg zongorakíséretes darabjai.

Repertoárismeret

Tekintve, hogy a vezénylés technikai feladatainak és problémáinak megoldása mindig hangzó anyagon történik, szükséges, hogy a tanuló előzőleg behatóan tanulmányozza a vezénylendő zeneművet. A tanuló memorizálja a kiválasztott darabot és vezénylés előtt legyen képes azt énekléssel illetve ének-zongorás partitúrajátékkal felmondani. Mivel e témakörnél is az a legcélravezetőbb, hogyha a kargyakorlat témakör anyagát készíti elő, ezért az ott felsorolt zeneműveket automatikusan erre a témakörre is vonatkozóknak kell tekinteni.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

HANGKÉPZÉS tantárgy

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A hangképzés tantárgy tanításának célja a tanszakon tanulók számára, hogy hangképző szerveiket helyesen használják; koruk és zenei érettségük függvényében munkabíróvá tegyék. Éneklésük akár szólóban, akár kórustagként esztétikai élményt nyújtson a hallgatóságnak. Szerezzenek tudomást az emberi hang biológiai, fiziológiai sajátosságairól (különös tekintettel a középiskolás korosztály életkorára jellemző specifikumokra, pl. mutálás), legyenek otthon az énekléshez szükséges technikai alapok ismeretében, olyan alapfogalmakkal legyenek tisztában, mint pl. mélylégzés, rezonancia, lágyszájpad, artikuláció, énekes formáns. Ezen felül a tárgy tanítsa meg a tiszta intonációt, érthető szövegmondást, az érzelmek kifejezését az éneklés által.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Az énekléshez elengedhetetlenül fontos az idegen nyelvek ismerete, hogy az énekelt dalok, áriák eredeti nyelven legyenek megszólaltathatók. A biológia tárgy segítségével ismerhető és érthető meg a hangképzési szervek működése. A történelem tárgy fontos, hogy az énekelt műveket saját korukba be lehessen helyezni. Az irodalom órán tanult költemények pedig a dalok alapjait képező versek megértését segítik elő.

A szakmai tárgyaknál kapcsolódik a szolfézs tárgyhoz, mind a tiszta intonáció tekintetében, mind a kellő hangmagasságok és ritmus eltalálásában; a vezénylés és népzene tárgy alapvető eszköze az éneklés. A kötelező zongora tárgy óráin is egy dallamot megformálni csak az tud, aki énekhangján is képes erre.

Témakörök

Anatómiai ismeretek

E témakör tanulása folyamatos legyen és mindig az aktuális életkorhoz igazítva kell tanítani. Meg kell ismerkedni a hangképző szervek működésével, alakjával, felépítésével. Fontos a tüdő,

a gége, a hangszalagok, az arcüregek, a homloküreg, a kemény- és lágyszájpad, az uvula, a nyelv és a fogak pontos szerepének ismerete a hangképzésben. Lehetőség szerint megfelelő anatómiai modelleken mutassuk be a hangképzés folyamatát. Ismertessük meg a tanulókkal azokat a szereket, illetve módszereket, amellyel hangképző szerveiket egészségesen tarthatják, illetve a betegségből való mielőbbi felgyógyuláshoz szükséges praktikákat.

Hangképző gyakorlatok, skálák

A megfelelő gyakorlatokkal fokozatosan megtaníttjuk a tanulót az anatómiailag, elméletben már megismert szerveinek használatára. Ez nem egyszerű feladat, mert érzeteket kell meghatározni, begyakoroltatni, ismételten visszahívhatóvá tenni. Elsőként fontos a helyes mélylégzés elsajátítása, a laza álléjtés és helyes testtartás begyakorlása. A későbbiekben a megfelelő, specifikusan egy problémakörre kifejlesztett énekgyakorlatok alkalmazása. Meg kell határozni az egyénileg használható hangterjedelmet (sötétebb hangoknál: a-h'; világos hangoknál: d'-f'). A skálázásnál ügyeljünk arra, hogy ne feszítsük túl a tanuló biológiai adottságainak a keretét, nehogy maradandó károsodást okozzunk hangképző szerveiben, vagy kedvét veszítse idő előtt.

Repertoárismeret

Ez az a témakör, amely a hangképzés lényegi részét képezi, hiszen az anatómiai ismereteket és a hangképző gyakorlatok folyamán gyakorolt részfázisokat itt lehet és kell összekapcsolni egymással. Ráadásul a cél, hogy ezek összekapcsolásából zene szülessen. A végzendő anyagot úgy kell összeválogatni, hogy fokozatosan megtanuljon a tanuló túllépni a technikai problémáin (készség szintre kell emelkednie a hónapokon át tanult gyakorlatoknak) és mindinkább megtanulja belevinni saját érzéseit a dalok előadásába. Segítenünk kell neki énekesi eszköztárának kifejlesztésében.

Ajánlott irodalom:

népdalgyűjtemények

Kerényi: Az éneklés művészete és pedagógiája

Kerényi: Énekiskola I-II. kötet

Kerényi: Százszínű csokor

Vaccari, Nicola: Metodo pratico de canto

Molnár-Kern: Daloskert

Ádám: A dal mesterei I-V. kötet

Forrai: Duettek I.-II. kötet

más, a tanuló szintjének megfelelő dalkötetek (Schubert, Mendelssohn, Schumann)

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

HANGEGÉSZSÉGTAN tantárgy

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tárgy tanításának célja, hogy a növendék megismerje a hangadó szervek anatómiáját; a hang fizikai és fiziológiai működését. Megtanulja az énekléssel kapcsolatos összes olyan szabályt, amelyek segítségével magas komfortérzettel, egészsége óvásával, tartósan hosszú ideig tud zenélni.

Az összes témakörrel kapcsolatosan ajánlott könyv:

Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiája

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A hang létrehozásához ideális viszonyokat a fizika tantárgy segítségével ismerhetjük meg. Az emberi hangképzést a biológia tárgykörében találjuk.

Témakörök

A hang fizikai sajátosságai

A hang fizikai sajátosságai

A hang természete

A hangkeltés módjai

A rezonancia

A hangképző szervek anatómiája

A fül

A tüdő

A légcső

A gége

A toldalékcső

A hangszalagok

Anatómiai ismeretek

A hangszalagok működése

A légzés

Az énekesi életforma kialakítása

Hangfajták

A mutálás

Hangegészségtani tudnivalók

Gyakorlati tanácsok az énekesi életvitelhez

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

RITMUSGYAKORLAT tantárgy

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége

Billentyűs, fafúvós, rézfúvós, húros-vonós, ütős szakképesítés

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A ritmusgyakorlat tárgy tanításának célja, hogy segítse az általános zenei műveltség megalapozását és ismertesse meg a tanulókat a zene e különleges összetevőjével, a ritmussal. A zeneiskolában szerzett zenei ismeretekre és készségekre alapozva fejlessze tovább a növendék tudását és képességeit, egészítse ki a tanuló tudását a szakközépiskolában

folytatandó hangszeres, zeneelméleti és zenetörténeti tanulmányokban. Fejlessze a majdani aktív zenéléshez szükséges ritmus képességeket és készségeket.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A ritmusgyakorlat tárgy során tanulmányozott művek a tanulók saját érzékeikkel való megismerése által párhuzamot találhatnak a művek időbeli beillesztése során a történelem tantárggyal, esztétikai szempontból pedig összehasonlítási alap nyílik a művészettörténet tárgygyal.

A tárgy ezenfelül szoros kapcsolatot ápol minden hangszeres tanulmánnyal, hiszen e tárgy keretében tanulják meg felismerni és elkülöníteni egy-egy zenemű lehetséges zenei eszközeit.

Témakörök

Készségfejlesztés hallás után

A hallás utáni készségfejlesztés a ritmusgyakorlat tárgy egyik legfontosabb eleme, mely sokban épül a zeneiskolai készségfejlesztésre. A tanulók számára nagyon fontos, hogy mind jobban, készség szinten felismerjék az európai műzene évszázadok során folyamatosan cizellálódó ritmusképleteit. Elengedhetetlen tehát az egyszerűbb ritmusképletek és különböző metrumok felismerésének gyakorlása.

Készségfejlesztés írásban

Az egyszólamú írás a ritmusképletek felismerésének összekapcsolását követeli meg a metrum folyamatos figyelemben tartásával. A kétszólamú írás esetében ki kell fejleszteni a hallás olyan tulajdonságát, amely irányzottan tudja kivenni a hallottakból a szükséges adatokat. Fontos, hogy az elméleti tudásnak ne vessen gátat az íráskészség.

Készségfejlesztés aktív zenélés útján

A – jelen esetben - ritmushangszerek útján történő készségfejlesztés azért nagyon fontos, mert ez az egyetlen eszköz, amivel a tanuló saját biológiai organizmusán keresztül szűri a zene

legkisebb elemeit is. Ahhoz, hogy saját hangszerén egy nagyobb ívet elő tudjon adni, szükséges, hogy apró elemeire bontva is értelmezni tudja őket. Az apró elemek ritmusait csak ilyen közegben előadva tudja igazán magáévá tenni. Az aktív zenélés segít neki a hallás- és írási készségfejlesztésben is. A végső fázis, ha az improvizáció is teret kaphat a zeneteremtési folyamatok között.

Ritmushangszerek megismerése, használata

A ritmusok gyakorlása sokkal célravezetőbb és eredményesebb, ha különböző ritmushangszerekkel színesítjük az órát, mert a tanulók nagyobb kedvvel művelik feladataikat. Ráadásul mindegyiknek kicsit eltérnek a lehetőségei, ami új kihívást jelent minden esetben a tanulók számára.

A zenei anyag kiválasztásában a tanár vegye figyelembe az adott osztály összetételét és képességeit: a tananyag mennyisége és nehézségi szintje a tanulócsoport felkészültségéhez igazodjon. Az alább felsorolt műzenei példákat tartalmazó kötetek ritmusát kivéve tudjuk mind a diktálás, mind a lapról olvasást gyakoroltatni.

Ajánlott irodalom:

Zombola: Ritmusgyakorlatok

Sáry László: Kreatív zenei gyakorlatok

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

KÖTELEZŐ HANGSZER tantárgy

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége

Billentyűs, fafúvós, rézfúvós, húros-vonós, ütős szakképesítés

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A zenei pályán való elhelyezkedés szempontjából nagy segítséget jelent, ha a tanuló a választott alaphangszeréhez kapcsolható egyéb hangszer(ek)en is tud játszani. Az ezekkel való ismerkedés tágítja a látószögüket és az itt nyert tapasztalatok a főtárgyi ismereteket is árnyalják, bővítik.

A hangszer választásakor figyelemmel kell lenni az iskola egyéni profiljára, lehetőségeire valamint az adott tanuló tudásszintjére is. A zeneelmélet-szolfézs szakos növendékek esetében a számozott basszus gyakorlat tárgy miatt elsősorban a csembaló vagy az orgona tanulását javasoljuk. Klarinétos kötelező hangszere az A-klarinét, az Esz-klarinét és a basszusklarinét lehet. Az A-klarinétra íródott művek ismerete és játéka alapvető fontosságú, az Esz-klarinét és a basszusklarinét mind a zenekarban, mind kamaraórán használható!

Javasolt hangszerek:

hegedű:	kötelező brácsa
zongora:	csembaló vagy orgona
fúvósok:	zenekari váltóhangszerek
vonósok:	gambák
bármely szak:	ütő
	furulya/blockflöte

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A kötelező hangszerok tanulása elsősorban a főtárgyi feladatokkal mutat kapcsolatot. A fizika tantárgy ismerete segíti a tanulót a hangszertechnikai, hang-technikai, akusztikai ismeretek elsajátításában – különös tekintettel az alaphangszer és a második hangszer működési különbségeinek megértésére. A testnevelés és a zenei munkaképesség megőrzése tantárgy teljesítése elősegíti a fizikai erőnlét fejlesztését, valamint elkerülhetővé teszi a foglalkozási ártalmak kialakulását.

Témakörök

Ismerkedés a hangszerrel

A hangszer jellegzetességeinek ismertetése (felépítés, fizikai működés)

A hangszerhez kapcsolódó kottairás jellegzetességei (kulcsok, notációs különlegességek)

Egyszerű gyakorlatok a hangszer kipróbálására

Technikai gyakorlatok

A hangszer jellegzetes játékmódját segítő, alapvető gyakorlatok

skálák

etüdök

bejátszó gyakorlatok

Előadási darabok

A hangszer saját irodalmának a tanuló felkészültségének megfelelő nehézségű műrészletei, művei

szólóművek

szonáták

versenyművek

előadási darabok

Kamarazenei/zenekari gyakorlat

A kötelező hangszer tanulása praktikus célból került a kerettantervbe, így nem lenne teljes a képzés az elsajátított ismeretek gyakorlati alkalmazása nélkül. A külön e célra kialakított kamaracsoportokban vagy az iskola működő nagyegyüttesében megtapasztalhatja a tanuló, hogy az adott hangszer milyen sajátos szerepet tölt be a zenei hangzás kialakításában, milyen jellegzetes feladatot lát el a zenei szövet felépítésében.

Lehetőség szerint eredeti kompozíció legyen a megtanulandó mű, hogy minél inkább a való életből vett mintát ismerjen meg a tanuló.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

SZÁMOZOTT BASSZUS tantárgy

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A zeneelmélet tárgy elméleti tudásanyagára épülve, annak egy lehetséges gyakorlati alkalmazását nyújtja a számozott basszus gyakorlat tantárgy. E kifejezés egy barokk kori cselekvésformát elevenít fel, amikor minden zenekari- vagy kamaraprodukciókban egy, vagy több játékos valamiféle billentyűs hangszeren (csembaló vagy orgona) az összes zenekari szólam rezüméjét, minden játszott hangját, sűrített formában és specifikusan a megfelelő billentyűs hangszerre alkalmazva, egyidejűleg játszotta. Ebben nem csak az adott kor szólamvezetési szabályait kell figyelembe venni, hanem az éppen előadandó zenemű karakteréhez is igazítani kell a lejátszandó akkordok milyenségét.

Ezen felül nem csak gyakorlati célja van a continuo-játék oktatásnak, hanem nagyon fontos, hogy e tárgy keretében megismerkedjünk a historikus játékmód alapelveivel is. Célunk, hogy minél több 17.-18. századi tankönyvet megismertessünk a tanulóval, hogy kialakítsunk egy valós képet bennük a korabeli előadói gyakorlatról.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A régi korok zenéjének megértéséhez fokozottan kapcsolódik a történelem tárgy, a művészettörténet és a zenetörténet. Megfelelő zongora alaptudás nélkül nem lehet gyors egymásutánban akkordokat játszani. A kamarazenélési gyakorlat megszerzésére is jó alkalom e tárgy.

Témakörök

Korabeli traktátusok olvasása

E témakörben nem közvetlenül a billentyűs irodalom continuo-játék kérdéseit feszegető 17.-18. századi tankönyvek (korabeli szóval: traktátusok) tanulmányozása a cél, hanem minden olyan művé, amely a barokk irodalom valamely hangszerének bemutatásán keresztül a kor előadási stílusával foglalkozik.

Már magyar nyelven is megjelent néhány alpmű:

Leopold Mozart: Hegedűiskola

Quantz: Fuvolaiskola

Illetve az alpmű, melyet minden, régizenével foglalkozó tanulónak el kell olvasnia:

A francia continuo-játékstílus

J. B. Christensen: Die Grundlagen des Generalbaßspiels im 18. Jahrhundert című könyve két alapvető iskolára osztja a continuo-játékot, ebből az egyik a francia stílus. Sajátosságaival alapszinten megismertetjük a tanulót. Ez egyben jó ürügy arra, hogy a francia barokk kamarazene irodalmába betekintést nyerjen és annak sajátos előadásmódját saját bőrén megtapasztalja a növendék.

A fontosabb korabeli traktátusok, melyek gyakoroltatható példák sokaságát rejtik és akár tankönyvként is használhatjuk őket:

St. Lambert: Nouveau Traité de L'Accompagnement du Clavecin (1707)

Dandrieu: Principes de l'Accompagnement du Clavecin (1719)

A német continuo-játékstílus

J. B. Christensen: Die Grundlagen des Generalbaßspiels im 18. Jahrhundert című könyve két alapvető iskolára osztja a continuo-játékot, ebből a másik a német stílus, mely az itálieival ápol szoros rokonságot. Sajátosságaival alapszinten megismertetjük a tanulót. Ez egyben jó ürügy arra, hogy a német és itáliai barokk kamarazene irodalmába betekintést nyerjen és annak sajátos előadásmódját saját bőrén megtapasztalja a növendék.

A fontosabb korabeli traktátusok, melyek gyakoroltatható példák sokaságát rejtik és akár tankönyvként is használhatjuk őket:

Telemann: Singe-, Spiel- und General-Bass-Übungen (1733/34),

Händel: Kompositionslehre

Heinichen: Der General-Bass in der Komposition (1728)

Mattheson: Kleine General-Bass-Schule (1735)

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

DALIRODALOM tantárgy

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tárgy tanításának célja, hogy olyan gyakorlati ismereteket nyújtson a növendékeknek, melyeket a főtárgy- és zenetörténet órákon csak részben sajátíthat el. E tárgy aktív énekléssel illetve zenehallgatással ismerteti és mélyíti el a növendék kapcsolatát a vokális zene különböző korszakaival, stílusával és egyes meghatározó műveivel.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A zeneművek keletkezési körülményeit a zenetörténet tárgy segítségével ismerik meg a növendékek, az információk bővítéséhez a történelem és a művészettörténet járul hozzá. Az énekelt szöveg megértéséhez elengedhetetlen idegen nyelvek ismerete. A szöveg mondanivalójának értelmezése az irodalom tárgykörébe tartozik.

Témakörök

A vokális zene fejlődése

-Zenetörténeti áttekintés

Néhány kulcsfontosságú zeneszerző dalai minden zenetörténeti korszakból

Dalciklusok

- A műfaj létrejötte
- A műfaj legjellemzőbb alkotásai (Beethoven, Schubert, Schumann)

Operák, oratórikus művek

- A műfajok pontos meghatározása
- Egyes művek adott szempontok szerinti elemzése
- Speciális technikai problémák
- A hangfaj választásának dramaturgiai kérdései

Ismerkedés a 20. század és a jelen kor legnagyobb énekeseivel

A vokális művek irodalmi – és egyéb művészetekkel való kapcsolatai

Irodalmi kapcsolatok– librettók szerzői, irodalmi alkotások feldolgozásai, prozódia

Művészettörténeti vonatkozások– kapcsolatok egyéb művészetekkel, alkotások zenei utalásainak értelmezése

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

ZENEI MUNKAKÉPESSÉG MEGŐRZÉSE tantárgy

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége

Billentyűs, fafúvós, rézfúvós, húros-vonós, ütős szakképesítés

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

Az eredményes gyakorláshoz, tanuláshoz elengedhetetlen a test fizikai állapotának gondozása is. A tanórákon ülés, a hangszerek diktálta, sokszor természetellenes testtartásban való zenélés foglalkozási ártalmak kialakulásához vezethet. A felületes légzés oxigéndeficitet hozhat létre, ami gátolja a figyelmet, rontja a koncentrációt, és hosszú távon szervi elváltozásokat is okozhat.

A kíméletes, ámde alapos és rendszeres mozgáslecke bizonyos elemei zenei mozgások fejlesztését is elősegíti.

Az egészséges zenész életmód szemléletének és alapvető gyakorlati tudásanyagának átadása.

A sikeres életpálya elindításához szükséges fizikai, idegrendszeri alkalmasság fenntartását segítő alapvető ismeretek és gyakorlat.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Az emberi test működésének alaposabb megismerése a biológia tantárggyal tart kapcsolatot. A gyakorlás megértése, a tudatos életmód kialakítása a pszichológia témakörébe tartozik. A test helyes használatáról szerzett információk a hangszerjáték helyzeteinek tudatosabb alkalmazását segítik, így a főtárgy oktatást teszik eredményesebbé. Az ülő/álló játékmód kialakításával a kamarazene és zenekar tantárgyak tanulása válik hatékonyabbá. A légzésfejlesztés és a ritmikus mozgások a szolfézzsal tartanak kapcsolatot.

Témakörök

A légzés fejlesztése

A zenei tevékenység során az idegrendszer oxigénigénye fokozott, ugyanakkor a viszonylagos nyugalmi helyzet (ülő, vagy álló munkavégzés) közben az oxigénfelvétel korlátozott. Ennek következtében relatív oxigéndeficit alakul ki a szervezetben. A fűvós- és énekes zenélésben ugyancsak létrejön az oxigéndeficit, mivel itt a légzés valamennyi paramétere a zenei feladatok szerint alakul, így az oxigénfelvétel nem fedezi a szervezet élettani igényeit. Ezért a tudatos légzés gondozás a zenei oktatás-nevelés fontos része.

a helyes légzés elsajátítása

a légzőrendszer erősítése

a rendszeres légzőgyakorlatokat az életmód részévé kell tenni

Mélylégzés technikájának és alkalmazásának megtanulása

Foglalkozási ártalmak megelőzése

Az intenzív zenéléssel együtt járó életmód számos stressz-faktort tartalmaz, és már kisgyermekkorától kezdve ártalmak kialakulásával jár abban az esetben, ha hiányzik a szervezet folyamatos gondozása. Ezért a foglalkozási ártalmak megelőzésének elméleti és gyakorlati fegyvertárát a zenei oktatással együtt kell a növendékeknek megkapniuk.

ártalomforrások a zenélés átlagos körülményeiben (stressz-faktorok)

a hangszerjáték tartástorzító hatásai (aszimmetriás/egyoldalú terhelések)

a kéz erősítése

a hétköznapi mozgások kézkímélő formáinak elsajátítása

az elsősegély tudnivalói kézmegeőltetés esetén

a gyakorlási állóképesség fejlesztése

a csípőízület és a gerinc edzése az ülő életmód okozta ártalmak ellensúlyozására

a nyaki izmok gyengéd ápolása

az agyi vérellátás edzése

a szereplési alkalmasság (vegetatív idegrendszeri stabilitás) megszerzése

Bemelegítés – felkészülés a gyakorlásra

Erősítő-, lazító- és nyújtó gyakorlatok tudatosan felépített sorrendben

Rendszeres gyakorlás

Zenei mozgások fejlesztése és korrekciója

Az intenzív zenéléssel együtt járó vegetatív idegrendszeri feszültség izomfeszességet vált ki, mely a legjobban tanított növendéknél is okozhat merevségeket, görcsösségeket a hangszerjátékban, illetve az éneklésben. Ezeket a zenei kifejezést akadályozó mozgásokat hangszeren kívüli lazító gyakorlatokkal lehet kiküszöbölni, illetve javítani. Fontos, hogy a növendékek birtokában legyenek ezeknek az eszközöknek.

A hangszeres tartások korrekciója

Az ujjak szabad mozgásának fejlesztése

A csukló hajlékonysága és fixálása

A kar egységérzete

Könyökpozíciók

Alkalmazkodó mozgások

A váll lazítása

Alapvető hangszeres játékformák (rotáció, repetíció, trillamozgás, billentyűs hangszerek akkordjátéka stb.)

Lábügyesítés, multilaterális transzferek

Mozgás-augmentáció

A gyorsaság reflexei

A mikropihenők jelentősége

Mondókák, gyerek- és népdalok felhasználása

Labdával, léggömbbel végzett gyakorlatok

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

KREATÍV ÖNFEJLESZTÉS tantárgy

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége

Billentyűs, fafűvős, rézfűvős, húros-vonós, ütős szakképesítés

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A gyakorlás, kreatív önfelkészítés tantárgy tanulásának célja, hogy a tanuló minél átfogóbb képet kapjon a tanulás (hangszeres gyakorlás) folyamatáról. A tantárgy elsajátításakor alapvető szempont, hogy a növendék tanuljon meg hangszerével önállóan gyakorolni, dolgozni.

A témakörök számukban és szakmai tartalmuk (anyaguk) szerint teljes egészében megegyeznek a főtantárgynál szakirányonként, valamint hangszerenként meghatározott előírásokkal.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A magyar nyelv és irodalom a történelem, valamint a művészettörténet tantárgy ismeretanyaga nyújt kitekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre. A fizika tantárgy ismerete segíti a tanulót a hangszertechnikai, hangtechnikai, akusztikai ismeretek elsajátításában. Testnevelés tantárgy teljesítése elősegíti a fizikai erőnlét fejlesztését, valamint elkerülhetővé teszi a foglalkozási ártalmak kialakulását.

Témakörök

Skálák, technikai gyakorlatok és etűdök

Szonáták, szvittek, invenciók és más hasonló művek

Versenyművek, előadási darabok

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

KOMPLEX ELMÉLETI FEJLESZTÉS tantárgy

11568-16 Klasszikus hangszeres zenész tevékenysége

Billentyűs, fafúvós, rézfúvós, húros-vonós, ütős szakképesítés

11569-16 Magánénekes tevékenysége

Magánénekes szakképesítés

11570-16 Zeneelméleti tevékenység gyakorlása

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A szakmai elméleti tárgyak anyagai közötti összefüggések feltárása, az elméleti ismeretek elmélyítése és készségszintű alkalmazása.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Elsősorban a zenetörténeti, formatani és zeneelméleti ismeretek összekötésén keresztül a tantárgy egyértelműen a fenti tantárgyak (zeneirodalom, zeneelmélet) keretében megszerzett készségekre támaszkodva mélyíti el a tanulók ismereteit.

Témakörök

Zeneművek harmóniai elemzése

Jellegzetes, a zenetörténet kiemelkedő műveinek harmóniai elemzésén keresztül a tanult harmóniafűzések, szólamvezetési törvényszerűségek felismerése, rögzítése.

Zeneművek formatani elemzése

Jellegzetes, a zenetörténet kiemelkedő műveinek formai elemzésén keresztül a tanult tipikus, klasszikus szerkesztési formák felismerése, rögzítése.

Zenetörténeti ismeretek elmélyítése

A zenetörténet órán megismert művek, illetve a tanult mesterek életművének mélyebb megismerése a zeneművek ismételt meghallgatásán, elemzésén, háttér-információinak feltárásán, megismerésén keresztül.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**Az Ágazati szakmai kompetenciák erősítése
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

Billentyűs, fafűvós, rézfűvós, húros-vonós, ütős szakképesítés

I. ZENETÖRTÉNET tantárgy

A tantárgy tanításának célja

Az ebben a modulban megvalósuló órák a 7. tantárgynál kifejtett tartalmak alapos elsajátítására szolgálnak, elengedhetetlen feltételei a sikeres ágazati szakmai érettségi vizsga letételének. Minden részlet: 1. 7. tantárgy.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

II. ZENEKAR/KÓRUS tantárgy

A tantárgy tanításának célja

Az ebben a modulban megvalósuló órák a 8. tantárgynál kifejtett tartalmak alapos elsajátítására szolgálnak. Minden részlet: 1. 8. tantárgy.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

III. KAMARAZENE tantárgy

A tantárgy tanításának célja

Az ebben a modulban megvalósuló órák a 9. tantárgynál kifejtett tartalmak alapos elsajátítására szolgálnak. Minden részlet: 1. 9. tantárgy.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**Az Ágazati szakmai kompetenciák erősítése
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

Magánénekes szakképesítés

I. ZENETÖRTÉNET tantárgy

A tantárgy tanításának célja

Az ebben a modulban megvalósuló órák a 8. tantárgynál kifejtett tartalmak alapos elsajátítására szolgálnak, elengedhetetlen feltételei a sikeres ágazati szakmai érettségi vizsga letételének. Minden részlet: 1. 8. tantárgy.

Kcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

II. BESZÉD-, ÉS SZÍNPADI GYAKORLAT tantárgy

A tantárgy tanításának célja

Az ebben a modulban megvalósuló órák a 10. tantárgynál kifejtett tartalmak alapos elsajátítására szolgálnak. Minden részlet: 1. 10. tantárgy.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

III. KAMARAZENE tantárgy

A tantárgy tanításának célja

Az ebben a modulban megvalósuló órák a 9. tantárgynál kifejtett tartalmak alapos elsajátítására szolgálnak. Minden részlet: 1. 9. tantárgy.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**Az Ágazati szakmai kompetenciák erősítése
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

Zeneelmélet-szolfézs szakképesítés

I. ZENETÖRTÉNET tantárgy

A tantárgy tanításának célja

Az ebben a modulban megvalósuló órák az 5. tantárgynál kifejtett tartalmak alapos elsajátítására szolgálnak, elengedhetetlen feltételei a sikeres ágazati szakmai érettségi vizsga letételének. Minden részlet: 1. 5. tantárgy.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

II. KÓRUS tantárgy

A tantárgy tanításának célja

Az ebben a modulban megvalósuló órák a 9. tantárgynál kifejtett tartalmak alapos elsajátítására szolgálnak. Minden részlet: 1. 9. tantárgy.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

III. ZENEELMÉLET tantárgy

A tantárgy tanításának célja

Az ebben a modulban megvalósuló órák a 4. tantárgynál kifejtett tartalmak alapos elsajátítására szolgálnak. Minden részlet: 1. 4. tantárgy.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET

ágazathoz tartozó

54 212 06

NÉPZENÉSZ II.

**NÉPZENÉSZ HÚROS /VONÓS, BILLENTYŰS, FAFÚVÓS,
ÜTŐS, NÉPI ÉNEKES SZAKIRÁNY**

SZAKKÉPESÍTÉSHEZ,

VALAMINT

**(az 51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS
PROJEKTSZERVEZŐ**

mellék-szakképesítéshez

A szakképzés jogi háttere

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet és

- az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelet

alapján készült.

A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma: 54 212 06

Szakképesítés megnevezése: Népzeneész II. népzeneész húros/vonós, billentyűs, fafűvös, ütős, népi énekes

A szakmacsoport száma és megnevezése: 4. Művészet, közművelődés, kommunikáció

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XLII. Előadó-művész

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 2 év

Elméleti képzési idő aránya: 40%

Gyakorlati képzési idő aránya: 60%

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

- 5 évfolyamos képzés esetén: a 10. évfolyamot követően 140 óra, a 11. évfolyamot követően 140 óra;
- 2 évfolyamos képzés esetén: az első szakképzési évfolyamot követően 160 óra.

A szakmai gyakorlat megszervezhető a képzési sajátosságok figyelembevételével a képzési folyamat időszakában is. Pl. hétfélig és nyári koncertek, fellépések, táborok, versenyek, kiállítások, művésztelepek, valamint az állam által elismert, vagy az iskola által szervezett nemzetközi szakmai diákcsere formájában is.

A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: érettségi végzettség, párhuzamos oktatás esetén nyolcadik évfolyam elvégzésével tanúsított alapfokú iskolai végzettség.

Bemeneti kompetenciák: A képzés megkezdhető a 27/2016 (IX. 16.) EMMI rendelet 6. számú mellékletében a Művészet, közművelődés, kommunikáció szakmacsoportra meghatározott kompetenciák birtokában.

Szakmai előképzettség: Az elméleti ismereteknek legalább a zenei alapszintnek megfelelő színvonalú ismerete, valamint hangszeres (énekes) gyakorlati ismeret, a zenei műfajban való alapszintű jártasság, amelyeket a szakképző iskola írásbeli és gyakorlati felvételi vizsgán értékel.

Előírt gyakorlat: nincs

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: szükségesek

A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Szakképesítés/Szakképzettség
Néprajz	Okleveles etnográfus pedagógiai végzettséggel

Népzeneelmélet- és történet Népzenei lejegyzés	Okleveles etnomuzikológus pedagógus végzettséggel, Népzene tanár Okleveles etnográfus pedagógiai végzettséggel
Néptánc	Néptánc pedagógus
Projektmenedzsment	Közgazdász, közgazdász tanári, művelődésszervező, művészetmenedzsment felsőfokú vagy felsőfokú végzettség és akkreditált projektmenedzseri tanúsítvány és projektmenedzsment gyakorlat
Rendezvényszervezés	Felsőfokú szakirányú (művelődésszervező, kulturális mediátor, művészetmenedzsment) végzettség vagy felsőfokú végzettség és közművelődési szakember I. vagy II. OKJ-s szakképesítés

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: Nincs.

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre: Nincs.

A szakképesítés óraterve nappali rendszerű oktatásra

A szakgimnáziumi képzésben a két évfolyamos képzés második évfolyamának (2/14.) szakmai tartalma, tantárgyi rendszere, órakerete megegyezik a 4+1 évfolyamos képzés érettségi utáni évfolyamának szakmai tartalmával, tantárgyi rendszerével, órakeretével. A két évfolyamos

képzés első szakképzési évfolyamának (1/13.) ágazati szakgimnáziumi szakmai tartalma, tantárgyi rendszere, összes órakerete megegyezik a 4+1 évfolyamos képzés 9-12. középiskolai évfolyamokra jutó ágazati szakgimnáziumi szakmai tantárgyainak tartalmával, összes óraszámával.

Szakgimnáziumi képzés esetén a heti és éves szakmai óraszámok:

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
9. évfolyam	8 óra/hét	288 óra/év
10. évfolyam	12 óra/hét	432 óra/év
Ögy.		140 óra
11. évfolyam	11 óra/hét	396 óra/év
Ögy.		140 óra
12. évfolyam	12 óra/hét	372 óra/év
5/13. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Összesen:		2729 óra

Amennyiben a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló rendeletben a szakgimnáziumok 9-12. évfolyama számára kiadott kerettanterv óraterve alapján a kötelezően választható tantárgyak közül a szakmai tantárgyat választja a szakképző iskola akkor a 11. évfolyamon 72 óra és a 12. évfolyamon 62 óra időkeret szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
1/13. évfolyam	31 óra/hét	1116 óra/év
Ögy.		160 óra
2/14. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Összesen:		2237 óra

(A kizárólag 13-14. évfolyamon megszervezett képzésben, illetve a szakgimnázium 9-12., és ezt követő 13. évfolyamán megszervezett képzésben az azonos tantárgyakra meghatározott óraszámok közötti csekély eltérés a szorgalmi időszak heteinek eltérő száma, és az óraszámok oszthatósága miatt keletkezik!)

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 12.§ 5-6. bekezdésének megfelelően ha a művészeti szakgimnázium a tehetséggondozás keretében művészeti szakvizsgára készít fel, a szakképzés és az alpfokú, továbbá a középfokú iskolai nevelés-oktatás szakasza követelményeinek teljesítése egymástól függetlenül is folyhat. Párhuzamos oktatás esetén a tanuló heti óraszámja legfeljebb negyven óra.

A szakképzési kerettantervben a 9-12. évfolyamra meghatározott órakeret heti 40 órára történő kiegészítését a művészeti szakgimnázium a helyi tantervében szabályozza.

2018. szeptember 1-től

A XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET ágazathoz tartozó

54 212 06 NÉPZENÉSZ II. NÉPZENÉSZ (HÚROS/VONÓS SZAKIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

		9.		10.		11.		12.		5/13.		
		E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	
Fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen:	3,5	8,5	3,5	8,5	4,5	6,5	3,5	7,5	12,5	18,5	
	Összesen:	12		12		11		11		31		
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés								0,5		
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés								2		
12060-16 Népi hangszeres zenélés tevékenysége	Főtárgy	fő szakképesítés		2		2		2		2		3
	Kamara	fő szakképesítés		1		1						4
	Társhangszer	fő szakképesítés		2		2				1		2
	Kötelező zongora	fő szakképesítés		1		1		0,5		0,5		0,5
	Néptánc	fő szakképesítés										3

	Hangszerismeret	fő szakképesítés és									2
12062-16 Általános zenei ismeretek	Szolfézs	fő szakképesítés és		1,5		1,5		1		1	2
	Zeneelmélet	fő szakképesítés és	1,5		1,5		0,5		0,5		2
	Zenetörténet	fő szakképesítés és								2	
12063-16 Népzenei elméleti ismeretek	Népzeneelmélet- és történet	fő szakképesítés és	1		1		1		1		4
	Néprajz	fő szakképesítés és	1		1		1				2
	Népzenei lejegyzés	fő szakképesítés és		1		1		1		1	2
Ágazati szakmai kompetenciák erősítése*	Zenetörténet	helyi tanterv szerint					1		1		
	Népzeneelmélet- és történet	helyi tanterv szerint					1		1		
	Kamara	helyi tanterv szerint					1		1		
	Társhangszer	helyi tanterv szerint					1		1		

*Amennyiben a 10. évfolyam végén a növendékek nem az 51 34 05 Előadóművészeti program és projektszervező mellék-szakképesítést választják, abban az esetben a 11. és 12. évfolyamon az Ágazati szakmai kompetenciák erősítésére a helyi tanterv szerint kidolgozott Zenetörténet, Népzeneelmélet és történet, Kamara és Társhangszer tantárgyakat tanulják tovább.

2018. szeptember 1-től

A XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET ágazathoz tartozó

54 212 06 NÉPZENÉSZ II. NÉPZENÉSZ (BILLENTYŰS SZAKIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

		9.		10.		11.		12.		5/13.		
		E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	
Fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen:	3,5	8,5	3,5	8,5	4,5	6,5	3,5	7,5	12,5	18,5	
	Összesen:	12		12		11		11		31		
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés								0,5		
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés								2		
12060-16 Népi hangszeres zenélés tevékenysége	Főtárgy	fő szakképesítés		2		2		2		2		3
	Kamara	fő szakképesítés		1		1						4
	Társhangszer	fő szakképesítés		2		2				1		2
	Kötelező zongora	fő szakképesítés		1		1		0,5		0,5		0,5
	Néptánc	fő szakképesítés										3
	Hangszerismeret	fő szakképesítés										2

12062-16 Általános zenei ismeretek	Szolfézs	fő szakképesít és		1,5		1,5		1		1		2
	Zeneelmélet	fő szakképesít és	1,5		1,5		0,5		0,5		2	
	Zenetörténet	fő szakképesít és									2	
12063-16 Népzenei elméleti ismeretek	Népzeneelmélet- és történet	fő szakképesít és	1		1		1		1		4	
	Néprajz	fő szakképesít és	1		1		1				2	
	Népzenei lejegyzés	fő szakképesít és		1		1		1		1		2
Ágazati szakmai kompetenciák erősítése*	Zenetörténet	helyi tanterv szerint					1		1			
	Népzeneelmélet- és történet	helyi tanterv szerint					1		1			
	Kamara	helyi tanterv szerint						1		1		
	Társhangszer	helyi tanterv szerint						1		1		

*Amennyiben a 10. évfolyam végén a növendékek nem az 51 34 05 Előadóművészeti program és projektszervező mellék-szakképesítést választják, abban az esetben a 11. és 12. évfolyamon az Ágazati szakmai kompetenciák erősítésére a helyi tanterv szerint kidolgozott Zenetörténet, Népzeneelmélet és történet, Kamara és Társhangszer tantárgyakat tanulják tovább.

2018. szeptember 1-től

A XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET ágazathoz tartozó

54 212 06 NÉPZENÉS II. NÉPZENÉS (FAFŰVÓS SZAKIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

		9.		10.		11.		12.		5/13.		
		E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	
Fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen:	3,5	8,5	3,5	8,5	4,5	6,5	3,5	7,5	12,5	18,5	
	Összesen:	12		12		11		11		31		
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés								0,5		
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés								2		
12060-16 Népi hangszeres zenélés tevékenysége	Főtárgy	fő szakképesítés		2		2		2		2		3
	Kamara	fő szakképesítés		1		1						4
	Társhangszer	fő szakképesítés		2		2				1		2
	Kötelező zongora	fő szakképesítés		1		1		0,5		0,5		0,5
	Néptánc	fő szakképesítés										3
	Hangszerismeret	fő szakképesítés										2

12062-16 Általános zenei ismeretek	Szolfézs	fő szakképesít és		1,5		1,5		1		1		2
	Zeneelmélet	fő szakképesít és	1,5		1,5		0,5		0,5		2	
	Zenetörténet	fő szakképesít és									2	
12063-16 Népzenei elméleti ismeretek	Népzeneelmélet- és történet	fő szakképesít és	1		1		1		1		4	
	Néprajz	fő szakképesít és	1		1		1				2	
	Népzenei lejegyzés	fő szakképesít és		1		1		1		1		2
Ágazati szakmai kompetenciák erősítése*	Zenetörténet	helyi tanterv szerint					1		1			
	Népzeneelmélet- és történet	helyi tanterv szerint					1		1			
	Kamara	helyi tanterv szerint						1		1		
	Társhangszer	helyi tanterv szerint						1		1		

*Amennyiben a 10. évfolyam végén a növendékek nem az 51 34 05 Előadóművészeti program és projektszervező mellék-szakképesítést választják, abban az esetben a 11. és 12. évfolyamon az Ágazati szakmai kompetenciák erősítésére a helyi tanterv szerint kidolgozott Zenetörténet, Népzeneelmélet és történet, Kamara és Társhangszer tantárgyakat tanulják tovább.

2018. szeptember 1-től

A XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET ágazathoz tartozó

54 212 06 NÉPZENÉSZ II. NÉPZENÉSZ (ÜTŐS SZAKIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

		9.		10.		11.		12.		5/13.		
		E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	
Fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen:	3,5	8,5	3,5	8,5	4,5	6,5	3,5	7,5	12,5	18,5	
	Összesen:	12		12		11		11		31		
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés								0,5		
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés								2		
12060-16 Népi hangszeres zenélés tevékenysége	Főtárgy	fő szakképesítés		2		2		2		2		3
	Kamara	fő szakképesítés		1		1						4
	Társhangszer	fő szakképesítés		2		2				1		2
	Kötelező zongora	fő szakképesítés		1		1		0,5		0,5		0,5
	Néptánc	fő szakképesítés										3
	Hangszerismeret	fő szakképesítés										2

12062-16 Általános zenei ismeretek	Szolfézs	fő szakképesít és		1,5		1,5		1		1		2
	Zeneelmélet	fő szakképesít és	1,5		1,5		0,5		0,5		2	
	Zenetörténet	fő szakképesít és									2	
12063-16 Népzenei elméleti ismeretek	Népzeneelmélet- és történet	fő szakképesít és	1		1		1		1		4	
	Néprajz	fő szakképesít és	1		1		1				2	
	Népzenei lejegyzés	fő szakképesít és		1		1		1		1		2
Ágazati szakmai kompetenciák erősítése*	Zenetörténet	helyi tanterv szerint					1		1			
	Népzeneelmélet- és történet	helyi tanterv szerint					1		1			
	Kamara	helyi tanterv szerint						1		1		
	Társhangszer	helyi tanterv szerint						1		1		

*Amennyiben a 10. évfolyam végén a növendékek nem az 51 34 05 Előadóművészeti program és projektszervező mellék-szakképesítést választják, abban az esetben a 11. és 12. évfolyamon az Ágazati szakmai kompetenciák erősítésére a helyi tanterv szerint kidolgozott Zenetörténet, Népzeneelmélet és történet, Kamara és Társhangszer tantárgyakat tanulják tovább.

2018. szeptember 1-től

A XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET ágazathoz tartozó

54 212 06 NÉPZENÉSZ II. NÉPZENÉSZ (NÉPI ÉNEKES SZAKIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

		9.		10.		11.		12.		5/13.		
		E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	
Fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen:	3,5	8,5	3,5	8,5	4,5	6,5	3,5	7,5	12,5	18,5	
	Összesen:	12		12		11		11		31		
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés								0,5		
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés								2		
12060-16 Népdaléneklés tevékenysége	Főtárgy	fő szakképesítés		2		2		2		2		3
	Hangegészítés	fő szakképesítés										1
	Beszédgyakorlat	fő szakképesítés										1
	Kamara	fő szakképesítés		1		1						4
	Társhangszer	fő szakképesítés		2		2				1		2
	Kötelező zongora	fő szakképesítés		1		1		0,5		0,5		0,5

	Néptánc	fő szakképesítés és									3
12062-16 Általános zenei ismeretek	Szolfézs	fő szakképesítés és		1,5		1,5		1		1	2
	Zeneelmélet	fő szakképesítés és	1,5		1,5		0,5		0,5		2
	Zenetörténet	fő szakképesítés és									2
12063-16 Népzenei elméleti ismeretek	Népzeneelmélet- és történet	fő szakképesítés és	1		1		1		1		4
	Néprajz	fő szakképesítés és	1		1		1				2
	Népzenei lejegyzés	fő szakképesítés és		1		1		1		1	2
Ágazati szakmai kompetenciák erősítése*	Zenetörténet	helyi tanterv szerint					1		1		
	Népzeneelmélet- és történet	helyi tanterv szerint					1		1		
	Kamara	helyi tanterv szerint					1		1		
	Társhangszer	helyi tanterv szerint					1		1		

*Amennyiben a 10. évfolyam végén a növendékek nem az 51 34 05 Előadóművészeti program és projektszervező mellék-szakképesítést választják, abban az esetben a 11. és 12. évfolyamon az Ágazati szakmai kompetenciák erősítésére a helyi tanterv szerint kidolgozott Zenetörténet, Népzeneelmélet és történet, Kamara és Társhangszer tantárgyakat tanulják tovább.

51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZERVEZŐ

mellék-szakképesítéssel

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként

		9.		10.		11.		12.		5/13.	
		E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY
Mellék szakképesítés re vonatkozó:	Összesen:	A tantárgy kapcsolódása :				1	1	2	1		
	Összesen:					2		3			
11887-16 Kulturális program és projekt szervezése	Projektszervezés és projektmenedzsment	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM-ÉS PROJEKTSZERVEZŐ				1					
	Projekttervezés és projektmenedzsment gyakorlata	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM-ÉS PROJEKTSZERVEZŐ					1				
	Rendezvény szervezés	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM-ÉS PROJEKTSZERVEZŐ						1			
	Rendezvény szervezés gyakorlata	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM-ÉS PROJEKTSZERVEZŐ							1		

11886-16 Előadó- művészeti alapismeretek	Előadó- művészet történet	51 345 05 ELŐADÓM ŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZ ERVEZŐ						1			
	Előadó- művészeti program-és projektszer- vezés gyakorlata	51 345 05 ELŐADÓM ŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZ ERVEZŐ									
	Előadó- művészeti előadás gyakorlat	51 345 05 ELŐADÓM ŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZ ERVEZŐ									

A 11499-12 azonosító számú

Foglalkoztatás II. megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

I. Foglalkoztatás II. tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tanuló általános felkészítése az álláskeresés módszereire, technikáira, valamint a munkavállaláshoz, munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismeretek elsajátítására.

—

Témakörök

Munkajogi alapismeretek

Munkavállaló jogai (megfelelő körülmények közötti foglalkoztatás, bérfizetés, költségtérítés, munkaszerződés-módosítás, szabadság), kötelezettségei (megjelenés, rendelkezésre állás, munkavégzés, magatartási szabályok, együttműködés, tájékoztatás), munkavállaló felelőssége (vétkenesen okozott kárért való felelősség, megőrzési felelősség, munkavállalói biztosíték).

Munkajogi alapok: felek a munkajogviszonyban, munkaviszony létesítése, munkakör, munkaszerződés módosítása, megszűnése, megszüntetése, felmondás, végkielégítés, munkaidő, pihenőidők, szabadság.

Foglalkoztatási formák: munkaviszony, megbízási jogviszony, vállalkozási jogviszony, közalkalmazotti jogviszony, közszolgálati jogviszony.

Atipikus munkavégzési formák a munka törvénykönyve szerint: távmunka, bedolgozói munkaviszony, munkaerő-kölcsönzés, egyszerűsített foglalkoztatás (mezőgazdasági, turisztikai idénymunka és alkalmi munka).

Speciális jogviszonyok: önfoglalkoztatás, őstermelői jogviszony, háztartási munka, iskolaszövetkezet keretében végzett diákmunka, önkéntes munka.

Munkaviszony létesítése

Munkaviszony létrejötte, fajtái: munkaszerződés, teljes- és részmunkaidő, határozott és határozatlan munkaviszony, minimálbér és garantált bérminimum, képviselő szabályai, elállás szabályai, próbaidő.

Munkavállaláshoz szükséges iratok, munkaviszony megszűnésekor a munkáltató által kiadandó dokumentumok.

Munkaviszony adózási, biztosítási, egészség- és nyugdíjbiztosítási összefüggései: munkaadó járulékfizetési kötelezettségei, munkavállaló adó- és járulékfizetési kötelezettségei, biztosítottként egészségbiztosítási ellátások fajtái (pénzbeli és természetbeni), nyugdíj és munkaviszony.

Álláskeresés

Karrierlehetőségek feltérképezése: önismeret, reális célkitűzések, helyi munkaerőpiac ismerete, mobilitás szerepe, képzések szerepe, foglalkoztatási támogatások ismerete.

Motivációs levél és önéletrajz készítése: fontossága, formai és tartalmi kritériumai, szakmai önéletrajz fajtái: hagyományos, Europass, amerikai típusú, önéletrajzban szereplő email cím és fénykép megválasztása, motivációs levél felépítése.

Álláskereső módszerek: újsághirdetés, internetes álláskereső oldalak, személyes kapcsolatok, kapcsolati hálózat fontossága, EURES (Európai Foglalkoztatási Szolgálat az Európai Unióban történő álláskeresőben), munkaügyi szervezet segítségével történő álláskereső, cégek adatbázisába történő jelentkezés, közösségi portálok szerepe.

Munkaerőpiaci technikák alkalmazása: Foglalkozási Információs Tanácsadó (FIT), Foglalkoztatási Információs Pontok (FIP), Nemzeti Pályaorientációs Portál (NPP).

Állásinterjú: felkészülés, megjelenés, szereplés az állásinterjún, testbeszéd szerepe.

Munkanélküliség

A munkanélküli (álláskereső) jogai, kötelezettségei és lehetőségei: álláskeresőként történő nyilvántartásba vétel; a munkaügyi szervezettel történő együttműködési kötelezettség főbb kritériumai; együttműködési kötelezettség megszegésének szankciói; nyilvántartás

szünetelése, nyilvántartásból való törlés; munkaügyi szervezet által nyújtott szolgáltatások, kiemelten a munkaközvetítés.

Álláskeresési ellátások („passzív eszközök”): álláskeresési járadék és nyugdíj előtti álláskeresési segély. Utazási költségtérítés.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Közfoglalkoztatás: közfoglalkoztatás célja, közfoglalkoztatás célcsoportja, közfoglalkoztatás főbb szabályai

Munkaügyi szervezet: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) szervezetrendszerének felépítése (a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter, a kormányhivatal, a járási hivatal feladatai).

Az álláskeresők részére nyújtott támogatások („aktív eszközök”): önfoglalkoztatás támogatása, foglalkoztatást elősegítő támogatások (képzések, beralapú támogatások, mobilitási támogatások).

Vállalkozások létrehozása és működtetése: társas vállalkozási formák, egyéni vállalkozás, mezőgazdasági őstermelő, nyilvántartásba vétel, működés, vállalkozás megszűnésének, megszüntetésének szabályai.

A munkaerőpiac sajátosságai, NFSZ szolgáltatásai: pályaválasztási tanácsadás, munka- és pályatanácsadás, álláskeresési tanácsadás, álláskereső klub, pszichológiai tanácsadás.

A képzés javasolt helyszíne

Tanterem

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A 11498-12 azonosító számú

Foglalkoztatás I. megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

I. Foglalkoztatás I. tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók alkalmasak legyenek egy idegen nyelvű állásinterjún eredményesen és hatékonyan részt venni.

Ehhez kapcsolódóan tudjanak idegen nyelven személyes és szakmai vonatkozást is beleértve bemutatkozni, a munkavállaláshoz kapcsolódóan pedig egy egyszerű formanyomtatványt kitölteni.

Cél, hogy a rendelkezésre álló 62 tanóra egység keretén belül egyrészt egy nyelvtani rendszerezés történjen meg a legalapvetőbb igeidők, segédigék, illetve az állásinterjúhoz kapcsolódóan a legalapvetőbb mondatszerkesztési eljárások elsajátítása révén. Majd erre építve történjen meg az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés és az induktív nyelvtanulási készségfejlesztés 6 alapvető, a mindennapi élethez kapcsolódó társalgási témakörön keresztül. Végül ezekre az ismertekre alapozva valósuljon meg a szakmájához kapcsolódó idegen nyelvi kompetenciafejlesztés.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Idegen nyelvek

Témakörök

Nyelvtani rendszerezés 1

A 8 órás nyelvtani rendszerezés alatt a tanulók a legalapvetőbb igeidőket átismétlik, illetve begyakorolják azokat, hogy munkavállaláshoz kapcsolódóan, hogy az állásinterjú során ne okozzon gondot a múlt, illetve a jövőre vonatkozó kérdések megértése, illetve az azokra adandó válaszok megfogalmazása. Továbbá alkalmas lesz a tanuló arra, hogy egy szakmai állásinterjún elhangzott kérdésekre összetett mondatokban legyen képes reagálni, helyesen használva az igeidő egyeztetést.

Az igeidők helyes begyakorlása lehetővé teszi számára, hogy mint leendő munkavállaló képes legyen arra, hogy a munkaszerződésben megfogalmazott tartalmakat helyesen értelmezze, illetve a jövőbeli karrierlehetőségeket feltérképezze. A célként megfogalmazott idegen nyelvi magbízottság csak az igeidők helyes használata révén fog megvalósulni.

Nyelvtani rendszerezés 2

A 8 órás témakör során a tanuló a kérdésszerkesztés, a jelen, jövő és múlt idejű feltételes mód, illetve a módbeli segédigék (lehetőséget, kötelességet, szükségességet, tiltást kifejező) használatát eleveníti fel, amely révén idegen nyelven sokkal egzaktabb módon tud bemutatkozni szakmai és személyes vonatkozásban egyaránt. A segédigék jelentéstartalmának precíz és pontos ismerete alapján alkalmas lesz arra, hogy tudjon tájékozódni a munkahelyi és szabadidő lehetőségekről. Precízen meg tudja majd fogalmazni az állásinterjún idegen nyelven feltett kérdésekre a választ kihasználva a segédigék által biztosított nyelvi precizitás adta kereteket. A kérdésfeltevés alapvető szabályainak elsajátítása révén alkalmassá válik a tanuló arra, hogy egy munkahelyi állásinterjún megértse a feltett kérdéseket, illetve esetlegesen ő maga is tisztázó kérdéseket tudjon feltenni a munkahelyi meghallgatás során. A szórend, a prepozíciók és a kötőszavak pontos használatának elsajátításával olyan egyszerű mondatszerkesztési eljárások birtokába jut, amely által alkalmassá válik arra, hogy az állásinterjún elhangzott kérdésekre relevánsan tudjon felelni, illetve képes legyen tájékozódni a munkakörülményekről és lehetőségekről.

Nyelvi készségfejlesztés

(Az induktív nyelvtanulási képesség és az idegen nyelvi asszociatív memória fejlesztése fonetikai készségfejlesztéssel kiegészítve)

A 23 órás nyelvi készségfejlesztő blokk során a tanuló rendszerezi az idegen nyelvi alapszókincshez kapcsolódó ismereteit. E szókincset alapul véve valósul meg az induktív nyelvtanulási képességfejlesztés és az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés 6 alapvető társalgási témakör szavai, kifejezésein keresztül. Az induktív nyelvtanulási képesség által egy adott idegen nyelv struktúráját meghatározó szabályok kikövetkeztetésére lesz alkalmas a tanuló. Ahhoz, hogy a tanuló koherensen lássa a nyelvet, és ennek szellemében tudjon idegen nyelven reagálni, feltétlenül szükséges ennek a képességnek a minél tudatosabb fejlesztése. Ehhez szorosan kapcsolódik az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés, ami az idegen nyelvű anyag megtanulásának képessége: képesség arra, hogy létrejöjjön a kapcsolat az ingerek (az anyanyelv szavai, kifejezése) és a válaszok (a célnyelv szavai és kifejezései) között. Mind a két fejlesztés hétköznapi társalgási témakörök elsajátítása során valósul meg.

Az elsajátítandó témakörök:

- személyes bemutatkozás
- a munka világa
- napi tevékenységek, aktivitás
- lakás, ház
- utazás,
- étkezés

Ezen a témakörön keresztül valósul meg a fonetikai dekódolási képességfejlesztés is, amely során a célnyelv legfontosabb fonetikai szabályaival ismerkedik meg a nyelvtanuló.

Munkavállalói szókincs

A 23 órás szakmai nyelvi készségfejlesztés csak a 39 órás 3 alapozó témakör elsajátítása után lehetséges. Cél, hogy a témakör végére a tanuló folyékonyan tudjon bemutatkozni kifejezetten szakmai vonatkozással. Képes lesz a munkalehetőségeket feltérképezni a célnyelvi országban. Begyakorolja az alapadatokat tartalmazó formanyomtatvány kitöltését, illetve a szakmai önéletrajz és a motivációs levél megírásához szükséges rutint megszerzi. Elsajátítja azt a szakmai jellegű szókincset, ami alkalmassá teszi arra, hogy a munkalehetőségekről,

munkakörülményekről tájékozódjon. A témakör tanulása során közvetlenül a szakmájára vonatkozó gyakran használt kifejezéseket sajátítja el. A munkaszerződések kulcskifejezéseinek elsajátítása és fordítása révén alkalmas lesz arra, hogy a leendő saját munkaszerződését, illetve munkaköri leírását lefordítsa és értelmezze.

A képzés javasolt helyszíne

Az órák kb. 50%-a egyszerű tanteremben történjen, egy másik fele pedig számítógépes tanterem, hiszen az oktatás egy jelentős részben digitális tananyag által támogatott formában zajlik.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel

A 12060-16 azonosító számú

Népi hangszeres zenélés megnevezésű

12060-16 azonosító számú

Népdaléneklés tevékenysége megnevezésű

szakmai követelménymodulok

tantárgyai, témakörei

**2020-2021-es tanévtől OKJ vizsga helyett képesítő vizsgát
tesznek a tanulók.**

Húros/vonós szakképesítés

NÉPI VONÓS/HÚROS FŐTÁRGY tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A népi vonós/húros főtárgy tanításának célja, hogy a növendék – a zeneiskolában szerzett hangszeres felkészültségére és zenei ismereteire alapozva – olyan szakmai tudást és általános zenei műveltséget sajátítson el, amely alkalmassá teszi őt tanulmányai folytatására a szakirányú felsőoktatásban, illetve a közművelődés területén középfokú népzenei felkészültséget igénylő munkakör ellátására.

A főtárgy órák célja, hogy fejlessze a növendék

- hallását,
- a magyar nyelvvel összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét,
- stílusérzékét,
- improvizációs készségét,
- zenei fantáziáját, a zenei emlékezetét,
- zenei ízlését, a zenei karakterek iránti érzékenységét,
- technikai adottságait,
- előadókészségét,

A tantárgyi program célja, hogy a tanuló megismerje

- a hangszeres magyar népzene, ezen belül a különböző dialektusokat, a különböző tájegységek stílusjegyeit, hangszere irodalmát, az alapvető tánc típusok kísérőzenéjét;
- a tánc ciklusokat (táncrend) és egyéb zenék stílusos előadását, illetve a táncok kíséretét;
- a különböző táncok kísérőzenéjének szerkezetét és felépítését, valamint a dallamok hovatartozását;
- és sajátítsa el hangszere speciális játéktechnikáját
- ismerje meg hangszere természetét, történetét és népi vonatkozásait,
- a jelentősebb adatközlők nevét, működési területét,
- a régi és új stílusú táncok zenéjének jellemző megszólaltatási módjait,
- a tánczenei folyamatok szerkezetét, felépítését, zenei tartalmát,
- a nem tánchoz kapcsolódó zenéket (pl. népszokások).

A főtárgy célja továbbá, hogy a növendék legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- tudatosan gyakorolni,
- technikáját önállóan továbbfejleszteni,
- kifejező hangképzésre,
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás és dinamika tudatos alkalmazására,
- a teljes tánczenei folyamat zenéjének felépítésére, táncszerű eljátszására,
- önálló zenekari számok összeállítására,
- a tanultak (tempó, harmonizálás, játékmód) alapján egy ismeretlen táncdallamot a megfelelő népzenei dialektuson, illetve tánc típuson, szokáskereten belül elhelyezni, hallás után megtanulni, illetve lejegyezni.
- színpadon magabiztosan kiállni és viselkedni,
- a megkezdett tempót megtartani, lassítani, illetve gyorsítani,

- muzsikálás közben a zenekarával, a táncossal, illetve színpadi zenészként a közönséggel kapcsolatot teremteni, illetve tartani.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A növendékek képzéséhez elengedhetetlen más tantárgyak ismeretanyagának beépítése.

Ezek részben a vonós/húros hangszerekhez szorosan kapcsolódnak: népzeneelmélet, népzene-történet, néprajz, néptánc. Mindegyik főhangszer-típusnak a művészetekbe való integrálásához fontos, hogy tájékozott legyen a tanítvány a társművészetekben. Ehhez nyújtanak segítséget az alábbi tantárgyak: zene-történet, zeneirodalom, művészettörténet, irodalom, történelem. Így a növendék könnyebben elsajátítja a tananyagot, és képes lesz azt tágabb összefüggésbe helyezve a későbbi önálló munka során hasznosítani.

Témakörök

Népi hegedű

Technikai fejlesztés:

A Népi hegedű főtárgy esetében az anyagismeret egyes témaköreihez kötődően az alábbi elemeket kell folyamatosan fejleszteni a növendék képességei, készségei, előtanulmányai figyelembevételével:

- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- a vibrato helyes alkalmazása,
- hangszerkezelés,
- artikulációk és díszítések alkalmazása,
- helyes ritmus és tempó,
- a stílusos előadásmód technikai összetevői,

- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- állóképesség.

Anyagismeret:

Zenei anyag 1.

Ismerkedés a bartóki I. népzenei dialektussal: Dunántúl.

Ugrós, lassú csárdás, friss csárdás, verbunk (kétféle hangnemben, pl.: A-D),

valamint:

„Kalocsai mars”, lassú csárdás, friss csárdás, verbunk (C, illetve D hangnemekben).

Technikai feladatok

Hangsúlyozás, hangindítás, gyors, rövid nyolcadok, a III-IV. fokvés használata és gyakori váltása, staccato és marcato vonások.

Tempótartás, különös tekintettel a friss csárdásra.

Dunántúli terc és szeptim intonálása az ugrósban.

Lassú csárdás táncszerű giusto eljátszása, a sorvégi tenutós tizenhatodok eljátszása tempóban.

Egy-egy dallamnál legalább két variáció elsajátítása (az improvizálás előkészítése).

Transzponálás D- és A-alapú (D-dúr, A-dúr, illetve d-moll, a-moll) hangnemekbe, lejegyzési gyakorlatok.

Hallás utáni dallamtanulás.

A dallamok énekes változatainak megtanulása.

Énekes dallam stílusos improvizálása hangszeren (kb. 10 dallam).

Tánczenei folyamat összeállítása, a dallamok kötése, műfaji váltás:

- ugrós – lassú csárdás – friss csárdás,

- lassú csárdás – friss csárdás – ugrós,

- ugrós – friss csárdás,

- verbunk és frisse.

Hegedűkontra kíséret: esztam, lassú dúvó.

Zenei anyag 2.

Ismerkedés az erdélyi népzenei dialektussal: Kalotaszeg.

Legényes, verbunk, „szapora” .

Technikai feladatok

Pontozott tizenhatod-menetek külön vonóval, hármaskötés, kettős-kötés.

Hangsúlyozás jobb, illetve bal kézben.

Felső és alsó váltóhang, előkék, egyszerű körülírás, trilla.

Fekvésváltás.

Dallamok összekapcsolása.

Verbunknál és szaporánál: virtuóz tizenhatod-menetek, spiccato vonás, hangindítás emelt vonóval, kötések nagy tempóban.

Tempótartás.

Közjátékok tanulása műfajonként és hangnemenként, megfelelő használatuk, a virtuóz játék előkészítése a magas fekvésben.

Zenei anyag 3.

Erdély (folytatás): Sóvidék. Verbunk, szöktető, jártató, forogató.

Technikai feladatok

A II. fekvés gyakori használata, gyakori kettős-, hármaskötések, tempótartás, hangsúlyozás, hangsúlyozó díszítések.

Közjátékok.

Műfajok összekapcsolása és lezárása.

Tánczenei folyamat összeállítása.

Hegedűkontra kíséret.

Zenei anyag 4.

A bartóki IV. népzenei dialektusterület: Szatmár. Oláhos, kondástánc, cigánytánc, csendes, csárdás, ugrós, magyar verbunk, juhásznóta (A-alapú hangnemben).

Technikai feladatok

Bal kéz: váltóhangok, glissando, előke, utóka, körülírás, ritmikus vibrato, negyedik ujjas üveghangok, speciális egyujjas ujjrendek, csúszások.

Jobb kéz: hangsúlyozás, belső, illetve szinkópás hangsúlyozás.

Lassú csárdás – friss csárdás műfaji váltás.

Parlando-rubato előadásmód – kitartott, hosszú hangok megszólaltatása, díszítése („hallgató” is).

Hegedűkontra kíséret: gyors dűvő, lassú dűvő, esztam, parlando-rubato dallamok kísérete.

Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Zenei anyag 5.

Erdély (folytatás): Szék. Sűrű tempó, ritka tempó, verbunk, négyes, csárdás, lassú, porka, hétlépés.

Technikai feladatok

Férfi táncok kísérő-dallamainál: gyors pontozott tizenhatodok külön vonóval, különböző vonásnemekkel, belső hangsúlyozás, fekvésváltás.

Aszimmetrikus lüktetésű dallamok – „Négyes”, „Lassú”.

Hangképzés, kitartott hangok megszólaltatása, díszítések, ritmikus vibrato, trilla, körülírás.

Hangsúlyozás.

Közjátékok.

Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Tánczenei folyamat eljátszása.

Kontra kíséret.

Zenei anyag 6.

Erdély (folytatás): Ördögösfüzes. Ritka és sűrű fogásolás, lassú csárdás.

Technikai feladatok

Triolás játékmód, díszítések, hangsúlyozás, hangképzés.

Kontrakíséret.

Zenei anyag 7.

Kalotaszeg (folytatás): Csárdás, „Hajnali” A- és G-alapú hangnemekben.

Technikai feladatok

Gyors tizenhatod-menetek, sorzáró formulák.

Közjátékok.

A „Hajnali” című dallam díszítése és a folyamatos körülírás.

Hangképzés.

Vonókezelés.

Ének kísérése.

Kontrakíséret.

Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Zenei anyag 8.

Ismerkedés az északi népzenei dialektusterülettel: Palóc-vidék, Csallóköz, Mátyusföld. Verbunk, lassú csárdás, friss csárdás, dudanóták, kanásztánc, alkalomhoz kötött dallamok (pl. menyasszonytánc).

Technikai feladatok

A duda utánzása hegedűn (scordaturával).

A friss csárdások gyors tempója, tempótartás, dallamtanulás.

Magas fekvések.

Játék tercpárhuzamban („tercelés”).

Kontrakíséret (dúvó, esztam).

Énekes dallam eljátszása hangszeren, stílusos improvizálása (kb. 10 dallam).

Zenei anyag 9.

Erdély (folytatás): Magyarpalatka, Magyarszovát. Ritka magyar, sűrű magyar, négyes (magyar tánc), korcsos, szökös, ritka csárdás, sűrű csárdás, lassú cigánytánc.

Technikai feladatok

II. fekvés, egyujjazás, belső hangsúlyozás.

Ritmikus díszítés, sűrű trilla, előke, utóka.

Körülírás, a különböző díszítőelemek összekapcsolása.

Jobb kézben: vonásnemek, fölfelé hangsúlyozás, indított hangok.

Hangképzés, dinamika.

Közjátékok.

Aszimmetria (Ritka magyar, Négyes, Korcsos, Lassú cigánytánc).

„Egy-pár” tánc (táncsorrend) műsorszerű összeállítása.

Kíséret, összejáték.

Énekes dallamok megtanulása.

Zenei anyag 10.

A bartóki I. népzenei dialektus (folytatás): Vas és Sopron megye. Régi magyar tánczene, korai verbunkos stílus, nyugat-dunántúli népi táncdallamok megismerése.

Tendl Pál, Tendl Vilmos, Csejtei István primások anyagából.

Technikai feladatok

A bécsi klasszikus zenéhez közel álló népzenei stílusjegyek elsajátítása.

Harmonizálás, vonókezelés.

Zenei anyag 11.

Dunántúl (folytatás): Rábaköz. Dus, kanásztánc, verbunk és frisse, lassú csárdás, friss csárdás, dudanóták.

Technikai feladatok

Dallamtanulás.

Zenekari összjáték.

Énekes dallamok adaptálása hegedűre (transzponálás, improvizálás) különböző hangnemekbe (D-A-G).

Dudautánzás.

Zenei anyag 12.

Erdély (folytatás): Bonchida. Magyar táncrend: lassú magyar, sűrű magyar, lassú csárdás, sűrű csárdás.

Román táncrend: román forgató, lassú cigányos, gyors cigányos, verbunk, sűrű legényes.

Technikai feladatok

Hangsúlyozás.

Vonásnemek.

Magas fekvések.

Egyujjazás.

Hangképzés, díszítés (terces körülírás).

Közjátékok.

Aszimmetria (Lassú magyar, Román forgató).

Zenei anyag 13.

Vajdaszentivány, Magyarpéterlaka. Verbunk, Sebes forduló, Lassú, Korcsos, Cigánycsárdás dallamok.

Technikai feladatok

Gyors tizenhatod-menetek.

Közjátékok.

Vonásnemek.

Magas fekvések II-VI.

Sebes forduló, Korcsos hangsúlyozása, hármaskötés.

Előke és díszítés összekapcsolása, sűrű trilla.

Hangképzés.

Zenei anyag 14.

Az északi népzenei dialektus ismeretanyagának bővítése: Gömör. Juhásznóta, lassú csárdás, friss csárdás.

Technikai feladatok

Formulák magas fekvésekben (patronszerű gyors futamok).

Giusto játékmód.

Parlando-rubato előadásmód.

Dallamtanulás énekkel együtt.

Kontrakíséret.

Zenei anyag 15.

A Székelyföld ismeretanyagának bővítése: Csíkszentdomokos. Hegedű, kontra és gardon.

Zenei anyag 16.

Székelyföld: Gyimes. Féloláhos, verbunk, lassú magyaros, sebes magyaros, lassú csárdás, sebes csárdás, kettős jártatója és sirülője, héjszák (kb. 30 dallam).

Technikai feladatok

Hegedűtartás és vonókezelés.

II. fekvés mint alapfekvés.

Egyujjazás, speciális ujjrendek.

Tizenhatod-játék az alsó fél vonón.

Speciális kötések és vonásnemek.

Aszimmetrikus játék (lassú magyaros), szinkópás lüktetés (kettős jártatója és sirülője).

A táncok összekapcsolása.

Gardonkíséret.

Zenei anyag 17.

Ádámos. Magyaros, lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, „szegényes”.

Technikai feladatok

Tizenhatod felosztású menetek, zárlatok, nyolcadoló lüktetés (lassú), speciális vonásnemek.

Aszimmetrikus játékmód (szegényes), ritmikus játék.

Zenei anyag 18.

Moldva. Magyar és román táncdallamok: Magyaroska, stîca, sîrba, ruszászka, polka, bolgáros, ruca, virágtánc, ardeleanka, sîrba studencilor, kettős (de doi), csaszu, kecskés, drumul dragului (táncként egy dallam).

Technikai feladatok

Pontozott ritmusok, staccato játékmód, gyors játék.

Tizenhatodos húr váltások, speciális díszítés és vonókezelés.

Tánc kíséret, motivikus jellegű improvizálás.

Színpadai zenekari szám összeállítása – különböző hangszer összeállítások.

Népi brácsa

Technikai fejlesztés

A Népi brácsa főtárgy esetében az anyagismeret egyes témaköreihez kötődően az alábbi elemeket kell folyamatosan fejleszteni a növendék képességei, készségei, előtanulmányai figyelembevételével:

- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- harmonizálás,
- hangszerkezelés, vonókezelés,
- vonásnemek,
- helyes, differenciált ritmus és tempó,
- a stílusos előadásmód technikai összetevői,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- állóképesség.

Anyagismeret

Zenei anyag 1.

A bartóki I. népzenei dialektus: Dunántúl.

Ugrós, lassú csárdás, friss csárdás, verbunk (kétféle hangnemben – pl. A-D), valamint „Kalocsai mars”, lassú csárdás, friss csárdás, verbunk (C, D hangnemekben).

Technikai feladatok

Lassú és gyors esztam, illetve lassú düvő.

Vonóindítás, vonóváltás, különféle hangsúlyozási módok.

Modális és funkciós harmonizálás-módok.

Négyhúros brácsán C, D és A hangnemekben egyszerűbb harmonizálás, illetve akkordmenetek az első és második fekvésben.

Egy-egy dallamnál több variáció elsajátítása (az improvizálás előkészítése).

A dallamok énekes változatainak megtanulása.

Kamarazenélési képességfejlesztés: a prímás kísérése (a tudatos-ságtól az automatizmusig).

Zenei anyag 2.

Ismerkedés az erdélyi népzenevel: Kalotaszeg.

Legényes, verbunk, szapora.

Technikai feladatok

Funkciós harmonizálás a háromhúros brácsán.

Az akkordkészlet bővítése: szeptim-, szűkített és váltó-akkordok.

Egy dallam harmóniavázán alapuló minimum három-négyféle akkordozás elsajátítása, variálása (improvizatív alkalmazása).

Több kalotaszegi brácsás vonókezelésének és harmonizálásának összehasonlítása, a különbözőségek tudatosítása.

Vonózás-variációk.

Tempótartás, „együttlélegzés” a primás játékkal.

Zenei anyag 3.

A bartóki III. népzenei dialektus: Alföld.

Szatmár. Oláhos, kondástánc, cigánytánc, csendes, csárdás, ugrós, magyar verbunk, juhásznóta (minimum két hangnemben: A D).

Technikai feladatok

Jellegzetes akkordmenetek és vonásnemek elsajátítása háromhúros brácsán.

Bonyolultabb akkordmenetek négyhúros brácsán A és D hangnemekben (ifj. Horváth András népi zenész játékmódja alapján), valamint C-G, illetve G-D húrokon a szatmárköritői és a tiszai-körödi zenekar alapján.

A vonás- és akkordvariációk stílushű használata.

Brácsaszólam megtanulása autentikus népzenei hangfelvételtől (a dallamok lejegyzésével, figyelemmel a zenészek lehetséges tévesztéseire).

A vonókezelés helyes értelmezése és elsajátítása videofelvétel segítségével.

Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Zenei anyag 4.

A bartóki IV. népzenei dialektus: Erdély (folytatás).

Szék: sűrű tempó, ritka tempó, verbunk, négyes, csárdás, lassú, porka, hétlépés.

Technikai feladatok

Ifj. Ádám István széki kontrás harmóniakészlete, harmonizálási módjának elsajátítása és összevetése más széki kontrásokéval (pl. Mikó Albert, Moldován György).

„Szalasztott” vonóindítás és hangsúlyozás.

Az előke tudatos alkalmazása vonóváltásnál.

A primás hangsúlyozásmódjának ismerete.

A különböző tánc típusok tempóinak pontos ismerete.

Lejegyzés és visszatanulás autentikus népzenei hangfelvételtől.

A zenei folyamat egészének vizsgálata, egy-egy hosszabb zenei folyamat törvényszerűségeinek felismerése és alkalmazása.

Énekes dallamok megtanulása szöveggel.

Zenei anyag 5.

Erdély (folytatás): Ördögősfüzes.

Ritka és sűrű fogásolás, lassú csárdás.

Technikai feladatok

Dallamhangokra épülő dúr harmonizálás.

A „ritka fogásolás” sajátos vonózásának elsajátítása.

Zenei anyag 6.

Erdély (folytatás): Kalotaszeg.

Csárdás, „Hajnali” A-G hangnemekben.

Technikai feladatok

Az első évfolyamban elsajátított technikák tökéletesítése.

Négyhúros brácsán Culi János „Kucsi” akkordkészletének és játékstílusának megtanulása a magyarlónai zenekarral készült felvételek alapján.

Zenei anyag 7.

Az északi népzenei dialektus területeiről Palócvidek, Csalló-köz, Mátyusföld. Verbunk, lassú csárdás, friss csárdás, dudanó-ták, kanásztánc, alkalomhoz kötött dallamok (pl. lakodalmások – menyasszonytánc).

Technikai feladatok

Négyhúros brácsán és hegedű-kontrán funkciós akkordmenetek megtanulása.

Eredeti felvételtől a kontrakíséret lejegyzése.

Egy-egy dallam kíséretében egyéni variációk, stílusos improvizálás gyakorlása.

Egy-egy ismeretlen dallam stílusos megharmonizálása első hallás után.

Zenei anyag 8.

Erdély (folytatás): Magyarpalatka, Magyar-szovát.

Ritka magyar, sűrű magyar, verbunk, négyes (magyar tánc), korcsos, szökös, ritka csárdás, sűrű csárdás, lassú cigánytánc, román táncok, alkalomhoz kötött dallamok (pl. halottkísérők).

Technikai feladatok

Dúr harmóniasorok és ennek helyi jellegzetességei.

Vonókezelés elsajátítása, vonásnemek.

Kiemelkedő brácsás egyéniségek játékstílusának összehasonlítása, a különbségek tudatosítása (Magyarpalatka: Kodoba Béla, Moldován Emerik, Mácsingó Sándor, Radák Mihály, Magyar-szovát: Botezán János, Huszár Sándor).

Vonásvariációk.

A belső hangsúlyozás és aszimmetria gyakoroltatása, szigorúan a prímás játékához igazodva.

A passzív dalkincs növelése: énekes dallamok megtanulása.

Zenei anyag 9.

Vas és Sopron megye. Régi magyar tánczene, korai verbunkos stílus, nyugat-dunántúli népi táncdallamok megismerése. Tendl Pál, Tendl Vilmos, Csejtei István zenekara.

Technikai feladatok

A bécsi klasszikus zenéhez legközelebb álló népzene stílusjegyeinek elsajátítása, kiemelt figyelemmel a harmonizálásra.

Zenei anyag 10.

A dunántúli népzenei dialektusterület (folytatás): Rábaköz. Kanásztánc, verbunk és frisse, lassú csárdás, friss csárdás.

Technikai feladatok

Dallamtanulás, majd minden dallam automatikus transzponálása különböző hangnemekbe: A-D-G-C.

Zenei anyag 11.

Erdély. Kalotaszeg-Mezőség: Bonchida.

Magyar táncrend: Lassú magyar, sűrű magyar, verbunk, lassú csárdás, sűrű csárdás.
Román táncrend: román forgató, lassú cigányos, gyors cigányos, barbunc, sűrű legényes.

Technikai feladatok

A már megismert, bonyolult akkordkészletű négyhúros brácsajáték után az egyszerűbb, más jellegű bonchidai harmonizálás elsajátítása (Kalló János és Ádám József játéka alapján).

A hegedű-kontra kéttagú banda játékmódja (Pusztai Sándor és ifj. Kolbász Béla játéka alapján).

Eredeti hangfelvételek lejegyzése.

Vonókezelés.

Stílusos játék.

Zenei anyag 12.

Székelyföld: Vajdaszentivány, Magyarpéterlaka. Verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás.

Technikai feladatok

Vonásnemek különbözőségének összehasonlítása Horváth Mihály vajdaszentiványi, és Ponci Gyula péterlaki brácsás játékában.

A harmonizálás és az akkordkészlet összehasonlítása Horváth Mihály és Ponci Gyula játékában.

Ritmusvariációk egy-egy tánc kíséretében.

Zenei anyag 13.

Az északi népzenei terület zenei ismeretanyagának bővítése: Gömör.

Juhásznóta, lassú csárdás, friss csárdás.

Technikai feladatok

Molnár Kálmán brácsás bonyolult akkordmeneteinek elsajátítása négyhúros brácsán, a magasabb fekvésekben is.

A töltőszólam és a dallamjáték közötti. játékmód, az ún. „dallamimitáló harmonizálás” elsajátítása a juhász-repertoárban.

Seres Kálmán kontrás egyszerűbb harmonizálása és összevetése Molnár Kálmán játékával.

A stílusos improvizálás gyakorlása, saját variációk létrehozása.

Énekes dallamok megtanulása szöveggel, különös tekintettel a juhászanyag parlando-rubato előadásmódjára.

Zenei anyag 14.

Székelyföld: Ádamos. Magyaros, lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes, pontozó.

Technikai feladatok

A Küküllő menti dallamkincs és a táncok megismerése.

Egyedi vonásnemek Kozák József brácsajátékában.

Az ádamosi zenekar játékának összehasonlítása más Küküllő menti zenekarokéval (Magyarkirályfalva, Magyarózd, Dombó, Magyarbece, Szászcsovás).

Népi bőgő/csalló

Technikai fejlesztés

A Népi bőgő/csalló főtárgy esetében az anyagismeret egyes témaköreihez kötődően az alábbi elemeket kell folyamatosan fejleszteni a növendék képességei, készségei, előtanulmányai figyelembevételével:

- helyes testtartás, hangszertartás,
- hangképzés,
- intonáció,
- harmonizálás,
- hangszerkezelés, vonókezelés,
- vonásnemek,
- helyes, differenciált ritmus és tempó,
- a stílusos előadásmód technikai összetevői,
- a zenei stílus és az előírások megvalósítása,
- állóképesség.

Anyagismeret

A nagybögő és a gordonka hangszereket a magyar nyelvterület népi zenekari gyakorlatát mintául véve együtt tanítjuk (a bögő-sők ritka kivétellel mind csellón kezdik tanulmányaikat, mivel a népzeneben a kétféle hangszeren nagyjából ugyanazt kell megszólaltatni).

A népi nagybögőn a legmélyebb húrt (E-húrt) nem használják, illetve fel sem teszik hangszerükre. Így a hangszer hangolása: „G-D-A”. Ha a hangszer kéthúros, akkor a hangolása lehet „G-D”, vagy „G-C”. Néhány erdélyi, mezőségi faluban egyhúros hangszert használnak; ilyenkor általában „C” hangra hangolják a bélhúrt.

A népi cselló (amely általában bélhúros), mérete egyezik a 4/4-es gordonkáéval. A népi gyakorlatban használt csellónak három húrja van, amelynek hangolása a legmélyebb húrtól kezdve: „C-G-D”, tehát a gordonka legvékonyabb húrját, az „A”-t nem használják.

A vonó a barokk viola da gamba vonójához hasonlítható: rövid, de erős (házi készítésű, lószőrrel felszerelt).

A zenei anyag kiválasztását és mennyiségét mindenkor a tanuló technikai fejlettsége, muzikalitása, zenei érettsége határozza meg.

Zenei anyag 1.

A) A bartóki I. népzenei dialektus: a dunántúli tánczene kísérete

„A-D” hangnemekben. Ugrós, lassú csárdás, friss csárdás.

B) Kalocsai tánczene kísérete „C-D” hangnemekben: mars, lassú csárdás, friss csárdás, verbunk.

C) A bartóki IV. népzenei dialektus, Erdély, Kalotaszeg.

Tánczene-kíséret „A-G” hangnemekben: legényes, verbunk, szapora.

D) Erdély, Székelyföld: sóvidéki tánczene kísérete „A-D” hangnemekben: verbunk, szöktetős, jártatós, forgatós.

Technikai feladat

A dúvó vonás alkalmazása egyenletes ritmusban, mérsékelten gyors tempóban (legényes, lassú csárdás, forgatós), illetve az alapvonások ismerete (détaché, martelé, legato).

Követelmények

Az alapvonások játszása hajlékony, szép hangon bőgőn és csellón (ugrós - dus - mars, lassú és friss csárdás, dúvó, verbunk).

A húr- és vonóváltó-műveletek tudatos előkészítése és végrehajtása.

Tiszta intonáció (a kar és a kézfej szerepe).

A fekvésváltások előkészítése, beillesztésük a zenei folyamatba, valamint könnyed, zavartalan eljátszásuk középtempóban.

Dinamikai váltások gyakorlása.

Kotta nélküli játék a stílus követelményeinek megfelelően.

A játszott dallamok formai-szerkezeti tagolásának ismerete.

Eligazodás a bőgő, illetve cselló hangolású hangszeren.

Eligazodás a kontrás által fogott akkordokon és azok felismerése a fogásmódok alapján is.

Törekvés a tempótartásra, hallás utáni dallalmtanulásra.

A dallamok énekes változatainak megtanulása.

Transzponálás D-A-C hangnemekbe.

Hangsúlyozás, hangindítás.

Zenei anyag 2.

A) Az alföldi népzenei dialektusból: szatmári tánczene kísérete

„A” hangnemben. Magyar verbunk, csendes, lassú csárdás, cigánytánc, kondástánc, ugrós, juhásznóta, oláhos.

B) Erdély (folytatás): széki tánczene kísérete „A” hangnemben.

Verbunk, lassú, csárdás, porka, hétlépés, négyes, sűrű tempó, ritka tempó.

C) Erdély (folytatás): ördögösfüzesi tánczene kísérete „A-D-G” hangnemekben.

Ritka és sűrű fogásolás, lassú csárdás.

D) Erdély (folytatás): kalotaszegi tánczene kísérete „A-G” hangnemekben. Csárdás, „Hajnali”.

Technikai feladatok

A növendék tudja és alkalmazza

- bőgőn és csellón egyenletes ritmusban, mérsékelt gyors tempóban is a szimmetrikus és az aszimmetrikus dúvó vonásokat,

- a lassú és a verbunk „merítéses” vonásokat, a ritka és sűrű fogásolás vonásait, a hajnali-táncdallam „tapasztott” vonását, illetve az alapvonásokat (détaché, martelé, marcato, legato).

Követelmények a zenei anyag elsajátításával kapcsolatban

A növendék legyen képes

- a különböző tánc típusokat az adott hangnemben lezárni (Magyar verbunk),
- a műfaji váltások magabiztos végrehajtására („Csendes”-Lassú, Csárdás, Porka-Hétlépés, sűrű-ritka tempó, lassú-csárdás, ritka-sűrű fogásolás, hajnali-csárdás),
- a parlando-rubato előadásmód megszólaltatására,
- hangsúlyozásra,
- különböző vonásnemekkel a belső hangsúlyozásra,
- aszimmetrikus düvő vonást külön vonóval is létrehozni (Négyes, lassú),
- a szatmári, széki és kalotaszegi kíséretet (legalább az egyiket) csellón is megszólaltatni,
- tánczenei folyamat kíséretének eljátszására,
- megtanulni a dallamok énekes változatait szöveggel is,
- fogások alapján ránézésből is felismerni a kontrás által játszott harmóniákat és azokat tudja követni hangszerén,
- az aszimmetrikus játékmód elsajátítására (ördögösfüzesi ritka fogásolás),
- énekes kísérésére,
- a közzjátékok felismerésére, tonalitásának (relatív hangmagassági viszonyokon alapuló) meghatározására
- sorzáró képletek, záróformulák alkalmazására.

Zenei anyag 3.

A) Ismerkedés az északi népzenei dialektussal. Népi tánczenekíséret tanulása a következő tájegységekről: Palócföld, Csallóköz, Mátyusföld.

Verbunk, lassú csárdás, friss csárdás, dudanóták, kanásztánc, menyasszonytánc.

B) Erdély (folytatás): mezősegi tánczenék kísérete - Magyarpalatka, Magyarszovát. Ritka és sűrű magyar, négyes, lassú cigánytánc, ritka csárdás, szökös, sűrű csárdás, korcsos.

C) Dunántúl (folytatás): Vas és Sopron megyei táncdallamok kíséretének megtanulása. Régi magyar tánczenék, korai verbunkosok, nyugat-dunántúli táncdallamok.

Rábaközi táncok kísérete. Verbunk és frisse, dus, kanásztánc, lassú friss csárdás, dudanóták.

Technikai feladatok

Legyen tisztában az egyes területek zenei formai egységének fogalmával, tudja a primást követni a kontrással összhangban (különös tekintettel a friss csárdásokra).

Követelmények a zenei anyag elsajátításával kapcsolatban

A növendék legyen képes

- a pizzicato különböző fajtáit alkalmazni,
- stílusos improvizálásra bőgőn és csellón is (vonásnemek változtatására),
- a friss csárdások gyors tempójának megtartására, illetve finom módosulásaira (a friss gyorsuló tempói, illetve friss utáni újabb váltás lassúra),
- árnyalt zenei előadásmódra, különösen az alkalomhoz kötődő dallamoknál,
- a bécsi klasszikus zenéhez legközelebb álló népzene stílusjegyeinek elsajátítására,
- zenekari összjátékra,
- az aszimmetria árnyalt kifejezésére (pl. ritka magyar, négyes, korcsos, lassú cigánytánc),
- belső hangsúlyozásra,
- énekes kísérésére,

- improvizálásra az adott stíluson belül, illetve transzponálásra
- „D-A-G” hangnemekbe,
- a dallamok énekes változatait szöveggel is megtanulni, többek közt a helyes prozódia érdekében

Zenei anyag 4.

- A) Nyugat-Erdély (folytatás): bonchidai tánczenék kísérete „A-D-G” hangnemekben. Lassú-sűrű magyar, lassú-sűrű csárdás, román forгатós, lassú és gyors cigányos, verbunk, sűrű legényes.
- B) Vajdaszentiványi és péterlaci táncok kísérete. Verbunk, sebes forduló, lassú, korcsos, cigánycsárdás.
- C) Méhkeréki és eleki táncok kísérete „A-D” hangnemekben.

Technikai feladatok

Tudja a különböző tánc típusok tempóit és azok műfaji váltásait magabiztosan végrehajtani.

Alkalmazza az alapvonásokat (esetleg német kápás vonóval is) és a talpas pizzicatót mérsékelt gyors tempóban is.

Követelmények a zenei anyag elsajátításával kapcsolatban

A növendék legyen képes

- a helyes hangsúlyozásra (sebes forduló, korcsos),
- a különböző vonásnemek összekötésére, variációira,
- a közjátékok magabiztos kíséretére mind ritmikailag, mind hangnemileg,
- aszimmetria „lekövetésére”, különös tekintettel a román forгатósra, az ardelenescura és a lungára,

- a különböző tánc típusokat helyes hangnemben lezárni (lassú és sűrű magyar, sebes forduló, korcsos),
- a műfaji váltások magabiztos végrehajtására ritmikailag és hangnemileg is,
- ritmikus vonókezelésre, rövid különvonások, csúcsnál alkalmazott gyors indításra,
- speciális vonásnemek variálására,
- a dallamok énekes változatainak megtanulására szöveggel is,
- énekes kísérésére,
- hallás utáni dallamtanulásra,
- a megtanult dallamokat kotta nélkül előadni.

Zenei anyag 5.

- A) Az északi népzenei dialektus folytatása: Gömör megye népzeneje. Juhásznota, lassú és friss csárdás.
- B) Székelyföld (folytatás): Csíkszentdomonkos népzeneje. Verbunk (magyarországi), cepel.
- C) Gyimesi népzene. Féloláhos, verbunk, lassú és sebes magyaros, lassú és sebes csárdás, kettős jártatója és sírülője, héjszák.
- D) Ádámos népzeneje. Magyaros, lassú, székely verbunk, féloláhos, szökő, szegényes.
- E) Moldvai népzene. Magyaros, öves, kezes, gergelytánc, erdélyes, virágtánc, kecskés, kettős, bolgáros, oroszos, stica, polka, sárba, ruca, sárba studencilor, drumul dragului (táncként egy-egy dallam).

Technikai fejlődéssel összefüggő követelmények a zenei anyaghoz kapcsolódva

A növendék legyen képes

- a parlando-rubato, giusto játékmódra,

- a megtanult dalokat stílusosan, kotta nélkül játszani,
- a műfaji váltások (különböző tánc típusok között) magabiztos végrehajtására (ritmikailag és hangnemileg),
- a dallamok énekes változatainak megtanulására szöveggel is,
- énekes kísérésére,
- hallás utáni dallamtanulásra,
- a dallamok hallás utáni lekottázására,
- sorzáró ritmusképletek ritmikailag helyes, zeneileg stílusos alkalmazására, az ütőgardon alapritmusainak pontos, stílushű elsajátítására,
- felismerni a csíki és a gyimesi ritmizálás hasonlóságait, illetve különbözőségeit,
- az aszimmetrikus kíséretre ütőgardonon (magyarországi verbunk, lassú magyaros, szegényes),
- a szinkópa, valamint az aszimmetrikus ritmusú táncdallamok ritmikailag pontos kísérésére ütőgardonon (Kettős jártatója és sírülője),
- színpadi produkcióra alkalmas zenekari darabok összeállítására.

Tekerő

A tekerő főtárgy tanításának célja olyan népzeneészek képzése, akik képesek a hagyományos magyar népzenei darabok stílushű, hiteles és zenei élményt adó megszólaltatására és továbbadására.

Célja a beszélt anyanyelvhez hasonló, zenei anyanyelvi szintű tudás megközelítése, a növendékek bevezetése a népzenebe.

A tanuló a zeneiskolában szerzett hangszeres és elméleti felkészültségére alapozva sajátítson el olyan szakmai tudást és általános zenei műveltséget, amely alkalmassá teszi felsőfokú tanulmányok folytatására, illetve a közművelődés területén középfokú zenei felkészültséget igénylő munkakör ellátására.

A tekerő tanításának célja továbbá, hogy megismertesse meg a tanulóval

- a tekerőn keresztül is a magyar népzene főbb stílusrétegeit, népzenei dialektusait,
- a népzene variatív és improvizatív jellemvonásait,
- a magyar népzene főbb műfajait,
- a magyar népzene előadásmódját,
- a hangszerkezeléshez szükséges, minél tökéletesebb technikai fogásokat,
- a tekerő működési elvét, beállításának módszereit,
- a hangszerre jellemző díszítésmódokat és egyéb zenei, valamint kifejezőmódbeli lehetőségeket.

A tekerő tanításának célja, hogy fejlessze a növendék

- hallását,
- magyar nyelvi, zenei és prozódiai érzékét,
- stílusérzékét,
- improvizációs készségét,
- zenei fantáziáját, zenei emlékezetét,
- zenei ízlését, a zenei karakterek iránti érzékenységét,
- technikai adottságait,
- előadókészségét.

Segítse a növendéket abban, hogy képessé váljon önálló műsor összeállítására.

Adjon teret a tanuló kreatív megnyilvánulásainak. Tegye fogékonyá és nyitottá más népek (például a szomszédos népek) és más zenék (például klasszikus zene, kortárs zene) befogadására.

A tanuló ismerje meg tanulmányai során

- hangszer múltját itthon és Európában,
- hangszer repertoárját, és a dallamanyag előadói hagyományát

- a magyar népzenei dialektusterületeket, azon belül hangszeres előfordulását a nyelvterületen belül,
- a magyar népzene stílusait és az egyes stílusok jellemző zenei vonásait,
- hangszeres irodalmát, jelentősebb népzene-kutatók munkásságát, és azok írásait,
- a jelentősebb népi adatközlőket és a rájuk jellemző előadói stílusjegyeket.

A tanuló legyen képes a tekerő tárgy tanulása során:

- elemezni a népdalokat és népi dallamokat zenei ismérvek alapján (beleértve a formai, szerkezeti, valamint harmóniai vonásokat is)
- énekes dallamok megformálására hangszerén, az adott zenei stílusnak és földrajzi területnek megfelelő hagyományos módon,
- a dallamok díszítésére a stílus adta kereteken belül,
- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- a jobb és bal kéz játszóméchanizmusának összehangolására,
- tiszta intonációra,
- dinamikailag árnyalt és kifejező hangképzésre,
- zenei és technikai szempontból tudatos, elemző gyakorlásra,
- technikájának önálló továbbfejlesztésére,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására (ha ehhez szükséges, lejegyzésére hangfelvételtől).

Technikai fejlesztés

Sokoldalúan fejlessze a tanuló technikáját az alábbi elemek tekintetében:

- hajlékony, szép hangon a fődallamokat játszani, megfelelő billentéstechnikával,
- a „leváltó-technika” elsajátítása,

- a dallam fő hangjainak körülírása,
- tudatosan előkészíteni és végrehajtani a dallam- és ritmusvariációkat (recsegés-formulák, sorzárlatok),
- a tiszta intonáció,
- a fekvésváltások előkészítése és könnyed beillesztése a zene folyamatába, majd zavartalanul, középtempóban eljátszani,
- bal kézben három és négy ujjal játszani és a megfelelő ujjrend alkalmazása,
- megfelelő dinamikai váltások,
- a megtanult dalokat kotta nélkül játszani a zenei tartalom kifejezésének igényével,
- tempótartás,
- különböző műfajok összekapcsolása és lezárása,
- hallás utáni dallamtanulás,
- a dallamok énekes változatainak megtanulása,
- transzponálás „B-A” hangnemekbe,
- hangsúlyozás, hangindítás.

Egyenletes ritmusban, mérsékelt gyors tempóban is az egyenletes negyed, illetve nyolcad mozgású, valamint az aszimmetrikus ritmusok, sorvégi záróformulák megszólaltatása.

Váljon képessé a növendék

- a különböző dallamokat, táncok kísérődallamait az adott hangnemben lezárni,
- a műfaji és stílusváltások magabiztos végrehajtására (parlando, rubato, giusto, illetve énekelt népdal-tánczene),
- a parlando-rubato előadásmód kíséretében alkalmazott, kitarított hangok megszólaltatására,
- különböző leváltó-hangokkal a belső hangsúlyozásra,
- tánczenei folyamat kíséretének megfelelő eljátszására,

- a dallamok énekes változatainak megtanulására (szöveggel),
- énekes kísérésére,
- a triola ritmus pontos megszólaltatására,
- megfelelő sorzáró dallamképletek (formulák) alkalmazására,
- más hangszerrel való együttjátszásra (tekerő-duda, illetve tekerő-klarinét).
- az újrendek különböző, speciális fajtáit alkalmazni,
- tempótartásra,
- árnyalt zenei előadásmódra, különösen az alkalomhoz kötődő dallamoknál,
- aszimmetrikus dallamok előadására,
- improvizálásra adott stíluson belül, illetve a dallamok. transzponálására „D-A-G” hangnemekbe, dallamdíszítések változtatására,
- hangnemváltásra (üreshúros, illetve kvart indítású dallamoknál),
- speciális hangolásmódok elsajátítására (dupla-dallam oktáv-, kvart-, illetve kvintpárhuzamban, egy tekerővel),
- a különböző ritmusok összekötésére, variációira,
- a közjátékok magabiztos kíséretére mind ritmikailag, mind hangnemileg,
- ritmikus kerékforgatásra, rövid „különvonások”, a tekerő hajtókarával alkalmazott gyors, illetve szaggatott indításra,
- többféle kromatikus menet összekötésére, variációira,
- esetleg a többszólamúság alkalmazására a tekerőzenekarokban (kvint- és kvartpárhuzamok több tekerővel).

Anyagismeret

Zenei anyag 1.

Az Alföld – benne kiemelten Dél-Alföld. A bartóki III. népzenei dialektusterülettel való kezdést indokolja, hogy a tekerő e területen maradt fenn legtovább.

Táncdallamok és kíséretük „B” hangnemben. A megfelelő giusto tempójú dallamokon a ritmuskísérő reccsentés gyakoroltatása.

Népdalok kíséretmódja: parlando rubato népdalok egyszerű bourdon-kísérete („duda-basszus” játékmód), valamint a táncdallamok kísérete „oláhos” és friss csárdás dallamokban.

Zenei anyag 2.

Jeles napok és a hozzájuk kötődő szokásdallamok.

Farsangi-húsvéti dalok, Szent Balázs; Szent Gergely; Szent Iván napja, Luca napja.
Karácsony: karácsonyi köszöntők, betlehemesek és regős énekek valamint újévköszöntők. Névnepköszöntők – Szent István, Szent János stb.

Zenei anyag 3.

Az Alföld ismeretanyagának bővítése.

Tánczene kísérete „A-B” hangnemekben: halk-„dudabasszus”-kíséretmód, lassú és friss csárdás, oláhos stb.

Zenei anyag 4.

Az I. népzenei dialekturterülettel való ismerkedés: Dunántúl.

Táncdallamok kísérete „A” hangnemben.

Bourdonkíséret lassú tempóban, valamint a recsegés tanulása giusto dallamokon: lassú és friss csárdás, valamint ugrós.

Zenei anyag 5.

Kalocsai táncok kísérete „C-D” hangnemben. Mars, lassú csárdás, friss csárdás, verbunk.

Zenei anyag 6.

Rábaközi táncok kísérete „A” hangnemben. Dus, lassú csárdás, friss csárdás.

Zenei anyag 7.

Magyar történeti dallamok a XVI. századtól, régi magyar tánczenék (kb. 40 dallam).

Vokális dallamok megtanulása szöveggel is.

Zenei anyag 8.

Ismerkedés a tekerő európai zenetörténeti anyagával.

A) Bretagne-i tánczenék kísérete „G-A-B-C” hangnemekben (kb. 15 dallam).

B) Occitan (trubadúr) zenei hagyomány (kb. 10-20 dallam).

C) Olasz és német reneszánsz táncdallamok és kíséretük „G-A-B-C” hangnemekben (kb. 6-6 dallam).

D) Francia barokk udvari zene „C” hangnemben (kb. 15 dallam).

Zenei anyag 9.

A dunántúli népzenei repertoár bővítése az alábbiakkal:

A) Bakony és Balaton környéki népdalok (kb. 10 dallam).

B) Somogy megye népzeneje (kb. 30 dallam).

C) Rábaköz és Szigetköz népzeneje (táncként 4-4 dallam).

D) Vas és Zala megye népdalai (kb. 20 dal).

Zenei anyag 10.

Az északi népzenei repertoár bővítése az alábbiakkal:

A) Gömör megye népzeneje: balladák, juhásznóta, lassú és friss csárdás (kb. 10 dallam).

B) Egyéb palóc (pl. Mátravidék, Ipoly-mente) és egyéb északi népzenei dialektusú dallamrepertoár: a dudanóták

Citera

A citera tárgy középfokú tanításának alapvető célja az alapfokon megszerzett tudás elmélyítése, hogy a tanuló képessé váljon középfokú zenei végzettséget igénylő munkakör ellátására a közművelődés területén, valamint felkészülhessen a felsőfokú tanulmányokra.

A citera tárgy oktatásának további célja, hogy a növendék ismerje a magyar citera valamennyi típusát, azok kialakulást, fejlődését; a hangszer elterjedtségét és helyét a magyar népzeneben; ismerje az interetnikus vonatkozásokat, kapcsolatát az énekes népzenevel; továbbá a citerazene autentikus forrásanyagát, hangszeres repertoárját, előadói hagyományát, a jelentősebb adatközlők előadói stílusjegyeit. Lehetőség nyílik megismerni a hangszer múltját és jelenét; megtanulni az általános táji- és előadásbeli stílusjegyeket; tanulmányozni a mára már hozzáférhető számos eredeti felvételt – ezáltal felismerni a belső hangsúlyokat és a variálási lehetőségeket; valamint a citera szakirodalmát is. Nyerjen betekintést a hangszeres és vokális népzene gyűjtésével kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretekbe (a rendelkezésre álló lehetőségek szerint terepen is), valamint ismerkedjen meg a népzenei archiválás történetével és a különböző korszakok technikai lehetőségeivel. Ismerje meg a legfontosabb népzenegyűjtői életműveket, a népzenei gyűjtéseket őrző és feldolgozó intézményeket, és az ott található legfontosabb gyűjteményi egységeket.

Tudatos gyakorlás során alakuljon ki könnyed és magabiztos hangszerkezelés, a virtuóz technika, a fejlett forma-, ritmus- és tempóérzék, biztos memória és improvizációs készség. A tanuló képessé válik önállóan hallás után vagy kottából történő dallamtanulásra, hangfelvétel szakszerű lejegyzésére, a hagyományos játékmódok pontos megfigyelésére, szóló- és kíséző funkció ellátására különböző összetételű hangszeres együttesekben, adott népzenei dialektus

előadói hagyományára épülő rögtönzőkézségre, a dallamok díszítésére a stílus adta kereteken belül. Képes továbbá – a népzene és a műzene stílusjegyeinek pontos ismeretével, valamint zeneesztétikai szempontok bevonásával – koncertprogram, színpadi tánczenei kíséretének összeállítására és előadására.

A növendék a program végén rendelkezék biztos zenei és általános memóriával, megfelelő népzenei repertoárral (~500 énekes és hangszeres dallam), játéktechnikai- és stílusismerettel; valamennyi népzenei dialektusterületről kidolgozott zenei összeállítással; tánckíséreti tapasztalattal; színpadi rutinnal (szóló és kamarazenei formációkban egyaránt) és műsorvezetői készséggel; valamint a népzenei forrásanyag áttekintéséhez szükséges alapvető ismeretekkel és technikákkal. Fordítson figyelmet a társas muzsikálásra, rendszeres gyakorlásra, valamint a kitartó, céltudatos munkára.

Technikai fejlesztés

A technikai fejlesztés célja, hogy kialakuljon és tudatossá váljon a megfelelő testtartás, a helyes pengetőfogás, valamint a jobb és bal kéz teljes szinkronja. A növendék képes legyen a különböző ritmusok és hangsúlyok határozott és pontos megvalósítására, a parlando és giusto énekelt dallamok prozódiailag helyes megszólaltatására, a vokális és instrumentális dallamok fő hangjainak és díszítéseinek értelmezésére és zenei megformálására, valamint forrásértékű népzenei anyagok stílushű újrafogalmazására a tanult játéktechnikai elemek segítségével.

Az elsajátítandó játéktechnikai elemeket ritmika és dallamjáték szempontjából csoportosítjuk, előbbieket a bal kéz, utóbbiakat a jobb kéz technikai fejlesztéséhez tartoznak. A megfelelő ritmika szempontjából a legfontosabb játéktechnikai elemek a következők: ritmusaprózás, ritmusbontás, pergetés, kapkodós játékmód, húrlefogás, esztam, lassú- és gyorsdűvő kíséret, arpeggio, aszimmetrikus ritmizálás, szinkópa ritmus, triolás pengetés, összepergetés. A stílusos dallamjátékhoz az alábbi technikai elemek ismerete szükséges: előkék és utókák, tizenhatodos dallamdíszítések, sorvégi díszítések, körülírás fajtái, sorösszekötő futamok alkalmazása, glisszandók alkalmazása, trillaszerű díszítés, nyomóval való játék, diatonikus játékmód.

További technikai követelmény, hogy a tanuló megfelelően tudja alkalmazni a dallamformálás elemeit parlando és giusto dallamok esetében egyaránt; ismerje és skálaszerűen gyakorolja a citerán hagyományosan használt hangsorokat diatonikus és kromatikus játékmóddal; valamint képes legyen mindkét nyomós, valamint az ujjas balkéz-technika alkalmazására.

Anyagismeret

A hagyományos citerajáték forrásértékű helyszíni gyűjtései a magyar nyelvterületen egyenlőtlenül oszlanak el. A legjobban adatolt terület az Alföld és a Dél-Dunántúl, a Felföldről, Délvidékről és Moldvából azonban csak szórványos adatokkal rendelkezünk. A közelmúlt kutatásainak köszönhetően egyre többet tudunk az erdélyi citerajátékról is. A tananyag elosztása három témacsoport meghatározásával történik. Az első két témacsoport a hagyományos citerajáték elemzésével, reprodukálásával és alkotó interpretációjával, a harmadik az eredetileg nem citerán játszott dallamok megszólaltatásának lehetőségével, citerás szempontú, értő kiválogatásával foglalkozik. Kiegészítésül – a tehetséggondozás eszközeként és a kamarazenei foglalkozások további anyagaként – megemlítünk néhány lehetőséget a zenei kitekintésre.

1. témacsoport: egy adatközlő repertoárjának és játéktechnikájának ismerete, elemző feldolgozása, hiteles előadása. Zenei összeállítás készítésekor a kisebb repertoárral rendelkező előadó vagy kevesebb gyűjtött anyag esetén egy kistájon belül több adatközlő játékának hasonló szellemű feldolgozása javasolt. Ehhez a témacsoporthoz ajánlott írásbeli feladatként tudományos igényű lejegyzések készítése (megfelelő adatolás, tempójelzés, variánsok jelölése, tonus finalis, dalszöveg) tartozik. Az értékelésnél fontos szempont a stílushűség, az adatközlő több ismert variánsának improvizatív kombinálása. Az anyag kiválasztásánál kiemelt figyelmet érdemel Gáspár Lajos, Magda Imre, Maszlag Józsefné Mecs Balog Mária, Mező Józsefné Bozsik Margit, Sajti Mihály, Szaszko József, Takács Józsefné Tatár Kiss Erzsébet és Takács József, Tuka Zsigmond, Vass Sándor, valamint a Bogdán Imre – Bogdán Sándor és a Balogh József – Nyerges József citeraduó repertoárja.

2. témacsoport: egy adatközlő repertoárjának és játéktechnikájának elemző feldolgozása után a területre jellemző, de a vizsgált adatközlő repertoárjában nem szereplő, a megismert

stílusjegyekkel „felöltöztetett” dallamok megszólaltatása. Zenei összeállítás készítésekor a kisebb repertoárral rendelkező előadó vagy kevesebb gyűjtött anyag esetén egy kistájon belül több adatközlő játékának hasonló szellemű feldolgozása javasolt. Ehhez a témacsoporthoz ajánlott írásbeli feladatként egyszerű lejegyzések készítése (dallamváz, megfelelő adatolás, variánsok jelölése) tartozik, jelölve a variációs lehetőségeket vagy teljes versszakos, stílushű változatok megalkotása. Az értékelésnél fontos szempont a kiválasztott adatközlő stílusához leginkább kapcsolható dallamtípusok kiválasztása, a megismert variánsok improvizatív kombinálása. Az anyag kiválasztásánál kiemelt figyelmet érdemel Balatinc István; Cuci József; Kócs Imre; Koller József és Dékány János; Magda Imre; Papp Rókus és Bársony Mihály; Szaszko József; Szilágyi Sándor; Tarcsa Sándor, Szántó András és Kovács Lajos; Vass Sándor, Márton István és Orbán István repertoárja.

3. témacsoport: eredetileg nem citerás, magyar népzenei anyagok megszólaltatása citerán. A dallamok kiválasztásánál fontos szempont a hangszer technikai lehetőségeinek kihasználása a bourdon hangzás megőrzése mellett. Ez a témacsoport lehetőséget ad kifejezetten virtuóz, nagy tempójú táncdallamok, aszimmetrikus ritmusok és páratlan ütembeosztású dallamok interpretálására. Ehhez a témacsoporthoz javasolt írásbeli feladatként partitúraszerű lejegyzések készítése tartozik (előadásmód, szerkezet, tempójelzés, népzeneben előforduló aszimmetrikus ritmusok lejegyzése, javasolt dalszövegek). Az értékelésnél fontos szempont az egyéni munka mértéke, az igényes dallamválogatás és az ötletes, mai előadóművészi szempontokat is figyelembe vevő összeállítások készítése. A feldolgozható területek közül kiemelt figyelmet érdemelnek a hangszeres zene egyes területei (Dunántúl, Dél-Alföld, Erdély, Gyimes, Moldva), valamint a teljes magyar nyelvterület énekes dallamanyaga, tájak szerint részletezve:

- Dél-dunántúli énekes és hangszeres dallamok
- Rábaközi dallamok
- Felföld énekes és hangszeres muzsikája
- Nyíradonyi énekes anyag
- Szatmári muzsika vonószenekekarok játéka nyomán
- Bihari népdalok

- Dél-alföldi dallamok
- Délvidék népzeneje
- Szilágysági énekes és hangszeres dallamok
- Kalotaszegi énekes dallamok és vonós tánczene
- Kükküllő menti énekes és táncdallamok füttyszó és vonószenekekek játéka alapján
- Gyimesi énekes, furulyás- és hegedűs dallamok
- Bukovinai énekes és hangszeres dallamok
- Moldvai énekes anyag (keserves, ballada, lírai dalok, guzsalyas dalok, katonadalok)
- Moldvai furulyás-, tilinkós-, kavalos- és hegedűs táncdallamok

A zenei kitekintés, a további repertoár-bővítés lehetőséget ad a tehetséggondozás eszköztárának és a kamarazenei foglalkozások anyagának felfrissítésére. Célja, hogy a tanuló – népzenei készségeit használva – eligazodjon korunk színes zenei világában. Képes legyen más műfajok képviselőivel alkotó munkára, inspiratív együttműködésre (táncszínházi, bábszínházi, színházi, utcaszínházi produkciók, kreatív zenei műhelyek, szerzői estek, külföldi workshopok, alternatív oktatási irányzatok, stb.); megismerje a népzenei feldolgozásokat és az ehhez kapcsolódó technikákat; részese legyen hangzásbeli és hangszerelési kísérletezéseknek. Emellett fontos más népek népzenejének és régebbi korok zenéjének megismerése is. Ajánlott témakörök:

- Páratlan nyolcadú vagy váltakozó ütemű népzenei anyagok
- Ünnepkörhöz köthető népénekek (karácsony, húsvét, pünkösöd)
- XVII. századi magyar vonatkozású források feldolgozása
- Középkori zenei források
- Különböző hangolású citerák használata egy összeállításon belül
- Népzenei feldolgozások technikák elemzése, alkalmazása
- Variációs gyakorlatok (dallamsorra, dallamra, ritmusképletre)

Tamburák

A tambura tárgy oktatásának alapvető célja, hogy a növendék szélesebb rálátással ismerje meg a népi pengetős hangszereket, közvetlenül is betekintést nyerjen a tamburazene hagyományába, ismerje meg e hangszercsalád játéktechnikai lehetőségeit, repertoárját, és a népi többszólamúságot.

A tambura tanulásával a növendék nemcsak a magyar, hanem más európai népek (déli-sláv, bolgár, török stb.) hagyományos zenéjével is megismerkedhet, ezáltal is gazdagítva zenei és általános műveltségét.

A növendék ismerje meg

- a hangszertípust, annak fejlődését, elterjedtségét és helyét a magyarországi hangszeres népzeneben,
- a tambura hangszercsalád tagjait, ezen belül megfelelő szinten sajátítsa el az adott hangszer játéktechnikai elemeit.

Mint a népi hangszerjátékban általában, itt is követelmény az egyes zenei egységek gyors memorizálása, illetve a teljes dallam fejből tartása, valamint az elsajátított anyag kotta nélküli megszólaltatása. A stílus megragadásában alapvető szerepe van a belső hallásnak, amely segít a sztereotíp zenei formulák felismerésében és memorizálásában.

Technikai fejlesztés

A növendék legyen képes

- laza, kiegyensúlyozott pengetésre,
- könnyed és magabiztos hangszerkezelésre,
- különböző hangsorokat, skálákat tisztán és pergőn játszani,
- különböző fekvésben előadni, játszani régi és új stílusú dallamokat,
- más népi hangszerekkel közösen, együttesben játszani.

Helyes test-, hangszer- és kéztartás.

Szabályos húrlefogás.

A parlando-rubato játék elsajátítása.

Tizenhatod-játék dallamjátékban és díszítéseknél.

Skálák: F-, B-, Fisz-, Cisz-, Gisz-, Disz-dúr d-, g-moll, nyolcad és tizenhatod értékkel pengetve.

A dinamika lehetőségek kihasználása a stílus adta kereteken belül.

Az egyes tamburafélék technikai fejlesztésének sajátos elemeit, a hangszerkezelést, a tanulandó anyag tükrében ismertetjük az alábbiakban.

Anyagismeret:

Prímtambura

Dél-Dunántúl, Dél-Alföld magyar népzenei anyaga.

A szomszéd népek tamburás népzenei anyagának megismerése.

Közepes hangterjedelmű hangszeres táncdallamok, ill. népdalok megtanulása, megszólaltatása stílusos díszítésekkel, variációkkal, a harmadik és negyedik fekvés igénybevételével, kvint transzpozíciók használatával.

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése:

- Gyakorlatok aszimmetrikus ritmusú táncdallamok megszólaltatásához hangsúlyok, belső hangsúly, alkalmazásával.
- Tizenhatod hangérték és szünet, triola, szinkópa, valamint az esztam kísérettípus ismerete.
- Kétféle pengetési irány alkalmazása.
- Egyszólamú dallamjáték, fekvésben, hármas pergetés alkalmazásával.
- Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjátékban.
- A negyed hangértékek hármas pergetéssel történő kitöltése.

- Hat és hétfokú hangkészletben szabad variációk, önálló dallamsorok, periódusok improvizálása.
- A gyors esztam és a lassú düvő kísérettípus ismerete.
- Módosított hangok használata.
- Váltóhangos díszítések.
- Halkítás – erősítés, árnyalt dinamika használata.
- A hangszín változtatás pengetés technikai ismerete.
- A kettőzött húron való játék meghatározó szerepének tudatosítása a népzene stílusos megszólaltatásában.
- Dallamjáték fekvésben, hármas és ötös pergetés alkalmazásával.
- Táncdallamok, ill. népdalok megszólaltatása stílusos díszítésekkel, a népzenei–, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben, az ötödik és hatodik fekvés igénybevételével, kvint transzpozíciók használatával. Aszimmetrikus ritmusú (7/8, 9/8, 11/8) táncdallamok megszólaltatása.
- Parlando–rubato dallamok megformálása folyamatos pergetéssel.
- Dominánsszeptim akkordok, dúr és moll akkordok fordításainak ismerete.
- Skálajáték egy húron. Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.
- Dallamjáték bourdon kíséret alkalmazásával.
- Skálajáték egy húron. Dúr és moll skálák 4#, 4b előjegyzésig, két oktávon élénk tempóban.
- Automatizmusok kialakítása különösen a húrvtások, fekvésváltások, a helyes hangszertartás, pengetőfogás, kéztartás területén.
- A játéktechnika tökéletesítése révén gyors tempójú hangszeres táncdallamok, megszólaltatása stílusos diatonikus és kromatikus körülírásokkal, futamokkal, triolás, a kettőzött húron szekundos díszítésekkel, a népzenei–, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.

- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval, az optimális hangszín megtartásával az oktáv váltások során is.
- A hangterjedelem kibővítése kromatikusan c1–a3–ig.
- A futamtechnika, díszítéstechnika fejlesztése.
- Kromatikus skálák.
- Dúr és moll skálák játéka 6#, 6b előjegyzésig, két – két és 1/2 oktávon élénk tempóban, hármashangzat felbontással.
- Hosszabb játékfolyamat teljesítése biztos tempó tartással szóló és kísérő szerepkörben, koncerten és tánckísérő funkcióban tamburazenekarral, vagy más vegyes összetételű együttesel, népdalkörrel, a népzenei-, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben

Basszprímtambura és csellótambura

A követelmények és a tanítás szakirányú feladatainak tekintetében a basszprímtambura és a – vele rokon zenei funkciót betöltő – csellótambura tanterv azonos a prímtambura kerettantervével. A prímtamburától részleges eltérő zenekari szerepük indokolja az alábbi kiegészítéseket, hangsúly áthelyezéseket.

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése:

- A hangszer hangolásának, helyes tartásának, a pengetés–technikájának ismerete.
- Basszprím/csellótambura szólások párhuzamos mozgással és ellenmozgással, heterofon dallam és terc párhuzam, improvizatív és rögzült motívumokból építkező obligát szólam.
- Dallamjáték fekvésben.
- Dallam és terc szólam ismerete.
- A harmóniamenet ismerete.
- A basszprím/csellótambura szólam rögzült motívumainak ismerete, használata.

- A basszprím/csellótambura vertikális pozíciója a tamburazenekari szólambeosztásban.
- Hangképet, hangzást, disszonancia–konszonancia váltakozását meghatározó szólamának stíluskeretei.
- A basszprím/csellótambura szólam rögzült motívumainak használata.
- A sorvégi átvezető frázisok, nyugvóhangok, ritmikai kiegészítő motívumok stilisztikai jelentősége.
- A basszprím/csellótambura, mint szólóhangszer, mint terc–tambura.
- A basszprím/csellótambura szólam zenekari összetételtől függő determinációi.

Brácstambura

A követelmények és a tanítás szakirányú feladatainak tekintetében a brácstambura tanterv azonos a prím-tambura tantervével. A prím-tamburától eltérő zenekari szerepe – akkordikus és ritmikai kísérő funkciója – indokolja az alábbi kiegészítéseket, hangsúly áthelyezéseket.

Zenei ismeretek, a hangszerkezelés fejlesztése:

- A hangszer hangolásának ismerete, a brácstambura helyes tartása, a pengetés–pergetés technika transzferálása. Alkalmazkodás a megváltozott menzurális viszonyokhoz.
- Kíséret dúr és moll, valamint domináns-szeptim akkordokkal.
- A kvint transzpozíciók készség szintű megvalósítása.
- A gyors esztam és a lassú düvő kísérettípus ismerete.
- A tanult akkordmenetek felismerése kottaképről, hagyományos lejegyzésről, hallás útján is.
- A ritmikailag pontos brácstambura játék megalapozása, a gyors és pontos harmóniaváltás előkészítése.

- E–dúr, e–moll, A–dúr, a–moll, D–dúr, C–dúr, Cisz–dúr, Cisz–moll, f–moll, g–moll akkordok lefogásának gyakorlása.
- F–dúr, G–dúr, B–dúr, H–dúr, h–moll, c–moll, d–moll akkordok lefogásának gyakorlása.
- Húrlefogás hüvelykujjal.
- Egyszólamú dallam kísérete dúr, moll és dominánsseptim akkordokkal.
- Hangsúlyok, belső hangsúlyok alkalmazása dallamjáték kíséretében.
- Árnyalt dinamika, pontos ritmika.
- Szokásos akkordmenetek, kíséreti sémák memorizálása.
- A tanult akkordok biztos intonálása.
- Élénkebb tempójú hangszeres táncdallamok, ill. népdalok harmonizálása és kísérete a népzenei–, előadói gyakorlatban használatos hangnemekben.
- Pontos, gyors harmóniaváltás.
- Bourdon–kíséret brácsstamburán.
- Az akkordmenetek önálló kialakításának, felismerésének előkészítése.
- A moduláció fogalma, felismerése.
- Négyeshangzatok és fordításaik alkalmazása.
- Játék ff, f, mf, p, pp dinamikai tartományokban, tiszta intonációval.
- A tonalitás érzékének fejlesztése.
- Hosszabb játékfolyamat teljesítése E, A, C, D, G, dúr– és moll hármas és négyeshangzatok megszólaltatásával, biztos tempótartással, koncerten és tánckísérő funkcióban.
- Aszimmetrikus ritmusképletek ismerete, használata.
- Dinamikai lehetőségek stílusos kihasználása.
- Parlando– rubato dallamok kísérete folyamatos pergetéssel

Koboz

A koboz tárgy középfokú tanításának alapvető célja az alapfokon megszerzett tudás elmélyítése, hogy a tanuló képessé váljon középfokú zenei végzettséget igénylő munkakör ellátására a közművelődés területén, valamint felkészülhessen a felsőfokú tanulmányokra.

A koboz tárgy oktatásának további célja, hogy a növendék ismerje meg a koboz valamennyi hangolási sémáját és módját (különböző alaphang, prím- és oktávhangolású húrpárok, műanyag- és fémhúrozás); a hangszer elterjedtségét és helyét a magyar népzeneben; ismerje az interetnikus vonatkozásokat, kapcsolatát az énekes népzenevel; továbbá a kobozzene autentikus forrásanyagát, hangszeres repertoárját, előadói hagyományát, a jelentősebb adatközlők előadói stílusjegyeit. Lehetőség nyílik megismerni a hangszer múltját és jelenét; megtanulni az általános előadásbeli stílusjegyeket; tanulmányozni az eredeti népzenei gyűjtéseket – ezáltal felismerni a belső hangsúlyokat és a variálási lehetőségeket; valamint a koboz szakirodalmát is. Nyerjen betekintést a hangszeres és vokális népzene gyűjtésével kapcsolatos elméleti és gyakorlati ismeretekbe (a rendelkezésre álló lehetőségek szerint terepen is), valamint ismerkedjen meg a népzenei archiválás történetével és a különböző korszakok technikai lehetőségeivel. Ismerje meg a legfontosabb népzene gyűjtői életműveket, a népzenei gyűjtéseket őrző és feldolgozó intézményeket, és az ott található legfontosabb gyűjteményi egységeket.

Tudatos gyakorlás során alakuljon ki könnyed és magabiztos hangszerkezelés, a virtuóz technika, a fejlett forma-, ritmus- és tempóérzék, biztos memória és intonáció és improvizációs készség. A tanuló képessé válik önállóan hallás után vagy kottából történő dallamtanulásra, hangfelvétel szakszerű lejegyzésére, a hagyományos játékmódok pontos megfigyelésére, szóló- és kísérő funkció ellátására különböző összetételű hangszeres együttesekben, az előadói hagyományra épülő rögtönzőkészségre, a dallamok díszítésére a stílus adta kereteken belül. Képes továbbá – a népzene és a műzene stílusjegyeinek pontos ismeretével, valamint zeneesztétikai szempontok bevonásával – koncertprogram, színpadi tánczenei kíséretének összeállítására és előadására.

A növendék a program végén rendelkezzen biztos zenei és általános memóriával, megfelelő népzenei repertoárral (~200 énekes és hangszeres dallam), játéktechnikai- és stílusismerettel; kidolgozott zenei összeállításokkal; tánckíséreti tapasztalattal; színpadi rutinnal (szóló és kamarazenei formációkban egyaránt) és műsorvezetői készséggel; valamint a népzenei forrásanyag áttekintéséhez szükséges alapvető ismeretekkel és technikákkal. Fordítson figyelmet a társas muzsikálásra, rendszeres gyakorlásra, valamint a kitartó, céltudatos munkára.

Technikai fejlesztés

A technikai fejlesztés célja, hogy kialakuljon és tudatossá váljon a megfelelő testtartás, a helyes pengetőfogás, valamint a jobb és bal kéz teljes szinkronja. A növendék képes legyen a különböző ritmusok és hangsúlyok határozott és pontos megvalósítására, a parlando és giusto énekelt dallamok prozódiaileg helyes megszólaltatására, a vokális és instrumentális dallamok fő hangjainak és díszítéseinek értelmezésére és zenei megformálására, valamint forrásértékű népzenei anyagok stílushű újrafogalmazására a tanult játéktechnikai elemek segítségével.

Az elsajátítandó játéktechnikai elemeket ritmika, dallam- és akkordjáték szempontjából csoportosítjuk, előbbi a bal kéz, utóbbiak a jobb kéz technikai fejlesztéséhez tartoznak. A megfelelő ritmika szempontjából a legfontosabb játéktechnikai elemek a következők: ritmusaprozás, pergetés, triolás pengetés, cimbalomszerű játékmód, arpeggio, aszimmetrikus ritmizálás, szinkópa ritmus, páratlan nyolcadú ritmusok, valamint a moldvai tánctípusok ritmuskísérete. A stílusos dallamjátékhoz az alábbi technikai elemek ismerete szükséges: előkék és utókák, tizenhatodos dallamdíszítések, trillaszerű díszítés, biztos intonáció, hangsorok, játék fekvésben, fekvésváltás. Emellett a növendék ismerje az akkordok lefogásának különböző variációit, összekapcsolásuk szabályszerűségeit a népzenei gyakorlatban legtöbbször előforduló hangnemekben. Legyen képes az akkordfűzések sematikus vázát (fokokban kifejezve) megalkotni, ezáltal más hangnembe transzponálva is megszólaltatni.

További technikai követelmény, hogy a tanuló megfelelően tudja alkalmazni a dallamformálás elemeit parlando és giusto dallamok esetében egyaránt; ismerje és skálaszerűen gyakorolja a

kobzon használt hangsorokat; valamint képes legyen a dallamjáték és az akkordjáték ötvözésére, a dallamok fontos hangsúlyainak és dallamalkotó jellegzetességeinek kiemelésére megfelelő kettős-, hármas- és négyeshangzatokkal. Ismerje a legfontosabb moldvai táncdallamok kíséretét (ritmika és harmónia), gyakorolja – saját vagy más – énekének kíséretét.

Anyagismeret

A koboz az európai gyakorlatban tovább élő, rövid nyakú lantfajta. Népi hangszerként ma Romániában és Moldáviában, a románok és a moldvai magyarok körében található meg, de egyre nagyobb népszerűségnek örvend revival körökben is. Tényként kell kezelnünk azonban, hogy a hagyományos kobozjáték forrásanyaga igen szűkös. A legjobban adatolt terület Moldova, Bukovinából és Barcaságból azonban csak szórványos adatokkal rendelkezünk. A közelmúlt kutatásainak köszönhetően egyre többet tudunk ez utóbbi területek kobozjátékáról is. Az eddig gyűjtött anyag túlnyomó része énekelt vagy hangszerrel (elsősorban hegedűvel) játszott parlando vagy giusto dallamok kíséretére szorítkozik.

A tananyag elosztása – a kobozt szélesebb népzenei és zenetörténeti kontextusba helyezve – négy témacsoport meghatározásával történik. Az első két témacsoport a hagyományos kobozjáték elemzésével, reprodukálásával és alkotó interpretációjával foglalkozik. A harmadik és a negyedik témacsoportot összefoglalóan – a szűkös forrásanyagot kiegészítendő – repertoár bővítésnek nevezzük. E témacsoportok az eredetileg nem kobzon játszott dallamok megszólaltatásának lehetőségével, kobzos szempontú, értő kiválogatásával foglalkoznak. Alkalmasak lehetnek – a tehetséggondozás eszközeként és a kamarazenei foglalkozások további anyagaként – zenei kitekintésre. A témacsoportokon belül funkció szerint elkülöníthető (vagy ötvözhető) a táncdallam játéka szólóban, táncdallam kobozkísérettel, illetve ének kobozkísérettel.

1. témacsoport: egy adatközlő repertoárjának és játéktechnikájának ismerete, elemző feldolgozása, hiteles előadása, valamint moldvai magyar énekek és táncdallamok kobzos parafrázisa e stílusjegyek alapján. Zenei összeállítás készítésekor a kisebb repertoárral rendelkező előadó vagy kevesebb gyűjtött anyag esetén több adatközlő játékának hasonló szellemű feldolgozása javasolt. Az értékelésnél fontos szempont a stílushűség, az adatközlő

több ismert variánsának improvizatív kombinálása, a kiválasztott adatközlő repertoárjához leginkább kapcsolható dallamtípusok kiválasztása. Az anyag kiválasztásánál kiemelt figyelmet érdemel Gyöngyös György, Paun Vasile és Antim Ioan játéka.

2. témacsoport: olyan területek népzenejének feldolgozása, ahol a 20. században már nem volt fellelhető a koboz, de feljegyzések bizonyítják egykori használatát. E területek énekes és hangszeres dallamanyagának feldolgozása, kobzos átiratok készítése, hangszertársulások és szólójáték rekonstruálása. Az értékelésnél fontos szempont az egyéni munka mértéke, az igényes dallamválogatás és az ötletes, mai előadóművészi szempontokat is figyelembe vevő összeállítások készítése. A feldolgozható területek közül kiemelt figyelmet érdemel Bukovina, Máramaros és Barcaság.

3. témacsoport: más népek népzeneje. A kobozt legtovább – egészen a 20. század végéig – használó moldvai magyarok és románok népzeneje mellett ajánlott a szomszéd népek, valamint a távolabbi, balkáni népek zenéjének tanulmányozása is, különös figyelemmel Constantin Negel és Ion Strîmbeanu román kobzosok játékára.

4. témacsoport: a koboz, mint történeti hangszer. A régmúltban gyökerező hangszertörténeti kapcsolatok – és az ebből levezethető játéktechnikai következtetések – gazdag repertoárbővítési lehetőséget nyújtanak. Az egykori keleti és nyugati zenei gyakorlatok egy része jól adaptálható a kobozra. Az arab világ máig elterjedt pengetős hangszere, az ud repertoárja mellett fontos kitekinteni a hangszertípus európai tradíciójára, történeti kapcsolataira is. Hitelesen megszólaltatható a középkori és kora reneszánsz Európa instrumentális zenéje, énekkíséretei, ide értve a korabeli magyar forrásokat is

Népi cimbalom

A népi cimbalom főtárgy tanításának célja, hogy a növendék – a zeneiskolában szerzett hangszeres felkészültségére és zenei ismereteire alapozva – olyan szakmai tudást és általános zenei műveltséget sajátítson el, amely alkalmassá teszi őt elsődlegesen a szakirányú

felsőoktatásban való tanulmányok folytatására, illetve a közművelődés területén középfokú zenei, kiemelten népzenei felkészültséget igénylő munkakör ellátására.

A Népi cimbalom tárgy célja, hogy alakítsa ki az önálló gondolkodás, szellemi irányítás képességét, az állandó önművelés igényét.

Ismertesse meg továbbá a tanulóval

- a népzene főbb stílusrétegeit, az egyes tájegységek zeneileg jellemző vonásait, a cimbalomjáték főbb stílusjegyeit, játéktechnikai módjait,
- a hangszer kezeléshez, a magasrendű zenei kifejezéshez vezető mozgásformákat, azok kapcsolatait a zenei elképzelés megvalósításához,
- a népzene és műzene közötti hasonlóságokat és különbségeket,
- a lejegyzési módokat,
- a különböző stílusrétegeket, a stílusokon belüli népdalokat és táncdallamokat, a táncok kísérőzenei szerkezetét, felépítését, stílushű előadasmódját.

Nyújtson gazdag zeneirodalmi ismeretanyagot

- a cimbalomra írt művekből (kortárs zene is),
- a népzeneből és a népzenei ihletésű műzenéből,
- a zeneirodalom minden korszakának cimbalmon előadható irodalmából.

Tanítsa meg a növendéket a népzeneen belül az értékes és kevésbé értékes között különbséget tenni.

Tegye fogékonnyá más hangszerek és az énekes népzene, más zenei műfajok és más népek zenéje, valamint a kultúra egyéb területei iránt.

Fejlessze a zene nyelvének kifejezési eszközeivel összefüggő tudását:

- hallását, ritmusérzékét, zenei érzékenységét,
- előadói formálóképességét, képzelőerejét,

- emlékezetét, koncentrációképességét,
- technikai biztonságérzetét, a dinamikailag árnyalt, kifejező erejű hangzás érdekében,
- alkotókészségét, improvizációs készségét,
- zenei ízlését, stílusérzékét,
- építő kritikai, önkritikai érzékét,
- igényét a társas zenélésre.

Segítse az ismeretanyag elsajátítását sokoldalú készségfejlesztő gyakorlatokkal:

- skála-, akkord-, kadencia-játék,
- népdalkíséret rögtönzése,
- hallás utáni játék,
- lapról olvasás,
- transzponálás, szekvenciajáték.

Szoktassa a tanulót rendszeres, céltudatos munkára, gyakorlásra, ösztönözze rendszeres hangverseny-látogatásra, a Rádió és Televízió népzenei műsorainak hallgatására, a zenei élet eseményei iránti érdeklődésre.

Ösztönözze az élő népzenei hagyomány ápolására, értékeinek megőrzésére, azok felkutatására és feltárására.

Érje el, hogy érzelmi szükségletté váljon a napi zenélés, tudásával minél több közönséget inspiráljon együttzenélésre; így válhat a népzene osztálytársadalmi személyiség- és jellemformáló erővé, emelkedhet morális rangra, válhat nemzeti közkinccsé.

A növendék ismerje meg hangszerének áttekintő történetét, tudja, hogy a hangszer mai formájában speciálisan magyar, legyen ismerete arról is, hogy ez a forma mindenütt a világban Magyarországról terjedt el.

Tanulja meg hangszerének működési elvét, felépítését, tudjon apróbb javításokat elvégezni (verőalakítás, húrfeltevés, pedáljavítás), és tudjon hangolni.

A növendék magas szinten ismerje meg a magyar népzeneét, legyen általánosan tájékozott más nemzetek népzenei kultúrájában, legyen klasszikus zenei műveltsége.

Ismerje meg tanulmányai alatt:

- hangszere múltját, jelenét, helyét a magyar néphagyományban, a népzeneben, a klasszikus és kortárs zenében,
- hangszere népzenei irodalmát, jelentősebb előadóművészeit,
- hangszere felépítését, típusait, készítőit, hangolását, a verők készítését,
- a különböző stílusok, illetve népdaltípusok zenei sajátosságait (hangsor, sorvégző hangok, ritmus, metrum, szótagszám, forma, szerkezet, ambitus stb. szempontjából),
- legyen ismerete a cimbalom néphagyományban betöltött szerepéről, és használatáról a különböző tájegységeken (kísérési mód, hangszerösszeállítás), valamint korszakokban és társadalmi rétegek szerint (pl. szólista parasztzenész cimbalmosok, cigányzenekari játékosok).

Technikai fejlesztés

Skálák biztos ismerete, játszása (dúr, moll, 7 #, 7 b előjegyzésig, modális skálák, pentaton hangsorok), hármashang- és négyeshangzatok, futamok, hangközmenetes skálák, kromatikus skálák.

Virtuóz skála- és akkordjáték.

Rugalmas ütéstechnika (ejtegetés, tremolo, pergetés).

Dallami formulák improvizálása (például átkötő részek, zárlatok stb.).

Az improvizatív készség fejlesztése.

A lapról olvasás fejlesztése.

Hallás utáni játék, transzponálás.

A növendék tudjon önállóan harmonizálni népdalokat, hangszerére alkalmazni más hangszereken játszott dallamokat.

Tudjon önállóan variációkat készíteni.

Anyagismeret

A népi cimbalom tantárgy tanításába be kell beépíteni minden olyan klasszikus zenéből vett elemet, amely a biztos hangszerkezelést, jó technikát fejleszti, valamint megismerteti a népzene műzenei felhasználásával.

Ezért minden évfolyam tananyagánál a klasszikus zenében használt etűdfüzetek használatát, illetve előadási darabok megtanulását javasoljuk, majd ezeket kövesse a népzenei anyag.

Népzenei anyag 1.

Ismerkedés a Dunántúl hangszeres népzenejével.

Dudanóták, ugrós, lassú és friss csárdás, valamint a bogyaizslói banda repertoárjából: hallgató, verbunk, ugrós, csárdás, friss.

Népzenei anyag 2.

Ismerkedés Erdély hangszeres népzenejével.

Székelyföld

Sóvidék: forgató, szöktető, verbunk.

Kőrispatak: csárdás, friss, verbunk, forgató.

Népzenei anyag 3.

A bartóki IV. népzenei dialektusterület (Erdély) zenei ismeretanyagának elmélyítése: Székelyföld, Kalotaszeg, Mezőség. Szilágyság, hétfalusi csángók.

Mivel a cimbalom használata a Székelyföld egyes területein mind a mai napig igen eleven (pl. Maros-mente), a népzenei anyag főleg az itteni cimbalom-játékstíluson alapul: Vajdaszentivány, Magyar-péterlaka. Verbunk, Forгатós, Lassú és Friss csárdás.

A népzenei ihletésű műzenei darabokon keresztül a növendék már itt ismerkedik egyéb tájegységek dallamanyagával.

Ismerkedés az írott verbunkos-hagyomány anyagával a 19. század első felének anyagán keresztül.

Népzenei anyag 4.

Ismerkedés a II. és III. népzenei dialektusterület zenéjével, valamint a Dunántúl és Erdély ismeretanyagának bővítése.

A legdélibb Palócvidék, a Galga-mente tánczenéje: Bag, Kartal. Csárdások, frissek, verbunk.

Észak-Dunántúl: Rábaköz tánczenéje. Dus, verbunk, csárdás, friss.

A Mezőség hangszeres tánczenéje: Magyarszovát, Magyarpalatka, Keménytelke. A táncrendek dallamai.

Az Alföld és Erdély találkozási pontja: Kárpátaljai népdalok tanulása.

Követelmények a zenei anyag elsajátításával kapcsolatban:

Hangzatpárok, akkord- és kadenciajáték.

Hangközláncok.

A repetíció tempónövelése (egy kézzel, két kézzel, párosan).

A belső hallás elmélyítése (hallás utáni játék, hallás utáni lejegy-zés).

Társas zenélés, együttesben való játék.

A tanult dalok szövegeinek ismerete.

A zenei anyaggal összefüggő néprajzi ismeretek.

Népzenei anyag 4.

A vonós hangszeres együttesek cimbalom közreműködésével játszott zenei anyaga következő falvak, illetve földrajzi területek zenei anyagából: Bonchida, Péterlaka, Vajdaszentiván, Dél-Alföld, Csíkszentdomonkos, valamint az északi népzenei dialektusterület.

Követelmények a zenei anyag elsajátításával kapcsolatban:

Az eddig tanult skálázási módok minden hangnemben.

Improvizálás, változatok készítése a különböző stílusokon belül.

A növendék tudjon zenekart irányítani, illetve alkalmazkodni a primás vezetéséhez a szóló-tutti váltakozásnál, tempóváltásnál.

Tudja egy tájegység jellegzetes táncdallamsorrendjét (ismerje a táncban soron következő darabokat, azok neveit és dallamait).

Népzenei anyag 5.

A bartóki II. és a IV. dialektusterület ismeretanyagának bővítése, bevezetés az V. népzenei dialektusterület (Moldva) zenéjébe, kitekintéssel a szlovák és a román népzeneire is.

Az északi területek: a Palócvidek folytatása (beleértve a gömöri részeket is), valamint a Csallóköz, és a szlovákiai magyarlakta területek távolabbi részei, Rozsnyótól Kassa irányába keletre.

Népzenei anyag 6.

A szájhagyományos kultúrában fennmaradt klasszikus verbunkosok elsősorban északon, a verbunkos hazájában élnek ma is elevenen. Külön nyomatékot kell adnunk a tanításban e területnek, a cimbalom a klasszikus cigányzenekarban témakör tekintetében. Balassagyarmati, felsőtárkányi, pásztói, kúrti, alsókálosai zenekar, rimaszombati zenekar, alsószinai zenekar stb.

Népzenei anyag 7.

Erdély: Gyimesvölgy.

Az V. dialektusterület: Moldva táncdallamai. Gyimesben ugyan nem használnak cimbalmot, ám az ottani zenei anyagot célszerű e hangszeren is megtanulni. Ez érvényes Moldva zenéjére is, ahonnan korábbról a kis cimbalom használatára is van adatunk.

Népzenei anyag 8.

Amennyiben feldolgozás, illetve eredeti hangfelvétel alapján mód van rá, a tanár lehetőleg vezesse be növendékét a környező népek zenéjébe, ismertesse meg Európa és más kontinensek zenéjével (Amerika, Afrika stb.)

Népzenei összeállítások alkotása (minden vonós/húros főtárgy esetében)

A tanult zenei anyagból a növendék egyéni képességeinek, alkatának, beállítódásának megfelelő népzenei összeállítások készítése.

Színpadi gyakorlat (minden vonós/húros főtárgy esetében)

A növendékek által elsajátított zenei anyag, elkészített zenei összeállítások színpadi bemutatása, illetve táncművészeti előadása.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

Billentős szakképesítés

NÉPI HARMONIKA FŐTÁRGY tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A népi harmonika tantárgy tanításának célja, hogy a növendékek olyan szakmai tudást és zenei műveltséget sajátítsanak el, mellyel felsőfokú tanulmányokat folytathatnak, illetve képesek lehetnek arra, hogy a közművelődés különböző területein középfokú végzettséget igénylő munkaköröket lássanak el. Ezzel a tevékenységgel segítsék elő a hagyományos paraszti kultúra értékeinek fennmaradását, továbbélését.

Ismertesse meg a tanulókkal

- a harmonika alapvető sajátosságait, felépítését, működésének elvét, akusztikai sajátosságait,
- a hangszer történetét, fajtáit, a néphagyományban betöltött szerepét,
- a hangszer alkalmazásának területeit, lehetőségeit a Közép-európai (szomszédnépi) és a magyar dialektusterületek vonatkozásában egyaránt.

A fentiek eléréséhez gyakoroltasson rendszeresen

- hármashangzatokat akkordfogásban, különböző felbontásokban, futamokban, a skálákhoz hasonló módokon,
- a felmerülő technikai problémáknak megfelelő mozdulatsorokat, díszítésmódokat.

Fordítson figyelmet

- a céltudatos gyakorlási módszer kialakítására,
- a lapról olvasási készség és a hallás utáni tanulás párhuzamos fejlesztésére,
- a tudatos zenei memorizálásra,
- a zeneileg igényes, stílushelyes kidolgozásra,
- a rendszeres társas muzsikálásra, koncertekre.

Fejlessze a tanuló

- zenei hallását, a melodikus és a funkciós hallást,
- metrum- és ritmusérzékét, periódus érzékét,
- hangszerkezelését, technikáját, a kezek függetlenségét etűdszerű ujjgyakorlatok alkalmazásával,
- légszekrény-kezelését,
- muzikalitását a stílusos dallamformálással, a dallam és kíséret viszonyának igényes kimunkálásával.

Legyen képes

- a tanult kéz- és légszekrény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani,
- pontos levegőgazdálkodásra hosszabb légszekrény-utak esetén, differenciált dinamika és kifejező játékmód mellett is,
- különböző dialektusok, tájegységek dallamainak stílusos, ízléses, igényes előadására,
- egyszerűbb népzenei darabokat zeneileg és technikailag önállóan megoldani,
- kamarazenei feladatkörben közreműködni.

A tanuló ismerje

- a gyors kéztechnika alapjait, a kéz tizenhatod mozgású egyenletes vezetését, az ujjak alacsony, aktív, pontos munkáját,
- a darabok karakterének megfelelő regisztrálás szempontjait,
- a darabok harmóniai szerkezetét, stílusjegyeit.

Legyen képes

- a pontos levegőgazdálkodásra, egyenletes légszekrény-vezetésre, pontos, gyors, törésmentes légszekrény-váltásra, valamint egyenletesen vezetett dinamikai ívek megvalósítására,
- két-, illetve többszólamú darabok előadására,
- saját kézalkatának megfelelő, célszerű ujjrendeket készíteni,
- a többszólamú művekben tiszta szólamvezetésre, pontos tagolásra, világos, érthető megformálásra,
- a kifejezőmód, megfelelő stílusismeret és technikai felkészültség birtokában zenei élményt nyújtani,
- kifejező és dinamikailag árnyalt hangon játszani.

Tudja a tanult kéz- és légszekrény-technikai elemeket egy meggyőző zenei kifejezés szolgálatába állítani.

Tudjon

- nagyobb terjedelmű zenei folyamatokat előadni,
- kamarazenében – a hagyományban előforduló hangszerekkel – közreműködni,
- ritmikailag pontos, stílusos díszítéseket játszani,
- egyrészt pontosan kottát olvasni a zenei karakter, a hangok, a ritmus, az ujjrend, a légvezetés, a regisztrálás pontos figyelembevételével.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A növendékek képzéséhez elengedhetetlen más tantárgyak ismeretanyagának beépítése.

Ezek részben a harmonikához szorosan kapcsolódnak: népzeneelmélet, népzene-történet, néprajz, néptánc. Saját tantárgyának, a harmonikának a művészetekbe való integrálásához pedig fontos, hogy tájékozott legyen a tanítvány a társművészetekben. Ehhez nyújtanak segítséget az alábbi tantárgyak: zenetörténet, zeneirodalom, művészettörténet, irodalom,

történelem. Így a növendék könnyebben elsajátítja a tananyagot, és képes lesz azt tágabb összefüggésbe helyezve a későbbi önálló munka során hasznosítani.

Témakörök

Technikai fejlesztés

Alakítson ki

- helyes hangszer-, test-, kar- és kéztartást,
- helyes dinamikailag árnyalt, telt, színes, kifejező harmonikahangot,
- kidolgozott légszekrény-vezetést,
- a szóló és kísérő funkciónak, valamint különböző etnikai karaktereknek megfelelő regisztrálási képességet,
- laza, egyenletes ujj- és kartechnikát,
- a két kéz függetlenségét.

Anyagismeret

Különböző népzenei dialektusokból, karakterekből, esetleg szomszédnépi hagyományból válogatott program kialakítása az ajánlott tananyag segítségével.

Ajánlott tananyag:

Bogár István: Harmonikaiskola I–II.

A Népzenei Füzetek sorozat népi hangszerekhez kapcsolódó példatárai, hangszer-iskola kiadványai, kíséret-, és hangzó mellékletei (Budapest 1992–98) Magyar Művelődési Intézet, szerk.: Eredics Gábor (Pl. Vavrincez András: Vajdaszentiványi népzene I.

Árendás Péter – Kozma Gyula: Vajdaszentiványi népzene I. brácsa, bőgő melléklet)

Bármilyen más, a helyei és területi etnikai sajátosságokhoz valamint a tanuló érdeklődéséhez, tudásszintjéhez igazodó harmonikaiskola, népzenei dallamtár, hangzó anyag.

Népzenei összeállítások alkotása

A tanult zenei anyagból a növendék egyéni képességeinek, alkatának, beállítódásának megfelelő népzenei összeállítások készítése.

Színpadi gyakorlat

A növendékek által elsajátított zenei anyag, elkészített zenei összeállítások színpadi bemutatása, illetve tánc házi előadása.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

Fafúvós szakképesítés

NÉPI FÚVÓS FŐTÁRGY tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A furulya főtárgy tanításának célja olyan népi fúvós hangszereken játszó zenészek képzése, akik képesek a hagyományos magyar népzenei darabok stílushű, hiteles és zenei élményt adó megszólaltatására, továbbadására, a népzene önálló továbbtanulására (felvételek, kották és saját népzenei gyűjtések alapján), valamint közép-fokú szakismeretet igénylő közművelődési feladatok ellátására.

Sajátítsák el a tanulók a népzene gondolkodásmódját, ami a megformálás szabályaira támaszkodva mindig újraalkotja, és sohasem másolja a dallamokat. Jussanak el tehát a

beszélt anyanyelvhez hasonlóan a zene anyanyelvi szintű tudásának közelébe. Kapjanak bevezetést a népzene teljes világképébe.

Ismertesse meg

- a furulyák fontosabb típusait, fajtáinak és a dudának a játéktechnikáját,
- a magyar népzene stílusait, a népzenei dialektusterületeket és azok jellemző zenei vonásait,
- a magyar népzene főbb műfajait, valamint tánc típusait,
- a népzene előadásmódját.

Fejlessze a tanuló

- hallását,
- a nyelvvel összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét,
- stílusérzékét,
- rögtönzőképességét,
- zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összefűzésére, tánc tétel és ciklusok kialakítására,
- önálló lényegfelismerő képességét.

A tanuló rendelkezék

- az adott stílus és földrajzi terület előadói hagyományára épülő rögtönzőképességgel,
- zenei emlékezőtehetséggel,
- megfelelő prozódiai képességgel,
- tánc kíséző rutinnal,
- jó lapról olvasási képességgel.

A tanuló ismerje

- hangszerei történetét, típusait a magyar nyelvterületen, és szélesebb elterjedtségét legalább Európában,

- hangszerei repertoárját (annak jellemző részeit) és előadói hagyományát a magyar nyelvterület különböző vidékein,
- a szomszéd népek hasonló hangszereit, és tudjon példákat azok repertoárjából.

A duda főtárgy tanításának célja olyan népi fúvós hangszereken játszó zenészek képzése, akik képesek a hagyományos magyar népzenei darabok stílushű, hiteles és zenei élményt adó megszólaltatására, továbbadására, a népzene önálló továbbtanulására (felvételek, kották és saját népzenei gyűjtések alapján), valamint közép-fokú szakismeretet igénylő közművelődési feladatok ellátására.

Sajátítsák el a tanulók a népzene gondolkodásmódját, ami a megformálás szabályaira támaszkodva mindig újraalkotja, és sohasem másolja a dallamokat. Jussanak el tehát a beszélt anyanyelvhez hasonlóan a zene anyanyelvi szintű tudásának közelébe. Kapjanak bevezetést a népzene teljes világképébe.

Ismertesse meg

- a duda fontosabb típusait, fajtáinak játéktechnikáját,
- a magyar népzene stílusait, a népzenei dialektusterületeket és azok jellemző zenei vonásait,
- a magyar népzene főbb műfajait, valamint tánc típusait,
- a népzene előadásmódját.

Fejlessze a tanuló

- hallását,
- a nyelvvel összefüggő ritmus- és hangsúlyérzékét,
- stílusérzékét,
- rögtönzőképességét,
- zenei emlékezetét,
- képességét dallamok rögtönző összefűzésére, táncjátékok és ciklusok kialakítására, önálló lényegfelismerő képességét.

A tanuló rendelkezzen

- az adott stílus és földrajzi terület előadói hagyományára épülő rögtönzőképességgel, - - zenei emlékezőtehetséggel,
- megfelelő prozódiai képességgel,
- tánc kíséző rutinnal,
- ének kíséző rutinnal,
- jó lapról olvasási képességgel.

A tanuló ismerje

- hangszeri történetét, típusait a magyar nyelvterületen, és szélesebb elterjedtségét legalább Európában,
- hangszeri repertoárját (annak jellemző részeit) és előadói hagyományát a magyar nyelvterület különböző vidékein,
- a szomszéd népek hasonló hangszereit, és tudjon példákat azok repertoárjából.

A népi klarinét főtárgy tanításának a célja, hogy a növendékek a zeneiskolai klasszikus (esetleg népi) oktatásra alapozva olyan átfogó, mindenre kiterjedő hangszeres képzést kapjanak, és olyan zenei műveltségre tegyenek szert, amely alkalmassá teszi őket a szakirányú felsőoktatásban való részvételre, illetve közép-fokú népzenei felkészültséget igénylő munkakörök betöltésére és feladatok elvégzésére.

A program ismertesse meg a növendékekkel

- a zenét, mint alapvető kifejezési formát, ezen belül a népzene és annak jelentőségét,
- a népzene kapcsolatát más zenei műfajokkal és más művészeti ágakkal,
- a klarinét kialakulását, fejlődésének történetét és kapcsolatát az ősi, illetve népi fúvós hangszerekkel,
- a klarinét szerepét és stílusos használatát a magyar népzene stílusrétegei és földrajzi területei alapján,

- a hangszer használatát a hazánkban élő nemzetiségek, illetve a szomszéd népek zenéjében,
- a klasszikus klarinét-repertoár népzenei ihletésű darabjait.

A program fejlessze módszeresen és sokoldalúan a tanuló

- zenei képességeit: hallását, harmónia- és ritmusérzékét, memóriáját, továbbá érzékenységét a kifejezés, a dinamika és a hangszín árnyalataira,
- variációs és improvizációs készségét,
- zenei ízlését és stílusérzékét.

A program alakítson ki

- fejlett, mindenre kiterjedő légzéstechnikát,
- sokszínű zenei kifejezésre alkalmas, dinamikai árnyalatokban és hangszínekben gazdag klarinéthangot,
- megfelelő gyorsaságú és irányítható hangindítást,
- egyenletes, virtuóz darabok játszására is alkalmas ujjtechnikát

A tárogató főtárgy tanításának a célja, hogy a növendékek a zeneiskolai klasszikus (esetleg népi) oktatásra alapozva olyan átfogó, mindenre kiterjedő hangszeres képzést kapjanak, és olyan zenei műveltségre tegyenek szert, amely alkalmassá teszi őket a szakirányú felsőoktatásban való részvételre, illetve középfokú népzenei felkészültséget igénylő munkakörök betöltésére és feladatok elvégzésére.

A tárogató tanításának a célja

- a modern tárogató, mint a klarinéthoz legközelebb álló rokon népi hangszer megismertetése,
- a néphagyományban élő tárogatózene megismerése, a hangszerjáték elsajátítása,
- a tárogató felhasználása a táncmuzikában, színpadi szereplésnél szólóban vagy együttesben.

A növendék

- ismerje meg a történelmi és a modern tárogató származását, történetét,
- tudja a két hangszertípus rendszertani különbségét,
- legyen képes a ma használt Böhm-rendszerű klarinétól eltérő, oktáv váltós német rendszerű hangszeren a fogásokat elsajátítani
- legyen tudatában annak, hogy mai formájában ez az egyetlen speciálisan magyar népi hangszer, amelyet más népek is tőlünk vettek át,
- rendelkezzen kellő ismeretekkel a régi tárogató-típus előfordulásáról a tágabb környezetünkben (Eurázsia), illetve a modern tárogató előfordulásáról a Kárpát-medencében,
- ismerje a tárogatót, mint szólóhangszert, tudja, mely területen, mikor, milyen zenekarban használták,
- szerezzon tapasztalatot arról, milyen formációkban alkalmazható egy mai népzenei együttes hangszereként.

A tanuló

- legyen képes biztos intonációval, a klarinétól eltérő szájartással játszani,
- a regiszterek nagyon eltérő hangszín adottságainak kiegyenlítésére,
- alkalmazza a különböző stílusrétegekbe tartozó dallamok díszített lejátszásához szükséges fúvástechnikai eszközöket és módokat (különös tekintettel a parlando, rubato és giusto előadás-mód különbségére),
- legyen képes tiszta hangképzésre, beleértve a mély hangok (d1-c-h stb.) indításának, játszásának fokozott nehézségeit is,
- legyen képes megfelelő technikával stílusosan előadni a tanult darabokat,
- legyen kellő ismerete a különböző népzenei dialektusterületek zenéjéről, legyen kellő rutinja a színpadon.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A növendékek képzéséhez elengedhetetlen más tantárgyak ismeretanyagának beépítése.

A tantárgy a fizika, történelem, néprajz, néptánc, zeneelmélet tárgyakkal áll kapcsolatban. A fizikából a zenei hang akusztikai tulajdonságait, a zenei hangsor és a felhangrendszer mély kapcsolatát ismerheti meg a tanuló. A történelem segít elhelyezni népzeneinket a magyarság őstörténetében és a honfoglalás utáni történetében. A néprajz megmutatja a zene helyét a hagyományos közösségekben. A néptánc segít a táncdallamok helyes ritmikai, tempó- és hangsúlybeli értelmezésében.

A zeneelmélet a népzene önálló tanulmányozásához szükséges ismereteket adja meg.

Témakörök

Népi furulyák

Technikai fejlesztés

A tanuló legyen képes

- természetes hangszerkezelésre,
- tiszta intonációra,
- a hangszín, a hang kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására felvételtől,
- énekes dallamok megformálására hangszerein az adott stíluson belül,
- népdalok és hangszeres darabok értelmes, tagolt előadására, és a helyes deklamáció alkalmazására,
- táncrendek eljátszására helyes sorrendben.
- középfokú felkészültséget igénylő közművelődési munka elvégzésére

Anyagismeret

A javasolt zenei anyag kiválasztását mindig a tanuló technikai tudása, muzikalitása és zenei érettsége határozza meg. Az előírt anyag mindig az elvégzendő minimumot jelenti, amelynél többet végezni kívánatos és hasznos.

Különböző népzenei dialektusokból, karakterekből válogatott program kialakítása az ajánlott tananyag segítségével.

Zenei anyag 1.

Hatlyukú furulya:

- a hatlyukú furulya alsó 15 hangjának használata,
- az ajakkal segített felhangos fúvástechnika kialakítása,
- a staccato és a legato játék alapelemeinek elsajátítása

Az anyag a bartóki IV. dialektusra, azon belül a Székelyföld anyagára épül. Variálás és díszítés a székely furulya-stílus szabályai szerint.

Zenei anyag 2.

Hatlyukú furulya, valamint kettős furulya:

- a hatlyukú furulya két oktávjának használata,
- torokhangos kíséret (gutturális hang),
- a kettős-furulya játékmódja: gyimesi dallamok, díszítés és variálás a gyimesi furulyastílus szabályai szerint.

A zenei anyag a bartóki II. népzenei dialektusterület anyagából merít, egyenlő arányban a régi stílusrétegekből és az új népdal-stílusból.

A palóc furulyajáték ismeretanyagának további bővítése:

- a semleges hangsorú furulyák használata,
- dudanóták furulyán.

Zenei anyag 3.

Hatlyukú furulya, hosszúfurulya (ötlyukú furulya):

- a bartóki I. népzenei dialektus dallamai és a fentebbi hangszerek játékmódja,
- ismerkedés a dunántúli „hosszi furuglá”-val,
- a 2. átfújás használata hosszúfurulyán,
- a torokhangos kíséret szabályai hosszúfurulyán (a dallam záróhangja a furulya alaphangja – hatlyukú és ötlyukú hosszúfurulyán egyaránt).

Zenei anyag 4.

Hatlyukú furulya, hangképzőnyílás nélküli furulya (tilinkó) és duda:

- dudaszerű furulyajáték,
- a főhangok közötti díszítmények, figurák mindkét hangszeren,
- a hatlyukú furulya 2. és 3. átfújása,
- tilinkójáték (moldvai dallamanyag alapján: a „tavaszi havajgatás”),
- ismerkedés a mezőszéki, széki, Nagyenyed környéki és moldvai furulyazenével,
- ismerkedés a zoboralji és a moldvai dudazenével (vokális duda-nóták alakjában is),
- ismerkedés a szomszéd népek hangszereivel és dallamaival,
- önálló dallamtanulás, -lejegyzés.

Duda

Technikai fejlesztés

A tanuló legyen képes

- természetes hangszerkezelésre,
- hangszerének karbantartására,
- hangszere pontos behangolására,
- tiszta intonációra,

- a hangszín, a hang kialakítására, díszítésére a hagyomány adta kereteken belül,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására felvételtől,
- énekes dallamok megformálására hangszerein az adott stíluson belül,
- népdalok és hangszeres darabok értelmes, tagolt előadására, és a helyes deklamáció alkalmazására,
- táncrendek eljátszására helyes sorrendben.
- népszokások hagyományhű kíséretére,
- középfokú felkészültséget igénylő közművelődési munka elvégzésére.

Anyagismeret

A javasolt zenei anyag kiválasztását mindig a tanuló technikai tudása, muzikalitása és zenei érettsége határozza meg.

A duda a magyar népzeneben mára csak a bartóki II. népzenei dialektusterületre (Észak), a Dunántúlra és Moldvára szorult vissza, technikailag viszont meglehetősen nehéz hangszer (a bőrben levő nyomás – ami a tiszta intonáció kulcskérdése – és a dallamjáték, valamint a kontrasípon való játék összehangolása igen fáradságos tanulási folyamat).

Mivel a néphagyományban dudásaink hangszertanulásukat szinte kivétel nélkül furulyán kezdték, e kerettantervben is összekötjük a két hangszeret. A dudajátékosnak a furulyajáték alapjait el kell sajátítani.

Zenei anyag 1.

Hatlyukú furulya:

- a hatlyukú furulya alsó 15 hangjának használata,
- az ajakkal segített felhangos fúvástechnika kialakítása,
- a staccato és a legato játék alapelemeinek elsajátítása

Az anyag a bartóki IV. dialektusra, azon belül a Székelyföld anya-gára épül. Variálás és díszítés a székely furulya-stílus szabályai szerint.

Zenei anyag 2.

Hatlyukú furulya, duda:

- a palóc furulyajáték,
- semleges hangsorú furulyák,
- dudanóták furulyán,
- intonálás dudán; hangok elválasztása előkéekkel és staccato imitálásával dudán (ún. „nyitott” és „zárt” játék; a kontrasíp zárt, csak a záróhangok elválasztásánál használjuk.)

A zenei anyag a bartóki II. népzenei dialektusterület anyagából merít, egyenlő arányban a régi stílusrétegekből és az új népdal-stílusból

Zenei anyag 3.

Dudautánzó furulyajáték (a dallam záróhangja a furulya alap-hangja mind az alsó, mind a felső oktávon).

A főhangok közötti díszítőhangok, figurák, mindkét hangszeren.

A dallamhangokat szétválasztó kontrajáték dudán.

A dallamrepertoár bővítése népszokásdallamokkal (kiemelt tekintettel a furulyának és a dudának a palóc karácsonyi ünnepkörben betöltött szerepére), illetve a népi tánczenéből.

Zenei anyag 4.

Hatlyukú furulya, hosszúfurulya (ötlyukú furulya) és duda:

- a bartóki I. népzenei dialektus dallamai és a fentebbi hang-szerek játékmódja,

- ismerkedés a dunántúli „hosszi furuglá”-val,
- a 2. átfújás használata hosszúfurulyán,
- a torokhangos kíséret szabályai hosszúfurulyán (a dallam záróhangja a furulya alaphangja, hatlyukú és ötlyukú hosszúfurulyán egyaránt),
- ismerkedés a dunántúli duda-repertoárral, a dallamhangokat elválasztó kontrajáték dudán,
- önálló tanulás felvételről, dallamlejegyzés.

Zenei anyag 5.

Tilinkójáték.

Ismerkedés a gyimesi, széki, és moldvai furulyazenével.

A Hont megyei dudastílus, ritmusaprózó kontrajáték.

Ismerkedés a zoboralji és a moldvai dudazenével, vokális dudánótákkal.

Ismerkedés a szomszéd népek hangszereivel és dallamaival.

Önálló dallamtanulás, -lejegyzés.

Népi klarinét

Technikai fejlesztés

A tökéletes légzéstechnika megalapozása.

A helyes levegővezetés fontosságának tudatosítása.

Különböző karakterű hangok képzésére alkalmas szájtartás kialakítása.

A különböző hangindításfajták tökéletesítése, technikájának tudatosítása.

A hangindítás lazaságának és gyorsaságának fejlesztése.

Laza test- és kéztartás kialakítása.

Játék Esz-, D- és A-klarinéton.

A klarinét játékmódja szólóban, vonós- és fúvószenekarban.

Játék A-klarinéton.

Az ún. „német rendszer” fogásainak elsajátítása.

A technikai és zenei megvalósítás összhangjának fejlesztése.

A hangszeres dallamok énekes változatainak megtanulása.

Énekelt vagy más hangszeren előadott dallam alapján klarinét variáns elkészítése, illetve rögtönzése.

Dallamvariánsok rögtönzése adott zenei stíluson belül, illetve különböző tájegységek stíluskeretei között.

Egyes dallamok különböző változatai a tájegység, az adott zenekari környezet és a használt klarinétfajta függvényében.

Hosszabb zenei folyamatok összeállítása és játéka, közjátékok, utójátékok rögtönzése.

Rendszeres gyakorláson és zenehallgatáson alapuló munkamódszer kialakítása.

Történeti áttekintés: a klarinét kialakulása, fejlődésének története és kapcsolata az ősi, illetve népi fúvós hangszerekkel.

A tanuló legyen képes

- természetes, oldott hangszerkezelésre,
- a helyes légzéstechnika alkalmazására,
- skálák játszására az összes hangnemben,
- tiszta intonációra és emellett speciális intonációs feladatok megoldására,
- különböző dinamikai árnyalatok és hangszínek alkalmazására, játékára,
- a népzenei praxisnak megfelelően hallás után tanulni és a dallamokat megfelelő színvonalon lejegyezni,
- biztosan memorizálni, a tanult darabok többségét kotta nélkül játszani,

- koncertszámok, illetve teljes tánczenei folyamatok zenéjét összeállítani és előadni, illetve népzenei csoportját (ha van) a színpadi szerepléskor irányítani.

Rendelkezzék

- igényes, fejlett hallással,
- biztos memóriával,
- biztos tempótartással és ritmusérzéssel,
- jó formaérzéssel (pl. jó periódusérzéssel),
- jó előadókészséggel és színpadi rutinnal.

Anyagismeret

A javasolt zenei anyag kiválasztását mindig a tanuló technikai tudása, muzikalitása és zenei érettsége határozza meg.

A népi klarinét tantárgyhoz készített kerettanterv az egyes évfolyamoknál igyekszik beépíteni a képzésbe minden olyan klasszikus zenéből vett elemet, amely a biztos hangszerkezelést, jó technikát fejleszt, valamint megismerteti a népzene műzenei felhasználásával.

Ezért minden évfolyam tananyagánál a klasszikus zenében használt etűdfüzetek használatát, illetve előadási darabok megtanulását javasoljuk, majd ezeket kövesse a népzenei anyag.

Zenei anyag 1.

Bevezetés a bartóki I. népzenei dialektus hangszeres zenei anyagába: Dél-Dunántúl.
Ugrós, Lassú csárdás, Friss csárdás, Verbunk.

„Dudálás” – dudautánzás klarinéton, Verbunk

Délkelet-Dunántúl: ugrós-, párnatánc-, kanásztáncdallamok.

Kalocsai „Mars”, Lassú csárdás, Friss csárdás, Verbunk.

Zenei anyag 2.

Ismerkedés a bartóki III. dialektussal: Kelet-Magyarország, Szatmár. Magyar verbunk, Lassú csárdás, Friss csárdás, Oláhos, Botoló (az utóbbi a cigány folklór részeként).

Zenei anyag 3.

Ismerkedés a bartóki IV. népzenei dialektusterület zenéjével:

Bukovina és a Székelyföld népzeneje (Udvarhely megye, Maros-Torda megye).

A bukovinai székely hangszeres zenei anyagból: „A juhait kereső pásztor”, „Hétféle” táncdallam (pl. „Mazur”, „Silladri”, „Verbunk” stb.), „Ardeleana” (Ardeleanka), Csárdás.

Udvarhely: Csúrdöngölő, Székely verbunk, Sebes.

Maros-Torda megye: Sebes, Legényes, Forгатós.

Valamint a Székelyföld egyéb területeiről: Verbunk, Lassú csárdás, Sebes csárdás, Forгатós.

Zenei anyag 4.

Ismerkedés a bartóki II. népzenei dialektusterület zenéjével: észak-magyarországi területek (főleg Heves, Nógrád és Pest megye) Borsod és a Felvidék (volt Gömör, Pozsony, valamint Esztergom megye).

Palócidék: Pozsik István énekes, furulyás (Bükkszék, Heves megye) klarinétos anyaga Sárosi Bálint gyűjtéséből, valamint Manga János, Borsai Ilona és mások népzene gyűjtéseiből válogatott anyag.

Klarinét a cigányzenekarban: Kartal (Pest megye, Galga-mente). Lassú csárdás, Friss csárdás, Lakodalmi kísérő, Menyasszonyfektető, továbbá: Vasvári verbunk, Csárdás (Domaháza, Borsod-Abaúj-Zemplén megye).

A szlovákiai magyar területekről: ismerkedés Gömör megye népzenejével. Verbunk, Csárdás, Friss.

A Csallóköz népzeneje (szlovákiai magyar hangszeres népzene): Kürt (volt Esztergom megye). A hagyományos lakodalom repertoárja, valamint (Bihari stb.) Verbunkosok és Frissek.

Ismerkedés a magyarországi nemzetiségek zenéjével: maglódi szlovák táncok. „Cifruválás” (verbunk), illetve „Páros cifruválás”, Lassú csárdás, Friss csárdás, „Csupkálás” (Mártogatós), Mars.

Zenei anyag 5.

A bartóki III. népzenei dialektusterület ismeretanyagának bővítése: Dél-Alföld.

A parlando-rubato stílus előadásának tökéletesítése klasszikus értékű vokális népdalokon, pásztordalokon, továbbá Hallgató, Lassú csárdás, Friss csárdás, Oláhos, „Vendégkísérő” és Mars.

Mivel a hangszer e területen a tekerővel párosítva különös hangsúlyra tett szert a néphagyományban, ebben az évfolyamban módot kell találni arra, hogy a növendékek a tekerőt tanulókkal, mint hangszer-páros, minél többet „kamarazenéljenek” együtt.

A tanulóknak bevezetést kell kapni a népi klarinét népi fűvőszekari, – illetve az adott földrajzi területeknél fogva – a tamburazenekari gyakorláthoz is.

A Duna-Tisza köze népzeneje és a Dunántúllal érintkező területek: Dávod (Bácska). Ugrós. Délkelet-Dunántúl. Ugrós, Párnatánc.

Zenei anyag 6.

Ismerkedés a magyarországi nemzetiségek népzenejével. Bevezetés a magyarországi román népzenebe: eleki román táncdallamok. Lunga, Minintelu, Tiganeasca, Ardeleana.

A kétegyházi román táncrend: Lunga, Minintelu, Tiganeasca, Lunga és Doina.

Bevezetés a román (anyaországi) népzenebe: Mezőségi román táncdallamok.
Invirtita, Fecioreste rar, Tiganeasca stb.

Tárogató

Technikai fejlesztés

A program feladata hangszertechnika szempontjából:

- a klarinétól eltérő szájtartás kialakítása,
- az intonációs nehézségek folyamatos kontrollja,
- a fogások elsajátíttatása (köztudott, hogy a tárogató oktávvtáltós és német rendszerű hangszer, ezért komoly gyakorlás szükséges a fogások elsajátításához),
- a regiszterek nagyon eltérő hangszínadottságainak – amit fúvás-módokkal lehet kiegyenlíteni – folyamatos figyelemmel tartása,
- a különböző stílusrétegekbe tartozó dallamok díszített lejátszásához szükséges fúvástechnikai eszközök és módok elsajátíttatása (különös tekintettel a parlando, rubato és giusto előadásmód különbségére),
- a figyelem felkeltése a mély hangok (d1-c-h stb.) indításának, játszásának fokozott nehézségeire.

Fejlessze

- a biztos intonációt,
- a technikát,
- a különböző zenei és előadói stílusok iránti érzéket,
- a könnyű tájékozódást a különböző népzenei dialektusterületek zenéjében,
- a hallás utáni tanulást,
- az együttjátszási készséget,
- a dinamikai és ritmikai alkalmazkodó készséget,
- a tudatos gazdálkodást a korlátozott hangnemi és hangterjedelmi lehetőségekkel,

a színpadi rutint.

Anyagismeret

A javasolt zenei anyag kiválasztását mindig a tanuló technikai tudása, muzikalitása és zenei érettsége határozza meg.

A tananyag illeszkedik a népi klarinét tananyagához, részben meg is egyezik vele, azzal a különbséggel, hogy a különböző néprajzi tájegységek zenéjét a tárogatós növendék egy év alatt megismeri.

Hangfelvételeken kiadott tárogató zene viszonylag kevés van más népi hangszerekhez képest, ezért tanulási segédanyagként föltétlenül érdemes felhasználni vokális népdalokat, illetve a klarinétnál (esetleg furulyánál) használt dallamokat.

Mivel a hangszerhez máig erősen kötődik az ún. kuruc zenei hagyomány anyaga (értve ezalatt jó néhány a múlt században keletkezett magyar nótát is), a növendékeknek föltétlenül meg kell ismerkedniük a tényleges kuruc dallamanyag legjavával. E népdalokat, a Rákóczi-nótát és indulót, valamint a népi tárogatósok körében szintén kedvelt 1848-as dalokat a tanár tetszés szerint, a többi anyag mellett ossza el az év folyamán, figyelve a nehézségi fokra.

Zenei anyag 1.

Alapelemek a bartóki I. és III. népzenei dialektusterületek hangszeres zenei anyagára alapozva: Dél-Dunántúl, illetve Dél-Alföld és Felső-Tiszavidék.

Dél-Dunántúl: Kanásztánc-dallamok (rég stílus; díszítések nélkül).

Dél-Alföld: régi és új stílusú népdalok – utóbbiak Lassú és Gyors csárdásként is –, népies mődalok a stílus korai (19. század eleji) időszakából.

Felső-Tiszavidék: Verbunk (írott D-ben és E-ben), lassú csárdás, e1 záróhangra, oláhos, e1 és h1 záróhangokra, lassú csárdás (varián-sok is) e1 és h1 záróhangra, friss csárdás (e1 és h1).

A Hortobágy környéke: parlando, rubato előadásmódú pásztor-dalok, (díszítésekkel).

Zenei anyag 2.

Ismerkedés a bartóki II., (északi) dialektusterület zenéjével:

Az észak-magyarországi területek (főleg Heves, Nógrád és Pest megye), Borsod és Felvidék (volt Gömör, Pozsony, valamint Esztergom megye).

Palócvidek: Pozsik István énekes, furulyás, klarinétos és tárogatós anyaga Sárosi Bálint gyűjtéséből, Dudanóta: csárdás, népdalok tárogatón.

A szlovákiai magyar területekről: ismerkedés Gömör és Nógrád megye népzenejével. Verbunkok, dudanóták, parlando-rubato játékmód az északi területek pásztordalaiban.

Zenei anyag 3.

Ismerkedés a bartóki IV. (erdélyi) dialektusterület zenéjével:

Bukovina, Székelyföld és Gyimes. A bukovinai székely hangszeres zenei anyagból „Silladri”, „Verbunk”, „Ardeleana”, Csárdás.

Udvarhely: Csüördögölő, Székely verbunk, Sebes.

Maros-Torda megye: Sebes, Legényes, Forgató.

A Székelyföld egyéb területeiről: Verbunk, Lassú csárdás, Sebes csárdás, Forgató.

Népzenei összeállítások alkotása (minden fűvós főtárgy esetében)

A tanult zenei anyagból a növendék egyéni képességeinek, alkatának, beállítódásának megfelelő népzenei összeállítások készítése.

Színpadgyakorlat (minden fűvós főtárgy esetében)

A növendékek által elsajátított zenei anyag, elkészített zenei összeállítások színpadgyakorlat bemutatása, illetve táncmuzikális előadása.

A képzés javasolt helyszíne

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

Ütős szakképesítés

NÉPI RITMUSHANGSZEREK FŐTÁRGY tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A népi ritmushangszerek tantárgy tanításának célja, hogy a növendékek olyan szakmai tudást és zenei műveltséget sajátítsanak el, mellyel felsőfokú tanulmányokat folytathatnak, illetve képesek lehetnek arra, hogy a közművelődés különböző területein középfokú végzettséget igénylő munkaköröket lássanak el. Ezzel a tevékenységgel segítsék elő a hagyományos paraszti kultúra értékeinek fennmaradását, továbbélését.

A tanuló ismerje

- a népi ritmushangszerek felépítését, részeit,
- a népzeneinkben használatos népi ritmushangszerek megszólaltatási módjait,
- a népzene előadásmódjának a népi ritmushangszerekre vonatkozó jellegzetességeit, ezen belül részletesen a hangképzés, hangsúlyozás, ritmus és dinamika jellemző módjait, valamint a zenei improvizációnak népzeneinkre jellemző módjait,
- magyar népzene nyelvjárás-területeit és ezek stílusbeli jellemzőit,
- a hangszeres zene szerepét a magyar népzenei hagyományban,
- a tanult hangszeres dallamok formai sajátosságait,

- a különböző tájegységekre jellemző hagyományos népi hangszereket, hangszer-együtteseket,
- a népi ritmushangszerek múltját, elterjedését a magyar népzeneben, népszokásokban,
- a különböző népzenei tájegységek (dialektusok) jellemző tánc típusait, táncait, az ezekhez kapcsolódó dallamanyagot és hangszeres zenét.

A tanuló legyen képes

- természetes, hosszú időtávon is oldott hangszerkezelésre, biztos és dinamikus játékmódra,
- az egyszerű, illetve összetett ritmuskíséret alkalmazására,
- a jobb és bal kéz technikájának összehangolására,
- az adott tánczenére jellemző hangsúlyozás, dinamika tudatos alkalmazására,
- hangszeres népzenei darabok önálló megtanulására, kíséretére,
- tudásáról számot adni zenekari produkcióként illetve táncot kísérve,
- teljes tánczenei folyamatok kíséretére a primás játékát (tempóváltásait, tánc típusváltásait stb.) követve, az egyéb kísérőhangszerekkel ritmikailag és harmóniailag együttműködve,
- énekes dallamok kíséretének megformálására az adott dialektus stílusának megfelelően,
- önálló zenekari produkciók összeállítására.
- zenésztársaival zenei kapcsolatteremtésre.

Rendelkezzék

- biztos tempótartással, ritmusérzéssel,
- periódusérzéssel,
- lapról olvasási készséggel
- biztos zenei memóriával, fejlett hallással, kontrolláló képességgel.

A javasolt zenei anyag kiválasztását mindig a tanuló technikai tudása, muzikalitása és zenei érettsége határozza meg. Az előírt anyag mindig az elvégzendő minimumot jelenti, amelynél többet végezni kívánatos és hasznos.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A növendékek képzéséhez elengedhetetlen más tantárgyak ismeretanyagának beépítése.

Ezek részben a harmonikához szorosan kapcsolódnak: népzeneelmélet, népzene-történet, néprajz, néptánc. Saját tantárgyának, a harmonikának a művészetekbe való integrálásához pedig fontos, hogy tájékozott legyen a tanítvány a társművészetekben. Ehhez nyújtanak segítséget az alábbi tantárgyak: zene-történet, zeneirodalom, művészettörténet, irodalom, történelem. Így a növendék könnyebben elsajátítja a tananyagot, és képes lesz azt tágabb összefüggésbe helyezve a későbbi önálló munka során hasznosítani.

Témakörök

Technikai fejlesztés

Alakítson ki

- természetes hangszerkezelést, összehangolt jobb- és balkéz mozgást,
- a hagyományokhoz igazodó, ugyanakkor saját adottságainak is megfelelő, helyes és hatékony test-, hangszer- és kéztartást,
- a vele együtt muzsikáló hangszerekre is figyelemmel bíró rögtönzési készséget.

Fordítson figyelmet a biztos technikán alapuló állóképesség fejlesztésére

- céltudatos egyéni gyakorlási módszerének kialakításával,
- a lapról olvasási készség mellett a memorizáló képesség, valamint a rögtönzőképesség fejlesztésével,
- a rendszeres zenekari muzsikálással.

A tanuló sajátítsa el

- a hangszer helyes tartását ülő és álló helyzetben,

- a pálca vagy ütő megfelelő tartását, indítását,
- a balkéz és a jobbkez helyes tartását,
- a szép zenei hang megformálásához szükséges ütéstechnikát,
- a dob behangolását.

Legyen képes a tanuló

- a bal és jobb kéz ritmikai függetlenítésére,
- tempóváltásokat megvalósítani hosszabb zenei folyamatban,
- hangszerjátékát énekkel színesíteni, énekét hangszerrel kísérni,
- hangszerét behangolni a tanár által megadott alaphangra (hegedűhöz, furulyához),
- a hangsúlyok és belső (sorok közötti) hangsúlyok dallamalkotó szerepének felismerésére és alkalmazására,
- a dallam értelmezésére, egyszerű ritmus variációkra,
- a dob és az ütőgardon teljes játszófelületén való tájékozódásra,
- a zenei periódus felismerésére,
- a sorzáró „ti–ti ti–ti ti–ti tá szün”, vagy a „ti–ti ti–ti ti–ti ti–ti ti–ti ti–ti ti–ti tá szün” formula következetes alkalmazására csárdásokban,
- hosszabb tánczenei folyamatot megfelelő tempóváltással előadni.
- a Gyimes-völgyi és moldvai zenére jellemző díszítéstechnikákat, ritmusképleteket szabadon alkalmazni,
- az aszimmetria megvalósítására,
- a sorkezdő nyolcad és tizenhatod felütés ritmusokat alkalmazni,
- 3/4-es és 6/8-os dallamokat helyesen hangsúlyozni,
- tisztán intonálni,
- az esztam hangsúlyú ritmizálást megvalósítani,
- stílusos improvizálásra, a dallami díszítések válogatására,

- az ütőgardon alapritmusokat stílusosan variálni, illetve a moldvai tánczene alapritmusait alkalmazni, dobon elsajátítani,
- a sorzáró ritmusformulák alkalmazására, az ütőgardon alapritmusainak stílusos elsajátítására (a hagyománynak megfelelően variálni), a tanult táncrendek megfelelő kísérésére,
- felismerni a moldvai, csíki és a gyimesi ritmizálás hasonlóságait illetve különbözőségeit,
- az aszimmetrikus kíséretre ütőgardonon
- a szinkópás ritmusok lekövetésére ütőgardonon (ettős jártatója és sűrülője)
- zenekari darabok összeállítására, hangszerelésre.

Tudjon hegedűvel vagy furulyával együtt muzsikálni, éneket, valamint néptáncot kísérni, és különbséget tenni a népzene és a régizene (írott zenei hagyomány) előadásmódja között.

Anyagismeret

- Gyimes-völgyi lassú csárdások, kerekas, medvés, hétlépés, régi héjsza, verbunk, lassú és sebes magyaros és csárdás, héjsza, alunelu, Rákóczi mars, lakodalmi mars, sánta németes, sormagyar, medvés, öreges héjsza, korobjászka, kerekas, tisztí héjsza, legényes, csúfos, ruszka, féloláhos–héjsza, hosszúhavasi, háromsűrűlős, egytoppantós, háromtoppantós, hétlépés, balánkai, sánta németes és csoszogtatós, talján porka és a sebese, moldvai és a porkája, zsidós, gólya.
- Moldvai népzene: magyaros, öves, kezes, gergelytánc, erdélyes, virágtánc, bolgáros, oroszos, stica, polka, sirba, ruca, sirba studencilor, drumui dracului, kecskés, festeres, kettős, gergelytánc, magyaros, öves, kezes, virágtánc, bolgáros, oroszos, stica, polka, sirba, ruca
- Magyar történeti zene, szokásdallamok
- Csík megyei lassú csárdás, verbunk, magyarországi, cepper, féloláhos, kezes, zsuka, orosz zsuka, medvés, héjsza, verbunk, lakodalmi mars

A tanuló tudja és ismerje a különböző tánc típusokat és azok neveit.

Ismerje és alkalmazza néhány adatközlő egyéni játékmódját.

Népzenei összeállítások alkotása

A tanult zenei anyagból a növendék egyéni képességeinek, alkatának, beállítódásának megfelelő népzenei összeállítások készítése.

Színpadi gyakorlat

A növendékek által elsajátított zenei anyag, elkészített zenei összeállítások színpadi bemutatása, illetve tánc házi előadása.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

12060-16 Népdaléneklés tevékenysége

Népi énekes szakmairány

NÉPI ÉNEK FŐTÁRGY tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A népi ének tantárgy tanításának célja, hogy megismertesse a tanulókkal

- a népdalt, népzene mint zenei nyelvet, a magasrendű zenei kifejezés lehetséges eszközét;
- az emberi hang sajátosságait, kifejezési lehetőségeit;
- a népdalok élményszerű, ugyanakkor autentikus megszólaltatásához szükséges természetes énekhang technikáját;
- a magyar népzene stílusrétegeit, egyes stílusok főbb népdaltípusait;
- a magyar népzenei dialektusok vokális sajátosságait;
- segítse elő a művészi kifejezőkészségek megalapozásával a dalok egyéni, önálló művészi megformálását, különböző karakterű előadásmódjának megvalósítását.

Fejlessze folyamatosan, módszeresen és sokoldalúan

- az énekhang technikai adottságait (légzés, vokális hangzók, hangterjedelem, hangszín);
- a növendék zenei képességeit: hallását, intonálási képességét, ritmusérzékét;
- a népzene rendkívül gazdag karaktervilágának megformálásához nélkülözhetetlen formaérzék, tempóbeli biztonságot;
- az egyes földrajzi területek sajátos nyelve és hangszínei iránti érzékenységet, differenciáló képességet;

- a népdalok memorizálási képességét, különös tekintettel a dallamvariánsokra, ritmus-, szöveg- és díszítésbeli eltérésekre;

- az előadói készséget (a népdalok művészi megformálása, érthető és kifejező szövegmondás, a népzene szellemének megfelelő hiteles előadásmód, készség a kontaktusteremtésre az együttmuzsikálókval, illetve a hallgatósággal).

Szoktassa a növendéket rendszeres és céltudatos munkára, a tanulás és gyakorlás logikus folyamatának megismertetésével.

Neveljen az értékes, tartalmas zene szeretetére.

Fejlessze a tanuló esztétikai érzékenységét és ezen keresztül személyiségét.

Tegye nyitottá a kulturális különbségek megértésére és befogadására, amely elengedhetetlen feltétele az egymást tisztelő, toleráns magatartás kialakításának.

A javasolt zenei anyag kiválasztását mindig a tanuló technikai tudása, muzikalitása és zenei érettsége határozza meg. Az előírt anyag mindig az elvégzendő minimumot jelenti, amelynél többet végezni kívánatos és hasznos.

A népi ének tantárgy tanításának további célja, hogy a növendékek olyan szakmai tudást és zenei műveltséget sajátítsanak el, mellyel felsőfokú tanulmányokat folytathatnak, illetve képesek lehetnek arra, hogy a közművelődés különböző területein közép fokú végzettséget igénylő munkaköröket lássanak el. Ezzel a tevékenységgel segítsék elő a hagyományos paraszti kultúra értékeinek fennmaradását, továbbélését.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A növendékek képzéséhez elengedhetetlen más tantárgyak ismeretanyagának beépítése.

Ezek részben a népdalénekekhez szorosan kapcsolódnak: népzeneelmélet, népzene történet, néprajz, néptánc. Saját tantárgyának, a népi énekek a művészetekbe való integrálásához pedig fontos, hogy tájékozott legyen a tanítvány a társművészetekben. Ehhez nyújtanak segítséget az alábbi tantárgyak: zenetörténet, zeneirodalom, művészettörténet, irodalom, történelem,

földrajz. Így a növendék könnyebben elsajátítja a tananyagot, és képes lesz azt tágabb összefüggésbe helyezve a későbbi önálló munka során hasznosítani.

Témakörök

Technikai fejlesztés

Követelmények:

A helyes testtartás, légzés kialakítása

Folyamatos légzésfejlesztés

A tiszta intonáció kialakítása, folyamatos fejlesztése

Differenciált ritmizálás fejlesztése

Érthető, kifejező szövegmondás, artikuláció fejlesztése

A tájnyelvi hallás és érzékenység kialakítása

Hangfajának megfelelő hangterjedelemben törésmentes éneklés kialakítása

Hangterjedelem bővítése

A technikai állóképesség és terhelhetőség fejlesztése

Önálló gyakorlási és előadói program kialakítása

Népzenei repertoár

A tananyag felépítésében fontos, hogy a népzenei dialektusterületek megismertetésére a tanulók zenei és technikai felkészültségéhez igazodva, alkatának, érdeklődésének megfelelően, a tanár által meghatározott sorrendben fokozatosan kerüljön sor.

A tanulásra kiválasztott népzenei anyag mutassa be, ismertesse meg fő vonalaiban az öt magyar népzenei dialektus vokális anyagát, a kistájak figyelembe vételével. A kialakítandó repertoár legyen reprezentatív a dialektus jellemző műfajaira, a népdalstílusokra- és típusokra, valamint előadásmódokra az alábbiak szerint.

A tananyag egyénre szabottan tartalmazzon

1. különböző témájú, tartalmú lírai dalokat,
2. balladákat,
3. népszokás dallamokat, egyházi népénekeket,
4. különböző lüktetésű és tempójú táncdallamokat.

Javasoljuk, hogy helyi változatok feltétlenül szerepeljenek a válogatásban.

A népi ének tantárgy tanítása főtárgy és társhangszer esetében tematikájában, módszerében, eszközeiben és céljaiban azonos.

Zenei anyag 1. Dunántúl

A bartóki I. dialektus jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak, előadásmódjának megismerése és elsajátítása a kistájak vokális népzenei anyagán keresztül:

Rábaköz, Zala, Vas megye, Somogy, Sárköz, Bakony-vidék, Mezőföld, Ormánság
Szlavónia

Zenei anyag 2. Észak

A bartóki II. dialektus, Észak jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak, előadásmódjának megismerése és elsajátítása a kistájak vokális népzenei anyagán keresztül:

Zoborvidék, Csallóköz, Mátyusföld, Palócföld

Zenei anyag 3. Alföld

A bartóki III. dialektus és kistájai jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak, előadásmódjának megismerése és elsajátítása:

Felső-Tisza vidék, Jászság, Kunság, Dél-Alföld

Zenei anyag 4. Erdély

Erdély és kistájai jellegzetes népdaltípusainak, műfajainak, előadásmódjának megismerése és elsajátítása:

Szilágyság, Kalotaszeg, Mezőség, Küküllő-mente, Székelyföld, Bukovina

Zenei anyag 5. Moldva

A moldvai csángó magyarok hagyományos vokális népzenei anyagának áttekintő megismerése és elsajátítása

Kötelező tananyag:

Bodza Klára – Paksa Katalin – Vakler Anna: Magyar népi énekiskola I-V. Hagyományok Háza, Budapest, 2010-2012.

Ajánlott forrásanyag:

A MTA BTK Zenetudományi Intézet Népzenei archívumának Online adatbázisaiban szereplő népzenei anyag

Népzenei összeállítások alkotása

A tanult zenei anyagból a növendék egyéni képességeinek, alkatának, beállítódásának megfelelő népzenei összeállítások készítése.

A népdal összeállításokat kísérheti hangszer. Amennyiben a társhangszere adottságai megengedik a növendék számára, használja énekének kíséretére.

Színpadi gyakorlat

A növendékek által elsajátított zenei anyag, elkészített zenei összeállítások színpadi adaptációja.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

HANGGÉSZSÉGTAN tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tárgy tanításának célja, hogy a növendék megismerje a hangadó szervek anatómiáját; a hang fizikai és fiziológiai működését. Megtanulja az énekléssel kapcsolatos összes olyan szabályt, amelyek segítségével magas komfortérzettel, egészsége óvásával, tartósan hosszú ideig tud énekelni.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A hang létrehozásához ideális viszonyokat a fizika tantárgy segítségével ismerhetjük meg. Az emberi hangképzést a biológia tárgykörében találjuk.

Témakörök

A hang fizikai sajátosságai

A hang természete

A hangkeltés módjai

A rezonancia

A hangképző szervek anatómiája

A fül

A tüdő

A légcső

A gége

A toldalékcső

A hangszalagok

Anatómiai ismeretek

A hangszalagok működése

A légzés

Az énekesi életforma kialakítása

Hangfajták

A mutálás

Hangegészségtani tudnivalók

Gyakorlati tanácsok az énekesi életvitelhez

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

BESZÉDGYAKORLAT tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy célja a kisebb beszédhibák javítása, a szövegmondás és az artikuláció fejlesztése, a színpadi beszéd- és mozgásformák alapjainak elsajátítása. Mindezen eszközök birtoklása a művészi kifejezésű énekléshez nyújt segítséget.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A beszédhibák fiziológiai megértéséhez a biológia tantárgyból nyerhetünk információkat. A felhasznált szövegek az irodalom témakörébe tartoznak. A magyar nyelv speciális elemeinek vizsgálatát (hangzók, hangsúlyozás, hanglejtés, stb.) a magyar nyelvtan ismeretében végezhetjük.

Témakörök

Fonetikai alapismeretek

A magyar nyelv magán- és mássalhangzóinak ismerete

A beszélt és énekelt hangzók szótagalkotó különbözősége

A beszéd és írás kapcsolata

Ajánlott tankönyv: Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiája

Artikulációs gyakorlatok

Az artikulációs gyakorlatok alapja a magyar artikulációs bázis.

A beszéd és az éneklés légzési technikája, a hangzók formálása megegyezik egymással.

Ajánlott tankönyv:

Kerényi Miklós György: Az éneklés művészete és pedagógiája

Montágh Imre: A tiszta beszéd

Beszédhibák javítása

Az énekeseknél jelentkező beszédhibák javítása, az énektechnikának a jelentkező kiejtési hibákra történő koncentrált gyakorlásával történik.

A problémás hangzók kiemelése és tudatosítása

A hibák állandó kontroll melletti gyakorlása

Gyakorlat

Versek, prózarészeletek

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

KAMARA tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A Kamaraének tárgy feladata, hogy alkalmat teremtsen a népdaléneklés egyik alapvető formájának gyakorlásához, a közös énekléshez, amely fontos közösségformáló erő.

A hangszerkíséretes kamaraének órán a növendék megtanulhatja, illetve gyakorolhatja a népzenei dialektusok jellegzetes hangszerkíséretes énekes darabjait. Ez a tevékenység

kialakíthatja és fejlesztheti a társas zenélés készségét és ösztönözheti a kiemelkedő egyéni teljesítmények létrejöttét.

A Népi ének főtárgy kerettantervben meghatározott főtárgyi követelményeinek alapján, a növendékből álló kamaracsoportok összetételének, egyéni felkészültségének, készségeinek és képességeinek felmérésével készített fejlesztési terv alapján a főtárgynál leírtak szerint, az alábbi témakörök meghatározásával.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A magyar nyelv és irodalom, a történelem valamint a művészettörténet tantárgyak ismeretanyaga nyújt kitekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre.

A rendszeres testnevelés elősegíti a fizikai erőnlét fejlesztését, valamint elkerülhetővé teszi a foglalkozási ártalmak kialakulását.

Témakörök

Technikai fejlesztés

Lásd a Népi ének főtárgy követelményei

Népzenei repertoár

Lásd a Népi ének főtárgy követelményei

Népzenei összeállítások alkotása és gyakorlása

A tanult zenei anyagból a növendékek egyéni képességei, alkata, beállítódása figyelembe vételével népzenei összeállítások készítése.

A népdal összeállításokat kísérheti hangszer.

Színpadi gyakorlat

A növendékek által elsajátított zenei anyag, elkészített zenei összeállítások színpadi bemutatása.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

KAMARA tantárgy

12060-16 Népi hangszeres zenélés tevékenysége

Húros/vonós, billentyűs, fafúvós, ütős szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A Kamarazene tárgy feladata, hogy alkalmat teremtsen a népi hangszeres zenélés egyik alapvető formájának gyakorlásához, a közös muzsikáláshoz, amely fontos közösségformáló erő.

A hangszerének megfelelő összetételű, autentikus hangszeres, hangszeres-énekes kamarazene órákon a növendék megtanulhatja, illetve gyakorolhatja a népzenei dialektusok jellegzetes hangszeres darabjait. Ez a tevékenység kialakíthatja és fejlesztheti a társas zenélés készségét és ösztönözheti a kiemelkedő egyéni teljesítmények létrejöttét.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A növendékek képzéséhez elengedhetetlen más tantárgyak ismeretanyagának beépítése.

Ezek részben a népzenehez szorosan kapcsolódnak: népzeneelmélet, népzene-történet, néprajz, néptánc. Saját tantárgyának, a népzene a művészetekbe való integrálásához pedig fontos, hogy tájékozott legyen a tanítvány a társművészetekben. Ehhez nyújtanak segítséget az alábbi tantárgyak: zene-történet, zeneirodalom, művészettörténet, irodalom, történelem. Így a növendék könnyebben elsajátítja a tananyagot, és képes lesz azt tágabb összefüggésbe helyezve a későbbi önálló munka során hasznosítani.

Témakörök

Népzenei repertoár

A népi hangszeres Főtárgyak kerettantervben meghatározott főtárgyi követelményeinek alapján, a növendékből álló kamaracsoportok összetételének, egyéni felkészültségének, készségeinek és képességeinek felmérésével készített fejlesztési terv alapján a Kamara tanár határozza meg az elvégzendő tananyagot.

Népzenei összeállítások alkotása és gyakorlása

A tanult zenei anyagból a növendékek egyéni képességeinek, alkatának, beállítódásának megfelelő népzenei összeállítások készítése.

Népi énekesek hangszeres kísérete

Az énekszó kísérésének technikai, harmonizálási, előadásmódbeli sajátosságainak megismerése, saját gyakorlatban történő kimunkálása.

Színpadi gyakorlat

A növendékek által elsajátított zenei anyag, elkészített zenei összeállítások színpadi adaptációja.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

TÁRSHANGSZER tantárgy

12060-16 Népi hangszeres zenélés tevékenysége

Húros/vonós, billentyűs, fafúvós, ütős szakképesítés

12060-16 Népi hangszeres zenélés tevékenysége

Népi énekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A szakgimnáziumi népzenei tanulmányok fontos célja, hogy a növendék felkészüljön a felsőfokú népzeneész előadóművész és népzene-tanár képzésre.

Ehhez – a kétszakos képzés előfeltételeként – nélkülözhetetlen egy társhangszer kiválasztása, melyet a felsőfokú felvételi követelményekben meghatározott szinten kell elsajátítani.

A szakgimnáziumba érkező növendék gyakran nem rendelkezik társhangszeres előtanulmányokkal. Ebben az esetben az egyéni alkatnak, készségeknek, képességeknek megfelelő társhangszer kiválasztásában a főtárgytanár és hangszeres tanárok véleményének kikérése is szükséges. A továbbiakban a választott társhangszer tanulásában a megfelelő anyag és a haladás tervezése különösen fontos feladat az érintett tanár számára.

A Népi ének főtárgyas növendékek számára különösen ajánlott olyan társhangszer választása, mellyel később képessé válik saját énekhangja kíséretére.

A választott társhangszer kerettantervben meghatározott főtárgyi követelményeinek alapján, a növendék előképzettségének, egyéni felkészültségének, készségeinek és képességeinek felméréseivel készített egyéni fejlesztési terv alapján az alábbi témakörök meghatározásával.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A hangszerek tanulásánál fontos a hangszer működésével kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása, melyhez a fizika nyújt információkat. A magyar nyelv és irodalom, a történelem valamint a művészettörténet tantárgyak ismeretanyaga nyújt kitekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre. A rendszeres testnevelés elősegíti a fizikai erőnlét fejlesztését, valamint elkerülhetővé teszi a foglalkozási ártalmak kialakulását.

Témakörök

Technikai fejlesztés

Lásd a választott társhangszer kerettantervében

Népzenei repertoár

A tanult zenei anyagból a növendék egyéni képességeinek, alkatának, beállítódásának megfelelő népzenei összeállítások készítése. Lásd a választott társhangszer kerettantervében

Népzenei összeállítások alkotása

A tanult zenei anyagból a növendék egyéni képességeinek, alkatának, beállítódásának megfelelő népzenei összeállítások készítése.

A népdal összeállításokat kísérheti hangszer. Amennyiben a társhangszer adottságai megengedik a növendék számára, használja énekének kíséretére.

Színpadi gyakorlat

A növendékek által elsajátított zenei anyag, elkészített zenei összeállítások színpadi adaptációja.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

KÖTELEZŐ HANGSZER tantárgy

12060-16 Népi hangszeres zenélés tevékenysége

Húros/vonós, billentyűs, fafúvós, ütős szakképesítés

12060-16 Népi hangszeres zenélés tevékenysége

Népi énekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A szakgimnáziumi tanulmányokhoz nélkülözhetetlen a legalább alapfokú zongorajáték, hiszen a zenei elméleti tárgyak mindegyikénél rendszeresen szükség van rá az órákon, az egyéni felkészülésnél. A fix hangolású billentyűk a szolfézsórai hallásfejlesztéshez, az akkordikus megszólaltatás lehetősége pedig a zeneelméletben nyújt segítséget. Ahhoz, hogy ezekre az oktatásban betöltött szerepekre használni tudja a zongorát, megfelelő manuális készségek birtokába kell juttatni a növendékeket. Az előtanulmányaik, illetve választott szakuk igényei

szerint igen változó tudásszinttel érkeznek a tanulók, ezért a megfelelő anyag és a haladás tervezése különösen fontos feladat a tanár számára.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Mint minden hangszer esetében, a zongora kötelező tanulásánál is fontos a hangszer működésével kapcsolatos alapvető ismeretek elsajátítása, melyhez a fizika nyújt információkat. A magyar nyelv és irodalom, a történelem valamint a művészettörténet tantárgyak ismeretanyaga nyújt kitekintést a művészetekkel kapcsolatos egyéb területekre. A rendszeres testnevelés elősegíti a fizikai erőnlét fejlesztését, valamint elkerülhetővé teszi a foglalkozási ártalmak kialakulását.

Témakörök

Technikai gyakorlatok, etűdök

A témakörök mindegyikében foglalt zenei anyag szabadon bővíthető a növendék tudásszintjének megfelelő bármely művel.

C. Czerny: Könnyű technikai gyakorlatai (pl. 160 rövid gyakorlat)

C. Czerny: A kézügyesség iskolája I. kötet

J. B. Cramer: Etűdök

Barokk zeneművek

A témakörök mindegyikében foglalt zenei anyag szabadon bővíthető a növendék tudásszintjének megfelelő bármely művel.

J. S. Bach: Notenbüchlein für Anna Magdalena Bach

J. S. Bach: 18 kis prelúdium

J. S. Bach: Szvit-tételek (pl. francia szvit)

J. S. Bach: Kétszólamú invenciók

J. S. Bach: Háromszólamú invenciók

Előadási darabok

A témakörök mindegyikében foglalt zenei anyag szabadon bővíthető a növendék tudásszintjének megfelelő bármely művel.

Bartók B.: Mikrokozmosz

Bartók B.: Gyermekeknek

R. Schumann: Jugendalbum

P. Csajkovszkij: Jugendalbum

Kodály Z.: Gyermektáncok

A. Diabelli: Négykezesek

Mező I.: Négykezes zongoradarabok

Kurtág Gy.: Átiratok Machautól J. S. Bach-ig (négykezes, kézzongorás)

W. A. Mozart: Hat bécsi szonatina

F. Mendelssohn: Lieder ohne Worte

Mosonyi M.: Magyar gyermekvilág

J. Haydn: Szonáták (Wiener Urtext 1a, 1b)

F. Schubert: Táncok

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

NÉPTÁNC tantárgy

12060-16 Népi hangszeres zenélés tevékenysége

Húros/vonós, billentyűs, fafúvós, ütős szakképesítés

12060-16 Népi hangszeres zenélés tevékenysége

Népi énekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A Néptánc tárgy tanulásának az a célja, hogy a népzenei tanuló növendékek megismerjék, elsajátítsák és használják a magyar néptánc kultúra elemeit, megértsék és mozgáskultúrájukba építsék a Kárpát-medence táncainak formanyelvét, adottságaiknak megfelelően és szituatív módon tudják használni, illetve továbbfejleszteni táncos anyanyelvünket, ismerjék a népi műveltség és a néptánc egységét, illetve kölcsönös meghatározottságait, és használni tudják a dallam, a ritmus és a mozgás harmóniájának-diszharmoniajének hatásait.

A Néptánc képességfejlesztő és attitűdalakítási potenciálja – a dallam-ritmus-mozgás egységéből, a táncnak a személyiség „egészét” mozgósító (ének, mozgáskoordináció, kooperáció) szerepéből adódóan – rendkívül nagy. Felkínálható tevékenységei, közvetített ismeretei, attitűd kialakítási-befolyásolási szándékai, a néptánc közösségfejlesztő hatása révén képes oldani a népzenei-néptáncos elkülönülést.

Mind az énekes, mind a hangszeres tanulók számára lehetőséget biztosíthat a Néptánc arra, hogy funkcióban használják választott zenei főtárgyukat: egymás táncát kísérik, így megtapasztalják a táncos-zenei-énekes együttműködést.

Az önálló, szabad, alkotó mozgás élményének megtapasztalása a kreativitás fejlesztését eredményezi.

A közös munka eredményének, sikerének megélése, a fokozott koncentráció és kooperáció elérése, a művészi kifejezőképesség továbbfejlesztésében segít.

A Néptánc tantárgyat előkészíthetik a Testnevelés tárgy óraszámának terhére 9-12. osztályban heti két órában tartott Néptánc foglalkozások.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Néptánc tárgy kapcsolódik a történelem, a földrajz, a néprajz ismeretanyagához.

A közismereti kerettantervek adta lehetőséggel élve a testnevelés óraszámába heti két órában beépítve 9-12. osztályban néptáncot segíti a testnevelés a fizikai erőnlét fejlesztésében, a foglalkozási ártalmak (rossz tartás, rossz légzés stb.) kiküszöbölésében.

A biológia, és a fizika közvetlen haszna a természet közvetlen megismerését jelentheti, hiszen a hangszerek alapanyagai fák, növények, míg a hangszerek hangadás módjai szoros összefüggésben állnak zenei akusztikai tulajdonságaikkal.

Témakörök

Fejlesztési feladatok

A 9-12. osztályban tanultak alapján elkészített fejlesztési tervben a néptánc pedagógus az alábbi fejlesztési területekre tervezze meg a tevékenységet:

- testtartás
- mozgáskoordináció
- ritmusgyakorlatok
- mozdulatelemek összefűzése
- ének- tánc koordináció.

Néptánc repertoár

A 9-12. osztályban tanultak folytatásaként a növendékek haladjanak tovább a néptánc dialektusok megismerésében, elsajátításában, azokkal a területekkel, amelyekkel még nem foglalkoztak.

I. Nyugati vagy dunai táncdialektus:

Rábaköz

Dél-Dunántúl (Somogy)

Kelet-Dunántúl (Sárvíz)

II. Középső, vagy tiszai táncdialektus:

Felső-Tisza-vidék (Szatmár)

Keleti palócok

III. Keleti, vagy erdélyi táncdialektus

Kalotaszeg

Mezőség

Moldvai csángók

Színpadi adaptáció

A Néptánc tanulásának nem közvetlen célja koreográfiák létrehozása, de későbbi munkavállalásuk során az énekes és hangszeres tanulók zenei feladataik között felkérést kaphatnak koreográfiák zenéjének összeállítására.

Ennek figyelembevételével a koreográfia szerkesztése, megtanulása során a néptáncot oktató pedagógus rávilágíthat a hagyományos táncalkalmak táncrendjének és azok színpadra alkalmazásának összefüggésére. A színpadi adaptáció egyes problémáit a koreográfia alkotása közben érzékeltetheti önálló részfeladatok kiadásával és értékelésével.

A témakör kereteiben ismerkedjen meg a színpadi adaptáció alapfogalmaival: koreográfia, koreográfus, rendező, szerep, szereposztás, csoport, szólamok, szólista, kar, próba, főpróba, színpadbejárás.

A fentiek mellett a koreográfia megtanulása és bemutatása a művészeti nevelés, képességfejlesztés egyik eszköze lehet.

A koreográfia a csoport képességeihez igazodjon, így a bemutatás a kívánatos sikerélményt jelentheti a tanulók számára, erősíti a csoport, az iskola közösségi összetartozását.

Táncfolklorisztika

A Néprajz tantárgyban tanult táncfolklorisztikai ismeretek bővítése, finomítása az alábbi témakörökben:

A magyar néptánc kutatás korszakai, egyéniségei, főbb kézikönyvei.

Archív néptánc felvételek értelmezése.

Kárpát-medencei interetnikus kapcsolatok a néptáncban.

A magyar néptánc történeti fejlődése.

Táncalkalmak a magyar paraszti hagyományban.

A táncdivatok hatása az egyes néptáncdialektusok repertoárjára.

Néptánc terminológia

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

HANGSZERISMERET tantárgy

12060-16 Népi hangszeres zenélés tevékenysége

Húros/vonós, billentyűs, fafúvós, ütős szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tárgy tanításának célja, hogy a növendék a gyakorlatban is megtapasztalja a Népzeneelmélet és - történet tantárgy keretében a népi hangszerekről megtanult elméleti ismereteket. Megismerje a népi hangszerek készítésének formáit, módszereit és lehetőségeit. Célja továbbá, hogy a növendék saját hangszerének magabiztos kezeléséhez hozzájáruljon ismeretanyagával.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Hangszerismeret a hangszeres Főtárgy, a Társhangszer/ének és a Kamarazene, valamint az elméleti tárgyak ismeretanyagával együtt tudja megismertetni komplexitásában a magyar népi hangszerek és hangszeres zene világát.

Témakörök

A hangszerek anatómiája

A népi hangszertípusok és fejlődésük

Anyag- és szerkezet összefüggései, a hangszerek felépítése. Hangszertervezés

Felépítés és megszólaltatás összefüggései

Hangszerakusztikai alapvetés

A népi hangszerek készítésének alapjai

A népi hangszerek készítésében használható anyagok, segédanyagok

A népi hangszerkészítés szerszámai

Egyes népi hangszerek készítésének folyamata, módjai, fortélyai

A népi hangszerek díszítése. Hangszeresztétika

A népi hangszerek karbantartása és javítása

A hangolás, intonálás, szabályozás kérdései

A hangszerkezelés alapjai

A mindennapi hangszer karbantartás

A hangszerek hibáinak felismerése, a hangszerjavítás lehetőségei

Restaurálás, újjáépítés lehetősége a népi hangszereknél

Munkavédelmi szabályok

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A 12062-16 azonosító számú

**Általános zenei ismeretek
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

I. SZOLFÉZS tantárgy

Húros/vonós, billentyűs, fafúvós, ütős szakképesítés

Népi énekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A szolfézs tárgy tanításának célja, hogy segítse az általános zenei műveltség megalapozását és ismertesse meg e különleges kifejezési móddal - a zenével - a tanulókat. A zeneiskolában szerzett zenei ismeretekre és elkezdett készségek fejlesztésére alapozva fejlessze tovább a növendék tudását és képességeit. Egészítse ki a tanuló tudását a szakközépiskolában folytatandó hangszeres, zeneelméleti és zenetörténeti tanulmányokban. Fejlessze a majdani aktív zenéléshez szükséges képességeket és készségeket. A lehető leghamarabb vonjon párhuzamot és találja meg az összefüggéseket, kapcsolódási pontokat a készségek fejlesztése és az aktív zenei tevékenységformák között. Járujon hozzá a széleskörű szakmai tudás megszerzéséhez, amely alkalmassá teszi a növendéket a szakirányú felsőoktatásban folytatandó tanulmányok, illetve a közép-fokú végzettséget igénylő munkakörök ellátására.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A szolfézs tárgy során tanulmányozott művek a tanulók saját érzékeikkel való megismerése által párhuzamot találhatnak a művek időbeli beillesztése során a történelem tantárggyal, szöveges mű esetén az irodalom tantárggyal, esztétikai szempontból pedig összehasonlítási alap nyílik a művészettörténet tárgygal. Az idegen nyelvek ismerete elengedhetetlen a szöveges zeneművek teljes megismeréséhez és tanulmányozásához.

A tárgy ezen felül szoros kapcsolatot ápol minden hangszeres tanulmánnyal, hiszen e tárgy keretében tanulják meg felismerni és elkülöníteni egy-egy műregek lehetséges zenei eszközeit, hiszen a szolfézs a zene teljesebb megértését szolgálja.

Témakörök

Készségfejlesztés hallás után

A hallás utáni készségfejlesztés a szolfézs tárgy egyik legfontosabb eleme, mely sokban épül a zeneiskolai alapokra. A tanulók számára nagyon fontos, hogy mind jobban, készség szinten felismerjék az európai műzene évszázadok során folyamatosan cizellálódó elemeit.

Fejleszteni kell:

- A hangközök felismerését
- A hármas- és négyeshangzatok felismerését
- Tipikus dallami fordulatok felismerését
- A különböző ritmusképletek biztos beazonosítását
- A különböző metrumérzetek gyors beazonosítását
- A reneszánsz, a barokk és a bécsi klasszikus zene, a romantika és a 20. Század stíluselemeinek felismerését
- A különböző zenei formák elkülönítését
- A zenei memóriát
- A többszólamú hallás kifejlődését

Készségfejlesztés éneklés útján

Az éneklés útján történő készségfejlesztés azért nagyon fontos, mert ez az egyetlen eszköz, amivel a tanuló saját biológiai organizmusán keresztül szűri a zene legkisebb elemeit is. Ahhoz, hogy saját hangszerén egy nagyobb ívet elő tudjon adni, szükséges, hogy apró elemeire bontva is értelmezni tudja őket. Ezeket pedig csak énekelve tudja igazán magáévá tenni. Az éneklés segít neki a hallás- és írási készségfejlesztésben is, hiszen ez az egyetlen biztos, önellenőrzésre

is alkalmas eszköze, amibe a zenei elemeket be tudja illeszteni. A kamaraének rendkívül komplexen, már egészen kezdő szinten is nagyon segíti a későbbi aktív zenésztevékenység gyakorlását.

Fejleszteni kell:

- A tiszta intonációt
- A hangközök és hangzatok biztos éneklésének és felépítésének készségét
- Az alkalmazkodási képességet a többszólamú éneklés hangzás-egyensúlyának kialakításában
- A reneszánsz, a barokk és a bécsi klasszikus zene, a romantika és a 20. Század stíluselemeinek alkalmazását
- Az improvizációs készséget és zenei fantáziát
- Az előadási készséget
- A memóriát és a koncentráció képességet
- A stílusos előadási és formálási készséget
- A dinamika és hangszín, valamint a zenei karakterek és dramaturgia megvalósítása iránti érzékenységet
- A zenei ízlést és differenciáló-képességet

A stílus és zenetörténeti ismeretek elsajátítása témakörben felsorolt műzenei példák nagy része a megfelelő módszerekkel felhasználható az éneklési készségek fejlesztésére is.

Készségfejlesztés írásban

Az írásbeli készségfejlesztés kapcsolja össze a hallás- és éneklés készségfejlesztését. Rendkívül komplex feladat, két különböző agyi tevékenység egyidejű koordinálása.

Fejleszteni kell:

- Hangközök, hangzatok felépítésének készségét

- Tipikus dallami fordulatok felismerését és alkalmazását
- A különböző ritmusképletek felismerését és alkalmazását
- A különböző metrumérzetek gyors felismerését és alkalmazását
- A dallam-, metrum- és ritmustényezők összekapcsolásának képességét
- A reneszánsz, a barokk és a bécsi klasszikus zene, a romantika és a 20. Század stíluselemeinek felismerését
- A belső hallást, a kottakép elképzelését, értelmezését
- A többszólamú hallást (polifon, homofon)
- A zenei formák áttekintésének képességét
- Az elemzés képességét; a rész és egész viszonyának áttekintését

Stílus- és zenetörténeti ismeretek elsajátítása

Nagyon fontos, hogy a készségfejlesztési céllal megszólaltatott zeneművek a szolfézs tantárgy keretében híven tükrözzék a tanuló általános ismereteit a zenetörténeti korszakok stílusairól is. Előfordulhat, hogy olyan zenei korszakokkal találkozik egy tanuló a tantárgy keretében, amellyel hangszerén soha (pl. gregorián, reneszánsz), ám stílusuk ismeretére szüksége van, hiszen nem válhat belőle kiművelt zenész fő, ha bizonyos zenei korszakok stílusjegyeivel egyáltalán nem kerül kapcsolatba. A saját hangszerén egy zenemű muzikális megformálását nagyon sokban elősegíti, ha a szolfézs tárgy keretében kisebb példákon gyakorolja a zenei formák összefogását, előadását. Ezáltal kialakul benne egy olyan stílusismeret, melyre az aktív zenei tevékenységformákban is állandóan szüksége lesz, illetve saját hangszerén is kamatoztathatja majd tudását.

A zenei anyag kiválasztásában a tanár vegye figyelembe az adott osztály összetételét és képességeit: a tananyag mennyisége és nehézségi szintje a tanulócsoport felkészültségéhez igazodjon. Itt csupán javaslatok szerepelnek, hogy mely zeneszerzőktől érdemes műveket keresnünk:

- A középkor egyszólamú egyházi és világi zenéje (gregorián, trubadúr-, trouvère- és Minnesang költészet)

- A középkor többszólamú zenéje (ars antiqua, ars nova, trecento – Leoninus, Perotinus, Machaut, Landini)
- A korai reneszánsz (Dunstable, Dufay, Binchois, Ockeghem, Josquin, Agricola, Obrecht, Isaac, de la Rue)
- Az érett reneszánsz (Gombert, Willaert, Clemens non Papa, Arcadelt, Cipriano de Rore, Lassus, A. Gabrieli, Palestrina, Vecchi, Marenzio, G. Gabrieli, Gastoldi, Croce, Gesualdo, Viadana, Banchieri, Jannequin, Sermisy, Goudimel, Passereau, Certon, le Jeune, Senfl, Othmayr, Gallus, Praetorius, Hassler, Friderici, Tallis, Byrd, Morley, Bull, Farnaby, Dowland, Weelkes, Gibbons, Victoria)
- A korabarokk (Monteverdi, Schütz, Buxtehude, Lully, Purcell)
- A nagy barokk zeneszerzői (Händel, Bach, Telemann, Scarlatti, Vivaldi, Rameau)
- A bécsi klasszika (Mozart, Haydn, Beethoven)
- A romantika (Mendelssohn, Weber, Schubert, Schumann, Brahms, Berlioz, Liszt, Verdi, Muszorgszkij, Saint-Saëns, Bruckner)
- Az utóromantika (Wolf, Mahler, R. Strauss, Mascagni, Leoncavallo, Puccini, Rachmaninov, Massenet, Fauré)
- A XX. század zenéjének főbb irányzatai (impresszionizmus, expresszionizmus, folklorizmus, neoklasszicizmus, új bécsi iskola - Debussy, Ravel, Stravinsky, Schönberg, Webern, Berg, Honegger, Prokofjev, Sosztakovics, Hindemith, Orff, Britten, Bartók, Kodály)
- A második világháború utáni szerzők (Messiaen, Boulez, Stockhausen, Varèse, Ligeti, Dallapiccola, Nono, Lutoslawsky, Penderecki, Eben)
- A második világháború utáni magyar szerzők (Bárdos, Sugár, Ránki, Farkas, Kósa, Kadosa, Maros, Petrovics, Szokolay, Lendvay, Balassa, Kurtág, Bozay, Durkó, Szöllősy, Hidas, Kocsár, Csemitzky, Orbán, Vajda)

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel

II. ZENEELMÉLET tantárgy

Húros/vonós, billentyűs, fafúvós, ütős szakképesítés

Népi énekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A zeneelmélet tárgy tanításának célja, hogy a zeneművek legbelsőbb titkaiba is betekintést nyerjenek a zenét tanuló tanulók. A zeneelmélet tantárgy által elsajátított készségek segítségével újabb érzékek nyílnak meg a tanulók számára, hogy egy adott zeneművet még alaposabban megismerjenek, így a zenei nyelv sokoldalú megismerése révén tájékozódni tudnak a zeneművek harmónia- és formavilágában. Elsőként a barokk és a bécsi klasszika zeneszerzőinek szólamvezetési szabályával ismerkednek meg (ezt a részt nevezzük összhangzattannak), majd egy zenemű nagyobb összefüggéseibe is betekintést engedő formai kérdések kerülnek előtérbe, melynek segítségével a nagy arányokat érthetjük meg (ez a formatani rész). Hogy a tudás ne legyen meddő és kizárólag elméleti, az erre legalkalmasabb hangszeren, a zongorán modellezzük egy-egy zenemű harmóniai szerkezetét. Ennek a kezdő formája, amikor egy növendék fokszámok alapján, szólamvezetési alapelveket betartva harmóniakat rögtönöz a zongoránál. Továbbfejlesztett formája pedig az ún. continuo-játék, mely elsősorban a barokk zene mindennapi gyakorlatát felelevenítve, a közös zenélés öröméhez juttatja a tanulót a harmóniafüzési szabályok készségszintre emelkedése után és "zenévé gyúrja" a tanulóban fokozatosan összeálló zeneelméleti ismereteket.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A zeneelmélet nevű tárgy során tanulmányozott művek a tanulók saját érzékeikkel való megismerése által párhuzamot találhatnak a művek időbeli beillesztése során a történelem tantárggyal, esztétikai szempontból pedig összehasonlítási alap nyílik a művészettörténet tárgyval. A matematika tárgy által elsajátítható többféle logikai rendszer segít megérteni a zenei folyamatok legfelső szintjeit is és konkrét segítséget nyújt a különböző akkordok megnevezésének, felépítésének meghatározásakor. Egyben a hallás utáni rögzítéskor (diktandó) jó hasznát veszi a logikai képességeknek, melyek a szólamvezetés szabályainak törvényszerűségei miatt a hallásban megmutatkozó hiányokat jól pótolják.

A tárgy ezen felül szoros kapcsolatot ápol minden hangszeres tanulmánnyal, hiszen e tárgy keretében tanulják meg felismerni és elkülöníteni egy-egy műremek lehetséges zenei eszközeit, formáit. A szolfézs, zeneelmélet, zenetörténet tárgyak között természetesen szoros kapcsolat áll fenn, hiszen mindegyikben szükség van bizonyos ritmikai, hallási készségekre, elméleti ismeretekre, zeneirodalmi tájékozottságra.

Témakörök

Összhangzattan

Elsőként a zeneművek legelemibb sejtjeinek viselkedésével kell megismerkedni, a benne található legkisebb hangzó egységek, a szólamok pontos viselkedésformáinak elsajátításával. Műzenei példák egy-egy odaillő részletének sokaságaival tanítható ezek megismerése: célszerű minden alkalommal a megfelelő zeneműrészletek meghallgatásával, bemutatásával, elemzésével kezdeni, amit azután a művek alapján készíthető harmóniai vázlatok, mintapéldák, akkordfűzési és egyéb gyakorlatok követhetnek. Fontos, hogy a kisebb részletek elemzése is komplex legyen, tehát nem csak a megtanulandó akkordokra terjedjen ki, hanem a ritmikára, melodikára, formára is. A harmóniai menetek hangzásának, a zenei szerkesztés logikájának, a szép szólamvezetés törvényszerűségeinek felismerése és elsajátítása érdekében nem mellőzhetjük akkordfűzések rendszeres gyakorlását. Erre szükség van

- hallás útján (diktandó)
- írásban (kidolgozási példák)
- zongoránál (kézbe diktandó).

A barokk és bécsi klasszikus alapelvek megismerése:

- alapszabályok elsajátítása
- a mollban feltűnő vezetőhang miatti anomáliák tisztázása
- a hármashangzat fordítások általános és kivételes esetei
- a négyeshangzatok felépítése, fordításainak megtanulása
- az alterált akkordok felismerése, felépítése
- esetleg kitekintés a romantikus korszak harmóniáira is
- esetleg kitekintés a reneszánsz korszak harmóniáira is

Javasolt irodalom, melyeket akár tankönyvként is használhatunk, vagy csupán a műzenei példákat, akkordfűzési gyakorlatokat belőlük:

Kesztler Lőrinc: Összhangzattan

Frank Oszkár: Hangzó Zeneelmélet

Gyórfy, Beischer-Matyó, Keresztes: Összhangzattan

Arnold Schönberg: A zeneszerzés alapjai A témakör részletes kifejtése

Formatan

A formatan témakör betekintést enged nyújtani a zeneművek struktúrájába. Fokozatosan megismeri általa a tanuló a zeneszerzők szerkesztési elveit, korszakokra, műfajokra lebontva. Ismertessen meg a bécsi klasszika formáival:

- periódus
- zenei mondat
- két- és háromtagú forma és annak variánsai (külső- vagy belső bővítés, coda)
- szonátaforma
- rondóforma
- szonátarondó
- Haydn-rondó

- variációs forma
- kidolgozás nélküli szonátaforma

A barokk kor fontosabb formáival is:

- bar forma
- barokk kétrészes táncforma
- Couperin-rondó
- fúga, esetleg kettősfúga
- chaconne
- passacaglia

Képezze a formatani elemzések szerves részét a harmóniai elemzés is, mely csak akkor lehetséges, ha az összhangzattan témakörben a tanuló tudása már előrehaladottabb állapotban van. Sok esetben a formai határokat a harmóniai elemzés eredménye határozza meg (pl. félzárlat, álzárlat).

Javasolt irodalom, melyeket akár tankönyvként is használhatunk, vagy csupán a műzenei példákat, akkordfűzési gyakorlatokat belőlük:

Gárdonyi: Elemző formatan

Frank Oszkár: Hangzó Zeneelmélet

Győrffy, Beischer-Matyó, Keresztes: Összhangzattan

Arnold Schönberg: A zeneszerzés alapjai

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

III. ZENETÖRTÉNET tantárgy

Húros/vonós, billentyűs, fafúvós, ütős szakképesítés

Népi énekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A zenetörténet tárgy tanítása az európai zene történetének összefüggéseire, valamint a zene koronként változó kulturális beágyazottságára irányítja a tanulók figyelmét. Tanulmányaik során megismerik a különböző kultúrtörténeti korszakok kapcsolódását, képet kapnak arról, hogy egy-egy zeneszerző milyen stílusirányzatok közepette alkotott. Tágas zenetörténeti ismeretek birtokában képes lesz elhelyezni saját hangszerének repertoárját egy szélesebb zenei és művészeti kontextusban, ami zenei tevékenységét nyitottabbá, összetettebb, együttműködésre alapuló feladatok elvégzésére alkalmasabbá teheti. A zenetörténeti ismeretek ugyanannyira elengedhetetlenek egy zenét tanuló tanuló számára, mint egy átlagos tanuló számára a közismereten tanult történelem vagy irodalom. A zenetörténettel való foglalkozás igen alkalmas a különböző ismeretek (történelem, irodalom, művészettörténet) integrálására is, valamint arra, hogy olyan irányokba nyissa a tanuló zenei érdeklődését, melyre a hangszeres órákon nem adódik lehetőség.

A Zenetörténet tárgy tartalmát részben az Előadó-művészeti program-és projektszervező részszzakképeztés Előadó-művészeti alapismeretek moduljának tartalma fedi le, a témakör az érettségire épülő képzésnél szükséges.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A zenetörténet tárgy különösen szoros kapcsolatot ápol olyan közismereti tantárgyakkal, mint a művészettörténet, történelem és irodalom; egy-egy zenei korstílus vagy zeneszerzői életpálya megértése ezek ismerete nélkül nem lehetne teljes, hiszen az európai kulturális centrumokban a művészeti ágak mindig együttesen voltak jelen, így megértésük is csak egymás kölcsönös figyelembevételével lehetséges.

Fontos célunk, hogy a tanuló - a korszakot jellemző stílusjegyek és a történelmi események tükrében - meglássa az összefüggéseket a különböző tantárgyak között, és minél nagyobb rálátással szemlélje az elemzett zeneművet. Mivel az órákon a zeneművek elemzése áll a középpontban, a hangszeres foglalkozás célját is segítik, hiszen az elemzett művek sok esetben részét képezik a tanulók hangszeres repertoárjának. A zenetörténet tárgy elengedhetetlen része a szakmai nyelv és a zenei szakszavak használata; ismeretének elsajátítása pedig olyan zenei tantárgyak esetében is alapvető elvárás, mint a szolfézs és zeneelmélet.

Témakörök

Zenetörténeti ismeretek

A történelem tantárgyhoz hasonlóan egészen a kezdetektől napjainkig ismerteti korszakról korszakra haladva a zeneművek keletkezéseinek, percepcióinak legfontosabb történeteit, eseményeit. Ez magában foglalja egy-egy zeneszerző élettörténetét is, amely soha nem választható el az adott környezettől, korszaktól. Átfogóan bemutatja egy mű kulturális jelentőségét, benyomását a kortársakra, illetve megmutatja akár a saját korunkig is elérő hatásait. Zeneműveket összefüggésükben is bemutat.

A tanítandó tananyag szempontjából előnyt élvez a késő-reneszánsz/kora-barokk és a klasszikus modern (Bartók és kortársai) közötti négy évszázad zenéje. Ezek zenetörténetének kiemelkedő életművei köré csoportosított tematika főbb vonalakban:

- A késő-reneszánsz zenéje: Palestrina, Lassus, Victoria, Dowland, Gesualdo, G. Gabrieli
- Az itáliai barokk zene: Monteverdi, Corelli, Scarlatti, Vivaldi
- A francia barokk: Lully, Rameau
- A német barokk: Schütz, Bach, Telemann
- Az angol barokk: Purcell, Händel
- A rokokó és az átmeneti korszak: C. Ph. E. Bach, Mannheimi Iskola, Quantz, Gluck
- A bécsi klasszika: Haydn, Mozart, Beethoven és Schubert

- Romantika: Berlioz, Mendelssohn, Schumann, Liszt, Brahms, Bruckner, Csajkovszkij, Chopin, Paganini
- Romantikus német opera: Weber, Wagner
- Romantikus olasz opera: Rossini, Donizetti, Verdi
- Nemzeti stílusok: Erkel, Muszorgszkij, Grieg, Smetana,
- Századforduló: Richard Strauss, Gustav Mahler
- Francia századelő: Debussy, Ravel, Satie
- Modernizmus: Schönberg, Berg, Webern, Stravinsky, Bartók, Kodály, Sosztakovics
- Új irányok: Messiaen, Stockhausen, Ligeti, Reich, Cage, Kurtág

Műelemzés

A zenetörténet rengetegéből egy-egy példaértékűnek ítélt zenemű kiemeléseként sor kerül annak közelebbi megismerésére. Ez magában foglalhatja a zenemű keletkezésének körülményeitől, zeneszerzőjének életrajzától, a közönség első fogadtatásától elkezdve a legaprólékosabb harmóniai és formai elemzését is. Nagyon fontos, hogy a kiválasztott zenemű jól beilleszkedjen a tananyag egyéb részeibe, ezáltal a bemutatni kívánt stíluskorszakok még közelebbi megvilágításba kerüljenek a tanuló számára. A megfelelően kiválasztott tananyagnak része lehet olyan zenemű is, melyet bármely tanuló a főtárgy óráján is tanulhat, ezáltal képezve hidat a tantárgyak között.

Az alábbiakban olvasható egy-két javasolt szemelvény, de ezen a területen kell a leginkább az iskola és egy adott osztály adottságaihoz igazítani a tananyagot:

- Lassus: Matona mia cara
- Monteverdi: L'Orfeo, Poppea megkoronázása
- Corelli: Karácsonyi Concerto Grosso
- Vivaldi: A Négy Évszak
- Lully: Atys
- Schütz: Musikalische Exequien

- Purcell: Dido és Aeneas
- Händel: Messiás
- J. S. Bach: Máté-passió
- J. S. Bach: c-moll passacaglia és fuga
- Haydn: fisz-moll „Búcsú” szimfónia (no. 45)
- Mozart: Don Giovanni
- Beethoven: Coriolan – nyitány
- Beethoven: C-dúr „Waldstein” zongoraszonáta (op. 53)
- Beethoven: 9. szimfónia
- Schubert: Erlkönig
- Schubert: Winterreise
- Schumann: Karnevál
- Brahms: Ein deutsches Requiem
- Chopin: Etűdök
- Liszt: Haláltánc
- Verdi: Traviata
- Wagner: Trisztán és Izolda (előjáték és szerelmi halál)
- Mahler: I. szimfónia
- Richard Strauss: Imigyen szólá Zarathustra
- Bartók: A kékszakállú herceg vára
- Bartók: Concerto
- Berg: Wozzeck
- John Cage: 4’33”

Zenehallgatás

A zenehallgatás a tantárgy talán legfontosabb része. Ennek a tanulási formának a folytatásakor sajátítja el a tanuló a történelmi korokra jellemző hangzáskultúra élményvilágát. Ennek segítségével tud tájékozódni a később megismerendő zeneművek sűrűjében és ennek segítségével tudja majd saját hangszerén az előadandó zeneművet stílusosan eljátszani. Zenehallgatás nélkül a műelemzések sem lehetnek mélyrehatóak. Feladata, hogy kinyisson egy teljesen új világot a tanulók ízlésében, amellyel gazdagíthatják érzelemvilágukat. Hivatástudatot ébreszt leendő zenekari zenészekben.

Javasolt zenehallgatási szemelvények:

Palestrina: Missa Papae Marcelli

Gesualdo: Moro lasso

Purcell: Dido és Aeneas

Monteverdi: L'Orfeo, Poppea megkoronázása

Corelli: Concerto Grossók

Rameau: Hyppolite és Aricia

Bach: János-passió

Máté-passió

Magnificat

h-moll mise (Kyrie, Credo, Sanctus)

Brandenburgi versenyek

h-moll szvit

Musikalisches Opfer

12., 21., 46., 56., 65., 105., 106., 179. kantáta

Goldberg-változatok

A fuga művészete

Vivaldi: Versenyművek

Gloria

A négy évszak

Händel: Messiás

Alcina

Julius Caesar Egyiptomban

Gluck: Orfeusz és Euridiké

Haydn: Napszak-szimfóniák

A megváltó hét szava

A teremtés

Szimfóniák, No. 45., 88., 90., 102., 103., 104.

C-dúr „Kaiser” vonósnégyes

Mozart: Szöktetés a szerájból

Figaro házassága

Don Giovanni

A varázsfuvola

„Jupiter” C-dúr szimfónia

„Nagy” g-moll szimfónia

d-moll zongoraverseny

A-dúr zongoraszonáta (K. 331)

a-moll zongoraszonáta (K. 330)

C-dúr „Dissonanzen” vonósnégyes

c-moll mise

Requiem

Beethoven: 3., 5., 6., 7., 9. szimfónia

Zongoraszonáták:

c-moll „Pathétique” (op. 13)

cisz-moll „Holdfény” (op. 27 no.2)

d-moll „Vihar” (op. 31 no. 2)

C-dúr „Waldstein” (op. 53)

f-moll „Appassionata” (op.57)

B-dúr „Hammerklavier” (op.106)

c-moll (op. 111)

Hegedűverseny

c-moll zongoraverseny

Fidelio

Nyitányok: Egmont és Coriolan

a-moll vonósnégyes (op. 132)

B-dúr vonósnégyes („Nagy Fúga”)

Schubert: dalok

- Erlkönig

- Gretchen am Spinnrade

- Heine-dalok

- Der Tod und das Mädchen

Winterreise

Die Schöne Müllerin

d-moll „A halál és a lányka” vonósnégyes

Pisztráng-zongoraötös

C-dúr vonósötös

„Nagy” C-dúr szimfónia

h-moll „Befejezetlen” szimfónia

Weber: A bűvös vadász

Mendelssohn: „Olasz” szimfónia

„Skót” szimfónia

Szentivánéji-álom kísérőzene

Éliás oratórium

e-moll hegedűverseny

Schumann: Carnaval

a-moll zongoraverseny

A költő szerelme – dalciklus

Asszonyszerelem, asszonysors – dalciklus

Berlioz: Fantasztikus szimfónia

Chopin: Ballada (g), Mazurkák, Prelűdök

Brahms: I. és IV. szimfónia

A végzet dala

d-moll és B-dúr zongoraverseny

Hegedűverseny

f-moll zongoraötös (op. 34)

Német Requiem

Liszt: Zarándokévek

Haláltánc, Esz-dúr zongoraverseny

Faust-szimfónia

Rapszódia

Szimfonikus költemények (Les préludes, Mazeppa, Tasso)

Szürke felhők

Csajkovszkij: Anyegin, Pikk dáma

Wagner: Tannhäuser

A Nibelung Gyűrűje

Mesterdalnokok

Verdi Don Carlos

Trubadúr

Rigoletto

Aida

Otello

Muszorgszkij Borisz Godunov

Egy kiállítás képei

Mahler: 1., 2., 3. szimfónia

R. Strauss: Zarathustra

Salome

Rózsalovag

4 utolsó ének

Rahmanyinov: Holtak szigete

Prelűdök

Szimfonikus táncok

Debussy: Prelűdök

Egy faun délutánja

A tenger

Bartók: Kossuth-szimf.
Színpadi művek (összes)
Táncszvit
Szabadban
Zongoraversenyek
Concerto
Cantata profana
Zene húros hangszerekre, ütőkre és cselesztára
Kodály: Psalmus Hungaricus
Háry János
Galántai táncok
Stravinsky Tűzmadár
Le Sacre du Printemps
A katona története
Zsoltárszimfónia
Oidipus
The Rake's progress
In memoriam DT
Schönberg: Pierrot lunaire
Varsói túlélő
Berg: Hegedűverseny
Wozzeck
Sosztakovics: 5. 7. 9. 11. szimfónia
2. zongoraverseny

Messiaen: 4 ritmikus etűd

Kvartett az idők végezetére

Turangelila

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A 12063-16 azonosító számú

Általános zenei ismeretek megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

I. NÉPZENE ELMÉLET ÉS TÖRTÉNET

Húros/vonós, billentyűs, fafúvós, ütős szakképesítés

Népi énekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A népzenei elméleti tantárgy tanításának általános célja, hogy a növendék átfogó és összefüggő ismeretekre tegyen szert a magyar népzenei hagyomány énekes és hangszeres anyagában, dallamstílusában, néprajzi-népeleti kapcsolataiban, az énekes és hangszeres előadásmód kérdéseiben és a népzene földrajzi jellegzetességeiben.

A népi hangszer, hangszeres népzene tekintetében célja: a népi hangszerek történetével, a hangszeres zenének a vokális zenétől eltérő vonásaival való megismerkedés. Továbbá betekintés nyújt a hangszeres magyar népzenei stílusokba, megismerteti a hangszeres zenei repertoár fő jellemzőit, a különbözőterületeken és etnikumok körében használt népi hangszereket.

Fontos célja, hogy kiindulópontot nyújtson a Kárpát-medencében együtt élő népek hagyományos zenei kultúrájának megismeréséhez.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Népzeneelmélet és - történet tárgy kapcsolódik a történelem, a földrajz, a néprajz, a magyar és világirodalom, a klasszikus zene (zeneirodalom és zenetörténet), valamint a művészettörténet ismeretanyagához.

Az idegen nyelvek segítik a kommunikációt, más népek kultúrájának megismerését, vele a mások iránti toleráns magatartás kialakítását. Nélkülözhetetlenek a zenei szakkifejezéseknél.

A testnevelés-néptánc segít a fizikai erőnlét fejlesztésében, a foglalkozási ártalmak (rossz tartás, rossz légzés stb.) kiküszöbölésében.

A biológia, és a fizika közvetlen haszna a természet közvetlen megismerését jelentheti, hiszen a hangszerek alapanyagai fák, növények, míg a hangszerek hangadás módjai szoros összefüggésben állnak zenei akusztikai tulajdonságaikkal.

Témakörök

A népzene gyűjtése és kutatásának története

A zenei néphagyomány feltárása, gyűjtése, közlése, valamint a tudományos kutatás kialakulásának, történetének összefüggései:

- az 1815 előtti évszázadok dallamos népdalemlékei Pominóczkitól Kájonin keresztül Pálócziig;
- a napóleoni háborúk végétől a szabadságharc végéig terjedő időszak dalgyűjteményei, az MTA gyűjtési felhívása és ennek eredményei (Almási, Tóth I., Kiss Dénes stb.);
- az 1850-1890 közötti időszak eredményei, kéziratok és nyomtatott dalgyűjtemények (Szini, Füredi, Bartalus, Arany J. stb.);
- a néprajzilag és zeneileg hiteles 1905 előtti gyűjtések, a fonográf bevonása (Kiss Áron, Vikár Béla, Sebestyén Gyula, Seprődi János stb.);
- Kodály Zoltán és Bartók Béla tevékenysége
- az 1945 utáni főbb kutatási eredmények: MNT, Lajtha, Jagamas, Almási, Kallós, Szenik, Bodor, Ág, Vargyas stb. munkássága;
- korunk legfontosabb magyar népzene-kutatói, kutatási területeik.

A népzene-gyűjtés módszerei, technikai eszközeinek fejlődése.

A népzenei hangfelvételek archiválásának kérdései.

A népzenei anyagközlés etnomuzikológiai, etikai szempontjai.

Alapművek a Kárpát-medencei magyar népzene kutatásban (könyvek és hangzó népzenei kiadványok).

Magyar népzene történet és stílusösszefüggései

A népzene történet fogalma

- Történelem előtti, archaikus réteg
- Ugor kori ősréteg
- Az ugor kori ősréteg továbbfejlődése a strófikus sirató stílus
- A „nemzetek feletti ősréteg”: a pszalmodiáló stílus
- Ótörök ősréteg: kisambitusú pentaton stílus
- Ótörök ősréteg: a nagyívű, ereszkedő (pentaton) kvintváltó stílus
- A középkori népzene
- A 16-17. század népzeneje
- A 18-19. század népzeneje
- A 19-20. század népzeneje: az új stílus

A témakör feldolgozásához ajánlott: Paksa Katalin: Magyar népzene történet (Balassi Kiadó, Budapest, 1999.) című könyve és annak hangzó CD-melléklete

A magyar népzene rendszerezése

A összehasonlító népzene tudomány eredményei:

Zenei stílusok, rétegek, hatások:

- kötetlen szerkezetű ütempáros, recitáló és egyéb dallamok rendszerezése
- kötött vagy strófaszerkezetű dallamok rendszerezése

A „Bartóki” három fő osztály: régi stílusok, új stílus, vegyes osztály (régies népi réteg, műzenei és európai átvételek stb.)

A „Kodály-rend”

A „Járdányi-rend”

A „Dobszay-Szendrei” Típusrend

A zeneanyag földrajzi tagozódása, fő- és aldialektusok Bartók, Domokos Pál Péter szerint

A zeneanyag függőleges tagozódása egy-egy falun belül

A strófikus dallamok elemzési szempontjai (hangsor, ritmika, sorszerkezet, kadenciaképlet, ambitus, dallamvonal stb.)

Ajánlott irodalom: Sebő Ferenc: Népzenei olvasókönyv (Hagyományok Háza, Budapest, 2010.) és hangzó CD- vagy DVD-melléklete

A magyar népi hangszerek és hangszeres népzene

A népi hangszer fogalma

A hangszeres zene, illetve a hangszeres népzene fogalma

A hangszeres népzene funkciói – különös tekintettel a magyar néphagyományon belüli szerepükre

A nemzetközi és hazai kutatástörténeti előzmények általános vázolója (Mahillon, Curt Sachs, Erich von Hornbostel, Vikár Béla, Bartók Béla, Sárosi Bálint, Tari Lujza, Pávai István)

A hangszerek osztályozása: az idiofon hangszerek, a membranophon, hangszerek, a chordofon hangszerek, az aerofon hangszerek a magyar néphagyományban nemzetközi kitekintéssel

Hangszer-együttesek a magyar népzeneben

A tanult hangszerek kiemelkedő játékosai a néphagyományban

A tanult hangszerek, hangszer-együttesek előfordulása a magyar nyelvterületen.

A zenészek rétegzettsége: professzionisták és amatőrök; a parasztzenészek és a cigányzenészek szerepe.

Ajánlott irodalom:

Sárosi Bálint: Hangszerek a magyar néphagyományban. (Planétás Kiadó, Budapest, 1999.) és hangzó CD-melléklete

Sárosi Bálint: Hangszeres népzenei hagyomány. (Balassi Kiadó, Budapest, 2008.) és hangzó CD-melléklete

A vokális népzene műfjai

A népi líra, történeti rétegei, a népdal fogalma, jellegzetességei.

A népi epika fogalma, történeti rétegei, műfjai.

A dramatikus népköltészet fogalma, jellemzői, főbb megnyilvánulási formái.

A népköltészet és a műköltészet kölcsönhatása, a népköltészet stílusváltásai; félnépi alkotások; folklorizmus, folklorizáció.

A népdaléneklés alkalmai.

Ajánlott irodalom:

Magyar néprajz V. Foklór 1. Népköltészet (Akadémiai Kiadó, Budapest, 2002.)

A hagyományos előadásmód kérdései a népzeneben

A magyar népzene előadásmódja kialakulásának és változásának tényezői, összetevői:

– A határozott kötődésű dallamok hordozó-alkalmai; fő csoportjai: az emberélet fordulói, a naptári ünnepek, bizonyos munkák, tevékenységek, vallási kötődésű

énekek, híradás– jeladás, egyéb alkalmak (történet dallal, hangszeres elő- köz- utójáték figurák stb.)

- Alkalomhoz félig kötött dallamok: táncdarabok, utánzók, paródiák, stb.
- Kötetlen zenealkalmak; tilalom és szabadság íratlan törvényei az emberélet, az esztendő, a családi és egészségi állapot függvényében
- dallam és szöveg kapcsolata, dallam és hangszer kapcsolata
- Előadásmód, hangvétel, énekes díszítés és hangszeres cifrázás, hangszeres kíséretmód
- Változatképződés; ép és romlott változatok alakulása

Ajánlott irodalom:

Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje (Planétás Kiadó, Budapest, 2006.) és hangzó CD-melléklete

Népzene és műzene kapcsolata

A magyar népzene szerepe a 20-21. századi európai műzenében

A magyar példa világjelentősége. A népzene Bartók Béla és Kodály Zoltán, Lajtha László, Bárdos Lajos és mások műveiben

Népi hangszerek a klasszikus zenében.

A survival és revival (zenei folklorizmus) jelenségei

Kitekintés Kárpát-medencében élő népek hagyományos zenei kultúrájára

A hagyományos zenei kultúrák általános zenei jelenségeinek (hangsorok, ritmika, lüktetés, funkciók, műfajok, formai megoldások stb.) bemutatása példák segítségével.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

II. NÉPRAJZ tantárgy

Húros/vonós, billentyűs, fafúvós, ütős szakképesítés

Népi énekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A néprajz tantárgy tanításának általános célja, hogy minden növendék ismerje meg hazánk, népünk, kulturális örökségünk leginkább jellemző sajátosságait.

Összefüggésében lássa a magyar népzene létrehozó magyar paraszti kultúra jelenségeit földrajzi, történeti, társadalmi vonatkozásban egyaránt.

Célja továbbá, hogy

- sajátíttassa el azokat az ismereteket, gyakoroltassa azokat az egyéni és közösségi tevékenységeket, amelyek az otthon, a lakóhely, a szülőföld jobb megismeréséhez, a haza és népei megbecsüléséhez és az ezekkel való azonosuláshoz vezetnek;
- ismertesse fel a növendékekkel, hogy a néphagyomány az általános emberi értékek hordozója, ezért ismerete az általános műveltséghez is szükséges;
- tudatosítsa a növendékekben, hogy mindenkinek először a saját hagyományait, nemzeti értékeit kell megismernie, elsajátítania, hogy azután másokét is;
- alapozza meg és mélyítse el a nemzeti önismeretet, a nemzet-tudatot, a tevékeny hazaszeretetet;

- ösztönözzön a szűkebb és tágabb környezet hagyományainak és történelmi emlékeinek felfedezésére, hogy a múlt tisztelete, a szülőföld szeretete, a hozzávaló kötődés erősödjék a növendékekben.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A rendszerezett néprajzi ismeretek a közismereti tantárgyak közül a történelemhez, irodalom-történethez, földrajzhoz, művészettörténethez kapcsolódnak. Ezek együttesen biztosítják a növendékek adott életkori szintjéhez igazodó kultúrtörténeti tájékozottságot.

A néprajz oktatása eredményeként a növendékek az órákon szerzett ismereteket beépítik a szakelméleti és gyakorlati órákon szerzett tudásukba, tapasztalataikba.

Témakörök

Néprajzi alapvetés

Néprajzi alapfogalmak (nép, nemzet, nemzetiség, etnikai csoportok, hagyomány, kultúra, közösségi hagyományozódás, variálódás, szóbeliség, néprajz, folklór, etnográfia, etnológia) meghatározása

A magyar nép táji-történeti tagolódása; etnikai csoportok, néprajzi tájak, határon túli magyarok; nemzetiségek, szomszédaink.

Kutatástörténet, szakirodalmi alapvetés

A néprajztudomány vázlatos története.

A legfontosabb hazai gyűjtemények és intézmények.

A legfontosabb megjelent kézikönyvek.

Társadalomnéprajz

A magyar parasztság társadalmi helyének történelmi okai; a hagyományos magyar paraszti társadalomban az egyén és közösség, a közösség és a társadalom viszonya.

A hagyományos paraszti társadalom rétegei; alá- és fölérendeltségi viszonyok.

A nemek és korcsoportok szerinti szerep- és munkamegosztás a hagyományos paraszti életben.

Tárgyi kultúra

A gyűjtögetés, zsákmányolás szerepe a népi gazdálkodásban

Földművelés

Állattartás, pásztorélet

Népi táplálkozás

Település és népi építészet

Kézművesség és díszítőművészet

Népviseletek

Folklór

A népszokás fogalma, típusai, összefüggései a néphittel, népi vallásossággal.

Az emberi élet fordulóihoz, a jeles napokhoz, a gazdasági élethez kötődő népszokások.

Népköltészet:

- A népi líra, történeti rétegei, a népdal fogalma, jellegzetességei.
- A népi epika fogalma, történeti rétegei, műfajai.
- A dramatikus népköltészet fogalma, jellemzői, főbb megnyilvánulási formái.
- A népköltészet és a műköltészet kölcsönhatása, a népköltészet stílusváltásai; félnépi alkotások; folklorizmus, folklorizáció.

Néptánc

- A magyar néptánc történeti és stílusrétegei.

- A régi és új magyar táncstílus szemelvényeinek megismerése.
- A tánc hagyományozódása, alkalmi, a táncrend fogalma, táncszók.

Hon- és népismeret

Tanulmányi kirándulások: népi műemlékek, helyi gyűjtemények, tájházak, múzeumok látogatása.

Bevezetés a néprajzi gyűjtőmunkába.

A lakóhely története, a helyi hagyományok megismerése, ápolása.

Lehetőség szerint részvétel különböző honismereti, néprajzi, népzenei és néptánc táborokban, kézműves foglalkozásokon.

Folklórrendezvények látogatása és megbeszélése (pl. táncházak, táncháztalálkozó, „Mesterségek Ünnepe” stb.).

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

III. NÉPZENEI LEJEGYZÉS tantárgy

Húros/vonós, billentyűs, fafúvós, ütős szakképesítés

Népi énekes szakképesítés

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A Népzenei lejegyzés a Népzeneelmélet és történet, valamint a Főtárgy és Kamarazene legfontosabb kiegészítője. Célja, hogy a növendék a magyar népzenei hagyomány énekes és

hangszeres anyaga elemző lejegyzésének alapelveit, jelrendszerét, gyakorlatát elsajátítsa, ezzel is segítse énekes, hangszeres tevékenységét.

Alapja a zenei írás-olvasásban való jártasság, a zenei hallás, ritmusérzék, tempóérzék, melynek további fejlesztésében a tantárgy jelentős szerepet kap.

A Népzenei lejegyzés gyakorlatában a magyar népzene elméletének megismerése, valamint az énekes és hangszeres repertoár gyakorlása közben elemző módon kap képet a magyar népzene dallamstílusai, stílusrétegei, népdaltípusai, a magyar népzene földrajzi jellegzetességeiben valamint azok előadásmódja rögzítésének kérdéseiben.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Népzenei lejegyzés tárgy szorosan kapcsolódik a Népzeneelmélet- és történet, Néprajz, Főtárgy, Kamarazene, Szolfézs, Zeneelmélet anyagához, valamint egyéb közismereti tartalmakhoz: történelem, földrajz, nyelvtan, irodalom.

Az idegen nyelvek segítik a kommunikációt, más népek kultúrájának megismerését, vele a mások iránti toleráns magatartás kialakítását. Nélkülözhetetlenek a zenei szakkifejezéseknél.

A testnevelés-néptánc segít a fizikai erőnlét fejlesztésében, a foglalkozási ártalmak (rossz tartás, rossz légzés stb.) kiküszöbölésében.

Témakörök

A népzenei lejegyzés története és funkciói

A dallamlejegyzés zenetörténeti előzményei

A népzenei lejegyzések kezdetei és fejlődése a vokális és hangszeres népzeneben

A népzenei lejegyzés funkciói a tudományban, az előadóművészetben és az oktatásban.

A népzenei lejegyzés jelrendszere

A népzenei lejegyzések elemei a vokális és hangszeres népzeneben:

- dallam,
- ritmus,
- tempójelzések,
- díszítések,
- népdalszövegek.

A parlando-rubato dallamok lejegyzésének kérdései

A táncdallamok lejegyzésének kérdései

Az előadásmódbeli utasítások jelzésének lehetőségei a vokális és különféle hangszerek repertoárjának lejegyzésében

A dallam- és szövegváltozatok lejegyzésének lehetőségei

A népzenei partitúra készítésének alapelvei, szabályai, jelrendszere

Vokális népzenei felvételek lejegyzése

A magyar nyelvterület népzenei dialektusaiból reprezentatív igényrel válogatott népdalok autentikus népzenei felvételekről történő részletes lejegyzése a népzenei lejegyzés tudományos szabályainak és jelrendszerének alkalmazásával.

Hangszeres népzenei felvételek lejegyzése

A magyar nyelvterület népzenei dialektusaiból reprezentatív igényrel válogatott hangszeres dallamok autentikus népzenei felvételekről történő részletes lejegyzése a népzenei lejegyzés tudományos szabályainak és jelrendszerének alkalmazásával.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

**Az Ágazati szakmai kompetenciák erősítése
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

Népi húros/vonós, billentyűs, fafúvós, ütős szakképesítés

Népi énekes szakképesítés

I. ZENETÖRTÉNET tantárgy

A tantárgy tanításának célja

Az ebben a modulban megvalósuló órák a Zenetörténet tantárgynál kifejtett tartalmak alapos elsajátítására szolgálnak, elengedhetetlen feltételei a sikeres ágazati szakmai érettségi vizsga letételének. Minden részlet: Zenetörténet tantárgy.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXCV. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

II. NÉPZENE ELMÉLET ÉS TÖRTÉNET tantárgy

A tantárgy tanításának célja

Az ebben a modulban megvalósuló órák a Népzeneelmélet- és történet tantárgynál kifejtett tartalmak alapos elsajátítására szolgálnak, elengedhetetlen feltételei a sikeres ágazati szakmai érettségi vizsga letételének. Minden részlet: Népzeneelmélet- és történet tantárgy.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

III. KAMARA tantárgy

A tantárgy tanításának célja

Az ebben a modulban megvalósuló órák a Kamara tantárgynál kifejtett tartalmak alapos elsajátítására szolgálnak. Elengedhetetlen feltételei a szakirányú egyetemi felvételinek és a sikeres ágazati szakmai érettségi vizsga letételének. Minden részlet: Kamara tantárgy.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

IV. TÁRSHANGSZER tantárgy

A tantárgy tanításának célja

Az ebben a modulban megvalósuló órák a Társhangszer tantárgynál kifejtett tartalmak alapos elsajátítására szolgálnak. Elengedhetetlen feltételei a szakirányú egyetemi felvételinek és a sikeres ágazati szakmai érettségi vizsga letételének. Minden részlet: Társhangszer tantárgy.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

XLII. ELŐADÓMŰVÉSZEZET

ágazathoz tartozó

54 212 03

GYAKORLATOS SZÍNÉSZ

(SZÍNHÁZI ÉS FILMSZÍNÉSZ SZAKMAIRÁNY)

SZAKKÉPESÍTÉSHEZ,

VALAMINT

az 51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZEZETI PROGRAM- ÉS

PROJEKTSZERVEZŐ

mellék-szakképesítéshez

I. A szakképzés jogi háttere

A szakképzési kerettanterv

- a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény,
- a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény,

valamint

- az Országos Képzési Jegyzékről és az Országos Képzési Jegyzék módosításának eljárásrendjéről szóló 150/2012. (VII. 6.) Korm. rendelet,
- az állam által elismert szakképesítések szakmai követelménymoduljairól szóló 217/2012. (VIII. 9.) Korm. rendelet és
- az emberi erőforrások minisztere ágazatába tartozó szakképesítések szakmai és vizsgakövetelményeiről szóló 27/2016. (IX. 16.) EMMI rendelet

alapján készült.

II. A szakképesítés alapadatai

A szakképesítés azonosító száma: 54 212 03

Szakképesítés megnevezése: Gyakorlatos színész (Színházi és filmszínész szakmairány)

A szakmacsoport száma és megnevezése: 4. Művészet, közművelődés, kommunikáció

Ágazati besorolás száma és megnevezése: XLII. Előadóművészet

Iskolai rendszerű szakképzésben a szakképzési évfolyamok száma: 2 év

Elméleti képzési idő aránya: 30%

Gyakorlati képzési idő aránya: 70 % (50%–ban színpadi szakmai gyakorlat)

Az iskolai rendszerű képzésben az összefüggő szakmai gyakorlat időtartama:

- 5 évfolyamos képzés esetén: a 10. évfolyamot követően 160 óra, a 11. évfolyamot követően 160 óra;
- 2 évfolyamos képzés esetén: az első szakképzési évfolyamot követően 160 óra.

A szakmai gyakorlat megszervezhető a képzési sajátosságok figyelembevételével a képzési folyamat időszakában is. Pl. hétfégi és nyári koncertek, fellépések, táborok, versenyek, kiállítások, művésztelepek, valamint az állam által elismert, vagy az iskola által szervezett nemzetközi szakmai diákcsere formájában is.

III. A szakképzésbe történő belépés feltételei

Iskolai előképzettség: alapfokú iskolai végzettség

Bemeneti kompetenciák: —

Szakmai előképzettség: —

Előírt gyakorlat: —

Egészségügyi alkalmassági követelmények: szükségesek

Pályaalkalmassági követelmények: szükségesek

IV. A szakképzés szervezésének feltételei

Személyi feltételek

A szakmai elméleti és gyakorlati képzésben a nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény és a szakképzésről szóló 2011. évi CLXXXVII. törvény előírásainak megfelelő végzettséggel rendelkező pedagógus és egyéb szakember vehet részt.

Ezen túl az alábbi tantárgyak oktatására az alábbi végzettséggel rendelkező szakember alkalmazható:

Tantárgy	Szakképesítés/Szakképzettség
—	—

–	–
---	---

Tárgyi feltételek

A szakmai képzés lebonyolításához szükséges eszközök és felszerelések felsorolását a szakképesítés szakmai és vizsgakövetelménye (szvk) tartalmazza, melynek további részletei az alábbiak: Nincs.

Ajánlás a szakmai képzés lebonyolításához szükséges további eszközökre és felszerelésekre: Nincs.

V. A szakképesítés óraterve nappali rendszerű oktatásra

A szakgimnáziumi képzésben a két évfolyamos képzés második évfolyamának (2/14.) szakmai tartalma, tantárgyi rendszere, órakerete megegyezik a 4+1 évfolyamos képzés érettségi utáni évfolyamának szakmai tartalmával, tantárgyi rendszerével, órakeretével. A két évfolyamos képzés első szakképzési évfolyamának (1/13.) ágazati szakgimnáziumi szakmai tartalma, tantárgyi rendszere, összes órakerete megegyezik a 4+1 évfolyamos képzés 9-12. középiskolai évfolyamokra jutó ágazati szakgimnáziumi szakmai tantárgyainak tartalmával, összes óraszámával.

Szakgimnáziumi képzés esetén a heti és éves szakmai óraszámok:

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
9. évfolyam	8 óra/hét	288 óra/év
10. évfolyam	12 óra/hét	432 óra/év
Ögy.		160 óra

11. évfolyam	11 óra/hét	396 óra/év
Ögy.		160 óra
12. évfolyam	12 óra/hét	372 óra/év
5/13. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Összesen:		2769 óra

Amennyiben a kerettantervek kiadásának és jóváhagyásának rendjéről szóló rendeletben a szakgimnáziumok 9-12. évfolyama számára kiadott kerettanterv óraterve alapján a kötelezően választható tantárgyak közül a szakmai tantárgyat választja a szakképző iskola akkor a 11. évfolyamon 72 óra és a 12. évfolyamon 62 óra időkeret szakmai tartalmáról a szakképző iskola szakmai programjában kell rendelkezni.

évfolyam	heti óraszám	éves óraszám
1/13. évfolyam	31 óra/hét	1116 óra/év
Ögy.		160 óra
2/14. évfolyam	31 óra/hét	961 óra/év
Összesen:		2237 óra

(A kizárólag 13-14. évfolyamon megszervezett képzésben, illetve a szakgimnázium 9-12., és ezt követő 13. évfolyamán megszervezett képzésben az azonos tantárgyakra meghatározott óraszámok közötti csekély eltérés a szorgalmi időszak heteinek eltérő száma, és az óraszámok oszthatósága miatt keletkezik!)

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 12.§ 5-6. bekezdésének megfelelően ha a művészeti szakgimnázium a tehetséggondozás keretében művészeti szakvizsgára készít fel, a szakképzés és az alapfokú, továbbá a középfokú iskolai nevelés-oktatás szakasza követelményeinek teljesítése egymástól függetlenül is folyhat. Párhuzamos oktatás esetén a tanuló heti óraszám legfeljebb negyven óra.

A szakképzési kerettantervben a 9-12. évfolyamra meghatározott órakeret heti 40 órára történő kiegészítését a művészeti szakgimnázium a helyi tantervében szabályozza.

2018. szeptember 1-től

A XLII. ELŐADÓMŰVÉSZET ágazathoz tartozó

54 212 03 GYAKORLATOS SZÍNÉSZ (SZÍNHÁZI ÉS FILMSZÍNÉSZ SZAKMAIRÁNY)SZAKKÉPESÍTÉSHEZ

		9.		10.		11.		12.		5/13.		
		E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	
Fő szakképesítésre vonatkozó:	Összesen:	A tantárgy kapcsolódása:	4,5	7,5	4	7,5	4	7	4	7	9,5	21,5
	Összesen:		12		11,5		11		11		31	
11499-12 Foglalkoztatás II.	Foglalkoztatás II.	fő szakképesítés								0,5		
11498-12 Foglalkoztatás I. (érettségire épülő képzések esetén)	Foglalkoztatás I.	fő szakképesítés								2		
10613-12 Munkavédelem színházi munkaterületeken	Munkavédelmi ismeretek színházi munkaterületeken	fő szakképesítés	0,5									
10616-12 Színpadi és filmszínészi alakítás	Színészmesterség gyakorlata	fő szakképesítés		2		2		2		2		10
	Vers- és prózamondás gyakorlata	fő szakképesítés		2		2		2		2		3
	Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata	fő szakképesítés		1		1		**0,5		**0,5		2,5

	Ének- és hangképzés egyéni és csoportos gyakorlata	fő szakképesítés	2	0,5	2	0,5	2	0,5	2	0,5		3
	Színpadi mozgás gyakorlata	fő szakképesítés		2		2		2		2		3
	Színház-, film-, drámaelmélet és történet	fő szakképesítés	2		2		2/		2		7	

**Beszédtechnika 11-12. évfolyamon egyéni foglalkozás keretében

51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZERVEZŐ

mellék-szakképesítéssel

A szakmai követelménymodulokhoz rendelt tantárgyak heti óraszámja évfolyamonként

			9.		10.		11.		12.		5/13.	
			E	GY	E	GY	E	GY	E	GY	E	GY
Mellék szakképesítés re vonatkozó:	Összesen:	A tantárgy kapcsolódása :					3	4	1,4	5,2		
	Összesen:						7		6,8			
11887-16 Kulturális program és projekt szervezése	Projektszervezés és projektmenedzsment	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM-É S PROJEKTSZERVEZŐ					2					
	Projekttervezés és projektmenedzsment gyakorlata	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM-É S PROJEKTSZERVEZŐ						3				
	Rendezvény szervezés	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM-É S PROJEKTSZERVEZŐ					1					
	Rendezvény szervezés gyakorlata	51 345 05 ELŐADÓMŰVÉSZETI PROGRAM-É S PROJEKTSZERVEZŐ						1				

11886-16 Előadó- művészeti alapismeretek	Előadó- művészet történet (színházmű- vészet)	51 345 05 ELŐADÓM ŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZ ERVEZŐ						1,4		
	Előadó- művészeti program-és projektszer- vezés gyakorlata	51 345 05 ELŐADÓM ŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZ ERVEZŐ						1,2		
	Előadó- művészeti előadás gyakorlat	51 345 05 ELŐADÓM ŰVÉSZETI PROGRAM- ÉS PROJEKTSZ ERVEZŐ						4		

A 11499-12 azonosító számú

Foglalkoztatás II. megnevezésű

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

I. FOGLALKOZTATÁS II. tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tanuló általános felkészítése az álláskeresés módszereire, technikáira, valamint a munkavállaláshoz, munkaviszony létesítéséhez szükséges alapismeretek elsajátítására.

—

Témakörök

Munkajogi alapismeretek

Munkavállaló jogai (megfelelő körülmények közötti foglalkoztatás, bérfizetés, költségtérítés, munkaszerződés-módosítás, szabadság), kötelezettségei (megjelenés, rendelkezésre állás, munkavégzés, magatartási szabályok, együttműködés, tájékoztatás), munkavállaló felelőssége (vétkesen okozott kárért való felelősség, megőrzési felelősség, munkavállalói biztosíték).

Munkajogi alapok: felek a munkajogviszonyban, munkaviszony létesítése, munkakör, munkaszerződés módosítása, megszűnése, megszüntetése, felmondás, végkielégítés, munkaidő, pihenőidők, szabadság.

Foglalkoztatási formák: munkaviszony, megbízási jogviszony, vállalkozási jogviszony, közalkalmazotti jogviszony, közszolgálati jogviszony.

Atipikus munkavégzési formák a munka törvénykönyve szerint: távmunka, bedolgozói munkaviszony, munkaerő-kölcsönzés, egyszerűsített foglalkoztatás (mezőgazdasági, turisztikai idénymunka és alkalmi munka).

Speciális jogviszonyok: önfoglalkoztatás, őstermelői jogviszony, háztartási munka, iskolaszövetkezet keretében végzett diákmunka, önkéntes munka.

Munkaviszony létesítése

Munkaviszony létrejötte, fajtái: munkaszerződés, teljes- és részmunkaidő, határozott és határozatlan munkaviszony, minimálbér és garantált bérminimum, képviselő szabályai, elállás szabályai, próbaidő.

Munkavállaláshoz szükséges iratok, munkaviszony megszűnéskor a munkáltató által kiadandó dokumentumok.

Munkaviszony adózási, biztosítási, egészség- és nyugdíjbiztosítási összefüggései: munkaadó járulékfizetési kötelezettségei, munkavállaló adó- és járulékfizetési kötelezettségei, biztosítottként egészségbiztosítási ellátások fajtái (pénzbeli és természetbeni), nyugdíj és munkaviszony.

Álláskeresés

Karrierlehetőségek feltérképezése: önismeret, reális célkitűzések, helyi munkaerőpiac ismerete, mobilitás szerepe, képzések szerepe, foglalkoztatási támogatások ismerete.

Motivációs levél és önéletrajz készítése: fontossága, formai és tartalmi kritériumai, szakmai önéletrajz fajtái: hagyományos, Europass, amerikai típusú, önéletrajzban szereplő email cím és fénykép megválasztása, motivációs levél felépítése.

Álláskeresési módszerek: újsághirdetés, internetes álláskereső oldalak, személyes kapcsolatok, kapcsolati hálózat fontossága, EURES (Európai Foglalkoztatási Szolgálat az Európai Unióban történő álláskeresésben), munkaügyi szervezet segítségével történő álláskeresés, cégek adatbázisába történő jelentkezés, közösségi portálok szerepe.

Munkaerőpiaci technikák alkalmazása: Foglalkozási Információs Tanácsadó (FIT), Foglalkoztatási Információs Pontok (FIP), Nemzeti Pályaorientációs Portál (NPP).

Állásinterjú: felkészülés, megjelenés, szereplés az állásinterjún, testbeszéd szerepe.

Munkanélküliség

A munkanélküli (álláskereső) jogai, kötelezettségei és lehetőségei: álláskeresőként történő nyilvántartásba vétel; a munkaügyi szervezettel történő együttműködési kötelezettség főbb kritériumai; együttműködési kötelezettség megszegésének szankciói; nyilvántartás szünetelése, nyilvántartásból való törlés; munkaügyi szervezet által nyújtott szolgáltatások, kiemelten a munkaközvetítés.

Álláskeresői ellátások („passzív eszközök”): álláskeresői járadék és nyugdíj előtti álláskeresői segély. Utazási költségtérítés.

Foglalkoztatást helyettesítő támogatás.

Közfoglalkoztatás: közfoglalkoztatás célja, közfoglalkoztatás célcsoportja, közfoglalkoztatás főbb szabályai

Munkaügyi szervezet: Nemzeti Foglalkoztatási Szolgálat (NFSZ) szervezetrendszerének felépítése (a foglalkoztatáspolitikáért felelős miniszter, a kormányhivatal, a járási hivatal feladatai).

Az álláskeresők részére nyújtott támogatások („aktív eszközök”): önfoglalkoztatás támogatása, foglalkoztatást elősegítő támogatások (képzések, beralapú támogatások, mobilitási támogatások).

Vállalkozások létrehozása és működtetése: társas vállalkozási formák, egyéni vállalkozás, mezőgazdasági őstermelő, nyilvántartásba vétel, működés, vállalkozás megszűnésének, megszüntetésének szabályai.

A munkaerőpiac sajátosságai, NFSZ szolgáltatásai: pályaválasztási tanácsadás, munka- és pályatanácsadás, álláskeresői tanácsadás, álláskereső klub, pszichológiai tanácsadás.

A képzés javasolt helyszíne

Tanterem

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

A 11498-12 azonosító számú

**Foglalkoztatás I.
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

I. FOGLALKOZTATÁS I. tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy a tanulók alkalmasak legyenek egy idegen nyelvű állásinterjún eredményesen és hatékonyan részt venni.

Ehhez kapcsolódóan tudjanak idegen nyelven személyes és szakmai vonatkozást is beleértve bemutatkozni, a munkavállaláshoz kapcsolódóan pedig egy egyszerű formanyomtatványt kitölteni.

Cél, hogy a rendelkezésre álló 62 tanóra egység keretén belül egyrészt egy nyelvtani rendszerezés történjen meg a legalapvetőbb igeidők, segédigék, illetve az állásinterjúhoz kapcsolódóan a legalapvetőbb mondatszerkesztési eljárások elsajátítása révén. Majd erre építve történjen meg az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés és az induktív nyelvtanulási készségfejlesztés 6 alapvető, a mindennapi élethez kapcsolódó társalgási témakörön keresztül. Végül ezekre az ismertekre alapozva valósuljon meg a szakmájához kapcsolódó idegen nyelvi kompetenciafejlesztés.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

Idegen nyelvek

Témakörök

Nyelvtani rendszerezés 1

A 8 órás nyelvtani rendszerezés alatt a tanulók a legalapvetőbb igeidőket átismétlik, illetve begyakorolják azokat, hogy munkavállaláshoz kapcsolódóan, hogy az állásinterjú során ne okozzon gondot a múlt, illetve a jövőre vonatkozó kérdések megértése, illetve az azokra adandó válaszok megfogalmazása. Továbbá alkalmas lesz a tanuló arra, hogy egy szakmai

állásinterjún elhangzott kérdésekre összetett mondatokban legyen képes reagálni, helyesen használva az igeidő egyeztetést.

Az igeidők helyes begyakorlása lehetővé teszi számára, hogy mint leendő munkavállaló képes legyen arra, hogy a munkaszerződésben megfogalmazott tartalmakat helyesen értelmezze, illetve a jövőbeli karrierlehetőségeket feltérképezze. A célként megfogalmazott idegen nyelvi magbiztosság csak az igeidők helyes használata révén fog megvalósulni.

Nyelvtani rendszerezés 2

A 8 órás témakör során a tanuló a kérdésszerkesztés, a jelen, jövő és múlt idejű feltételes mód, illetve a módbeli segédigék (lehetőséget, kötelességet, szükségességet, tiltást kifejező) használatát eleveníti fel, amely révén idegen nyelven sokkal egzaktabb módon tud bemutatkozni szakmai és személyes vonatkozásban egyaránt. A segédigék jelentéstartalmának precíz és pontos ismerete alapján alkalmas lesz arra, hogy tudjon tájékozódni a munkahelyi és szabadidő lehetőségekről. Precízen meg tudja majd fogalmazni az állásinterjún idegen nyelven feltett kérdésekre a választ kihasználva a segédigék által biztosított nyelvi precizitás adta kereteket. A kérdésfeltevés alapvető szabályainak elsajátítása révén alkalmassá válik a tanuló arra, hogy egy munkahelyi állásinterjún megértse a feltett kérdéseket, illetve esetlegesen ő maga is tisztázó kérdéseket tudjon feltenni a munkahelyi meghallgatás során. A szórend, a prepozíciók és a kötőszavak pontos használatának elsajátításával olyan egyszerű mondatszerkesztési eljárások birtokába jut, amely által alkalmassá válik arra, hogy az állásinterjún elhangzott kérdésekre relevánsan tudjon felelni, illetve képes legyen tájékozódni a munkakörülményekről és lehetőségekről.

Nyelvi készségfejlesztés

(Az induktív nyelvtanulási képesség és az idegen nyelvi asszociatív memória fejlesztése fonetikai készségfejlesztéssel kiegészítve)

A 23 órás nyelvi készségfejlesztő blokk során a tanuló rendszerezi az idegen nyelvi alapszókincshez kapcsolódó ismereteit. E szókincszet alapul véve valósul meg az induktív nyelvtanulási képességfejlesztés és az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés 6 alapvető

társalgási témakör szavai, kifejezésein keresztül. Az induktív nyelvtanulási képesség által egy adott idegen nyelv struktúráját meghatározó szabályok kikövetkeztetésére lesz alkalmas a tanuló. Ahhoz, hogy a tanuló koherensen lássa a nyelvet, és ennek szellemében tudjon idegen nyelven reagálni, feltétlenül szükséges ennek a képességnek a minél tudatosabb fejlesztése. Ehhez szorosan kapcsolódik az idegen nyelvi asszociatív memóriafejlesztés, ami az idegen nyelvű anyag megtanulásának képessége: képesség arra, hogy létrejöjjön a kapcsolat az ingerek (az anyanyelv szavai, kifejezése) és a válaszok (a cél nyelv szavai és kifejezései) között. Mind a két fejlesztés hétköznapi társalgási témakörök elsajátítása során valósul meg.

Az elsajátítandó témakörök:

- személyes bemutatkozás
- a munka világa
- napi tevékenységek, aktivitás
- lakás, ház
- utazás,
- étkezés

Ezen a témakörön keresztül valósul meg a fonetikai dekódolási képességfejlesztés is, amely során a cél nyelv legfontosabb fonetikai szabályaival ismerkedik meg a nyelvtanuló.

Munkavállalói szókincs

A 23 órás szakmai nyelvi készségfejlesztés csak a 39 órás 3 alapozó témakör elsajátítása után lehetséges. Cél, hogy a témakör végére a tanuló folyékonyan tudjon bemutatkozni kifejezetten szakmai vonatkozással. Képes lesz a munkalehetőségeket feltérképezni a cél nyelvi országban. Begyakorolja az alapadatokat tartalmazó formanyomtatvány kitöltését, illetve a szakmai önéletrajz és a motivációs levél megírásához szükséges rutint megszerzi. Elsajátítja azt a szakmai jellegű szókincset, ami alkalmassá teszi arra, hogy a munkalehetőségekről, munkakörülményekről tájékozódjon. A témakör tanulása során közvetlenül a szakmájára vonatkozó gyakran használt kifejezéseket sajátítja el. A munkaszerződések kulcskifejezéseinek elsajátítása és fordítása révén alkalmas lesz arra, hogy a leendő saját munkaszerződését, illetve munkaköri leírását lefordítsa és értelmezze.

A képzés javasolt helyszíne

Az órák kb. 50%-a egyszerű tanteremben történjen, egy másik fele pedig számítógépes tanterem, hiszen az oktatás egy jelentős részben digitális tananyag által támogatott formában zajlik.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel

A 10616-12 azonosító számú

**Színpadi és filmszínészi alakítás
megnevezésű**

szakmai követelménymodul

tantárgyai, témakörei

I. SZÍNÉSZMESTERSÉG GYAKORLATA tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

Kialakítani és fejleszteni a színpadi és filmes színészi tevékenységhez szükséges előadói készségeket, technikai adottságokat és ismereteket, koncentráló és kontrolláló képességeket.

Feltárni a színészi alkotó tevékenység belső alapjait (önismeret, empátia, kreativitás, koncentrálóképeség), a szerepelemzési és -építési technikákat.

Képesé tenni a növendéket színészi helyzetgyakorlatok improvizálására, a mindennapi élet helyzeteinek feldolgozására, drámarészletek értő és színvonalas megjelenítésére, színpadi kapcsolat teremtésére, a színpadi szerep megformálására, a színpad és a film szerepépítési technikáinak önálló alkalmazására. A színpadi alak érzéseinek, indulatainak, lelkiállapot-változásainak kifejezésére.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Színészmesterség gyakorlata tantárgy alapvető didaktikai feladata a képzést lezáró komplex szakmai gyakorlati vizsgafeladat megvalósítása, ezért koordinációs szerepe van a többi gyakorlati tárgy (Vers- és prózamondás gyakorlata, Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata, Ének- és hangképzés egyéni és csoportos gyakorlata, Színpadi mozgás gyakorlata) konkrét tananyagelemeinek, didaktikai célrendszerének meghatározásakor, összegző szerepe azok eredményeinek felhasználásakor. A szerepfeladatok szövegelemeinek elemzésekor, a játéktílusok kialakításakor felhasználja a Színház-, film-, drámaelmélet és történet tantárgy során elsajátítottakat.

Témakörök

Szöveg nélküli és szöveges helyzetgyakorlatok, etűdök

A színészi ábrázolás alapkérdései.

Relaxáció, koncentráció gyakorlatai.

Történet szerkesztése és megjelenítése

Improvizáció, improvizáció zenére vagy témára, összetett improvizációk

Szituáció megfogalmazása állóképben mozdulatsorral.

Érzetek felidézésének gyakorlatai.

Érzelmek felidézésének gyakorlatai.

Szöveges és szöveg nélküli helyzetgyakorlatok:

Helyzetgyakorlatok alkotása saját élményanyagból.

Helyzetgyakorlatok alkotása egy megadott mondat, ill. szövegtöredék szituációba helyezésével.

Konfliktus köré szerkesztett helyzetgyakorlatok alkotása.

A színpadi jelenlét, a személyiség, egy-egy adott szerep megjelenítésének kérdései.

Szöveg, gesztus összehangolása, a szó és a cselekmény egymáshoz illesztése.

Színpadi kapcsolatteremtés.

Színpadi, színészi dramaturgia, választás és cselekvés.

Váltások a színészi játékban.

Cselekvés és állapot kifejezése.

Tárgyi eszközök (kellék és bútor) használata.

Belső és külső színészi technika és felkészülés.

A helyzetgyakorlatok pontosítása, bemutatása.

Zenés helyzetgyakorlatok, etűdök

A kreativitás és a fantáziai szerepe a színészi alkotásban.

Naturális és stilizált játékmód.

Adott zeneművekre (rigmus, népdal, műdal) készített helyzetgyakorlatok.

Próbatechnikák.

Színpadi ritmus és tempó.

Zenei ritmus és tempó.

Hangkeltés a színpadon.

A színpadi zene típusai, azok alkalmazása.

A helyzetgyakorlatok pontosítása, bemutatása.

Különböző hangulatú, egyszerű szerkezetű jelenetek előadása színdarabokból

Néhány szereplős, egyszerű helyzetű, realiztikus játéktípusú jelenetek színpadra állítása (ajánlható valamely naturalista stílusú drámarészlet pl.: Barta Lajos, Bródy Sándor, Molnár Ferenc, E. Albee, Ö. von Horváth, A. Miller, E. O'Neill, J. P. Sartre, A. Strindberg, T. Williams szövegei).

Az írói szövegben lévő gondolatok érzések kifejezése színészi eszközökkel.

Naturalista játéktípus, valóságosság és illusztráció.

Valóságos ábrázolásra törekvő színészpédagógiai rendszerek, módszerek (K. Sz. Sztanyiszlavszkij, M. Csehov, L. Jovet, L. Strasberg, Várkonyi Zoltán) alapelvei.

Színpadi jelenet dramaturgiája.

Színpadi kapcsolatrendszerek.

Az együttes játék kialakítása.

Tárgyi eszközök (kellék és bútor) használata.

Felkészülés a szerepalkotásra.

Felkészülés az előadásra.

Kötött szövegű, verses drámarészletek előadása, színpadi stilizáció

A színpadi stilizáció.

Stilizált szöveg és valószerű játékmód.

Önállóság és kreativitás a próbák során.

Színpadi jelenet dramaturgiája, jelenetek összefűzése.

A próbafolyamat egyes szakaszaira jellemző színészi feladatok, próbatechnikák.

A mesterségbeli alapok ismereteinek, elemeinek, technikáinak együttes alkalmazása a színházi próbafolyamat során.

Az alkotó állapothoz szükséges koncentrációs gyakorlatok, technikák alkalmazása kötött szövegű drámarészletek próbafolyamata és az előadása során. Pszichikai, fizikai sajátosságok, feltételek.

A színészmesterség alapismereteinek bemutatása kötött szövegű drámarészletek segítségével.

A színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése verses drámarészletek előadása során.

A beszédtechnikai felkészülés technikai eszköztára.

Kapcsolat kialakítása a közönséggel a színházművészet esztétikai és etikai normái szerint.

Ajánlott szerzők: Szophoklész, Euripidész, Plautus, W. Shakespeare, LopedeVega, Calderon de la Barca, J. P. Corneille, Racine, Molière, F. Schiller, Katona József, Vörösmarty Mihály, Madách Imre.

Lélektani ábrázolás megjelenítése különböző stílusú drámarészletek előadásával

Összetett érzet és érzelem felidéző gyakorlatok.

Az érzelmi emlékezet működtetése.

Instrukció befogadása, értelmezése, rögzítése, végrehajtása.

A próbafolyamat egyes szakaszaira jellemző színészi feladatok, próbatechnikák.

Az alakítás gyakorlati és elméleti eszközrendszerének komplex felhasználása, hatáselemmé alakítása a próbafolyamat során.

Helyzet- és improvizációs gyakorlatok a próbák során, a színpadi kapcsolatrendszer kialakítása.

Szereptanulás.

Szerepépítési, karakterformálási alapismeretek beépítése a szerepépítés folyamatába. A szerepépítés technikái.

A színpadi előadás elkészítésének munkarendje.

Az alkotó állapothoz szükséges koncentrációs gyakorlatok, technikák alkalmazása a próbafolyamat és az előadások során. Pszichikai, fizikai sajátosságok, feltételek.

A színészmesterség alapismereteinek bemutatása az előadás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között.

A beszédtechnikai felkészülés technikai eszköztára.

Az ábrázolt alak külső megjelenítésének esztétikuma.

A színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése.

Kapcsolat kialakítása a közönséggel a színházművészet esztétikai és etikai normái szerint.

Ajánlott szerzők: W. Shakespeare, A. P. Csehov valamint Barta Lajos, Bródy Sándor, Heltai Jenő, Sarkadi Imre, E. Albee, H. Ibsen, Ö. von Horváth, F. G. Lorca, A. Miller, E. O'Neill, J. P. Sartre, A. Strindberg, T. Williams szövegei.

Filmszínészi játék

A színház és a filmkészítés, filmgyártás szervezeti felépítésének különbségei és működése.

A film létrehozásában közreműködő szakemberek, szakmák.

A filmforgatás fázisai, technológiája. A film esztétikai eszközrendszerének komplexitása.

A filmszínészi alkotás technikai jellemzői, követelményei, feladatai.

A filmfelvétel technikai sajátosságai. A filmszínészi alkotás időkeretei.

A kamera előtti játék pszichikai jellemzői.

Az alakítás kamera előtt történő megteremtésének módszerei, technikai sajátosságai.

A színészi alkotás a filmalkotás egyéb tényezőinek, alkotóinak (szcenikai keret, partnerek, munkatársak) meghatározottságai között. A szakmai eszköz- és etikai normarendszer.

A színészi eszközrendszer (beszéd, ének, mozgás, tánc) rendezői instrukcióknak megfelelő, komponált alkalmazása és működtetése a kamera előtti játékban.

A film stílusának, műfajának, hangulatának, esztétikai jellegének színészi kifejezése.

A képzés javasolt helyszíne

Színházterem

Színházi próbatermek (minimum 60 nm²)

Filmstúdió

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

II. VERS-, ÉS PRÓZAMONDÁS GYAKORLATA tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy oktatásának célja szövegértelmezési, elemzési stratégiák bemutatása, fejlesztése, valamint a szépirodalmi verses, prózai és párbeszédes formájú szövegek tagolt, árnyalt és kifejező előadásának elméleti és technikai megalapozása.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata tantárggyal, alakítja és felhasználja annak szakmai tartalmait. A szövegelemek elemzésekor felhasználja Színház-, film-, drámaelmélet és történet tantárgy valamint a középiskolai oktatás Magyar nyelv és irodalom tantárgya során elsajátítottakat.

Témakörök

Egyszerű szerkezetű, hangulat- és tájfestő lírai és prózai művek elemzése és előadása

A szövegtartalom és a színészi kifejezés összefüggései.

Az értelmezés jelentősége.

Szövegelemzési, verselemzési, poétikai, verstani ismeretek és azok alkalmazása az előadásanyag szöveges elemeinek feldolgozása során.

A szövegtartalom kifejezésének előadás-technikai alapismeretei.

A kifejezés beszédtechnikai ismeretei.

Gondolati ívek a szövegben.

A szöveg akusztikai formájának kialakítása.

Hangulatfestő és tájleíró líra (romantikus és a múlt századi magyar líra) egyes szám első személyben írott, a hanggi adottságoknak megfelelő, magas irodalmi értékű darabjainak előadása.

Ajánlott szerzők: Petőfi Sándor, Arany János, Vörösmarty Mihály, Ady Endre, Juhász Gyula, Kosztolányi Dezső

Összetett szerkezetű, különböző verselésű lírai művek elemzése és előadása

A beszédbátortalanság, a beszédhallás, a beszédtechnika, a beszédművelés fogalmai.

Fonetika, foniatória, fonológia, logopédia fogalmai.

Kommunikáció, lámpaláz, modorosság fogalmai.

Verselési hagyományok, formák és típusok a magyar lírában.

A központozás akusztikus megjelenítése.

Az írásjelek szerepe az előadás akusztikus megformálásában.

Összetett szerkezetű, epikus, elbeszélő költemények elemzése és előadása.

Ajánlott szerzők: Balassi Bálint, Csokonai Vitéz Mihály, Kölcsey Ferenc, Petőfi Sándor, Arany János, Vörösmarty Mihály, Ady Endre, Babits Mihály, Juhász Gyula, Kosztolányi Dezső, József Attila, Radnóti Miklós, Weöres Sándor, Nagy László valamint kortárs költők.

Párbeszédes szerkezetű és prózai szövegek előadása

Drámai, verses, prózai szövegek elemzése, értelmezése, rögzítése.

Különböző szerkezetű, stílusú, műfajú szövegek (vers, monológ, dialóg) érzelmi, gondolati tartalmainak kifejezése a színpadi beszéd eszközzrendszerével.

Helyzet-, szöveg-, szerepelemzési technikák alkalmazása az alakítás szövegelemeinek előadásában.

A beszédtechnikai ismeretek alkalmazása a színpadi beszéd kialakításában.

Árnyalt stílusú, humoros prózai művek előadása. Ajánlott szövegek: Nagy Lajos (Képtelen természetrajz) Karinthy Frigyes (Karcolatok, Humoreszkek, Tanár Úr kérem c. kötet egyes darabjai, Mark Twain: Ádám és Éva naplója).

Árnyalt stílusú, egyszerű dramaturgiájú jelenetek előadása. Ajánlott szerzők: Bródy Sándor, Barta Lajos, Móricz Zsigmond, Németh László, Heltai Jenő, Molnár Ferenc, Szép Ernő, Tamási Áron valamint kortárs szerzők

Nép-és műballadák előadása

Népi és műballadák feldolgozása.

Elbeszélő és párbeszédes szövegtípusok előadása.

A romantikus műballada típusai, alkotói.

A központozás akusztikus megjelenítése.

Az írásjelek szerepe az előadás akusztikus megformálásában.

Székely népballadák

Arany János balladái (pl. Ráchel siralma, Vörös Rébék, Tengeri hántás, Tetemrehívás, Hídavatás, Ágnes asszony, V. László, Zách Klára).

Modern lírai és prózai művek elemzése és előadása

Szövegelemzési, verselemzési, poétikai, verstani ismeretek és azok alkalmazása a modern lírai és prózai szövegek feldolgozása során.

Az elmúlt fél évszázad jellemző verstípusai, nyelvi gondolkodása.

Modern lírai alkotások elemzése, akusztikus megfogalmazása (kortárs magyar líra)

A központozás akusztikus megjelenítése.

Az írásjelek szerepe az előadás akusztikus megformálásában.

Típushibák a színpadi megszólaláskor.

A pódium esztétikája.

Különböző verstípusok előadása.

A kortárs - vallomásos tematikájú - irodalom szövegtartalmainak kifejezése.

Drámai szövegek, monológok előadása

A szöveg rögzítésének módszerei.

Tagolás és váltások a színpadi beszédben.

A monológ felépítése.

Párbeszéd színpadi előadása.

Az irodalmi nyelv törvényszerűségeit követő élőbeszéd alkotása.

A különböző korok jellegzetes beszédstílusainak alkalmazása.

Drámai szövegek, beszédigényes, vallomásos tematikájú jelenetek, monológok előadása.

Ajánlott szerzők: Katona József, Madách Imre, Vörösmarty Mihály, B. Brecht, A. P. Csehov, Ny. Gogol, M. Gorkij, G. Hauptmann, H. Ibsen, W. Shakespeare, G.B. Shaw, A. Strindberg, valamint kortárs szerzők.

A képzés javasolt helyszíne

Színházterem.

Színházi próbatermek (minimum 60 nm²), tantermek.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

III. BESZÉDTECHNIKA CSOPORTOS ÉS EGYÉNI GYAKROLATA tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

Beszédelemzési módszerek, fejlesztő, javító, szinten tartó gyakorlatok ismertetése. A hallási figyelem, és a beszédszervek tudatos használatának kialakítása, fejlesztése. A légzés, lazítás, koncentráció gyakorlatainak bemutatása, elsajátítása.

A tantárgy tanításának célja továbbá elmélyíteni a színpadi középhang kialakításának és helyes használatának ismereteit. Bemutatni a hangzó- és artikulációs gyakorlatokat, a hangerő- és hangszíngyakorlatokat, a főbb kifejező eszközök: beszédtempó, hangerő, hangsúly, hanglejtés, szünet alkalmazását, a hangsúlyszabályokat és hanglejtés kifejező használatát.

Elősegíteni a különböző szerkezetű, stílusú, műfajú szövegek (vers, monológ, dialóg) érzelmi, gondolati tartalmainak kifejezését.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata tantárgy a képzés egészét tekintve kölcsönhatásban áll a Színészmesterség gyakorlata, valamint Vers- és prózamondás gyakorlata tantárggyal, segíti a komplex szakmai vizsgafeladatok színvonalas megvalósulását. A szövegelemek elemzésekor felhasználja a Színház-, film-, drámaelmélet és történet tantárgy során elsajátítottakat.

Témakörök

Lazító, légző és koncentrációs gyakorlatok

A beszédről.

A hallás.

Beszédképzés, anatómiai alapismeretek.

Lazító gyakorlatok:

testrészenkénti lazítás,

teljes ellazítás,

a légzés megfigyelése, tanulmányozása relaxálás közben, lazítás fekvé, ülve, állva,

tónusszabályozó gyakorlatok (feszítés, lazítás) az egész testen majd testtájanként,

lazítás a beszédtechnikai gyakorlatok végzése közben,

a test tónusállapotának kontrollálása és szabályozása beszédgyakorlatok közben,

belső relaxálás.

A légzőszervek, a légzés.

A beszédlégzés tudatosítása gyakorlatok során.

Légzőgyakorlatok:

az élettani és a beszédlégzés különbségei,

rekeszlégzés,

légzőgyakorlatok mechanikusan mondható szövegekkel,

légzőgyakorlatok népdalokkal, gyermekversekkel,

tudatos tagolás a légzéssel a produktív és a reprodukív beszédben,

információ átadása a különböző légzésmódokban.

A hangadás: zönggyakorlatok, hangerő, hangmagasság

A hangadás.

Hanggyakorlatok:

a mellkasi és a szükséges szájtéri rezonancia megerősítése m hanggal,

rezonancia gyakorlatok magánhangzókkal,

a kemény és a lágy hangindítás gyakorlatai,

a középhang beállítása és megerősítése,

hangringató gyakorlatok a fölösleges izomfeszültségek oldására,

szöveges hanggyakorlatok (gyermekversek, mondókák).

A hang magasságának változtatása (skálázás), a középhangsáv szélesítése.

Hangerőgyakorlatok a suttogástól az erőlködés mentes fokozásig.

Hangszíngyakorlatok, a kemény és a lágy hangvétel.

Hangadási módok megfigyelése: az elől szóló középhang megerősítése.

Változatok a hangadásban (hátról szóló, préselt, öblösített, levegős és fejhang).

Szöveges hangerőgyakorlatok, a fokozás és csillapítás, szöveges hangmagasság gyakorlatok, a középhangsáv szélesítése a magas és a mély hangok felé.).

Szöveges középhang gyakorlatok: erőteljes hangvétel, lágy hangvétel, szöveges hangmagasság gyakorlatok,

szöveges dinamikai gyakorlatok,

összetett gyakorlatok a fokozás, váltás, a hangszín és a hanglejtés tudatos alkalmazására

Artikulációs és hangzójavító gyakorlatok

Az artikuláció;

szöveg nélküli gyakorlatok (ciklikus hangsorok) a beszédszervek mozgásának ügyesítésére:

magánhangzó gyakorlatok,

mássalhangzó gyakorlatok,

artikulációs módok tanulmányozása,

szöveges magánhangzó gyakorlatok,

pergetett szövegmondás hibátlan artikulációval,

szöveges gyakorlatok mozgás, fizikai terhelés közben,
szöveges gyakorlatok megosztott figyelemmel,
a hibátlan artikulációjú pergetett szövegmondás begyakorlása,
a suttogó beszéd intenzitásának növelése szöveges gyakorlatokban,
a kiejtés változatai a főbb tájszólásokban.

Ritmus-, tempógyakorlatok

A szótagok időtartamának meghatározása.

Ritmus, tempó:

ritmusgyakorlatok,

csoportos ritmusgyakorlatok (kórus).

A hanglejtés, hangsúly, hangszín gyakorlatai

A hangsúlyozás alapismeretei.

Hangszínek, hangváltások kimunkálása.

A kifejező, helyes

hanglejtés,

hangsúly,

hangszín kialakításának gyakorlatai.

Hangsúly a szavakban, szókapcsolatokban, hangsúlyváltozatok.

A hanglejtés változatai azonos szólamon, szövegen belül.

Nonverbális kifejező eszközök

Tekintetjátékok:

beszédgyakorlatok tekintettartással,

vonzás és taszítás a tekintetben,

utasítások tekintettel.

Grimaszjátékok:

egymás utánzása,

grimaszok leolvasása, értelmezése,

Járás, testtartás, gesztusok megfigyelése és utánzása,

Egymás artikulációjának leolvasása, szinkronizálása.

Helyzetgyakorlatok a technikai gyakorlatok szövegeivel.

Helyzetgyakorlatok értelmetlen szöveggel.

A képzés javasolt helyszíne

Színházi próbatermek (minimum 60 nm²).

Tükrös tanterem, megfelelő akusztikai adottságokkal.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

IV. ÉNEK-, ÉS HANGKÉPZÉS EGYÉNI ÉS CSOPORTOS GYAKORLATA tantárgy

IV. 1. ÉNEK-, ÉS HANGKÉPZÉS EGYÉNI GYAKORLATA

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A színpadi éneklés technikai alapjainak bemutatása. Légzéstechnikai, hangképzési, fiziológiai alapismeretek elsajátítása. A beéneklés, skálázás technikájának elsajátítása.

Alapfokú zeneelméleti ismeretek, kottaolvasás, zenei szakkifejezések (tempó, dinamika) feltárása.

A különböző hangulatú, műfajú dalok (operett, musical, sanzon, táncdal, kuplé stb.) műfaji sajátosságainak, előadási technikáinak megfigyelése, elemzése, reprodukálása.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy épít a közoktatás korábbi szakaszaiban az Ének tantárgy során elsajátított ismeretekre. A 14. osztály során javasoltan együttműködik a Színészmesterség, valamint a Vers és prózamondás tantárgyakkal

Témakörök

Légzéstechnika

Az éneklés anatómiája, Az éneklés során szerepet játszó szervek és izomcsoportok.

A helyes légzéstechnika elmélete, a szabályos levegővétel.

A növendékek hibáinak felismertetése, tudatosítása.

Légző gyakorlatok tanulása, tudatosítás után folyamatosan ismételt gyakorlása.

Hangadás, skála-gyakorlatok

A hangképzés elmélete.

Hangképzés a gyakorlatban.

Skála-gyakorlatok.

Zöngé gyakorlatok.

Vokálisra nyitás gyakorlatai.

Futó skálák gyakorlatai.

Hosszabb futó-skálák gyakorlatai.

Rezonáns érzet erősítése.

Tartott hangok, levegőbeosztás gyakorlása.

Staccato gyakorlatok.

Magasságok automatizálása felülről indított skálával.

Népdalok, népdalfeldolgozások, virágénekek előadása

Skálától a daléneklésig.

Népdalok, népdalfeldolgozások előadása.

Zongorakísérettel ellátott virágénekek, gyermekdalok előadása.

Néhány - képességnek megfelelő nehézségű - dal kiválasztása közös feldolgozása.

Ajánlott zenei anyag: Ádám Jenő: A dal mesterei I-II. kötet.

Kerényi György: Énekiskola II. kötet dalaiból.

Sanzonok, táncdalok, duettek előadása

Érzelmek kifejezése.

A színpadi kapcsolat.

Sanzonok műfaji, technikai jellegzetességei.

Táncdalok műfaji, technikai jellegzetességei.

Könnyebb operettek (ajánlott szerzők: Eisemann Mihály, Zerkovitz Béla, Ábrahám Pál, Kálmán Imre) műfaji, technikai jellegzetességei.

Dramatikus szerkezetű szonok, kuplék előadása

A színpadi éneklés.

A hang- és énektechnikai ismeretek alkalmazása különböző hangulatú és műfajú dalok, kuplék, sanzonok, énekelt versek, dalmű részletek előadásában.

A dramatikus dalműfajok rövid áttekintése, híres előadói, zenehallgatás, esetleg videofelvétel megtekintése.

A kuplé.

Megzenésített vers: sanzon.

Ajánlott zenei anyagok: pl. „Szalonspicc-album” (kuplék),”Darvas-album, Ruttkai-album, Domján-album (sanzonok)".

Az előadói készség alkalmazása énekes előadásmód során.

Musicalrészletek előadása

A zenés színészmesterség alapismeretei és párhuzamos alkalmazása.

Hangtechnikailag igényes dalok pl. francia sanzonok, amerikai örökzöldek, könnyebb musical részletek előadása.

Dramaturgiaiilag és hangtechnikai szempontból összetettebb musical részletek előadása

A képzés javasolt helyszíne

Énekszoba zongorával.

Színházi próbatermek (minimum 60 nm²), tantermek.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

IV.2. ÉNEK-, ÉS HANGKÉPZÉS CSOPORTOS GYAKORLATA

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

9-12. évfolyam

9. évfolyam	72 óra
10. évfolyam	72 óra
11. évfolyam	72 óra
12. évfolyam	64 óra

A zenei nevelés általános és legfőbb célja az érzelmi, értelmi és jellemnevelés, az igényes zene bemutatása és megszerettetése, kulcsot adva a tanulóknak az éneklésen, zenélésen keresztül történő megismeréshez, megértéshez.

A közös éneklés, muzsikálás élményének megteremtésén túl, melynek révén megvalósul a befogadás és az önkifejezés, valamint az egymásra figyelés harmóniája, hangsúlyt kap a közvetlen cselekvés, alkotás, önkifejezés folyamata, mely színesíti a fantáziát, formálja az ízlést.

A zenei jelrendszerek megismerése és alkalmazása a zene megértését, befogadását segíti. A magyar népzene, a nemzeti hagyományok, a zenetörténeti korszakok legfontosabb jellemzőinek megismerésén keresztül önálló zenei világkép alakul ki, fejlődik a kritikai képesség, a nemzeti identitástudat.

Az 1–4. évfolyamok feladata, hogy megalapozzák a zenei nevelést, a zene megszerettetéséhez és az egyes zeneművek élményt nyújtó megismeréséhez vezető út kialakítását segítsék. A mozgással, táncsal, játékkal egybekötött csoportos éneklés, a közös muzsikálás az egymásra figyelés és a közösségformálás rendkívüli lehetőségét biztosítja. Ebben az oktatási szakaszban történik az éneklési kultúra megalapozása, a helyes testtartás és légzés, a jó fizikai állóképesség kialakítása, illetve erősítése. A ritmusjátékok, az énekléshez kapcsolódó különféle mozgások gyorsan és látványosan

segítik az esztétikus, jól koordinált mozgást. A zenei emlékezet, a belső hallás fejlesztése, a zenei ismeretek elsajátítása megteremti a játékos alkotás, a zenei improvizáció feltételét. A testhangszerek, ritmushangszerek/hangszerek használata fejleszti a hangszínhallást, figyelemre, koncentrációra nevel. A zenehallgatás az auditív befogadás fejlesztésének eszköze, és a gyermeki élményvilág fontos része. A néphagyományok, népszokások a zenei anyanyelv megismerésében, a nemzeti azonosságtudat megalapozásában töltönek be fontos szerepet.

A gyermekek csoport előtti éneklése, hangszeres előadása módot ad az egyéni készségek kibontakoztatására, a helyes önértékelés kialakítására és a kiemelkedő adottságú gyermekek fejlesztésére.

A heti 2 óra lehetőséget biztosít arra, hogy a zenei írás-olvasás ebben a képzési szakaszban azonos súllyal szerepeljen.

Az 5–8. évfolyamok feladata, hogy megszilárdítsák a zenei alapműveltséget. A heti 1 órában megváltozik a fejlesztési feladatok szerkezete. Az éneklésre fordítható időkeret csökken, a befogadói kompetenciák fejlesztésére és a zenehallgatásra, zeneművek megismerésére fordítható idő növekszik. Az elméleti ismeretanyag a 7–8. osztályok felé haladva folyamatosan csökken, a kottaolvasás gyakorlata fokozatosan eltolódik a felismerő kottaolvasás felé.

A 9–10. és 11–12. osztályokban, bár énekes és generatív tevékenységekhez kapcsolódóan, de tovább folytatódik a hangsúly áthelyeződése a befogadói kompetenciák irányába.

A zenei nevelés célja is átalakul, előtérbe kerül a zene önálló értelmezésének segítése. Cél, hogy a tanulók a zenei műalkotások megismerése révén helyesen tájékozódjanak korunk kulturális sokszínűségében, értelmezni tudják a zene különféle funkcióit, valamint a médiában és a filmművészetben betöltött szerepét. Elvárás, hogy zenei dokumentumok gyűjtésével fejlődjön rendszerezési és feldolgozási készségük, képesek legyenek önálló vélemény, értékelés megfogalmazására.

A zenehallgatás feladata elsősorban a tájékozódás, az összefüggések, a zenei fejlődés láttatása, az önálló gyűjtőmunkára és véleményalkotásra készítés. Szerepe a művek megismerésén, elemzésén keresztül a kultúrabefogadás szándékának erősítése.

Általánosságban véve: a Nemzeti alaptantervben megfogalmazott fejlesztési követelmények alapján minden órának része az *éneklés*, megfelelő egyensúlyban a zenei írás és *kottaolvasás*, a zenei *generatív készségek* fejlesztése és fenntartása, valamint a *zenehallgatás* kapcsán nyert zenei ismeretek, kompetenciák, az esztétikai fogékonyság bővítése.

A zenepedagógiai tevékenység részben a tanulók iskolában, részben az iskolán kívül szerzett zenei tapasztalataira, zenei élményeire, illetve, adott esetben, zenei gyakorlatára épül. A személyi és szervezeti adottságok feltételei szerint ösztönzi a tanulókat énekkar(ok)ban és más önszerveződő zenei együttesekben való részvételre. Támogatja a közös zenei élményeken, hangversenyeken, táncházakban való részvételt.

A kerettantervek által előírt tartalmak a tantárgyak számára rendelkezésre álló időkeret kilencven százalékát fedik le. Egy heti két (évi 72) órás időkerettel rendelkező tantárgy kerettantere tehát évi 7 óra szabad időkeretet biztosít a tantárgy óraszámán belül a pedagógusnak, melyet a helyi igényeknek megfelelően, a kerettanterven kívüli tantárgyi tartalommal tölthet meg.

A táblázatokban *két évre* vonatkozó órakeretek vannak feltüntetve, melyek a különböző tevékenységek egymáshoz viszonyított arányát is jelzik.

A tematikai egységek és a közműveltségi tartalmak az oktatás gyakorlatában átfedik egymást. A tagolás a Nemzeti alaptanterv fejlesztési feladatai alapján készült, a jobb áttekinthetőséget szolgálja. A fejlesztési célok a tanítás során mindig az előző ismeretanyagra, elért fejlesztésre építve, komplex módon jelennek meg.

Az ének-zene tantárgy a Nemzeti alaptantervben meghatározott fejlesztési területek, nevelési célok közül az alábbiak megvalósításához járul hozzá hatékonyan:

- erkölcsi nevelés (az emberi kapcsolatok normáinak és szabályainak elfogadása és a cselekvés mércéjévétele);
- nemzeti öntudat, hazafias nevelés (hagyományok, ünnepek, szokások ismerete, különböző kultúrákkal való ismerkedés és azok tisztelete);

- állampolgárságra és demokráciára nevelés (önmaguk elhelyezése a közösségben, a szabályok fontosságának megértése, a tanulótársak, a szűkebb-tágabb közösség önkéntes aktivitással történő segítése);
- az önismeret és társas kultúra fejlesztése (kommunikációs képességek, a társakkal való együttműködés képessége, a mások iránt érzett felelősség és empátia);
- testi és lelki egészségre nevelés (kiegyensúlyozott és harmonikus személyiség fejlesztése, a mozgással erősített testtudat, érzelmi intelligencia);
- médiatudatosságra nevelés (választékosság, fejlett ízlésvilághoz tartozó szelekciós képesség, motiváció az értékes médiatartalmak befogadására).

A kulcskompetenciák fejlesztésében az ének-zene tárgy az alábbiakhoz járul hozzá a maga eszközeivel:

- esztétikai-művészeti tudatosság és kifejezőképesség;
- anyanyelvi kommunikáció;
- idegen nyelvi kommunikáció ;
- matematikai kompetencia;
- digitális kompetencia
- szociális és állampolgári kompetencia;
- kezdeményezőképeség és vállalkozói kompetencia;
- hatékony, önálló tanulás

**9–13.
évfolyam**

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei r e p r o d u k c i ó I . É n e k l é s	Órake ret 80 óra
Előzetes tudás	A megismert népzenei és műzenei szemelvények elsajátítása során kialakult éneklési készségek, zenei ismeretek.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	Az éneklési készség fejlesztése a tanult dalanyagon keresztül. Dalkincsbővítés, a motivált éneklés kialakítása helyes énektechnikával és hangképzéssel. Stílusos, kifejező éneklés.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

<p>Éneklési készség fejlesztése:</p> <p>Beéneklő gyakorlatok az óra eleji ismétlés, az alkalmazó rögzítés anyagához kapcsolódóan.</p> <p>Éneklés szöveggel, az anyag nehézségétől függően szolmizálva is, g–f’ hangterjedelemben.</p> <p>Kifejező előadásmód, helyes frazeálás.</p> <p>Többszólamú éneklési készség fejlesztése:</p> <p>Egyszerű két-, esetleg háromszólamú művek/műrészletek/kánonok megszólaltatása.</p> <p>A daltanítás módszerei:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hallás utáni daltanítás. - Daltanulás kottaképről előkészítve. <p>Zenei anyag:</p> <p><i>8-10 népdal, népzenei anyag:</i></p> <p>Magyar népzene történeti rétegei Paksa Katalin felosztása szerint (Paksa Katalin: Magyar népzene-történet, Balassi Kiadó, 2008) Jeles napok, ünnepi szokásdalok (Magyar Népzene Tára II.)</p> <p>Táncbáza k dalai Más népek dalai</p> <p><i>8-10 mű, műrészlet a zenetörténeti stíluskorszakok szemelvényeiből válogatva.</i></p>	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> verbális kifejezőkészség fejlesztése, dalok szövege, költői eszközök</p> <p>megfigyelése a zenei kifejezésben, magyar népdalok, népballadák, virágénekek, szimbolika.</p> <p><i>Idegen nyelv:</i> Más népek dalai eredeti szöveggel.</p> <p>Helyes kiejtés, szövegértés.</p> <p><i>Földrajz:</i> európai népek és más kontinensek népeinek zenéje.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> művészettörténeti és zenetörténeti stíluskorszakok találkozása.</p>
<p>Kulcsfogalmak/</p>	<p><i>A dal műfaji sokszínűsége:</i> népdal, műdal, egyházi és világi dal, reneszánsz kórusdal, romantikus dal, dal a</p>

fogalmak	szórakoztató zenében. A zenetörténet további vokális és hangszeres műfajai.
-----------------	---

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció II. Generatív (önállóan és/vagy csoportosan alkotó), kreatív zenei tevékenység	Órakeret 70 óra
Előzetes tudás	Ritmikai és dallamvariálási készség, tonális és funkciós érzet, fejlődő formaérzék, többszólamú alapkészségek. Fejlett zenei memória és belső hallás.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	A tanulóknak rejlő kombinatív, próbálkozó, felfedező kedv kiaknázása a korosztály elvárható zenei képességének és jellemző érdeklődésének szintjén. Törekvés a zenei mondanivaló verbális kifejtésére vagy az átkódolásra más művészeti ág kifejezési eszközeibe.	
Ismeretek/fejlesztési követelmények	Kapcsolódási pontok	

Generativitás fejlesztése:

Megadott zenei anyagokhoz variációk (ritmikai, tempóbeli, dinamikai, dallami, karakterbeli) fűzése.

Vizuális és tárgyi alkotások jellemzése, fogalmak (pontok, vonalak, ívek, foltok, alakok, mozgás, méretek, arányok, szimmetria, aszimmetria, párhuzam, tükrözés, tükröződés,

azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlődés, visszatérés, előtér, háttér, világossötét, pasztell-élénk, erős-halvány színek,

fény, árnyék stb.) párhuzamba állítása a zenével. Az alkotásokhoz dallam és ritmus társítása.

Ritmikai készség fejlesztése:

Énekléssel megismert ritmusfordulatokhoz kapcsolódó ritmusmotívumok hangoztatása ritmusnevekkel, testhangszerekkel és ritmushangszerekkel.

Összetett és aszimmetrikus metrumokhoz kapcsolódó

improvizációs gyakorlatok testhangszerekkel és ütőhangszerekkel.

Dallam:

A zenei és a szöveg hangsúlyai (prozódia) a gyakorlatban. Zenei prozódia megfigyelése, reprodukciója magyar és idegen nyelvű művekben.

Eredeti nyelvű szöveg és fordításainak összehasonlítása.

Komponálás és rögtönzés:

Egyszerű ritmus- dallam- és harmóniakíséret (osztinató, dudabasszus, orgonapont, T-D ingamozgás, T-S-D harmóniak,

kürtmenet) alkotása.

Magyar nyelv és irodalom: szöveg, hangsúlyok, prozódia.

Idegen nyelv: idegen nyelvű szövegek és fordításainak összehasonlítása a prozódia szempontjából.

Matematika: absztrakt gondolkodás fejlesztése a zenei formákon, arányokon keresztül.

Vizuális kultúra: Önkifejezés, érzelmek kifejezése többféle eszközzel. Vizuális és tárgyi alkotások

jellemzése, fogalomalkotás.

Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Metrumfajták (egyszerű, összetett, aszimmetrikus). Prozódia.</p> <p>Osztinató, dudabasszus, orgonapont, T-D ingamozgás, T-S-D harmóniák, kürtmenet. Pontok, vonalak, ívek, foltok, alakok, mozgás, méretek, arányok, szimmetria, aszimmetria, párhuzam, tükrözés,</p> <p>tükröződés, azonosság, hasonlóság, különbözőség, ismétlődés, visszatérés, előtér, háttér, világos-sötét, pasztell-élénk, erős-halvány színek, fény, árnyék.</p>

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei reprodukció III. Felismerő kottaolvasás, zeneelméleti ismeretek	Órakeret 60 óra
Előzetes tudás	Az általános iskolában megszerzett zeneelméleti alapismeretek. Grafikus notáció és ötvonalas rendszer olvasása.	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az eddig tanult felismerő kottaolvasási és zenei ismeretek elmélyítése, rendszerezése.</p> <p>A további gyakorlás a befogadást és a felidézést kísérő kottakövetéssel, kottaolvasással történik.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok

<p>Zeneelméleti ismeretek:</p> <p>A zenei írásbeliség kialakulásának főbb állomásai. Kulcsok (F- és C-kulcsok), neumák, négyvonalas rendszer, quadrát notáció,</p> <p>tabulatúra, számozott basszus, aleatorikus zene, betűs akkordjelölés a megismerés szintjén.</p> <p>Partitúrakövetés:</p> <p>Vokális és hangszeres partitúrák megismerése:</p> <ul style="list-style-type: none"> - szólamok elrendeződésének ismerete; - előadói jelek és utasítások értelmezése. <p>Ritmikai elemek, metrum, tempó:</p> <p>A magyar néptáncok, reneszánsz és barokk táncok, modern táncok ritmikai sajátosságainak megfigyelése a tánc típusok tempóbeli, metrikai és ritmikai jellemzői szempontjából.</p>	<p><i>Vizuális kultúra:</i> Vizuális jelek és jelzések használata. Iniciálé.</p>
<p>Kulcsfogalmak/ fogalmak</p>	<p>Kulcsok, neuma, négyvonalas rendszer, quadrát notáció, tabulatúra, számozott basszus, aleatorikus zene, betűs akkordjelölés, partitúra, tánc típusok.</p>

<p>Tematikai egység/ Fejlesztési cél</p>	<p>Zenei befogadás I. A befogadói kompetenciák fejlesztése</p>	<p>Órakeret 40 óra</p>
<p>Előzetes tudás</p>	<p>Korábbi évek során megszerzett kompetenciák, nyitott hozzáállás, zenei emlékek, tapasztalatok, koncertélmények.</p> <p>Fejlett formaérzék, hangszínhallás. Ismerik a hangszerek és énekhangok, a zenei együttesek hangszínét, alapvető jellegzetességeit.</p>	
<p>A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai</p>	<p>A zene különféle funkcióinak, valamint a médiában és a filmművészetben betöltött szerepének, megjelenésének értelmezése. Zenei dokumentumok gyűjtése, a rendszerezés és feldolgozás készségének fejlesztése, valamint önálló beszámoló készítése IKT-eszközökkel.</p>	
<p>Ismeretek/fejlesztési követelmények</p>		<p>Kapcsolódási pontok</p>

<p>Intellektuális munka:</p> <p>Partitúrákövetés.</p> <p>A zene stiláris és formai elemzése. Jellem- és karakterábrázolás. Önálló véleménynyilvánítás, értékítélet.</p> <p>A zeneirodalmi példák befogadását segítő szempontrendszer:</p> <ul style="list-style-type: none"> - A zene kapcsolatainak feltárása a társművészetekkel, irodalommal, történelemmel, kultúrtörténettel a szintézis teremtés igényével. - Az egyházzene kapcsolata a liturgiával, zenei élet a főúri rezidenciákon és a nyilvános koncerttermekben, operaházakban. - A zene funkciói (művészi zene - szórakoztató zene; liturgikus zene; önkifejezés, ünnepek zenéi, tánc, alkalmazott zene). - Népzene és műzene kapcsolatai, a jazz és a populáris zene műfajainak kapcsolódási pontjai. - Átköltés, átdolgozás, feldolgozás, stílusok keveredése, zenei humor. <p>Ösztönzés ismeretszerző tevékenységre önálló vagy csoportos gyűjtőmunka keretében, az infokommunikációs technológia (IKT) alkalmazásával:</p> <ul style="list-style-type: none"> - összefüggések keresése a zenei stíluskorszakok, a történelmi események és a zeneművek között; - egy zenemű/műrészlet feldolgozása, elemzése megadott témából választva (pl. élet, halál, születés, gyász, haza, becsület, küzdelem, szerelem, hűség, gúny, irónia, humor, hősiesség, szabadság, béke, vallás). 	<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i> A zene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor. Jellem- és karakterábrázolás.</p> <p>Önálló véleménynyilvánítás, értékítélet.</p> <p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi összefüggései.</p> <p><i>Idegen nyelv:</i> eredeti nyelvű zenei példák megértése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zeneirodalmi alkotások művészettörténeti összefüggései.</p> <p><i>Informatika:</i> Információgyűjtés az internet segítségével. Prezentáció készítése.</p>
---	---

Kulcsfogalmak/ fogalmak	<p>Művészi zene – szórakoztató zene; liturgikus zene; ünnepek zenéi, tánc, alkalmazott zene.</p> <p>Népzene és műzene, jazz és populáris zene.</p> <p>Átköltés, átdolgozás, feldolgozás.</p>		

Tematikai egység/ Fejlesztési cél	Zenei befogadás II. Zenehallgatás	Órakeret 30 óra
Előzetes tudás	<p>A zenemű gondolati tartalmát közvetítő kifejezőeszközök átélésének és értelmezésének képessége. A korábban tanult zeneművek részleteinek felismerése.</p>	
A tematikai egység nevelési-fejlesztési céljai	<p>Az ismeretek kronológiai rendszerezése. Tájékozottság a zeneművek műfajában és a különböző zenei nyelvhasználatokban.</p> <p>Zenehallgatás kottakép-követéssel, a témák azonosításával, az előadói jelek és utasítások megvalósulásának megfigyelésével.</p>	
Ismeretek/fejlesztési követelmények		Kapcsolódási pontok
<p>ZENEHALLGATÁSHOZ KAPCSOLÓDÓ ISMERETEK, STÍLUSOK, MŰFAJOK, FORMÁK</p> <p><i>Népzene, magyar zenetörténet:</i></p>		<p><i>Magyar nyelv és irodalom:</i></p> <p>A zene irodalmi kapcsolódásai, átköltés, humor. Jellem- és karakterábrázolás. Önálló véleménynyilvánítás, értékítélet.</p>

<p>Népdal, hangszeres népzene, népies műdal, nemzetiségek zenéje, más népek népzeneje. A népdalok szimbolikája.</p> <p>A magyar táncművészet m. Történelmi dallamok.</p> <p>XVII–XVIII. századi magyar műzene (Kájoni-kódex, Lőcsei- kézirat, Vietoris-kódex anyagából; Esterházy Pál).</p> <p>Bihari János, Lavotta János és Csermák Antal verbunkos zenéje.</p> <p>Erkel Ferenc (nemzeti opera), Liszt Ferenc (szimfonikus költemény, zongoramuzsika).</p> <p>XX. századi magyar műzene: Bartók Béla, Kodály Zoltán, Dohnányi Ernő, Lajtha László.</p> <p>Kortárs magyar kórusmuzsika (Kocsár Miklós, Orbán György, Karai József, Tóth Péter stb.).</p> <p>Műzene:</p> <p><i>Középkor és reneszánsz:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - gregorián, orgánumok; - reneszánsz műfajok: mise, motetta, madrigál, más a cappella műfajok; - reneszánsz hangszeres tánczene; - ismeretek: zsoltár, himnusz, homofónia – polifónia; lant-tabulatúra. <p><i>Barokk:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - vokális zene: az opera, oratórium, kantáta, korál, passió; - hangszeres műfajok: szvit, concerto, concerto grosso, fúga; - ismeretek: concertálás, basso continuo, monódia, 	<p><i>Történelem, társadalmi és állampolgári ismeretek:</i> zeneirodalmi alkotások történelmi összefüggései.</p> <p><i>Idegen nyelv:</i> eredeti nyelvű zenei példák megértése.</p> <p><i>Vizuális kultúra:</i> zeneirodalmi alkotások művészettörténelmi összefüggései.</p> <p><i>Informatika:</i> Információgyűjtés az internet segítségével. Prezentáció készítése.</p>
--	--

- recitativo, ária, turba

Bécsi klasszicizmus:

- klasszikus zenei formák: egykét-, háromtagú formák, szonátaforma, triósforma, rondóforma, variációsforma;
- műfajok: dal, opera, szonáta, vonósnégyes, szimfónia, versenymű

Romantika:

- műfajok: dal, dalciklus, opera és zenedráma, karakterdarabok, táncok, szimfonikus költemény, versek, versenymű;

-
fogalmak:
programz
ene,
virtuozitá
s,
monume
ntalitás,
kromatik
a.

A századforduló és a XX. század zenéje:

- zenei
irányzatok:
impresszioniz
mus,
expresszioniz
mus,
neoklassziciz
mus,
folklórizmus,
avantgárd,
experimentális
zene,
elektronikus
zene).

Korunk zenéje:

- a második világháborútól napjainkig.

A klasszikus zenén túl:

- a jazz műfajai a kezdetektől napjainkig;
- a beat és a klasszikus rock;
- a világzene;
- a zenés színház – rockopera, musical,
operett;
- a filmzene és alkalmazott zene;
- a populáris zene irányzatai.

Ajánlott zenehallgatási anyag

Klasszikus zenei anyag

A zeneművek megadott listája a tanár egyéni választása szerint módosítható. A megadott művek egy része olyan terjedelmű, hogy az ének-zene óra keretei között csak részletek meghallgatására van mód. (Szimfóniatétel, daljáték, opera részlete.) A kiválasztáshoz a fejlesztési céloknál meghatározott tartalmak adnak iránymutatást.

Népdalok, hangszeres népzene, nemzetiségek zenéje

Kallós Archívum, Bartók Archívum, Pátria CD-ROM, Magyar Népzenei Antológia DVD-ROM, Magyar Népzene 1–2. (szerk. Rajeczky Benjamin), Vargyas Lajos: A magyarság népzeneje – CD melléklet 1–10. stb.

Pécsi Géza: Ének – Zene - Kultúra CD-sorozat

Népies műdal, verbunkos zene. Romantikus szerzők nemzeti táncai (Chopin, Brahms, Dvořák).

Gregorián ének (pl. Dies irae sequentia, Arezzói Guido: Szent János himnusz, Ave Maria himnusz).

A King's Singers Énekegyüttes reneszánsz felvételeiből

Magyar reneszánsz

Antonio Vivaldi: Négy évszak

Johann Sebastian Bach: János-passió.

Johann Sebastian Bach: d-moll toccata és fúga, BWV 565.

Johann Sebastian Bach: h-moll szvit

Georg Friedrich Händel: Júdás Makkabeus, Messiás – oratórium, részletek.

Joseph Haydn: Vonósnégyesek, Op. 76, Hob. III:75–80. Szimfóniák

Wolfgang Amadeus Mozart egy választott operájának részletei Requiem

Ludwig van Beethoven: IX. (d-moll) szimfónia, Op. 125. – zárótétel.

Franz Schubert: Téli utazás (Winterreise) D. 911–részletek.

Franz Schubert: Erbkönig, Op. 1. D. 328.

Felix Mendelssohn-Bartholdy: Szentivánéji álom (Sommernachtstraum), Op. 21.

Erkel Ferenc: Bánk bán – részletek.

Robert Schumann: Dichterliebe, Op. 48. – részletek.

Liszt Ferenc: Velence és Nápoly (Venezia e Napoli), in: Vándorévek II. kötet (Années de pèlerinage II.).

Giuseppe Verdi: Nabucco – Rabszolgák kórusa.

Wagner, Richard: A nürnbergi mesterdalnokok (Die Meistersinger von Nürnberg) – nyitány

Wagner, Richard: Tannhäuser – nyitány

Szergej Rahmanyinov: Vocalise, Op. 34, No. 14.

Claude Debussy: Clair de lune (Holdfény). Egy Faun délutánja

Maurice Ravel: Bolero.

Carl Orff: Carmina Burana.

Bartók Béla: Divertimento, BB 118, 1. tétel.

Kodály Zoltán: Psalmus Hungaricus.

Conlon Nancarrow: Etüdök gépzongorára (Studies for prepared player piano).

Kurtág György: Négy dal Pilinszki János verseire

Arvo Pärt: Magnificat.

Steve Reich: Zene 18 zenészre (Music for 18 Musicians).

Eötvös Péter: Mese (1968), Tücsökzene (1970).

Populáris zenei szemelvények

A 9–12. évfolyam énekes és a zenehallgatási anyagában megjelennek a klasszikus kompozíciós műalkotásokon és a népzene kivül eső műfajok is. A tanárok munkáját ezen a területen segíti Gonda János: A populáris zene antológiája c. munkája és további írásai.

A külföldi anyagot elsősorban zenehallgatásra javasoljuk, míg a magyar anyagot éneklésre. A dalokat a tanár vagy a növendékek kísérhetik gitárral és/vagy zongorán.

<p>A fejlesztés várt eredményei a négy évfolyamos ciklus végén</p>	<p>A tanulók képesek 8-10 népzenei, valamint 8-10 műzenei idézetet részben kottából, részben emlékezetből csoportosan előadni.</p> <p>Képesek kifejezően, egységes hangzással, tiszta intonációval énekelni, és új dalokat megfelelő előkészítést követően hallás után megtanulni. Képesek egyszerű két- és háromszólamú kórusműveket vagy azok részleteit, kánonokat megszólaltatni.</p> <p>Fejlődik formaérzékük, a formai építkezés jelenségeit felismerik és meg tudják fogalmazni.</p> <p>Ismerik a hangszerek alapvető jellegzetességeit.</p> <p>A generatív tevékenységek eredményeként érzékelik, felismerik a zenei kifejezések, a formák, a műfajok, és a zenei eszközök közti összefüggéseket.</p> <p>Megismerik és értelmezik a kottakép elemeit és az alapvető zenei kifejezéseket.</p> <p>A zenei korszakokból kiválasztott zeneművek közül 20-25 alkotást/műrészletet ismernek és felismernek.</p> <p>A zenei műalkotások megismerése révén helyesen tájékozódnak korunk kulturális sokszínűségében.</p>
---	---

V. SZÍNPADI MOZGÁS GYAKORLATA tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A színpadi jelenléthez, alkotáshoz szükséges test-tudat kialakítása. A fizikai kondíció, állóképesség fejlesztése. A test részeinek, izomzatának tudatosítása és kontrollált irányítása. A feszítés, lazítás technikáinak elsajátítása. A színpadi kifejezéshez szükséges test-használat kialakítása. Az izomzat differenciálása és differenciált használata.

Színpadi kontakt-mozgás alaptechnikáinak elsajátítása.

Alkalmazott koreográfiák, megfigyelése, rögzítése, reprodukálása.

Balett-tánc, jazz-balett, néptánc mozgásformák és stílusok alapelemeinek bemutatása.

A testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközrendszere, alkalmazásának alapismeretei.

A test- és arcjáték szerepének kiemelése a karakterábrázolásban, a jellemvonások színpadi megjelenítésében.

Célja továbbá, megismertetni, a test részeinek mozgáslehetőségeit, a különböző korok és stílusok mozgásjellemzőit, magatartásait, a néptánc jelentőségét kultúránkban, a mozgás jellemábrázoló karakterjegyeit. Ösztönözni az egyéni mozgásstílus kialakítására, az improvizációs készség kibontására.

Kialakítani a színészi tevékenységhez szükséges önfegyelmet, a rendszeres mozgás igényét.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy épít a közoktatás korábbi szakaszaiban a Testnevelés, Tánc és dráma tantárgyak során elsajátított ismeretekre. A 14. osztály során javasoltan együttműködik a Színészmesterség, valamint a Vers és prózamondás tantárgyakkal.

Témakörök

Színpadi mozgás-tréning, koordinációs gyakorlatok

A színpadi jelenléthez, alkotáshoz szükséges test-tudat, test-használat, kondíció, kialakítása. Kontakt és koreografikus alapelemek.

Az izomzat differenciált használata. A színpadi figura mozgásrendszerének (a testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszközei) kialakítása.

A színpadi alkotás tánclemeinek megalkotásához szükséges mozgáskoordinációs képesség, állóképesség és kondíció kialakítása.

Testtudat kialakítását célzó technikák

A testtudat fogalma.

A test és tudat egységét, a belső világot megismerő tréningek, technikák, rendszerek.

Az ideokinesis.

Az Alexander-technika.

A SkinnerReleasing – technika.

A Pilates-módszer.

A jóga.

Tánctechnikai tréningek (balett-, jazz tánc)

Balett-tréning program kialakítása és folyamatos működtetése.

Testrészek megismerése, izolációja, mozgáshasználata.

Testtartás.

Lábhelyzetek – karpozíciók.

Irányok – térbeosztás.

Ugrások.

Forgások.

Rúdgyakorlatok.

A gyakorlatok használata, tréning.

Jazz-tánc.

Izolációs alapgyakorlatok.

Tréning összeállítás.

Klasszikus amerikai jazz elemek.

Kontakt-technikák

Mozgásirányok, ritmusok változtatása.

Dinamikus mozgássorok összehangolt végzése.

Akrobatikus színpadi mozgások kivitelezése.

Színpadi vívás és kézitusa megjelenítése.

A különböző mozgástechnikai elemek gördülékeny, s az adott elvárásoknak megfelelő reprodukálása.

Pantomim

Színpadi test- és arcjáték.

A színpadi kifejezéshez szükséges test-használat kialakítása. Az izomzat differenciálása és differenciált használata.

A testtartás, a testhelyzet, a helyváltoztatás, a jelbeszéd, a gesztus, a mimika eszköze, alkalmazásának alapismeretei.

A test- és arcjáték szerepe a karakterábrázolásban, a jellemvonások színpadi megjelenítésében.

A gesztusnyelv alapismeretei.

Karakterek és karakterváltások ábrázolása non verbális eszközökkel.

Színpadai etűdök és helyzetgyakorlatok megjelenítése a gesztusnyelv eszközszerének alkalmazásával.

Stilizált mozgásformák megjelenítése.

Különböző élőlények és élettelen tárgyak, valamint tereptárgyak pantomimikus megjelenítése.

Színpadai botlások, esések, zuhanások, kézitusák stilizált megjelenítése.

Néptánc

A néptánc szerepe, jelentősége a magyar kultúrában.

A néptánc területi felosztása, típusai.

A magyar néptánc, ugrós tánc típusainak alapmotívumai.

Néptánc mozgásformák, fajták és stílusok alapismereteinek elsajátítása és alkalmazása.

A különböző néptánc dialektusok jellemzői.

A képzés javasolt helyszíne

Színházterem.

Színházi próbatermek (minimum 60 nm²), tantermek.

Baletterem, színházterem

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

VI. SZÍNHÁZ-, FILM-, DRÁMAELMÉLET ÉS TÖRTÉNET tantárgy

A tantárgy a főszakképesítéshez kapcsolódik.

A tantárgy tanításának célja

A tantárgy tanításának célja, hogy ismertesse a növendékek előtt a színház és filmművészet, valamint drámairodalom jelentős korszakait megjelenítő műalkotásokat, azok elemzéséhez, feldolgozásához szükséges szempont- és eszközrendszert alakítson ki. A kiemelkedő művészi alkotások vizsgálatán keresztül bemutassa a műelemzéshez szükséges alapfogalmakat és ezek alkalmazásainak technikáit. Jellemezzen szöveg-, helyzet- és szerepelemzési módszereket, amelyek felhasználása segítséget nyújthat a hiteles színészi alkotás létrehozásához.

Kapcsolódó közismereti, szakmai tartalmak

A tantárgy támaszkodik a közoktatás közismeretei tárgyainak (Magyar nyelv és irodalom, Történelem) tananyagelemeire. Feladata, hogy felkészítse a növendékeket a szakmai elméleti szóbeli vizsgafeladat teljesítésére, valamint elemzési szempontrendszerekkel, tárgyi ismeretekkel segítse a Színészmesterség gyakorlata, valamint a Vers és prózamondás gyakorlata tantárgyak vizsgafeladatainak sikeres megvalósulását.

Témakörök

Irodalmi műelemzés, poétikai és dramaturgiai ismeretek

A metaforikus nyelvi kifejezés, a kötött ritmusú szövegforma feldolgozásának módszertana.

Rímképletek, kötött és szabad versformák jellemzői, elemzési technikái.

A XX. századi és a kortárs líra főbb irányzatai, típusai. A kortárs vers nyelvi jellemzői, képalkotása, elemzési technikái.

A prózai művek elemzési technikái, stratégiája. A kompozíció, a valóság, az értékek, a nyelvi megformáltság síkjainak elemzése. A szövegritmus, a szövegszerkezet és a szövegkohézió kérdései.

A XX. századi és a kortárs próza stilisztikai, tematikai, műfaji jellemzői, elemzési technikái.

A dráma és a filmforgatókönyv szövegtípusai, szövegek műfaji sokszínűsége. A szövegek szerkezeti jellemzői, elemei, feldolgozásuk módszerei, kategóriái.

Poétikai, irodalomelméleti alapismeretek.

A drámai kompozíció elemei, sajátosságai. Drámaelméleti alapfogalmak (expozíció, alapszituáció, bonyodalom, tetőpont, végkifejlet).

Drámamodellek (konfliktusos, középpontos, kétszintes) jellemzői. A drámai műfajok szerkezetének közös és eltérő elemei.

A drámai szövegek, helyzetek, karakterek elemzésének módszerei, szakaszai, eszközei.

Az átfogó cselekmény elemzése, a szerep dramaturgiai helyzetének és funkciójának kijelölése.

A drámai dialógus szövegének sajátosságai, elemzésének technikái.

A dramaturgiai fogalmak használata, a dramaturgiai eszközök (késleltetés, előre jelzés, ellenpontosítás stb.) felismerése és beépítése a szerepalkotás folyamatába.

A jelentős drámairodalmi művek, forgatókönyvek elemzése.

Színházi előadások, játékfilmek elemzése.

Művelődéstörténeti és művészettörténeti korszakok

Az előadás szövegének művelődéstörténeti, társadalom- és esztétikátörténeti, irodalomtörténeti beágyazottsága.

Az egyetemes művelődéstörténet jelentős korszakai, szemléleti, eszmei, társadalomtörténeti jellemzői:

az őskori és a folyami kultúrák,
a görög és római kultúrák,
a középkor,
a reneszánsz és humanizmus,
a reformáció és ellenreformáció,
a felvilágosodás,
a klasszicizmus,
az európai és a magyar romantika korának kultúrája,
a magyar reformkor és a századforduló művelődési folyamatai,
az európai avantgárd irányzatait és hatása a magyar művészeti életre,
a két világháború közötti magyar művelődési élet jellegzetességei,
az 1945 utáni és a jelenkori kulturális folyamatok.

A korstílusok esztétikai jellemzői, hatásuk a színházművészetre.

A XX. századi színházművészet társadalom- és kultúrtörténeti beágyazottsága.

A színpadi korszakok, műfajok, típusok művészettörténeti beágyazottsága.

A főbb művészettörténeti korszakok jellemzői, emblematikus alkotói, művei

A művészettörténeti stíluskorszakok hatása a színházművészet eszközrendszerére (szcenika, díszlet, zene, jelmez stb.) a művészeti ág története során.

Jelmez-, viselet-, és divattörténet

A viselet- és divattörténet jelentős korszakai.

A viselet és a jelmez összefüggései.

A színpadi jelmez esztétikai hatása, jelmeztörténeti stíluskorszakok, irányzatok.

A jelmez a színpadi ruha szerepe a színészi alakítás eszközrendszerében.

A jelmez- és viselettörténet stíluskorszakai és azok hatása a színházművészet játékstílusának, esztétikai értékalakzatának egészére a művészeti ág története során.

A különböző korok, országok divatja, a különböző társadalmi osztályok viseletei (kiegészítőkkal együtt).

A kosztüm, a paróka, jelmez és arcfestés (smink) használatának alakulása.

A színház- és a filmművészet elmélete, esztétikája

A színjáték, a színpadi előadás fogalmának, elemeinek, alkotórészeinek elemzése, azok történeti változásainak áttekintése.

A színházművészet komplex eszközzrendszere, esztétikai összetettsége, alkotófolyamatának sajátosságai, szakaszai, helyszínei.

A műalkotás tárgyiasulásának, elemzésének problémái.

Az esztétika fogalma, tárgya, minőségei, kategóriái.

Művészetelmélet, színművészeti ágazatok, típusok.

A színházművészet komplexitása. A színjátéktípusok szerkezete, elemei, elemzési módszerei.

A színpadi látvány, a színpadi játéktér technikai vonatkozásai. A díszlet, a jelmez, a bútor, a kellék, a hang- és fénytechnika szerepe az előadás egészében.

A színpadtechnikai eszközzrendszer elemei, működésének célja és technikája, esztétikai hatása.

A színészi ábrázolás tárgyi környezete, a scenikai eszközök alkalmazásának módszertana.

A színházművészet esztétikai értékalakzata, az értékalakzat formálódása a XX. század során. Kortárs színpadi hatáselemek.

Színpadi szerep esztétikai formáinak kialakítása, szerepépítési módszerek.

Próbamódszerek és alakítások elemzése.

A szerepalkotás szakaszai, folyamata. Az alakításhoz szükséges színészi eszköztár kialakításának és működtetésének módszerei.

Az alakítás megteremtésének időbelisége, a próbafolyamat szakaszai, céljai, részeredményei.

A mozgóképes és a filmalkotás szerkezete, elemei, szerkezetének változatai.

Jelentős filmesztétikai, -elméleti és történeti fogalmak, folyamatok.

A film dramaturgiája, a kép, az utalás, a képváltások, a montázs, narráció.

A szerzői és a szórakoztató film eltérő jellemzőinek megfogalmazása.

A mozgóképes műfajok, modellek és típusok a művészeti ág története során, s azok jellemzői. Műfaj történeti és elméleti alapismeretek.

Film- és televíziós szerep esztétikai formáinak kialakítása, szerepépítési módszerek. Próbamódszerek és alakítások elemzése.

A szerepalkotás szakaszai, folyamata. Az alakításhoz szükséges színészi eszköztár kialakításának és működtetésének módszerei.

Az amerikai filmszínészi iskola

Az európai filmszínészet új típusú műhelyei.

Egyetemes színház történet

A színházművészeti előadás szerkezete, elemei. A színpadi műfajok, modellek és típusok a művészeti ág története során, és azok jellemzői.

A színházművészet főbb játéktípusainak eszközrendszere és alkotási módszerei.

Az ókori görög, római színház és dráma.

A középkori liturgikus színjátás.

A reneszánsz korának színjátás.

A "farce", a commedia dell'arte jellemzői.

A barokk és a felvilágosodás színháza.

A klasszicizmus.

A romantika színháza.

Az európai színjátszás XX. századi történetének jelentős irányzatai és alkotói.

Jelentős kortárs irányzatok.

Színházi előadások elemzése.

Magyar színháztörténet

A magyar színjátszás kezdetei.

A magyar színjátszás kialakulása, a vándorszínészet kora.

A Pesti Magyar Színház megnyitásától a Nemzeti Színház aranykoráig, Paulay Ede tevékenysége.

A századforduló színházi élete Magyarországon.

A két világháború közötti magyar színjátszás.

Az 1945 utáni magyar színházi élet sajátosságai, alkotói.

Határon túli magyar színjátszás.

A rendszerváltást követő színházi struktúra.

Kortárs magyar színház.

Egyetemes drámatörténet

A drámatörténet főbb korszakai, jelentős alkotói, drámatípusai az ókortól a kortárs művekig.

A meghatározó jelentőségű drámai művek szerkezeti, stilisztikai, szcenikai elemzésének gyakorlata.

A drámai kompozíció, a szerkezet elemei, kategóriái, azok változása a műnem története során.

A drámai műnem főbb műfajainak, típusainak kialakulása, jellemzőik, szerkezeti hasonlóságaik és eltéréseik.

Az ókori görög és római dráma sajátosságai.

A középkor liturgikus és világi drámairodalmának típusai.

A „farce”, a commedia dell’arte jellemzői.

A reneszánsz és a manierista dráma eredményei, jelentős alkotóinak életműve.

A spanyol barokk dráma alkotói, dramaturgiai jellemzői.

A francia klasszicizmus drámairodalmi törekvései, alkotói.

A romantikus dráma.

A polgári dráma jellemzői, meghatározó alkotásai.

Az egyetemes drámairodalom irányzatai, alkotói a XX. század első felében.

Az amerikai dráma.

Az abszurd és a groteszk dráma.

Az egyetemes drámairodalom irányzatai, alkotói a XX. század második felében.

Magyar drámatörténet

A magyar drámairodalom kezdetei.

Magyar dráma a felvilágosodás korában.

A XIX. századi magyar romantikus dráma története, típusai, kiemelkedő alkotói, alkotásai.

Naturalista kísérletek.

A XX. századi magyar dráma tematikai és formai irányai, alkotói, kiemelkedő alkotásai.

Polgári dráma, szalon-vígjáték a két világháború között.

Történelmi drámák a XX. századi magyar irodalomban, a parabola műfaja.

Politizáló színház és dráma.

Határon túli magyar drámairodalom jelentős alkotói, műhelyei.

Értelmiségi sorskérdések a magyar drámairodalomban.

Groteszk és abszurd kísérletek.

Kortárs magyar drámai törekvések, alkotók.

A színművészet etikai, pszichológiai vonatkozásai

A színpadi és a mindennapi személyiség jellemzői.

A művészi alkotás etikai alapjai, a folyamat etikai jellemzői.

A színházművészet etikai normáinak sajátosságai.

Művészi szabadság és kötöttség a színházművészetben.

A színházi és a mozgóképes produkciók alkotási folyamata, alkotói és a hozzájuk kötődő etikai vonatkozású viszonyok.

A színész munkakapcsolata a színházművészet, a mozgóképes művészet egyéb tényezővel, szereplőivel. A viszonyok etikai vonatkozásai.

A társulat és az alkotó közösség etikai normái.

A színészi alkotás etikai szabályozottsága. Az alázat, az empátia, a konfliktus, a kompromisszum fogalma, etikai vonatkozásai.

A színművészet lélektani folyamata, jellemzői.

Konfliktus és stressz az alkotás különböző fázisaiban.

Relaxáció, koncentráció, szuggesztió, önszuggesztió az alkotófolyamatban.

A színészi ábrázolás paradoxona, a " nyilvános egyedüllét", a " mi lenne, ha" kategóriái

A beleélés szerepe a színészi ábrázolásban.

A lélektani megfigyelés, önmegfigyelés, az elemzés és önelemzés, a pszichikai kondicionálás stratégiája, technikái, gyakorlatai

A színházi munkaterület lélektani terheltsége, konfliktus, stressz. Feldolgozási stratégiák.

Az előadóművész alkotásának lélektani feltételrendszere, a feltételek kialakításának módszerei

A befogadó és az alkotó sajátos lélektani kapcsolata a pódium-művészet keretein belül.

A figyelem felkeltésének és a művészi hatás létrehozásának pszichikai feltételei

Egyetemes és magyar filmtörténet

A filmművészet jelentős korszakai, ábrázolási módszerei.

A filmművészet komplexitása, szerkezeti elemei, eszközrendszere.

Az eszközrendszer alkalmazásának stílustörténeti változatai.

A filmművészeti korszakok jellemzői, szemléleti sajátosságai, sajátos eszközrendszere, színészi játéktílusainak jellemzői.

A némafilm.

A hangosfilm a II. világháborúig.

Filmművészeti korstílusok a II. világháborút követően (A neorealizmus, A francia újhullám, Az angol free cinema).

Az európai művészfilm (szerzői film) nagy egyéniségei (Fellini, Bergman, Bresson, Antonioni).

Kelet-európai filmművészet áramlatok (A cseh, a lengyel, az orosz film törekvései, alkotói, alkotásai).

A magyar film története, jelentős alkotói (Szabó István, Sándor Pál, Fábri Zoltán, Jancsó Miklós, Kósa Ferenc, Sára Sándor, Makk Károly, Bacsó Péter, Nemes Jeles László).

A jelentős filmalkotások elemzése.

Zenés színpadi művek elmélete és története

Zene és dráma, zene és színház (pl. Szentivánéji álom – Mendelssohn, Beaumarchais – Mozart, Balázs Béla – Bartók Béla A kékszakállú herceg vára).

Az opera jellemzőinek áttekintése, szabadon választott művek alapján.

Az operett jellegzetességei (pl. Offenbach, J. Strauss, Lehár, Kálmán művei alapján).

A musical műfaj jellemzői (pl. Hegedűs a háztetőn, Az Operaház fantomja alapján).

A rockopera műfaji sajátosságai, zenei világa (pl. István a király).

A balett és táncjáték, mint zenei műfaj (pl. Stravinsky vagy Bartók egy-egy műve).

Jazz és a populáris zene sajátosságai szabadon választott művek alapján.

A népzene és világzene jellemzői szabadon választott művek alapján.

Vizuális kultúra

A művészi közlés, mű és jelentése.

Művészettörténeti korszakok, stílusirányzatok.

A fotografikus kép.

A mozgóképi kifejezés.

A tömegkommunikáció

Az újabb, kísérleti médiumok.

Mozgóképkultúra- és médiaismeret

A mozgóképben és a médiában a figyelemirányítás, hangulatteremtés és értelmezés fő eszközei.

A mozgóképi elbeszélés eszközei.

A szerzői kultúra és tömegkultúra, mint eltérő beszédmódok.

A tömegkommunikáció, nyilvánosság, hálózati kommunikáció.

Az új média formái és szövegépítkezési sajátosságai.

A médiaipar, médiafogyasztás és –befogadás.

Médiareprezentáció, valószerűség és hitelesség.

Médiaetika, médiaszabályozás.

A képzés javasolt helyszíne

Filmvetítésre alkalmas szaktanterem.

A tantárgy értékelésének módja

A nemzeti köznevelésről szóló 2011. évi CXC. törvény 54. § (2) bekezdés a) pontja szerinti értékeléssel.

Az iskola magasabb évfolyamára lépés feltételei

A felsőbb évfolyamra lépés feltétele az évfolyamra előírt tananyag elégséges szintű ismerete.

Az egyes szakmai tantárgyak minősítéséről – a főtárgy kivételével – a szaktanár, a főtárgy minősítéséről a félévi és az év végi meghallgatáson nyújtott teljesítmény alapján vizsgabizottság (a bizottság tagjai a tanszakon tanító tanárok) dönt.

Ha szakmai gyakorlati tantárgyból elégtelent kap a tanuló, akkor az évfolyamot megismételni köteles.

A számonkérés alapelvei

A számonkérés különböző formái tantárgyfüggők. Az értékelés a hagyományos öt jegynek megfelelően történik. A konkrét szakmai tantárgyak sajátosságai szerint minden órán szóbeli, írásbeli és gyakorlati számonkérés történik.

Az elméleti tantárgyak szakmai követelményeiről a növendék minden tanév elején tájékoztatást kap.

A szakmai bizonyítványba mind félévkor, mind év végén a szakma tanár írja be az érdemjegyet, és aláírásával igazolja a növendék teljesítményét.

A számonkérés összegző formája a félévi és év végi vizsga.

A szakmai vizsgák időpontjai:

- A félévi meghallgatás az első félév utolsó hete.
- Az év végi vizsga a második félév utolsó hete.

A vizsgák rendjét mind félévkor, mind év végén a szakmatanárokkal egyeztetve a munkaközösség-vezető határozza meg.

A XIII. évfolyam végén az OKJ-s szakmai vizsgát megelőzően szakmai vizsgát nem tartunk.

A félévi és év végi vizsga értékelése

Zenész szakképesítés

1. Klasszikus zenész II. – Billentyűs, fafűvós, rézfűvós, húros-vonós, ütős szakmairány

Gyakorlati tantárgyak	Elméleti tantárgyak
Főtárgy	Zeneelmélet
Zongora kötelező	Népzene
Szolfézs	Zenetörténet
Ritmusgyakorlat	Komplex elméleti fejlesztés

Zenekar/Énekkar	
Kamarazene	
Kötelező hangszer	
Hangszerismeret	
Zenei munkaképesség megőrzése	
Kreatív önfejlesztés	

Gyakorlati tantárgyak:

Főtárgy, kreatív önfejlesztés, hangszerismeret

A növendék munkájának értékelése minden hónapba a naplóban beírt érdemjeggyel történik.

A hangszeres tanulónál főtárgy a félévi és év végi vizsga során az érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a növendék adottságait, képességeit, tudását és a tantárgyi programban megfogalmazott, elvégzendő anyaghoz viszonyítva a teljesítményét.

Fontos szempont az érdemjegy megállapításánál, a tanszaki hangversenyeken való szereplés.

A meghallgatás időpontja: félévkor és év végén is a szakmai hét alatt.

Zenei munkaképesség megőrzése

A növendék munkájának értékelése minden hónapba a naplóban beírt érdemjeggyel történik

Zongora kötelező

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat.

Félévkor és év végén a központi szakmai programban előírt tananyagot vizsgabizottság előtt kell előadni.

A meghallgatás időpontja félévkor és év végén is a szakmai meghallgatást megelőző hét, a szakmai órák ideje alatt.

Kamarazene

Félévenként egy meghallgatás hangverseny keretében, félévkor gyakorlati jegy, év végén beszámoló

A tanuló teljesítményének értékelése:

5 kiváló

4 jó

3 közepes

2 teljesítette

1 nem teljesítette

Az értékelés félévkor is és év végén is a vezető tanár aláírásával, érdemjeggyel és az érdemjegynek megfelelő szöveges értékeléssel történik a szakmai bizonyítványba.

Zenekar

Elsődleges szempont, hogy a kitűzött közös cél (bemutató, hangverseny, fesztivál stb.) a tanár és a tanuló kiegyensúlyozott, harmonikus emberi és munkakapcsolatából jöhet csak létre.

Elengedhetetlenül fontos a rendszeres szólamtanulás, annak beszámoltatása, s a zenekari összpróbák helyes aránya, melyet minden alkalommal a választott mű nehézségi szintje határoz meg.

A legfontosabb egy együttes számára a megmérettetés egy iskolai bemutatón vagy egyéb – a zenekar színvonalának megfelelő rangú-hangversenyen vagy fesztiválon.

Az értékelés félévkor is és év végén is a vezető tanár aláírásával, érdemjeggyel és az érdemjegynek megfelelő szöveges értékeléssel történik a szakmai bizonyítványba.

A tanuló teljesítményének értékelése:

5 kiváló

4 jó

- 3 közepes
- 2 teljesítette
- 1 nem teljesítette

Az értékelés félévkor is és év végén is a vezető tanár aláírásával, érdemjeggyel és az érdemjegynek megfelelő szöveges értékeléssel történik a szakmai bizonyítványba.

Énekkar

Elsődleges szempont, hogy a kitűzött közös cél (bemutató, hangverseny, fesztivál stb.) a tanár és a tanuló kiegyensúlyozott, harmonikus emberi és munkakapcsolatából jöhet csak létre.

Elengedhetetlenül fontos a rendszeres szólamtanulás, annak beszámoltatása, s az összpróbák helyes aránya, melyet minden alkalommal a választott mű nehézségi szintje határoz meg.

A legfontosabb egy együttes számára a megmérettetés egy iskolai bemutaton vagy egyéb –a kórus színvonalának megfelelő rangú-hangversenyen vagy fesztiválon.

Az értékelés félévkor is és év végén is a vezető tanár aláírásával, érdemjeggyel és az érdemjegynek megfelelő szöveges értékeléssel történik a szakmai bizonyítványba.

A tanuló teljesítményének értékelése:

- 5 kiváló
- 4 jó
- 3 közepes
- 2 teljesítette
- 1 nem teljesítette

Szolfézs, ritmusgyakorlat

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat, a félévi és év végi írásbeli dolgozat érdemjegyét és a szóbeli vizsga érdemjegyét.

A végleges érdemjegy a következő részekből tevődik össze: havi jegyek, írásbeli dolgozat, szóbeli felelet.

A félévi és év végi írásbeli dolgozatokat, a szakmai meghallgatást megelőző héten a szakmai órák ideje alatt kell megíratni

A szóbeli meghallgatások ideje félévkor is és év végén is a szakmai hét.

A tantárgyi követelményekről a növendékek a tanév elején tájékoztatást kapnak.

A szóbeli vizsga anyagáról a szaktanár a meghallgatás előtt egy hónappal tájékoztatja a növendékeket.

Elméleti tantárgyak:

Zeneelmélet, zeneirodalom, népzene, komplex elméleti fejlesztés

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat, a félévi és év végi írásbeli dolgozat érdemjegyét és a szóbeli vizsga érdemjegyét.

A végleges érdemjegy a következő részekből tevődik össze: havi jegyek, írásbeli dolgozat, szóbeli felelet.

A félévi és év végi írásbeli dolgozatokat, a szakmai meghallgatást megelőző héten a szakmai órák ideje alatt kell megíratni

A szóbeli meghallgatások ideje félévkor is és év végén is a szakmai hét.

A tantárgyi követelményekről a növendékek a tanév elején tájékoztatást kapnak.

A szóbeli vizsga anyagáról a szaktanár a meghallgatás előtt egy hónappal tájékoztatja a növendékeket.

Szakmai gyakorlat

A tanév végén szakmai gyakorlatként értékeljük: az országos és nemzetközi versenyeken, való részvételt, az arra való felkészülést; kurzuson való részvételt, a kötelező hangversenylátogatások teljesítését, a tanszaki- és osztályhangversenyeken való fellépését, és részt vételét, az iskola által szervezett megyei és városi szereplését és a tanulmányi kiránduláson, és az iskola által szervezett egyéb rendezvényeken való aktivitását.

2. Klasszikus zenész II. - Zeneelmélet-szolfézs szakmairány

Gyakorlati tantárgyak	Elméleti tantárgyak
Vezénylés	Zeneelmélet
Hangképzés	Zenetörténet
Szolfézs	Népzene
Zongora kötelező	Komplex elméleti fejlesztés
Kórus	
Zenei munkaképesség megőrzése	
Számozott basszus	
Beszéd-, és színpadi gyakorlat	
Hangegészségtan	
Kötelező hangszer	
Kreatív önfejlesztés	

Gyakorlati tantárgyak:

Vezénylés

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat, illetve év végén az éves repertoárból válogatva gyakorlati vizsgán kell részt venni, melynek anyagát a központi tantárgyi program alapján a szaktanár állítja össze.

Szolfézs, számozott basszus, beszéd-, és színpadi gyakorlat, hangegészségtan, kreatív önfejlesztés

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat, a félévi és év végi írásbeli dolgozat érdemjegyét és a szóbeli vizsga érdemjegyét.

A végleges érdemjegy alakulása a következő tevődik össze: havi jegyek, írásbeli dolgozat, szóbeli felelet.

A félévi és év végi írásbeli dolgozatot a szakmai meghallgatást megelőző héten a szakmai órák ideje alatt kell megíratni

A szóbeli meghallgatások ideje félévkor is és év végén is a szakmai hét.

Zongora kötelező, kötelező hangszer

A FÉLÉVI ÉS ÉV VÉGI ÉRDEMJEKNÉL FIGYELEMBE KELL VENNI A HAVI OSZTÁLYZATOKAT. A FÉLÉVI ÉS ÉV VÉGI MEGHALLGATÁS A KÖZPONTI SZAKMAI PROGRAMBAN ELŐÍRTAK ALAPJÁN VIZSGABIZOTTSÁG ELŐTT TÖRTÉNIK

Hangképzés

A havi osztályzáson túl félévi és év végi vizsga-éneklésen kell számot adni a növendékeknek.

Kórus

Elsődleges szempont, hogy a kitűzött közös cél (bemutató, hangverseny, fesztivál stb.) a tanár és a tanuló kiegyensúlyozott, harmonikus emberi és munkakapcsolatából jöhet csak létre.

Elengedhetetlenül fontos a rendszeres szólamtanulás, annak beszámoltatása, s az összpróbák helyes aránya, melyet minden alkalommal a választott mű nehézségi szintje határoz meg.

A legfontosabb egy együttes számára a megmérettetés egy iskolai bemutaton vagy egyéb –a kórus színvonalának megfelelő rangú-hangversenyen vagy fesztiválon.

Az értékelés félévkor is és év végén is a vezető tanár aláírásával, érdemjeggyel és az érdemjegynek megfelelő szöveges értékeléssel történik a szakmai bizonyítványba.

A tanuló teljesítményének értékelése:

5 kiváló

4 jó

3 közepes

2 teljesítette

1 nem teljesítette

Elméleti tantárgyak:

Zeneelmélet, zenetörténet, népzene, komplex elméleti fejlesztés

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat, a félévi és év végi írásbeli dolgozat érdemjegyét és a szóbeli vizsga érdemjegyét.

A végleges érdemjegy alakulása a következő tevődik össze: havi jegyek, írásbeli dolgozat, szóbeli felelet.

A félévi és év végi írásbeli dolgozatot a szakmai meghallgatást megelőző héten a szakmai órák ideje alatt kell megíratni

A szóbeli meghallgatások ideje félévkor is és év végén is a szakmai hét.

Szakmai gyakorlat

A tanév végén szakmai gyakorlatként értékeljük: az országos és nemzetközi versenyeken, való részvételt, az arra való felkészülést; kurzuson való részvételt, a kötelező hangverseny-látogatások teljesítését, a tanszaki- és osztályhangversenyeken való fellépését, és részt vételét, az iskola által szervezett megyei és városi szereplését és a tanulmányi kiránduláson, és az iskola által szervezett egyéb rendezvényeken való aktivitását.

3. Klasszikus zenész II. - Magánénekes szakmairány

Gyakorlati tantárgyak	Elméleti tantárgyak
Ének	Hangegészségtan
Korrepetíció	Zeneelmélet
Kötelező zongora	Zenetörténet
Szolfézs	Népzene
Kamarazene	Dalirodalom
Beszéd-, és színpadi gyakorlat	Komplex elméleti fejlesztés
Ritmusgyakorlat	
Zenei munkaképesség megőrzése	
Kreatív önfejlesztés	

Gyakorlati tantárgyak:

Ének, kreatív önfejlesztés

A növendék munkájának értékelése minden hónapba a naplóban beírt érdemjeggyel történik

A magánénekes tanulónál a félévi és év végi vizsga során az érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a növendék adottságait, képességeit, tudását és a tantárgyi programban megfogalmazott, elvégzendő anyaghoz viszonyítva a teljesítményét.

Fontos szempont az érdemjegy megállapításánál, a tanszaki hangversenyeken való szereplés.

A meghallgatás időpontja: félévkor és év végén is a szakmai hét alatt.

Beszéd-, és színpadi gyakorlat, zenei munkaképesség megőrzése

A növendék munkájának értékelése minden hónapba a naplóban beírt érdemjeggyel történik

Az értékelés a központi tantárgyi követelmények alapján félévkor és év végén is szóbeli meghallgatáson történik.

Zongora kötelező

A FÉLÉVI ÉS ÉV VÉGI ÉRDEMJEGBEN FIGYELEMBE KELL VENNİ A HAVI OSZTÁLYZATOKAT. A FÉLÉVI ÉS ÉV VÉGI MEGHALLGATÁS A KÖZPONTI SZAKMAI PROGRAMBAN ELŐÍRTAK ALAPJÁN VIZSGABIZOTTSÁG ELŐTT TÖRTÉNIK

Szolfézs, ritmusgyakorlat

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat, a félévi és év végi írásbeli dolgozat érdemjegyét és a szóbeli vizsga érdemjegyét.

A végleges érdemjegy alakulása a következı tevıdik össze: havi jegyek, írásbeli dolgozat, szóbeli felelet.

A félévi és év végi írásbeli dolgozatot a szakmai meghallgatást megelızı héten a szakmai órák ideje alatt kell megírni

A szóbeli meghallgatások ideje félévkor is és év végén is a szakmai hét.

Kamarazene

Félévenként egy meghallgatás hangverseny keretében, félévkor gyakorlati jegy, év végén beszámoló

A tanuló teljesítményének értékelése:

5 kiváló

4 jó

3 közepes

2 teljesítette

1 nem teljesítette

Az értékelés félévkor is és év végén is a vezető tanár aláírásával, érdemjeggyel és az érdemjegynek megfelelő szöveges értékeléssel történik a szakmai bizonyítványba.

Elméleti tantárgyak:

Hangegészségtan

A növendék munkájának értékelése minden hónapba a naplóban beírt érdemjeggyel történik

Az értékelés a központi tantárgyi követelmények alapján félévkor és év végén is szóbeli meghallgatáson történik.

Zeneelmélet, zeneirodalom, népzene

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat, a félévi és év végi írásbeli dolgozat érdemjegyét és a szóbeli vizsga érdemjegyét.

A végleges érdemjegy a következő részekből tevődik össze: havi jegyek, írásbeli dolgozat, szóbeli felelet.

A félévi és év végi írásbeli dolgozatokat, a szakmai meghallgatást megelőző héten a szakmai órák ideje alatt kell megírni

A szóbeli meghallgatások ideje félévkor is és év végén is a szakmai hét.

A tantárgyi követelményekről a növendékek a tanév elején tájékoztatást kapnak.

A szóbeli vizsga anyagáról a szaktanár a meghallgatás előtt egy hónappal tájékoztatja a növendékeket.

Szakmai gyakorlat

A tanév végén szakmai gyakorlatként értékeljük: az országos és nemzetközi versenyeken, való részvételt, az arra való felkészülést; kurzuson való részvételt, a kötelező hangversenylátogatások teljesítését, a tanszaki- és osztályhangversenyeken való fellépését, és részt vételét, az iskola által szervezett megyei és városi szereplését és a tanulmányi kiránduláson, és az iskola által szervezett egyéb rendezvényeken való aktivitását.

4. Népzeneész II. – Billentyűs, fafűvős, húros/vonós, ütős szakmairány

Gyakorlati tantárgyak	Elmélet tantárgyak
Főtárgy	Népzeneelmélet és történet
Kamara	Néprajz
Társhangszer	Zeneelmélet
Zongora kötelező	Zenetörténet
Néptánc	
Hangszerismeret	
Népzenei lejegyzés	
Szolfézs	

Gyakorlati tantárgyak:

Főtárgy, hangszerismeret

A növendékek munkájának értékelése minden hónapban érdemjeggyel történik.

A népi hangszeres főtárgy szakos tanulónál a félévi és év végi meghallgatás során az érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a növendék adottságait, képességeit, tudását, és a tantárgyi programban megfogalmazott, elvégzendő anyaghoz viszonyított teljesítményét.

Fontos szempont az érdemjegy megállapításánál a havi érdemjegy, a tanszaki hangversenyeken való szereplés.

A meghallgatás időpontja: félévkor és év végén is a szakmai hét alatt

Társhangszer

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat.

Félévkor és év végén a központi szakmai programban előírt tananyagot vizsgabizottság előtt kell előadni.

A meghallgatás időpontja félévkor és év végén is a szakmai meghallgatást megelőző hét, a szakmai órák ideje alatt.

Kamara

Félévenként egy meghallgatás hangverseny keretében, félévkor gyakorlati jegy, év végén beszámoló

A tanuló teljesítményének értékelése:

5 kiváló

4 jó

3 közepes

2 teljesítette

1 nem teljesítette

Az értékelés félévkor is és év végén is a vezető tanár aláírásával, érdemjeggyel és az érdemjegynek megfelelő szöveges értékeléssel történik a szakmai bizonyítványba.

Zongora kötelező

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat.

Félévkor és év végén a központi szakmai programban előírt tananyagot vizsgabizottság előtt kell előadni.

A meghallgatás időpontja félévkor és év végén is a szakmai meghallgatást megelőző hét, a szakmai órák ideje alatt.

Szolfézs

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat, a félévi és év végi írásbeli dolgozat érdemjegyét és a szóbeli vizsga érdemjegyét.

A végleges érdemjegy alakulása a következő tevődik össze: havi jegyek, írásbeli dolgozat, szóbeli felelet.

A félévi és év végi írásbeli dolgozatot a szakmai meghallgatást megelőző héten a szakmai órák ideje alatt kell megírni

A szóbeli meghallgatások ideje félévkor is és év végén is a szakmai hét.

Néptánc

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat.

Félévkor és év végén a központi szakmai programban előírt tananyagot vizsgabizottság előtt kell előadni.

A meghallgatás időpontja félévkor és év végén is a szakmai meghallgatást megelőző hét, a szakmai órák ideje alatt.

Népzenei lejegyzés

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat.

Félévkor és év végén a központi szakmai programban előírt tananyagot vizsgabizottság előtt kell előadni.

A meghallgatás időpontja félévkor és év végén is a szakmai meghallgatást megelőző hét, a szakmai órák ideje alatt.

Elméleti tantárgyak

Népzeneelmélet-és történet, néprajz

Az értékelés elsősorban az órai munka alapján a havi osztályzatokból, valamint a félévi és év végi vizsga alapján kapott érdemjegyekből áll össze.

Zeneelmélet, zenetörténet

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat, a félévi és év végi írásbeli dolgozat érdemjegyét és a szóbeli vizsga érdemjegyét.

A végleges érdemjegy a következő részekből tevődik össze: havi jegyek, írásbeli dolgozat, szóbeli felelet.

A félévi és év végi írásbeli dolgozatokat a szakmai meghallgatást megelőző héten a szakmai órák ideje alatt kell megírítani

A szóbeli meghallgatások ideje félévkor is és év végén is a szakmai hét.

A tantárgyi követelményekről a növendékek a tanév elején tájékoztatást kapnak.

A szóbeli vizsga anyagáról a szaktanár a meghallgatás előtt egy hónappal tájékoztatja a növendékeket.

Szakmai gyakorlat

A tanév végén szakmai gyakorlatként értékeljük:: az országos és nemzetközi versenyeken, való részvételt, az arra való felkészülést; kurzuson való részvételt, a kötelező hangversenylátogatások teljesítését, a tanszaki- és osztályhangversenyeken való fellépését, és részt vételét, az iskola által szervezett megyei és városi szereplését és a tanulmányi kiránduláson, és az iskola által szervezett egyéb rendezvényeken való aktivitását.

Népzene II. – Népi énekes szakmairány

Gyakorlati tantárgyak	Elmélet tantárgyak
------------------------------	---------------------------

Főtárgy	Népzeneelmélet és történet
Kamara	Néprajz
Társhangszer	Zeneelmélet
Zongora kötelező	Zenetörténet
Néptánc	
Beszédgyakorlat	
Hangegészségtan	
Népzenei lejegyzés	
Szolfézs	

Gyakorlati tantárgyak:

Főtárgy

A növendékek munkájának értékelése minden hónapban érdemjeggyel történik.

A népi énekes főtárgy szakos tanulónál főtárgy tantárgyból a félévi és év végi meghallgatás során az érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a növendék adottságait, képességeit, tudását, és a tantárgyi programban megfogalmazott, elvégzendő anyaghoz viszonyított teljesítményét.

Fontos szempont az érdemjegy megállapításánál a havi érdemjegy, a tanszaki hangversenyeken való szereplés.

A meghallgatás időpontja: félévkor és év végén is a szakmai hét alatt

Társhangszer

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat.

Félévkor és év végén a központi szakmai programban előírt tananyagot vizsgabizottság előtt kell előadni.

A meghallgatás időpontja félévkor és év végén is a szakmai meghallgatást megelőző hét, a szakmai órák ideje alatt.

Kamara

Félévenként egy meghallgatás hangverseny keretében, félévkor gyakorlati jegy, év végén beszámoló

A tanuló teljesítményének értékelése:

5 kiváló

4 jó

3 közepes

2 teljesítette

1 nem teljesítette

Az értékelés félévkor is és év végén is a vezető tanár aláírásával, érdemjeggyel és az érdemjegynek megfelelő szöveges értékeléssel történik a szakmai bizonyítványba.

Zongora kötelező

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat.

Félévkor és év végén a központi szakmai programban előírt tananyagot vizsgabizottság előtt kell előadni.

A meghallgatás időpontja félévkor és év végén is a szakmai meghallgatást megelőző hét, a szakmai órák ideje alatt.

Szolfézs

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat, a félévi és év végi írásbeli dolgozat érdemjegyét és a szóbeli vizsga érdemjegyét.

A végleges érdemjegy alakulása a következő tevődik össze: havi jegyek, írásbeli dolgozat, szóbeli felelet.

A félévi és év végi írásbeli dolgozatot a szakmai meghallgatást megelőző héten a szakmai órák ideje alatt kell megíratni

A szóbeli meghallgatások ideje félévkor is és év végén is a szakmai hét.

Néptánc

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat.

Félévkor és év végén a központi szakmai programban előírt tananyagot vizsgabizottság előtt kell előadni.

A meghallgatás időpontja félévkor és év végén is a szakmai meghallgatást megelőző hét, a szakmai órák ideje alatt.

Népzenei lejegyzés

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat.

Félévkor és év végén a központi szakmai programban előírt tananyagot vizsgabizottság előtt kell előadni.

A meghallgatás időpontja félévkor és év végén is a szakmai meghallgatást megelőző hét, a szakmai órák ideje alatt.

Beszédgyakorlat, hangegészségtan

A növendék munkájának értékelése minden hónapba a naplóban beírt érdemjeggyel történik

Az értékelés a központi tantárgyi követelmények alapján félévkor és év végén is szóbeli meghallgatáson történik.

Elméleti tantárgyak:

Népzeneelmélet-és történet, néprajz

Az értékelés elsősorban az órai munka alapján a havi osztályzatokból, valamint a félévi és év végi vizsga alapján kapott érdemjegyekből áll össze.

Zeneelmélet, zenetörténet

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat, a félévi és év végi írásbeli dolgozat érdemjegyét és a szóbeli vizsga érdemjegyét.

A végleges érdemjegy a következő részekből tevődik össze: havi jegyek, írásbeli dolgozat, szóbeli felelet.

A félévi és év végi írásbeli dolgozatokat a szakmai meghallgatást megelőző héten a szakmai órák ideje alatt kell megírni

A szóbeli meghallgatások ideje félévkor is és év végén is a szakmai hét.

A tantárgyi követelményekről a növendékek a tanév elején tájékoztatást kapnak.

A szóbeli vizsga anyagáról a szaktanár a meghallgatás előtt egy hónappal tájékoztatja a növendékeket.

Szakmai gyakorlat

A tanév végén szakmai gyakorlatként értékeljük: : az országos és nemzetközi versenyeken, való részvételt, az arra való felkészülést; kurzuson való részvételt, a kötelező hangversenylátogatások teljesítését, a tanszaki- és osztályhangversenyeken való fellépését, és részt vételét, az iskola által szervezett megyei és városi szereplését és a tanulmányi kiránduláson, és az iskola által szervezett egyéb rendezvényeken való aktivitását.

Gyakorlatos színész II. – Színházi és filmszínész szakmairány

Gyakorlati tantárgyak	Elmélet tantárgyak
Színészmesterség gyakorlata	Színház-, film, drámaelmélet és történet
Vers-, és prózamondás gyakorlata	
Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata	
Ének-, és hangképzés egyéni és csoportos gyakorlata	
Színpadi mozgás gyakorlata	

Gyakorlati tantárgyak:

Színészmesterség gyakorlata, vers-, és prózamondás gyakorlata, színpadi mozgás gyakorlata

A növendékek munkájának értékelése minden hónapban érdemjeggyel történik.

A gyakorlatos színész főtárgy szakos tanulónál a félévi és év végi meghallgatás során az érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a növendék adottságait, képességeit, tudását, és a tantárgyi programban megfogalmazott, elvégzendő anyaghoz viszonyított teljesítményét.

Fontos szempont az érdemjegy megállapításánál a havi érdemjegy, a tanszaki fellépéseken való szereplés.

A meghallgatás időpontja: félévkor és év végén is a szakmai hét alatt

Beszédtechnika csoportos és egyéni gyakorlata, Ének-, és hangképzés egyéni és csoportos gyakorlata.

A félévi és év végi érdemjegy megállapításánál figyelembe kell venni a havi osztályzatokat.

Félévkor és év végén a központi szakmai programban előírt tananyagot vizsgabizottság előtt kell előadni.

A meghallgatás időpontja félévkor és év végén is a szakmai meghallgatást megelőző hét, a szakmai órák ideje alatt.

Elméleti tantárgyak:

Színház-, film-, drámaelmélet és történet

Az értékelés elsősorban az órai munka alapján a havi osztályzatokból, valamint a félévi és év végi vizsga alapján kapott érdemjegyekből áll össze.

Szakmai kultúra

A zenész szakma folyamatos önképzést, fejlődést kíván. Tanulóinknak természetes igénnyé kell válnia a színpadi viselkedésnek, a vizsgákon és fellépéseken az igényes öltözködésnek.

A szakmai felkészültség szerint tanszakonként évi két koncerten köteles fellépni növendékünk. A tanszaki és egyéb fellépések azért is fontosak, mert hozzászoktatják növendékeinket a nyilvános fellépéshez, a lámpaláz és szorongás legyőzéséhez, s a szakma egyik nehezen megszokható és elfogadható kihívásához, hogy a zenei pályán az adott pillanatban nyújtott teljesítmény alapján történik az értékelés és minősítés.

A főtárgy tanár szakmai értékelésénél nagyban figyelembe veszi a tanszaki hangversenyeken való szereplés minőségét.

Tanítványaink nem csak osztályközösségben, hanem szakmai közösségben is élnek. A szakmai közösségben is meg kell tanulniuk az együttműködést, az egymást támogató, egymásra figyelő magatartást. Fontos, hogy felismerjék, hogy egyéni szakmai tevékenységük színvonala az egész közösség teljesítményét befolyásolhatja. (zenekari-, kamara-, énekkari munka stb.)

Támogatjuk tanítványaink iskolai és iskolán kívüli szerepléseit, fellépéseit. Természetesen ezek nem jelenthetnek olyan elfoglaltságot, amely tanulmányaikra káros hatással lennének.

A szereplések arányát az iskola szabályozza, ezért iskolán kívüli, illetve nem iskolai szervezésű szerepléseket csak a főtárgy tanár hozzájárulásával, a zenei munkaközösség vezető, és az iskola igazgató jóváhagyásával lehet vállalni.

Szakmai kurzusok, fesztiválok, versenyek

Növendékeink szakmai fejlődése szempontjából kiemelkedően fontos feladatnak tartjuk minden tanévben a szakmai kurzusok megszervezését és megrendezését, amelyen neves művésztanárok adják át tapasztalataikat a fiataloknak. Kiemelten kezeljük ezeket a meghallgatásokat, szaktanácsadásokat, mert ez döntően befolyásolja a diákok szakmai továbbhaladását. Figyelemmel kísérjük az országos és nemzetközi fesztiválokat és szakmai kurzusokat, és tehetséges növendékeinket tájékoztatjuk a lehetőségekről.

A fenntartó hozzájárul az országos szakmai versenyeken való részvétel költségeihez. Az országos szakmai versenyre a főtárgy tanár vagy a tanszak tanáraiból alakult bizottság döntésével vehet részt növendékünk.

Tanulmányi verseny

Iskolánk minden évben meghirdeti a „**Pályázati hangversenyét**”. Ezen a hangversenyen a félévi vizsga alapján legjobban szereplő növendékek játszanak, akiket a főtárgy tanár javasol, és a zenei munkaközösség vezető kijelöl. A hangversenyen szakmai zsűri értékeli a produkciókat és az első három helyezettet, pénzjutalomban részesíti, melyet a március 15-ei ünnepségen a közönségdíjjal együtt az iskola igazgatója ad át.

Ezt a hangversenyt a félévi meghallgatás hete után január vagy február hónapban rendezzük.

Növendékeink szakmai fejlődése érdekében lehetőséget kínálunk filharmóniai hangversenybérlet vásárlására és hangversenyek látogatására.

Tehetséggondozás

Iskolánk kiemelkedő feladata az is, hogy az átlagon felüli tehetségekre külön figyelmet fordítson. A tehetséggondozás során meg kell adni a lehetőséget a minél nagyobb szakmai

kibontakozáshoz (koncertek, hazai és külföldi versenyek) ugyanakkor óvni kell a tanuló személyiségét a közösségből való kiszakadás káros következményeitől (magán tanuló közismereti tantárgyakból).

A rendkívüli tehetségeknek megadható kedvezmények kérdése komoly pedagógiai megfontolást és nagy körültekintést igényel, s ebben a nevelőtestületnek egységes álláspontot kell képviselnie.

Mivel ezek a tanulók nagyobb igénybevételnek vannak kitéve, jelentős elvárások vannak velük szemben, s rendszerint a felelősségtudatuk is nagyobb, mindenképpen több figyelmet igényelnek és kapnak a nevelőtestülettől. Ez nem csak a rendkívüli órákban mutatkozik meg, hanem átmeneti könnyítésekben is. Ha valamilyen nagyobb feladatra készülnek (országos verseny stb.), átmenetileg felmentést kaphat az órák látogatása alól, majd segítséget az elmaradt tananyag pótlásához.

Felzárkóztatás

A felzárkóztatás elsősorban azokra a tudásbeli hiányosságokra vagy lemaradásokra irányul, amelyek az eltérő iskolai előzményekre vezethetők vissza. Az iskolába kerüléskor a szakmai elméleti tantárgyakból szintfelmérés történik (szolfézs-zeneelmélet), melynek segítségével képet alkot a szakmai elmélet tanár a tanuló tudásáról és felkészültségéről.

Tanórán kívüli tevékenységek

Iskolánk nagy figyelmet fordít arra, hogy növendékeink a tanórán kívül is képezhessék magukat szakmai téren, ugyanakkor igyekszünk az iskolai közösségi életet is erősíteni.

Támogatjuk és ösztönözzük a hangverseny-látogatásokat.

Kötelezővé tesszük az iskola főbb zenei rendezvényeit:

"Pályázati hangverseny", Művésztanárok hangversenye, Művésztanárok önálló koncertje, az iskola által rendezett Adventi Koncert, Meghívott magyar vagy külföldi művészek, kamaracsoportok, zenekarok, énekkarok fellépései.

Tanulóinknak egy tanév során tíz hangversenyt **kötelező** megtekinteniük. A hangversenyeket a "látogató kártyákon" igazolnia kell egy tanár aláírásával, aki ott volt a hangversenyen. A

tanuló szakmai gyakorlata/szorgalma nem lehet sem példás sem jó, ha nem teljesítette a koncertlátogatásokat.

A tíz hangversenyhez a kötelezőn túl ajánlott koncertek:

A nyíregyházi filharmóniai bérletsorozatok hangversenye, a debreceni filharmónia által rendezett koncertek, a debreceni Egyetem Konzervatóriumának hangversenyei, diplomakoncertjei, a Miskolci Filharmonikus Zenekar koncertjei, a társintézmények hangversenyei, a budapesti opera. és hangverseny-látogatások.

Szakmai gyakorlat, szakmai tanulmányi út

Minden tanév második hetében az iskola egyhetes szakmai tanulmányutat vagy szakmai gyakorlatot szervez.

A 12. évfolyam szakmai tanulmányi útra Velencébe utazik, ahol élőben láthatja mindazokat az alkotásokat, amelyekről 9-11. évfolyamig zenetörténet, művészettörténet, irodalom és történelem órákon tanult.

9-11. és a 13. évfolyam ebben az időben szakmai gyakorlatot tart egy héten keresztül az intézményben, illetve egy napot valamely nagyobb város zenei és színházi intézményrendszerével ismerkedik meg. A növendékeink közösségi és szociális érzékenységének fejlesztésén túl a zenész, népzeneész, illetve a gyakorlatos színész szakképzéshez kapcsolódó, gyakorlati és elméleti tudásukat fejlesztő programokat szervez a Zeneművészeti tagozat.

Mellékletek:

1. **KERETTANTERV - 4 0215 07 GYAKORLATOS SZÍNÉSZ (SZÍNHÁZI ÉS FILMSZÍNÉSZ SZAKMAIRÁNY) SZAKKÉPESÍTÉS**
  2. **KERETTANTERV - 4 0215 06 NÉPZENÉSZ II.NÉPZENÉSZ HÚROS /VONÓS, BILLENTYŰS, FAFÚVÓS, ÜTŐS, NÉPI ÉNEKES SZAKIRÁNY SZAKKÉPESÍTÉS**
  3. **KERETTANTERV - 4 0215 05 KLASSZIKUS ZENÉSZ II. BILLENTYŰS, FAFÚVÓS, RÉZFÚVÓS, HÚROS-VONÓS, ÜTŐS, MAGÁNÉNEKES, ZENEELMÉLET-SZOLFÉZS SZAKMAIRÁNY SZAKKÉPESÍTÉS**
- 3.1 **Képesítő vizsga - KLASSZIKUS ZENÉSZ II. (BILLENTYŰS, FAFÚVÓS, RÉZFÚVÓS, HÚROS-VONÓS, ÜTŐS, MAGÁNÉNEKES, ZENEELMÉLET-SZOLFÉZS SZAKMAIRÁNY**